

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 De eindtijd eenvoudig uitgelegd	7
Hoofdstuk 2 Introductie van de islamitische antichrist theorie	19
Hoofdstuk 3 De heerschappij van de antichrist Absoluut of beperkt?	38
Hoofdstuk 4 Het formuleren van onze interpretatie methode	53
Hoofdstuk 5 Daniel 2: Nebukadnezars droom van een metalen beeld	58
Hoofdstuk 6 Daniel 7: Daniels visioen van de vier beesten	83
Hoofdstuk 7 Daniel 9:26: Het volk van de komende vorst	87
Hoofdstuk 8 Daniel 8: De kleine hoorn	108
Hoofdstuk 9 Daniel 10-11: De koning van het noorden	118
Hoofdstuk 10 Daniel 11: De theologie van de antichrist: zal hij beweren God te zijn?	131
Hoofdstuk 11 Daniel 12: Verzegeld tot de eindtijd	144
Hoofdstuk 12 Openbaring 12, 13, 17: De vrouw, het kind en het beest	150

Hoofdstuk 13 Ezechiël 38 & 39: Gog van Magog: deel 1	164
Hoofdstuk 14 Ezechiël 38 & 39: Gog van Magog: deel 2	187
Hoofdstuk 15 Ezechiël 38 & 39: Gog van Magog: deel 3	207
Hoofdstuk 16 Jesaja en Micha 5: De Assyriër	233
Hoofdstuk 17 Moslims liefhebben	244
Hoofdstuk 18 De genade van de Heer: hoop voor bemiddelaars	255
Aanbevolen bronnen	263

Voorwoord

In 2006 werd mijn eerste boek gepubliceerd als: *Antichrist: de verwachte Messias van de islam*. Later werd het opnieuw uitgegeven onder de titel: *De islamitische antichrist*. Oppervlakkig gezien was het boek een vergelijking van de islamitische en Bijbelse eschatologie (studie van de eindtijd), maar in wezen was het mijn beste poging om mijn roep te laten horen en te alarmeren. Ik ben er sterk van overtuigd dat de islam de grootste uitdaging zal zijn waarmee de kerk zal worden geconfronteerd voor Jezus' terugkomst, maar de meesten slapen nog of zijn in de ontkenning. *De islamitische antichrist* was mijn oprechte en diepgevoelde poging de gelovige gemeenschap te doen ontwaken met betrekking tot de dreigende uitdaging en de relevantie van islam, als ook haar vooraanstaande rol in de laatste dagen. Sterker nog: het boek was een oproep tot actie; om in navolging van Jezus te leven, het kruis te omarmen en ons onbevreesd te geven aan de moslimwereld om misschien enkelen van het vuur te redden.

De islamitische antichrist zet het Bijbelse eindtijd narratief naast de islamitische versie van de eindtijd. Het resulterende beeld onthult de schokkende realiteit dat de islam als religieus systeem vanuit de kern antichristelijk is. De fundamentele leer van de islam vormt een directe frontale aanval op het Christendom, doordat veel doctrines die de Bijbel als heilig, fundamenteel en essentieel beschouwt, door de islam worden bestempeld als de grootste gruwelen en godslasteringen die men zich kan voorstellen. Waar het Christelijke geloof uitgaat van het geloof dat God zelf mens geworden is in Jezus de Messias, stelt de islam in haar *Koran* dat een ieder die in de incarnatie gelooft, zich schuldig maakt aan de meest gruwelijke vorm van godslastering denkbaar, door Allah vervloekt wordt en een zware straf zal krijgen in dit leven en het volgende. Verder is het islamitische eindtijd narratief in veel opzichten het Bijbelse eindtijdverhaal op zijn kop. Hoewel het hele boek hier niet kan worden samengevat, zullen een aantal korte voorbeelden een goed beeld schetsen.

Ten eerste hebben de Bijbelse beschrijvingen aangaande de wederkomst van de Joodse Messias een opvallende overeenkomst met de komst van de antichrist van de islam, door de moslims *Dajjal al Maseeh* (de valse Messias) genoemd.

Ten tweede heeft de antichrist uit de Bijbel veel opvallende overeenkomsten met de belangrijkste Messias figuur uit de islam, die de moslims *Mahdi* noemen. Met andere woorden: onze Messias is hun antichrist en onze antichrist is hun Messias. Nog schokkender voor veel lezers was de onthulling dat de islam leert dat wanneer Jezus terugkomt, hij terugkomt als een moslimprofeet wiens belangrijkste doel is het

Christendom vernietigen. Het is voor veel gelovigen moeilijk om deze dingen te lezen zonder zich bewust te worden van de satanische oorsprong van de islam.

In 2008 had ik de mogelijkheid om als coauteur een ander boek over dit onderwerp te schrijven met Walid Shoebat, een voormalig medewerker van de PLO (Palestinian Liberation Organisation). Zijn boek '*God's war on terror*' is een bijna encyclopedische discussie over de rol van de islam in de laatste dagen, als ook een verslag van Walids ontwikkeling van een jonge Palestijnse moslim met een diepgewortelde haat tegen de Joden tot een Christen, die zijn leven wijdt aan het steunen van het Joodse volk en de waarheid verkondigen over de gevaren van de radicale islam.

Samen zijn deze twee boeken de hoeksteen geworden van wat is uitgegroeid tot een populaire eschatologische openbaring. Tot op de dag van vandaag ontvang ik een stroom aan e-mails en berichten van mensen die vertellen hoe deze boeken hen hebben geraakt en hun begrip van de eindtijd hebben vormgegeven. Studenten, dominees en zelfs erkende wetenschappers hebben aangegeven dat zij de populaire aanname dat de antichrist, zijn rijk en zijn religie zullen voortkomen uit Europa of een hersteld Romeins rijk verworpen hebben. In plaats daarvan zijn zij tot het besef gekomen dat de Bijbel op duidelijke wijze en herhaaldelijk wijst naar het Midden-Oosten als de oorsprong en het epicentrum van het opkomende rijk van de antichrist en zijn religie. Velen getuigen dat, hoewel zij de Bijbelse profetieën al jarenlang hebben bestudeerd, iets nog nooit zoveel betekenis voor hen heeft gehad en nooit eerder waren de profetieën van de Bijbel zo helder en duidelijk geworden. En, belangrijker zelfs, sommigen hebben aangegeven tot geloof te zijn gekomen of hun leven opnieuw aan Jezus te hebben toegewijd als het gevolg van het lezen van deze boeken. *Halleluja!*

Anderen echter geven aan, dat hoewel de stelling die wordt gepresenteerd in *De islamitische antichrist* en *God's war on terror* steek houdt, er nog veel vragen onbeantwoord blijven. Het doel van dit boek is om een wetenschappelijke, maar toch toegankelijke en beknopte uiteenzetting te geven van de islamitische antichrist theorie, gebaseerd op de belangrijkste Bijbelse verzen. Als er zelfs maar een kans is dat de islam daadwerkelijk het hoofdonderwerp is van de vele Bijbelse profetieën, dan zou dat op zichzelf al voldoende moeten zijn om de betreffende teksten serieus te overwegen.

Ik wil bij voorbaat duidelijk maken dat het doel van dit boek niet is om te debatteren over wat velen misschien als onbelangrijke of zelfs morbide eindtijdtrivia beschouwen. Velen zullen zich afvragen waarom het überhaupt van belang is of de antichrist in Europa of het Midden-Oosten zal opkomen, of dat hij een humanist of moslim zal zijn. Feit is, dat de praktische en toepasbare gevolgen van de vele onderwerpen die in dit boek worden besproken, diepgaand zijn. Als de islam daadwerkelijk de religie van

de antichrist is, zijn de gevolgen hiervan wereldschokkend. Terwijl een groot gedeelte van de kerk vandaag de dag, inclusief grote delen van de zendingsbeweging, steeds meer een benadering van evangelisatie naar moslims omarmt die flirt met religieuze samensmelting en regelrechte ketterij (Ik doel op wat bekend is komen te staan als 'The Insider Movement'), is het onontkoombaar dat volgelingen van Jezus bepalen waar zij precies staan ten opzichte van de oorsprong en de aard van de islam. Als we ernaar streven moslims lief te hebben, moeten we dan ook de islam lief hebben? Of is het mogelijk om naar moslims om te zien en tegelijkertijd de islam te haten? Is de islam een geloofssysteem dat een oprechte relatie met God kan creëren of is het puur een zielsvernietigende ideologie? Kan iemand zowel moslim zijn en tegelijkertijd een volgeling van Jezus, zoals veel evangelische zendelingen beweren? Zijn Allah uit de Koran en de God uit de Bijbel een en dezelfde persoon? En hoe zit het met Israël en de Joden? Wat zeggen de profeten hierover, nu een fel antisemitisme en antizionisme zich vanuit de moslimwereld verspreidt naar de Christelijke kerk? Waar moet een volgeling van Jezus, die zowel Joden als moslims liefheeft, staan? Wat denken we van de Arabische lente? Geeft de Bijbel ons inzicht in waar deze plotselinge en ingrijpende verandering in de moslimwereld naartoe leidt? Daarnaast laten talrijke demografische modellen zien dat de islam op korte termijn de grootste religie ter wereld zal zijn, maar velen binnen de Christelijke kerk leren en geloven dat het grootste deel van de islamitische wereld (en Rusland) binnenkort zal worden vernietigd in een reeks geprofeteerde veldslagen, waardoor de islam als religie vrijwel van de aarde zal verdwijnen. Maar leert dit Bijbel ons dit echt? Hoe we deze vragen beantwoorden en wat we over deze onderwerpen geloven bepaalt in grote mate onze houding ten opzichte van het gebed, voorbede, evangelisatie en zending. Het zijn geen vragen die de kerk zich kan veroorloven fout te beantwoorden. Het zorgvuldig doorzoeken van de Schriften om deze vragen nauwkeurig te beantwoorden is absoluut essentieel. Om deze reden is dit boek geschreven. Hoewel deze studie zeker op veel vragen over de eindtijd antwoord geeft, is het allesbehalve sombere en onbelangrijke onzin over het einde van de wereld. Nu de kerk haar weg zoekt in een steeds veranderende wereld, is het belangrijk dat zij de waarheden begrijpt die in deze studie naar voren worden gebracht.

Ik dring er ook bij u op aan om dit boek met gebed te benaderen. Ik heb dit boek in gebed geschreven en vraag u het in gebed te lezen. Er zijn maar weinig onderwerpen zo urgent en serieus als hetgeen hier wordt besproken. Als we het onderwerp van de eindtijd bestuderen, moeten we dat doen in gebed. Over de hele wereld, binnen het lichaam van Christus, geloven velen dat dit de generatie is die de terugkeer van Jezus zal meemaken. Ook om die reden heeft deze generatie des te meer een belangrijke verantwoordelijkheid om een gemeenschap van gebed te worden, toegewijd aan het liefhebben van elkaar:

Het einde van alles is nabij. Kom daarom tot bezinning en wees helder van geest, *zodat u kunt bidden*. Heb elkaar vóór alles innig lief, want liefde bedekt tal van zonden. - 1 Petrus 4: 7-8

Deze generatie zou heel goed de generatie kunnen zijn die zowel de enorme kans als de grote verantwoordelijkheid heeft geërfd waar de profeet Daniël over sprak:

De verlichten zullen stralen als het fonkelende hemelgewelf, en degenen die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altijd.
- Daniël 13:3

Daniël zag een glimp ervan, maar velen die dit boek lezen behoren mogelijk tot degenen die het in werkelijkheid zullen meemaken. Ik doe een beroep op u om deze kans met alles wat u in u heeft aan te grijpen. De urgentie van dit moment vraagt om niets minder.

Hoofdstuk 1

De eindtijd eenvoudig uitgelegd

Veel te veel christenen beschouwen het onderwerp van de eindtijd als een onoverkomelijke berg; te hoog en te ingewikkeld om te beklimmen. Daardoor leggen velen hun opvattingen over de eindtijd simpelweg in de handen van hun voorganger of van zogenaamde ‘profetiedeskundigen’. Zeker heeft de Heer sommigen gegeven om als leraren te functioneren binnen het Lichaam van Christus, om mede-gelovigen te helpen een goed begrip te krijgen van de meer ingewikkelde aspecten van Gods Woord, maar dit ontslaat op geen enkele manier een gelovige van zijn of haar eigen persoonlijke verantwoordelijkheid om deze zaken zelf in de Bijbel te onderzoeken. Een van de beste dingen die een leraar kan doen is zijn/haar studenten uitrusten met de juiste hulpmiddelen die nodig zijn om de Bijbel zelf te kunnen bestuderen en begrijpen. Dat is het doel van dit hoofdstuk; zowel de leerling als de ervaren leraar uitrusten met een aantal duidelijke, simpele en makkelijk te volgen regels en principes waardoor de Bijbelse boodschap over de eindtijd zal worden vereenvoudigd en voor iedereen toegankelijk gemaakt. De valse overtuiging dat het onderwerp van de eindtijd de mogelijkheid van elke gewone christen om te begrijpen te boven gaat moet worden ontkracht. Na het begrijpen van de in dit hoofdstuk uitgelegde principes zullen velen die zich vroeger geïntimideerd voelden door het onderwerp van de eindtijd, er vertrouwen in hebben dat eschatologie geen onderwerp is dat hun begrip te boven gaat. De volgende zeven principes vormen de benadering van het begrijpen van Bijbelse profetie die we zullen hanteren gedurende de rest van het boek.

Regel #1: Begin bij het begin

Kort na mijn afstuderen, en direct na tot geloof te zijn gekomen, heb ik een jaar lang gewerkt als houtskeletbouwer. Wanneer iemand een huis bouwt, is het belangrijk om te beginnen met het aanleggen van een stevig fundament. Hoe en waar iemand begint beïnvloedt altijd het eindresultaat. Dit gaat zowel op bij het bouwen van een huis als *bij theologie*. Een slecht of zwak fundament maakt het eindresultaat onstabiel, gebrekkig of mogelijk gevaarlijk. Als men in de bouw zou beginnen bij het dak en dan naar de fundering toewerkt, krijgt men waarschijnlijk te maken met een aantal serieuze problemen. Dit is precies wat sommigen doen wanneer ze een solide

Bijbelse eschatologie proberen op te bouwen; ze bedenken dat ze willen begrijpen wat de Bijbel zegt over de eindtijd en beginnen direct met het boek Openbaring, het laatste boek in de Bijbel! Begrijp me niet verkeerd, het boek Openbaring is een cruciaal boek om te begrijpen bij het bestuderen van Gods plan voor de eeuwen. Maar het boek Openbaring is niet waar we beginnen. Het boek Openbaring is gebaseerd op en verankerd in een schat aan eerder geopenbaarde profetische kennis en informatie uit tal van verzen in het Oude Testament. Misschien nog wel meer dan welke ander boek in het Nieuwe Testament, staat het boek Openbaring bomvol met directe citaten, verwijzingen, toespelingen en nog subtielere weerklinken van tientallen verzen die overal in het Oude Testament te vinden zijn. Stel je voor dat je naar een symfonieorkest gaat. Tijdens de uitvoering hoor je snaarinstrumenten, slaginstrumenten en blaasinstrumenten, maar pas bij het slotakkoord komen al deze instrumenten samen in één geweldig crescendo. Dit is wat het boek Openbaring is: het is het grootse profetisch-symfonische crescendo, samengesteld uit vele andere profetieën die door de Bijbel heen te vinden zijn. Maar hoe mooi en groots crescendo's mogen zijn, ze komen niet voor niets pas aan het einde. Voordat we kunnen verwachten te begrijpen wat het boek Openbaring ons probeert te vertellen, moeten we eerst begrijpen wat de verzen vertellen waarop het boek Openbaring is gebaseerd. De Bijbel is een zich ontvouwend verhaal. Als we proberen om het verhaal van de Bijbel zo goed mogelijk te begrijpen, moeten we bij het begin beginnen. Het verhaal benaderen zoals het is geschreven, zoals het zich ontvouwt en uitbreidt. Dat is gewoon gezond verstand.

Dus de eerste regel die we moeten volgens als we willen begrijpen wat de Bijbel ons verteld over de eindtijd, is dat we moeten beginnen met wat eerst komt. We beginnen met de fundering. We beginnen bij het begin. Simpler kan het niet. Als het gaat om Bijbelstudie betekent dit, dat we moeten beginnen bij de Torah, de eerste vijf boeken van Mozes en van daaruit verder moeten gaan.

Regel #2: Houd het simpel

Naast dat het het laatste Bijbelboek is, zijn er nog andere redenen om niet met Openbaring te beginnen. Het boek Openbaring is misschien wel het meest symbolische, allegorische en apocalyptische boek van de Bijbel. Als we willen begrijpen wat de Bijbel ons vertelt over de eindtijd, beginnen we niet met de meest allegorische of symbolische verzen. We beginnen niet met verzen die lastig, moeilijk te interpreteren of verwarrend zijn. In plaats daarvan zouden we moeten beginnen met datgene dat duidelijk is, letterlijk, direct en makkelijk te begrijpen. Dus niet alleen beginnen we niet met Openbaring, maar ook niet met het boek Daniël of Ezechiël. Hoewel beide boeken van ver voor Openbaring komen, zijn ze ook erg symbolisch

en staan ze vol met dromen, visioenen en beeldspraak. Terwijl Daniël en Ezechiël, net als Openbaring, essentiële boeken zijn om de Bijbelse boodschap over de eindtijd te begrijpen, zijn het niet de boeken waarmee we moeten beginnen. Er zijn tal van andere essentiële verzen die eerst moeten worden onderzocht. Er zijn vele essentiële profetische verzen die niet alleen ouder zijn dan Daniël en Ezechiël, maar ook duidelijker en letterlijker. Direct en makkelijk te begrijpen.

Onze tweede regel is dus dat we moeten beginnen met datgene wat de minste verwarrende, betwistbare, discutabele en moeilijk te begrijpen elementen bevat. We beginnen met datgene dat het duidelijkst is, het meest letterlijk en het makkelijkst te begrijpen.

Regel #3: De volledige leer van de Schrift

Jaren geleden, toen ik net tot geloof was gekomen, woonde ik net ten zuiden van Boston. Ik was 19 jaar oud en begrijpelijkerwijs wilden veel van mijn vrienden niet langer tijd meer met mij doorbrengen vanwege mijn bekering en radicale verandering van mijn leven. Van het ene op het andere moment was ik ineens een extreem uitgesproken en evangeliserende Christen. In die hoedanigheid spendeerde ik vele zaterdagen rondlopend door Boston, op zoek naar welwillende luisteraars met wie ik mijn geloof kon delen. In die tijd was een van Bostons grootste semi-cultische groepen een groep die bekend stond als de 'Boston Church of Christ, soms ook de 'Boston movement' genoemd, opgericht door Kip McKean. Ik kwam vroeger nogal vaak discipelen van deze groep tegen. Eén van de meest kenmerkende overtuigingen van deze groep is dat het de doop is die een persoon redt. Volgens deze groep kan men zonder onderdompeling in het water bij de doop absoluut niet worden gered. Om dit punt te onderbouwen beroepen zij zich altijd op een vers in Handelingen 2:38, waar staat: 'Petrus antwoordde: 'Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de heilige Geest u geschonken worden''. Een gepassioneerd nieuw gelovige zijnde en iemand die de Bijbel nauwkeurig bestudeerd, begon ik de Bijbel te onderzoeken om te zien wat het ons leerde over de voorwaarden om gered te worden. Wat ik vond waren 72 verzen, van Genesis tot Openbaring, die duidelijk stelden dat het ons geloof is in Jezus en wat hij voor ons heeft volbracht aan het kruis dat ons redt. Wat ik ontdekte is, dat wanneer we deze dingen oprecht geloven met een berouwvol hart, we inderdaad gedoopt en verzegeld worden *door de Heilige Geest*. Handelingen 1:5 vertelt ons: 'Johannes doopte met water, maar binnenkort worden jullie gedoopt met de heilige Geest.' Ook Efeziërs 1:13-14 stelt:

In hem hebt ook u de boodschap van de waarheid gehoord, het evangelie van uw redding, in hem bent u, door uw geloof, gemerkt met het stempel van de heilige Geest die ons beloofd is als voorschot op onze erfenis, opdat allen die hij zich heeft verworven verlost zullen worden, tot eer van Gods grootheid.
- Efeziërs 1:13-14

De belofte is natuurlijk die van een toekomstige voltooiing van onze redding wanneer onze lichamen zullen worden opgewekt en verheerlijkt. Dopen met water is meer een uiterlijk teken van de innerlijke realiteit die al heeft plaatsgevonden toen we geloofden en zijn gedoopt met de Heilige Geest. Laat me daarom de volgende vraag stellen: gezien de 72 verzen aan de ene kant die stellen dat we zijn gered door geloof, en dat ene vers aan de andere kant dat wordt gebruikt om te beweren dat het de doop is die ons redt, welke bewering staat, Bijbels gezien, op een steviger fundament? Het is overduidelijk dat de Schrift ons vertelt dat het ons geloof is dat ons redt en dat de doop de eerste essentiële daad van gehoorzaamheid is nadat we tot geloof zijn gekomen.

Het doel van het vertellen van dit verhaal is ons eraan te herinneren geen theorieën, posities of doctrines te ontwikkelen op basis van geselecteerde, beperkte of geïsoleerde verzen, terwijl we de rijkdom aan andere verzen die over een bepaald onderwerp spreken negeren. Welke positie we ook innemen, deze moet voldoen aan *de volledige leer van de Schrift!* Ons standpunt moet in staat zijn om alle talrijke en relevante verzen door de hele Bijbel samen te brengen, zodat er een consistent verhaal naar voren komt. Het is zowel gevaarlijk als onverantwoordelijk om een doctrine of idee te baseren op één of maar enkele verzen. Maar wanneer we een thema of motief zien dat tallozen keren door de hele Bijbel heen wordt herhaald, weten we dat we bouwen op een fundament van consistentie. Dus de derde regel is dat we bouwen op thema's die herhaald zijn en consistent. Een doctrine bouwen die is gebaseerd op de volledige boodschap van de Schrift.

Regel #4: context, context, context

Vraag een willekeurige makelaar wat de sleutel tot het verkopen van huizen is en hij zal antwoorden: *'locatie, locatie, locatie.'* Net zo zal iedereen die drie dagen heeft doorgebracht in een Bijbelschool of seminarie je kunnen vertellen dat de belangrijkste regel voor een verantwoorde interpretatie van de Schrift is: *context, context, context.* Misschien is de makkelijkst te maken fout wanneer je probeert de Bijbelse profetie te begrijpen, het nalaten om rekening te houden met de grotere context van de Bijbel. Zoals we allemaal weten zijn Amerikanen berucht om hun egocentrisme met betrekking tot hun wereldbeeld. Daarom zijn Amerikanen misschien wel de meest

voor de hand liggende personen die deze fout maken. Vanwege Amerika's relatieve geografische isolatie, evenals hun verheven rol op aarde in de recente wereldgeschiedenis, hebben Amerikanen misschien wel wat legitieme redenen voor hun gebrek aan bewustzijn voor de wereld om hen heen. Maar bij het proberen te interpreteren en begrijpen van de Bijbelse profetie, is zo'n op zichzelf gerichte houding erg nadelig. Laat me dit uitleggen.

Vandaag de dag worstelt de kerk in de Verenigde Staten, en in het westen in het algemeen, met verschillende kwesties zoals moreel en cultureel relativisme, seculier humanisme, Darwinisme, religieus pluralisme en intellectueel atheïsme. De lijst zou nog veel verder kunnen gaan. Al deze antichristelijke ideeën en wereldbeelden lijken hun grip op de westerse cultuur en samenleving te verstevigen. En dus bestaat de westerse kerk binnen een atmosfeer waarin de televisieprogramma's, films en media waaraan we worden blootgesteld, ons continu boodschappen sturen die strijdig zijn met een Bijbels wereldbeeld. Evenzo, als onze kinderen naar een seculiere school of universiteit gaan, verkondigen zowel medeleerlingen als leraren daar vaak krachtig één of meerdere van deze antichristelijke wereldbeelden. Het resultaat is dat westerse gelovigen geneigd zijn te denken dat de *tijdsgeest* waar we in het westen mee worstelen overal ter wereld hetzelfde is. Terwijl we terecht de demonische machten onderscheiden achter veel van deze ideeën die dagelijks onze families en ons geloof aanvallen, veronderstellen velen dat deze heersende geest eigenlijk de geest van de antichrist is. Velen stellen zich de antichrist voor als de leider van een globale wereldreligie die iedereen verwelkomt, behalve natuurlijk ware Christenen. Omdat de westerse cultuur het enige is dat veel westerlingen kennen wanneer zij hun Bijbel erbij pakken en de eindtijd profetieën lezen, maken velen de fout om vanuit hun eigen wereldbeeld en persoonlijke ervaringen te lezen. Het probleem hiermee is natuurlijk, dat de Bijbel altijd al een op Jeruzalem, Israël en het Midden-Oosten gericht boek is geweest. Zoals we zullen zien vertelt de Bijbelse profetie een op Jeruzalem gericht verhaal. Jeruzalem is de stad waar het hele verhaal van Jezus' terugkomst zich rondom afspeelt. Dit is de stad van waaruit Jezus letterlijk zal regeren over de gehele aarde na zijn terugkomst. Dit feit mag niet over het hoofd worden gezien.

Voor iemand die vandaag de dag in Jeruzalem woont, terwijl de ideeën en concepten die de westerse wereld overspoelen aanwezig zijn, is de belangrijkste demonische kracht die dreigt de Joden en Christenen te vernietigen niet religieus pluralisme of intellectueel atheïsme. *Het is de islam, door en door.* In de Verenigde Staten is de geest van de islam minder significant, en dus is het voor Amerikanen makkelijker deze kwestie minder snel te begrijpen. Maar wanneer we kijken naar Israël, het epicentrum van de geografische context van de Bijbel, is het duidelijk zichtbaar dat de geest die de hele regio domineert geen universalisme of new age is, maar islam. Zich enkele honderden kilometers rondom Jeruzalem uitstrekkend controleert de islam

het Midden-Oosten, Noord-Afrika, klein Azië en centraal Azië. Israël bevindt zich in het centrum van deze oceaan van haat.

Dus als we de Bijbel bestuderen om te willen begrijpen wat het ons vertelt over de eindtijd, is de vierde regel dat we de juiste context in acht moeten nemen. We moeten ervoor waken onze eigen context en persoonlijke ervaringen op de Bijbel te projecteren. We moeten geen westers wereldbeeld projecteren op dit oosterse boek, de Bijbel. We moeten de Midden-Oosterse / Israël gecentreerde context nooit vergeten en altijd in ons achterhoofd houden. De Bijbel is niet in de eerste plaats geschreven voor Amerikanen of westerlingen. De Bijbel is een Joods boek met de nadruk op en het wereldbeeld van het Midden-Oosten.

Regel #5: Lees geen profetische literatuur alsof het een technische handleiding is

Deze regel haakt in op de vorige. Het maakt duidelijk dat westerlingen moeten beseffen dat de meeste profetieën uit de Bijbel geschreven zijn als oude Hebreeuwse profetische poëzie of apocalyptische literatuur. Westerse Bijbelonderzoekers zouden zich vertrouwd moeten maken met de kenmerken van deze vorm van literatuur en de literaire stijlelementen die gebruikt worden. Dit omvat onder andere Hebreeuwse uitdrukkingen, overdrijving en de dubbele vervulling van veel profetische verzen. Omdat veel van de westerse culturele en intellectuele wortels hun oorsprong vinden in de Verlichting, hebben we een bepaalde manier van denken, redeneren en hoe we dingen bekijken die vaak in strijd is met de manier waarop de Bijbel is geschreven. Ik gaf eens een voordracht op een conferentie en legde uit dat het lezen van de Bijbel soms betekent dat we dingen niet overdreven letterlijk moeten nemen. Het te letterlijk nemen van poëzie, zowel hyperletterlijk als technisch, kan soms leiden tot diverse problemen en misinterpretaties. En inderdaad, na mijn voordracht kwam er een enigszins confronterende man op me af bij de ingang van de kerk. 'Ik lees de Bijbel letterlijk, punt uit,' zei hij, waarbij hij insinueerde dat ik een niet-letterlijke of wat liberale interpretatiemethode aanmoedigde. Me een beetje strijdlustig voelend opende ik mijn Bijbel bij Jesaja 60, een Bijbelstuk dat spreekt over de zegeningen die het Joodse volk zal ontvangen gedurende het Messiaanse rijk. 'Dus u neemt de Bijbel letterlijk? Zonder uitzondering?' vroeg ik, terwijl ik hem mijn Bijbel overhandigde, naar vers 16 wees en hem vroeg dit vers hardop te lezen:

Je zult de melk van vreemde volken drinken, je wordt gezoogd door koninklijke borsten. Dan zul je beseffen dat ik, de HEER, je redder ben, je beschermer, de Machtige van Jakob. - Jesaja 60:16

Hij wilde niet toegeven dat dit vers letterlijk nemen nogal wat gênante implicaties zou hebben en zei daarom dat hij dit eerst iets verder moest bestuderen. Maar ik geloof dat hij mijn punt begreep. Ik houd vast aan een letterlijke interpretatiemethode, maar ik lees de profetische poëzie als profetische poëzie, het historisch narratief als het historisch narratief en spreuken als spreuken, enz. Deze dingen spreken allemaal over hele letterlijke gebeurtenissen, maar gebruiken verschillende vormen van literatuur en uitdrukkingen om deze gebeurtenissen over te brengen, waarbij elk zijn eigen regels en kenmerken heeft. Dus als we Hebreeuwse apocalyptische literatuur lezen of profetische poëzie, dan moeten we dit niet lezen alsof we een gebruikershandleiding lezen van een Toyota Tundra. Voor een verdere verdieping in dit onderwerp beveel ik van harte een eenvoudig boek aan: *'How to read the Bible for all its worth'* van Gordon Fee en Douglas Stuart.

Regel #6: Herken de ultieme nadruk, het grote verhaal van de Bijbelse profetie

De algemene aard van Bijbelse profetie begrijpen is bij lange na niet zo moeilijk als veel westerse vertolkers het soms doen voorkomen. Hoewel vrijwel elke profetie directe betrekking heeft op de onmiddellijke of nabije toekomst van de profeten, is de uiteindelijke kern van alle Bijbelse profetie de komst van de Messias, de dag des Heeren, en het daaropvolgende Messiaanse koninkrijk. Hoewel elke profeet meestal sprak over de omstandigheden in zijn tijd of over gebeurtenissen in de nabije toekomst, is de kernboodschap van de hele Bijbel, van elke profeet en apostel, de wederkomst van Jezus en de vestiging van Zijn koninkrijk en heerschappij over de aarde. Daarom kan men met recht zeggen dat Bijbelse profetie in de eerste plaats Messiaans gecentreerd is. Het gaat hoofdzakelijk over Jezus.

Natuurlijk moet men, als je de Messias centraal stelt in de Bijbel, rekening houden met zowel de eerste als de tweede komst van Jezus. Moderne Christenen richten zich meestal vooral op de profetieën die gaan over de eerste komst van Jezus en minder op de profetieën die spreken over zijn wederkomst. Feit is echter, dat de Schrift de nadruk legt op de wederkomst. Veel meer profetieën gaan over de wederkomst dan over de eerste komst van Jezus. Dus de drie belangrijkste aandachtspunten van de Bijbel zijn de volgende:

- Directe historische context in het tijdperk van de profeet
- De eerste komst van Jezus
- De wederkomst van Jezus / De dag des Heeren

Maar hier zit het probleem: Een van de kenmerken van een westerse denkwijze is, dat we zaken graag ordenen en indelen in overzichtelijke categorieën. Westerlingen hebben de neiging alles te systematiseren, inclusief onze theologie. We proberen het levende Woord van God misschien zelfs te ontlede(n)n alsof het een kikker is in een laboratorium. Om die reden, wanneer we proberen de Bijbel te interpreteren en te begrijpen, pogen we vaak elk vers of elke passage te definiëren alsof het spreekt over alleen de historische of alleen de toekomstige vervulling, alsof het het één of het ander moet zijn. Maar we moeten begrijpen dat de Bijbel een oosters boek is en niet noodzakelijkerwijs geschreven vanuit een westerse denkwijze. En dus, bijna als om westerlingen tot waanzin te drijven, vinden we in de Schriften tekstgedeelten waarin het historische en toekomstige naadloos met elkaar verweven zijn. Neem bijvoorbeeld het volgende klassieke tekstgedeelte:

Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Sterke God, Eeuwige vader, Vredevorst. Groot is de heerschappij en zonder einde de vrede voor de troon van David en voor zijn koninkrijk; ze zijn gegrondvest op recht en gerechtigheid en staan vast voor altijd en eeuwig. De HEER van de hemelse machten brengt dit in zijn vurige liefde tot stand. – Jesaja 9: 5-6

Deze passage spreekt alsof het belangrijkste doel van dit kind is, deze zoon, om Israël te rechtvaardigen tegenover haar vijanden. Kijk wat dit kind teweeg brengt: Israëls grenzen zullen worden uitgebreid, het juk dat op het Joodse volk drukt zal worden verbrijzeld, soldatenlaarzen en bloedvergieten zullen tot het verleden behoren. Dit kind zal een eeuwigdurende vrede brengen. Hoewel het kind inmiddels is gekomen, is de rest van de profetie nog niet in vervulling gegaan. Israël wordt nog steeds onderdrukt. Oorlogen gaan door. In deze passage zit een gat van tweeduizend jaar. Toch wijst een oppervlakkige lezing van dit tekstgedeelte hier helemaal niet op. In één vloeiend geheel hebben we zowel de historische vervulling (het kind is geboren) als de toekomstige vervulling (Hij zal heersen en het juk van onderdrukking verbrijzelen en eeuwigdurende vrede brengen). Hoe graag wij in het westen ook een tekst onderverdelen in historische en toekomstige categorieën, vaak zijn beide elementen met elkaar verweven. Soms is een tekstgedeelte gedeeltelijk historisch met schaduwen van toekomstige profetieën. Andere keren is een tekstgedeelte in z'n geheel toekomstgericht of juist historisch. Hoe moeten we zulke passages dan begrijpen? Het antwoord ligt in het begrijpen van het grote verhaal dat alle profeten vertellen en het herkennen van de terugkerende thema's die dit grote verhaal vormen. Laat me dit uitleggen.

De meesten van ons kennen de volgende uitdrukking wel: 'Door de bomen het bos niet meer zien.' De betekenis van deze uitdrukking is dat men zo opgaat in de vele complexiteiten en details (de bomen) van een onderwerp, dat men het grotere plaatje

mist (het bos). Deze waarschuwing is misschien wel nergens anders zo van toepassing als bij het bestuderen van Bijbelse profetie. Wanneer je de vele eindtijdteksten van de Bijbel bestudeert, is het makkelijk je te verliezen in één enkele passage, waardoor je het grotere plaatje mist. Ik heb zowel studenten als leraren deze fout herhaaldelijk zien maken. Maar deze fout is makkelijk te voorkomen. Voordat we ons op één enkele specifieke passage storten, moeten we eerst goed het grotere, allesomvattende verhaal begrijpen dat door de vele profetieën in de Bijbel wordt verteld. Gelukkig is dit niet moeilijk. Het mooie aan de Bijbel is, dat het hetzelfde verhaal steeds opnieuw verteld op verschillende manieren. Wanneer een onderwerp belangrijk is, wordt het vele malen herhaald door de Bijbel heen. Wanneer iets belangrijk is vanuit een profetisch perspectief, maakt de Bijbel dat punt meer dan duidelijk door het tientallen keren te herhalen in talloze verschillende passages. Het is door het herkennen van de veelvuldig herhaalde thema's dat men in staat is het 'grote verhaal' van Bijbelse profetie te begrijpen.

Herhalend wat ik eerder heb gezegd: hoewel elke profeet sprak over de directe gebeurtenissen in zijn tijd of de nabije toekomst, is de uiteindelijke kern van alle Bijbelse profetie de komst van de Messias, de dag des Heeren en het daaropvolgende Messiaanse rijk. De komst van Jezus en de vestiging van Zijn koninkrijk is het grote verhaal waarover alle profeten vertellen. Dit is de kernboodschap van de gehele Bijbel. In het volgende hoofdstuk zullen we kort ingaan op een aantal van de meest belangrijke profetische passages aangaande de dag des Heeren en de wederkomst van Jezus. Voor het doel van deze studie zullen we de specifieke naties bekijken waartegen Jezus oordeel zal vellen bij zijn wederkomst. Wat we zullen zien is dat steeds weer het zelfde verhaal wordt verteld. Hoewel nog tal van andere deelthema's zouden kunnen worden uitgelicht om dit basisplaatje te benadrukken, zijn de vier belangrijkste thema's die naar voren komen duidelijk:

- In de laatste dagen zullen de antichrist, zijn rijk en zijn legers opkomen vanuit de landen die vandaag de dag de overwegend islamitische landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika vormen.
- Deze landen zullen een coalitie, unie of alliantie vormen en Israël binnenvallen. Er zal een wereldwijde golf zijn van vervolging van rechtvaardige Joden en Christenen.
- Na een korte, maar uiterst verschrikkelijke periode van overwinning door de antichrist en zijn legers, zal Jezus terugkomen uit de hemel om het overgebleven Joodse volk en de trouwe Christenen te bevrijden, van wie velen gevangen zullen zijn genomen door de veroverende bezetters.
- De rechtvaardigen onder de doden zullen opstaan en samen met de levende heiligen opgenomen worden in de lucht, waar zij onmiddellijk eeuwig leven ontvangen en hun nieuwe verheerlijkte lichamen.

- Jezus zal de antichrist en zijn legers vernietigen en zijn Messiaanse koninkrijk over de aarde vestigen in Jeruzalem.

Hoewel er zeker vele andere details zullen zijn die we zouden kunnen uitwerken, zullen we zien dat het deze grotere thema's zijn die veelvuldig door de profeten *steeds opnieuw en opnieuw* worden herhaald. Wanneer we proberen de Bijbelse profeten te begrijpen, is het door het grote verhaal over de komende dag des Heeren en het daaropvolgende koninkrijk, dat veel voorheen verwarrende passages ineens duidelijk worden. Hoewel zij allemaal spreken over gebeurtenissen in hun tijd en nabije toekomst, vertellen zij uiteindelijk hetzelfde grote verhaal en wijzen zij naar dezelfde glorieuze toekomst.

Regel #7: Begrijpen dat wanneer God Almachtig wordt weergegeven als fysiek aanwezig op aarde, dit God de Zoon (Jezus) is.

Deze laatste regel is meer een constatering. Maar het is een belangrijke constatering om in gedachten te houden wanneer we de talloze passages van de profeten die spreken over de terugkeer van de Messias en de dag des Heeren goed willen doorgronden. De constatering komt simpelweg hier op neer: Als God wordt weergegeven of gepresenteerd als fysiek aanwezig op aarde, is altijd één van deze twee het geval: Het is of een historische verschijning van God de Zoon voor Zijn menswording, of het is een profetische weergave van Jezus de Messias in de tijd van Zijn wederkomst. Veel Christenen zien dit feit over het hoofd, omdat er vaak verwarring bestaat over de aard van de Drie-eenheid. Veelal, wanneer de beschreven persoon wordt aangeduid met God, of met de heilige naam Yahweh - meestal vertaald als Heer - neemt men aan dat dit God de Vader is. Maar door de hele Bijbel heen zien we dat God de Vader niet naar de aarde komt tot op de laatste dag. (Openbaring 21,22) Door de hele Bijbel heen verschijnt God diverse keren aan mannen en vrouwen. Hieronder een aantal voorbeelden:

Toen riep zij de HEER, die tot haar had gesproken, zo aan: 'U bent een God van het zien. Want,' zei ze, 'heb ik hier niet Hem gezien die naar mij heeft omgezien?' - Genesis 16:13

Jakob noemde die plaats Pniël, 'want,' zei hij, 'ik heb oog in oog gestaan met God en toch is mijn leven gered.' Genesis 32:31

Maar ondanks de vele verschijningen van God door heel het Oude Testament heen, maakt de apostel Johannes duidelijk dat niemand God de Vader ooit heeft gezien, behalve God de Zoon:

Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft Hem doen kennen. – Johannes 1:18

... Iedereen die naar de Vader luistert en van Hem leert, komt bij Mij. Niet dat iemand ooit de Vader gezien heeft – alleen Hij die van God komt, heeft Hem gezien. – Johannes 6:45-46

Ook de apostel Paulus maakt duidelijk dat niemand ooit God de Vader heeft gezien:

Ten overstaan van God, die alles in leven houdt, en Christus Jezus, die voor Pontius Pilatus een krachtig getuigenis heeft afgelegd, draag ik je op je taak vlekkeloos en onberispelijk uit te voeren, totdat onze Heer Jezus Christus verschijnt op de dag die is vastgesteld door de gelukzalige en enige heerser, de hoogste Heer en koning. Hij alleen is onsterfelijk en Hij woont in een ontoegankelijk licht; *geen mens heeft Hem ooit gezien of kan Hem zien*. Aan Hem zij de eer en de eeuwige kracht. Amen. – 1 Timotheüs 6:13-16

Toch zijn er door de profeten heen talloze passages die spreken over Gods aanwezigheid op aarde. Hoewel er meerder teksten genoemd zouden kunnen worden, bekijk de onderstaande:

Hierna ging Mozes de berg op, samen met Aäron, Nadab, Abihu en zeventig oudsten van het volk, *en zij zagen de God van Israël*. Onder *Zijn* voeten was er iets als een plaveisel van saffier, helder stralend als de hemel zelf. Deze vooraanstaande Israëlieten werden niet door God gedood: *zij zagen Hem*, en zij aten en dronken. – Genesis 24:9-11

Hoewel velen God historisch hebben gezien in de Bijbel, moeten al deze gebeurtenissen worden begrepen als verschijningen van God de Zoon voor zijn menswording. Dus ook wanneer we God fysiek aanwezig zien in de context van toekomstige profetie, moeten we begrijpen dat deze verwijzingen aan God of Heer verwijzingen zijn aan Jezus na Zijn terugkomst. Zie bijvoorbeeld deze verzen uit Zacharia:

Ik zal alle volken samenbrengen – zegt de HEER – om tegen Jeruzalem ten strijde te trekken. De stad zal worden ingenomen, de huizen zullen worden geplunderd en de vrouwen verkracht. De helft van de inwoners wordt in ballingschap weggevoerd, maar het deel dat overblijft zal niet worden uitgeroeid. *Daarna zal de HEER uittrekken en de strijd tegen die volken aanbinden*, net als weleer. *Die dag zal Hij zijn voeten op de Olijfberg planten*, ten oosten van Jeruzalem... – Zacharia 14:2-4

Hier hebben we een tekstgedeelte waar Yahweh, de Heer fysiek lijkt te staan op de Olijfberg. Hij wordt omschreven als vechtend tegen de legers van vijandelijke volken. Dit is duidelijk een Messiaanse profetie aangaande de dag dat Jezus de Messias op de Olijfberg zal staan als Hij oordeelt over de volken die tegen Jeruzalem ten strijde trokken.

Samenvatting

Laten we tot slot de verschillende regels ter interpretatie, die we hebben besproken in dit hoofdstuk, nog eens samenvatten. Door deze simpele regels te volgen en toe te passen, wordt het onderwerp Bijbels profetie een stuk toegankelijker en makkelijker te begrijpen voor iedereen.

- Regel #1: Begin bij het begin en niet met datgene dat als laatste komt.
- Regel #2: Begin met datgene dat duidelijk is, direct en makkelijk te begrijpen. Begin niet met het sterk symbolische, allegorische of moeilijk te interpreteren gedeelte.
- Regel #3: Bouw op thema's die consistent zijn en herhaaldelijk in de Schrift voorkomen.
- Regel #4: Context, context, context
- Regel #5: Benader de Bijbel niet alsof het een technische handleiding is. Begrijp de oosterse aard van de Bijbel.
- Regel #6: Herken de ultieme nadruk, het grote verhaal van de Bijbelse profetie.
- Regel #7: Bedenk dat wanneer God Almachtig wordt weergegeven als fysiek aanwezig op aarde, dit gaat over God de Zoon of Jezus tijdens zijn wederkomst.

Hoofdstuk 2

Introductie van de islamitische antichristtheorie

Wanneer we aan deze studie beginnen is het onze bedoeling om een beknopt overzicht te geven van enkele van de meest belangrijke profetische passages aangaande de dag des Heeren en de wederkomst van Jezus. Deze studie is zeker niet allesomvattend. Onze focus zal liggen op de specifieke volken die nadrukkelijk genoemd worden als voorbehouden als doelwit van Gods oordeel op de dag des Heeren. Wat we zullen zien is hetzelfde algemene verhaal, tientallen keren herhaald.

Genesis 3: Hij die de kop van de slang zal vermorzelen

Onze studie moet beginnen in het derde hoofdstuk van Genesis. Want hier is een vers dat door theologen vaak wordt aangeduid als het ‘proto-evangelie’. In dit allereerste Bijbelboek worden we, zij het in beginfase, geïntroduceerd in het geweldige nieuws van Messiaanse hoop. We kennen allemaal het verhaal: In den beginne was er één woord om de aard van Gods schepping te omschrijven: Het was *goed*. Adam en Eva waren in het paradijs en alles was in elk opzicht ideaal. God en de mens verkeerden in volmaakte gemeenschap en woonden in het paradijs. Maar door hun eigen zondige keuzes, in overeenstemming met de verleiding van Satan, kwamen Adam en Eva in opstand tegen Gods geboden en viel de mensheid in de gebroken toestand waarin wij ons allemaal bevinden. Nu leven we allemaal ver van het paradijs, ver van een ongebroken gemeenschap met God, allemaal afglijdend naar de dag dat we sterven en onze lichamen vergaan. Maar de huidige staat is niet hoe het zou moeten zijn. Ook blijft het niet zo. Nadat Gods verlossende plan in vervulling is gegaan, zullen zonde en dood iets uit het verleden zijn. Met Gods verlossende plan verwijzen we naar het zich ontvouwende verhaal van God die de mensheid terugbrengt naar een plek van ongebroken gemeenschap en vriendschap met Hem. Het is het herstel en de verlossing van de gehele schepping. Dit is het grote verhaal van de gehele Bijbel. Dit is waar de apostel Paulus over sprak toen hij zei: ‘... de tijd

aanbreekt waarover God van oudsher bij monde van Zijn heilige profeten heeft gesproken en waarin alles zal worden hersteld.’ (Handelingen 3:21)

En zo verklaart God hier, midden in het verhaal van Adam en Eva en Satan de slang, in één simpel vers, een overzicht van de gehele heilsgeschiedenis:

Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare; dat verbrijzelt jou de kop, jij bijt het in de hiel. - Genesis 3:15

God verklaarde dat vanaf die dag er vijandschap zou zijn tussen Satan en Eva, de moeder van alle mensen. Verder dan dit, er zal vijandschap zijn tussen Satans nageslacht of volgelingen en het nageslacht van Eva, die degenen vertegenwoordigen die geen volgeling zijn van Satan. Maar belangrijker nog zal Satans nageslacht of volgelingen oorlog voeren tegen de Messias en Zijn volgelingen. Volgens deze eeuwenoude profetie zou de geschiedenis het verhaal moeten zijn van de volgelingen van Satan in conflict met het volk van God. Dan komt de geweldige belofte dat, hoewel Satan op het einde *de hiel van de Messias zal verwonden*, de Messias zijn schedel zal *verbrijzelen* als ook dat van zijn volgelingen. Vanaf het allereerste begin van de lange geschiedenis van de mensheid, heeft God bekend gemaakt dat een de nakomelingen van Eva, de Messias, alles goed zal maken wat er op die verdrietige en duistere dag in de tuin is misgegaan. In één enkel vers, in één enkele korte verklaring, krijgen we een breed overzicht van de heilsgeschiedenis. Het is dan ook passend dat de geleerden James E. Smith en Walter C. Kaiser Jr. naar dit vers verwijzen als ‘de moederprofetie.’¹ Het is deze profetie van waaruit alle andere profetische beloftes in de Schrift aangaande de Messias zijn ontstaan. Verder in dit hoofdstuk zullen we een aantal van deze profetieën onderzoeken. Zoals we zullen zien, terwijl iedere tekst nieuwe of aanvullende details brengt, zijn het allemaal uitbreidingen van hetzelfde oorspronkelijke verhaal.

Numeri 24: De heerser uit Israël die Moab, Edom en de zonen van het Oosten verplettert

Ook in de Torah, de eerste vijf boeken van de Bijbel, vinden we een van de eerste directe Messiaanse profetieën. Dit is het verhaal van koning Balak en de profeet Bileam. Balak was de koning van Moab en Bileam een heidense profeet van hun god Baäl. In dit verhaal staan Balak en Bileam op een hoog uitkijkpunt, vanwaar ze neerkijken op de Israëlieten die beneden in de vallei gelegd zijn. De uittocht uit

¹James E. Smith as quoted in *The Messiah in the Old Testament*, Walter C. Kaiser Jr. (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1995) 38

Egypte heeft zojuist plaatsgevonden en de Israëlieten zijn op weg naar het beloofde land. Balak echter was verontrust vanwege het feit dat zo'n grote groep mensen de grenzen van zijn koninkrijk naderde. Daarom had hij Bileam betaald om een vloek over hen uit te spreken. Maar terwijl zij daar samen staan, gebeurde er iets uiterst ongewoons. Bileam begon te profeteren onder invloed van de Heilige Geest van God. Neerkijkend op het kamp van de Israëlieten, is dit wat Bileam profeteerde:

‘Goed, ik ga terug naar mijn eigen land. Maar eerst zal ik u laten weten wat dit volk uw volk in de toekomst zal aandoen.’ Wat ik zie is niet in het heden, wat ik waarneem is niet nabij. Een ster komt op uit Jakob, een scepter uit Israël. Hij verbrijzelt Moab de slapen, de kinderen van Set slaat hij neer. Het land van zijn vijand verovert hij, het land van Edom en Seir. Israël wordt machtig en sterk, uit Jakob staat een heerser op. Wie ontkomt uit de stad brengt hij om.’ Toen zag Bileam Amalek en hief hij deze orakelspreuk aan: ‘Amalek, vooraanstaand onder de volken, zal ten slotte volledig te gronde gaan.’ – Numeri 24:14,17-20

De profetie geeft aan wat de Israëlieten met de Moabieten zullen doen in ‘latere dagen’. Deze uitdrukking is in het Hebreeuws *acharyith yawm*, wat letterlijk betekent ‘in de laatste dagen’. Hoewel deze uitdrukking soms in beperkte mate kan verwijzen naar een nabije toekomst, komt hij pas volledig tot vervulling aan het einde van dit tijdperk, het tijdperk van de Messias. Bileam stelt dus dat in de eindtijd een heerser zal opkomen vanuit Israël. Al vanaf zeer vroeger tijden hebben Joodse uitleggers deze tekst begrepen als een profetie met betrekking tot de Messias. De valse Messias uit de 1^e eeuw, Simon Ben Kosiba, veranderde zijn naam in Shimon Bar Kochba (Shimon, zoon van de ster) in een doorzichtige poging zichzelf neer te zetten als de vervulling van deze profetie. Volgens het commentaar van Jamieson, Fausset en Brown, wordt hier gedacht aan een voornaam heerser – in de eerste plaats David, maar in de tweede en vooral hoogste instantie de Messias.² Het is zeker dat dit tekstgedeelte zijn ultieme vervulling niet vond bij koning David, aangezien de profeet Jeremia, lang na zijn dood, de profetie van Bileam herhaalde en de vervulling ervan nog steeds in de toekomst plaatste. (Jeremia 48-49) Het was ook deze profetie, samen met Micha 5 (die aangeeft dat de Messias in Bethlehem geboren zou worden), die de wijze mannen uit het oosten de ster liet volgen naar Bethlehem in de hoop die ene te vinden die geboren is als ‘koning der Joden’. (Matheus 2:1-2) Deze profetie wijst duidelijke naar Jezus de Messias en het werk dat Hij zal volbrengen tijdens Zijn wederkomst.

Maar wat zegt de tekst over wat de Messias zal doen als hij terugkomt? Wat heeft de Heilige Geest benadrukt als de belangrijkste taak van de Messias op die dag? Terugkijkend naar het thema van Genesis 3, de ‘moeder der profetieën’, zal de Messias de kop van het nageslacht en de volgelingen van Satan vermorzelen. Deze

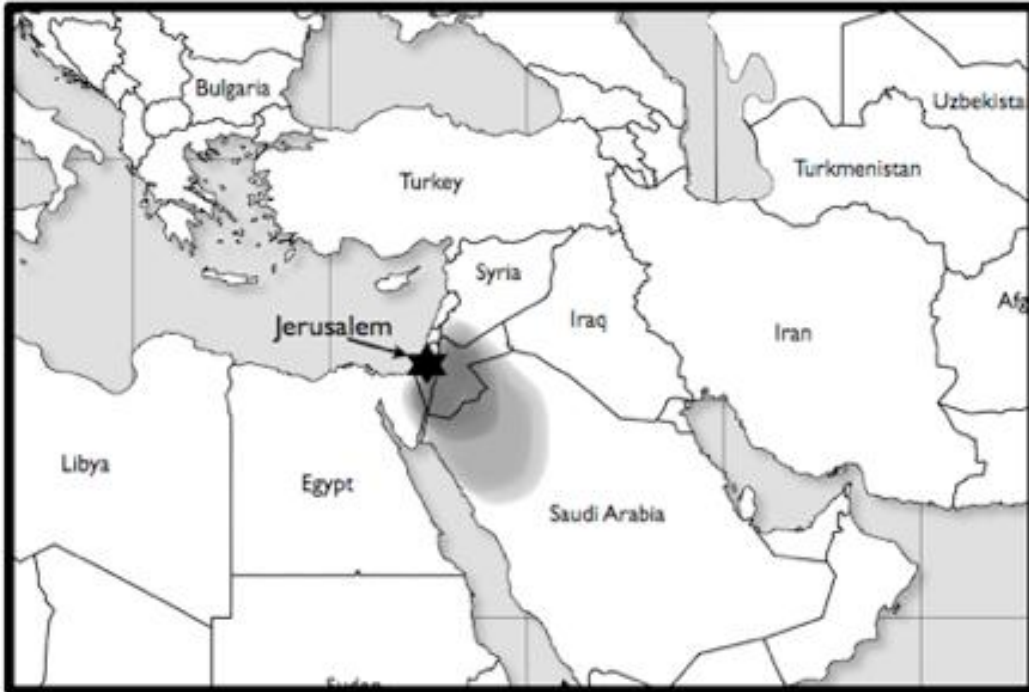
²Jamieson, Robert; A.R. Fausset; and David Brown. *Commentary on Numbers 24*

keer is ‘het nageslacht van Satan’ niet zo vaag omschreven als in Genesis 3. Hier worden de betreffende volken duidelijk aangewezen. De Messias komt terug om de kop van Moab, Edom, Seir, de zonen van Seth en de Amalekieten te vermorzelen. Maar wat betekenen deze termen? Naar wie verwijzen zij?

De Moabieten en de Edomieten zijn een volk dat ten oosten van het hedendaagse Israël leefde, in wat nu Jordanië is. De berg Seir was een prominente berg in het gebied van Moab. Dus de verwijzingen naar Moab, Edom en Seir wijzen allemaal naar dezelfde algemene regio en dezelfde algemene bevolkingsgroep in de geschiedenis. Evenzo waren de Amalekieten een volk dat leefde in de wijde omgeving ten oosten van Israël. Al deze volken, door de Bijbelse geschiedenis heen, koesterden vijandschap tegen de Israëlieten. Maar hoe zit het met de term ‘de zonen van Seth’? Geleerden hebben de betekenis ervan bediscussieerd. Sommigen hebben gesuggereerd dat het verwijst naar Adams zoon Seth en de gehele mensheid. De oude Hebreeuwse interpretatie echter, gevonden in de Jeruzalem Targum, vertaalt het als volgt: alle zonen van het oosten. De Babylonische Targum van Jonathan Ben Uzziel gaat verder en verklaart dat het een verwijzing is naar ‘de legers van Gog die zich tegen Israël zouden opstellen op het slagveld.’³ Deze interpretatie als een verwijzing naar ‘de zonen van het oosten’ komt overeen met de andere termen waarmee het in verband wordt gebracht (Moab, Edom, Seir en de Amalekieten). Uiteindelijk hebben we hier een groep namen die verwijzen naar de woestijnvolken die ten oosten van Israël leefden. Maar het is niet alleen de geografische ligging van deze volken waar het hier om gaat. Wat hen kenmerkt gaat verder dan hun plaats op de kaart: het is vooral de diepe haat en vijandschap jegens het Hebreeuwse volk die hen aanwijst als de volken die onder Gods oordeel zullen vallen als de Messias terugkomt.

Nu moet de vraag gesteld worden: in de uiteindelijke vervulling van de profetie, naar wie of naar waar verwijzen al deze aanwijzingen? Als Jezus terugkomt, wie zal Hij dan oordelen volgens deze tekst? Als we de tekst letterlijk nemen, is het dan niet verstandiger en verantwoordelijker om deze aanwijzingen te interpreteren als verwijzingen naar de inwoners van de landen ten oosten van Israël van vandaag de dag? Op de plekken waar ooit de Moabieten, Edomieten en Amalekieten leefden? Of is het redelijker om aan te nemen dat deze profetie ons verwijst naar Duitsland, Italië, en Engeland zoals veel hedendaagse Bijbelonderwijzers doen? Zouden we dan niet ook moeten kijken naar dezelfde landen en naar de woestijnvolken die de belangrijkste uitdragers zijn van de oude antisemitische haat tegen het Joodse volk? Het antwoord hierop zou duidelijk moeten zijn.

³ Dr. William Smith, *Dictionary of the Bible: Comprising its Antiquities, Biography, Geography and Natural History Volume 4* (Hurd and Houghton, New York, 1870) p. 2991

Numeri 14: Moab, Edom, Amalekieten

Jesaja 25: De soevereine HEER zal Moab vermorzelen

Velen van die dit lezen hebben ooit weleens een uitvaart bezocht waar deze tekst uit het boek Openbaring werd voorgelezen: “Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen...Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.” (Openbaring 21:4) Maar weinig mensen weten dat Openbaring deze tekst rechtstreeks heeft overgenomen uit Jesaja 25. Maar in de tekst van Jesaja 25 doet de Heer meer dan alleen tranen wissen en de dood verdrijven. Volgens Jesaja 25 zal God ook de schande van Zijn volk Israël van de aarde wegnemen. Wat doet de Heer nog meer in deze tijd? Laten we naar de tekst kijken.

Voor altijd doet Hij de dood teniet. God, de HEER, wist de tranen van elk gezicht, de smaad van zijn volk neemt Hij van de aarde weg – de HEER heeft gesproken. Op die dag zal men zeggen: ‘Hij is onze God! Hij was onze hoop: Hij zou ons redden. Hij is de HEER, Hij was onze hoop. Juich en wees blij: Hij heeft ons gered!’ De hand van de HEER rust op deze berg, maar onder zijn voeten wordt Moab vertrap, zoals stro in mest wordt getreden; Moab spreidt zijn armen uit als iemand die tracht te zwemmen, maar hoe hij ook met zijn armen maait, de HEER laat hem door zijn hoogmoed ten onder gaan.

- Jesaja 25: 8-11

Over deze tekst zegt de oude Latijnse commentator Jerome het volgende met betrekking tot de reactie van Gods volk:

Nadat de dood voorgoed is teniet gedaan, zal het volk van God, dat is bevrijduit de macht van de dood, tegen de Heer zeggen: Zie, dit is onze God, die ongelovigen slechts als mens zagen.⁴

Maar is deze tijd al gekomen? Heeft God de dood teniet gedaan en alle tranen gewist? Natuurlijk niet. De context van deze tekst ligt in de toekomst, ten tijde van de terugkomst van de Messias. In het komende Messiaanse rijk, zullen zij die het Koninkrijk binnengaan als ongelovigen buitengewoon lang leven (Jesaja 65:20), terwijl zij die het binnengaan als gelovigen, deel zullen hebben gehad aan de wederopstanding en onsterfelijke lichamen zullen bezitten:

... Zij waren tot leven gekomen en heersten duizend jaar lang samen met Christus... Dit is de eerste opstanding. Gelukkig en heilig zijn zij die deel hebben aan de eerste opstanding. De tweede dood heeft geen macht over hen. Zij zullen priester van God en van Christus zijn en duizend jaar lang samen met Hem heersen. - Openbaring 20: 4-6

Dit is de tijd waar de hele schepping op heeft gewacht en naar verlangd. En opnieuw, aan het einde van dit tijdperk wordt de Heer voorgesteld met Zijn hand van zegen en bescherming op het hoofd van Zion, Zijn volk, terwijl Zijn voeten het hoofd van Moab, Zijn vijand, vermorzelen. In deze tekst echter, wordt de Heer niet alleen afgebeeld als iemand die hun schedels verbrijzelt. Hier zien we de Heer met Zijn voeten op de achterkant van het hoofd van Zijn vijanden, terwijl Hij hen met het gezicht omlaag verplettert in een hoop mest.

Opnieuw moeten we in gedachten houden dat het geen vage, universele vijand van Gods volk is die hier wordt beschreven. Net als in Numeri 24, zo wordt ook hier Moab genoemd over wie Jezus, de terugkerende Messias zal oordelen. Wanneer men een aantal commentaren op deze tekst leest, zal men zien dat de meeste Bijbeluitleggers beweren dat de term 'Moab' hier symbool staat voor al Israëls vijanden in de laatste dagen, op een algemene en vage manier. Maar het specifieke gebruik van de term 'Moab' moet niet worden opgevat alsof het totaal geen doel heeft. Bijbeluitleggers moeten ervoor waken dat zij niet zo ver gaan in hun allegorische benadering, dat door de Geest geïnspireerde Bijbelse termen praktisch betekenisloos of volledig irrelevant worden. Wanneer deze benadering van overmatige allegorisatie onverantwoordelijk is, hoeveel roekelozer is het dan om

⁴ As quoted in Jamieson, Robert; A.R. Fausset; and David Brown. *Commentary on Isaiah 25*

‘Moab’ te lezen en dan aan Europa te denken? En dit is precies wat veel Europese leraren over de antichrist ons willen doen laten geloven.

Dus vraag ik opnieuw: volgens deze tekst, ten tijde van Jezus’ wederkomst, zullen dan degenen over wie Zijn oordeel wordt uitgestort uit Europa komen, of wijst de tekst ons opnieuw naar de antisemitische zonen van het oosten? Wederom leert het gezond verstand ons dat het dat laatste is.

Obadja: Oordeel van de Heer over Edom

Het gehele thema van de korte profetie van Obadja is de uiteindelijke overwinning van ‘de berg Zion’ over ‘de berg van Edom’. Bergen worden in de Bijbel veelvuldig gebruikt om koninkrijken mee aan te geven. Hoewel de profetie deels een significante historische vervulling heeft in het oude conflict tussen Israël en het koninkrijk Edom, heeft het zijn uiteindelijke vervulling in de toekomst. Pastoor Chuck Smith van Calvary Chapel stelt terecht dat de uiteindelijke vervulling van deze profetie en het oordeel over Edom zullen plaatsvinden tijdens ‘de dag des Heeren, als God Israël opnieuw zegent, wanneer de Verlosser in Zion is en de Heer regeert.’⁵ Net zo bespreekt Dr. Tommy Ice het tijdstip van de vervulling van Obadja:

Wanneer zal Obadja’s profetie worden vervuld? ... De tekst stelt duidelijk dat het vervuld zal worden wanneer ‘de dag des Heeren nabij komt over alle volken.’ Zo’n gebeurtenis staat duidelijk vastgesteld voor hetzelfde moment dat Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Amos en anderen aangeven dat de volken geoordeeld zullen worden aan het einde van de grote verdrukking, tijdens de slag van Armageddon.⁶

De context van de dag des Heeren zien we ook in het laatste vers van de profetie, waarin staat dat op die dag ‘het koninkrijk aan de Heer zal toebehoren’:

Bevrijders zullen de Sion op gaan en regeren over het bergland van Esau - en aan de HEER zal het koningschap toebehoren. - Obadja 1:21

Meer bewijs voor een uiteindelijke vervulling op de dag des Heeren vinden we in het feit dat de tekst spreekt over krijgsgevangenen en ballingen uit Israël ,die vrijheid zullen vinden om het land van Edom te ‘bezitten’:

⁵ Chuck Smith, *Obadiah & Jonah (C2000 Series)*

⁶ Thomas Ice, *Consistent Biblical Futurism Part XIII* <http://www.pre-trib.org/articles/view/consistent-Biblical-futurism-part-13>

Maar jullie vinden een toevlucht op de Sion; de Sion wordt weer een heilige plaats. Het volk van Jakob zal bezit nemen van zijn bezetters: Jakobs volk zal het vuur zijn, Jozefs volk de vlam, en het volk van Esau de stoppels. De stoppels gaan in vlammen op, het vuur zal ze verteren, en niemand van Esaus volk zal ontkomen – de HEER heeft gesproken. Het volk van Jakob zal vanuit de Negev het bergland van Esau in bezit nemen, en vanuit het heuvelland het gebied van de Filistijnen; het zal de gebieden van Efraïm en Samaria in bezit nemen, en vanuit Benjamin het gebied van Gilead. De ballingen uit Israël, een legermacht geworden, zullen het land van de Kanaänieten veroveren tot aan Sarefat, en de ballingen uit Jeruzalem, nu nog in Sefarad, zullen de steden van de Negev in bezit nemen. – Obadja 1:17-20

Echter heeft Israël nergens in de geschiedenis het land ‘in bezit’ gehad. De enige mogelijkheid hier is te erkennen dat de uiteindelijke vervulling van de profetie plaats vindt in de toekomst, onder heerschappij van Jezus de Messias. Nu de uiteindelijke context van de dag des Heeren in de profetie is vastgesteld, tegen wie is de profetie gericht? Nogmaals benadrukt de profet Obadja wat veel andere profeten ook benadrukken:

De dag komt – spreekt de HEER – dat Ik de wijzen in Edom zal doden, zodat er in het bergland van Esau niemand meer is met enig verstand. De helden van Teman zullen verlamd staan van schrik; in het bergland van Esau wordt iedereen omgebracht, niemand blijft in leven. *Je hebt je tegen het volk van Jakob gekeerd, geweld gebruikt tegen je eigen broeder.* Daarom zul je met schande worden overdekt en voor altijd worden uitgeroeid. Maar de dag van de HEER is nabij voor alle volken; dan zal met jou gedaan worden wat jij met hen gedaan hebt, dan zullen je daden op je eigen hoofd neerkomen.
– Obadja 1: 8-10, 15.

In overeenstemming met de Israëlgerichtheid van alle Bijbelse profetie, zien we wederom dat de drijfveer en basis van Gods oordeel over Edom, Esau en Teman hun gewelddadige behandeling van Jakob/Israël is. Het volk van Edom, moeten we beseffen, zijn de afstammelingen van Esau, Jakobs broer. Als Obadja's profetie deze drie namen gebruikt - Esau, Edom en Teman – is dat een typisch kenmerk van oude Hebreeuwse profetische poëzie: het gebruik van synecdoche, synoniemen of varianten van dezelfde naam met als doel iets te benadrukken. De uiteindelijke en toch simpele boodschap van de profetie is dat in de context van de dag des Heeren, als Hij oordeelt over de volken, Edom zijn complete en definitieve oordeel zal ontvangen.

Ezechiël 25: Oordeel over Israëls omringende landen

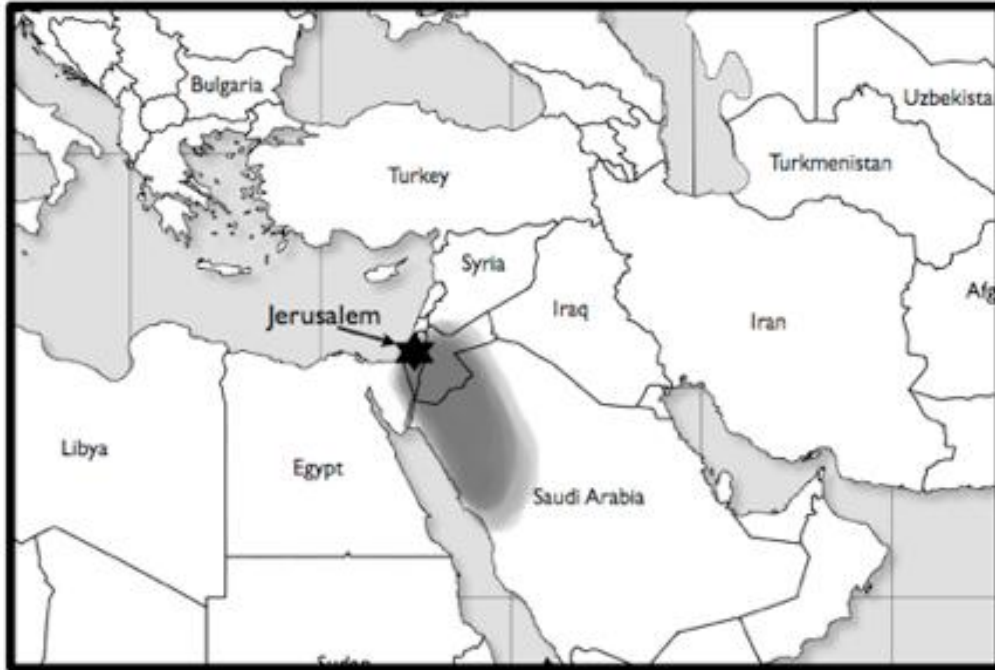
In Ezechiël 25 vinden we een andere duidelijke profetie over het oordeel over Edom:

Dit zegt God, de HEER: Edom heeft zich op het volk van Juda gewroken en zo een zeer zware schuld op zich geladen. Daarom - zegt God, de HEER - zal Ik mijn hand tegen Edom opheffen. Ik zal er mens en dier uitroeien, Ik zal het land verwoesten; van Teman tot Dedan (noord Saoedi-Arabië) zullen allen door het zwaard worden geveld. Door Israël, mijn volk, zal Ik me op Edom wreken: Israël zal Edom treffen met mijn woede en mijn toorn, en zo zal Edom mijn wraak leren kennen - spreekt God, de HEER. Dit zegt God, de HEER: De Filistijnen zijn wraakzuchtig geweest, ze hebben zich vol minachting gewroken; gedreven door een eeuwigdurende haat hebben ze verwoestingen aangericht. Daarom - zegt God, de HEER - zal Ik mijn hand tegen de Filistijnen (Palestijnse gebieden) opheffen. Ik zal die Kretenzers (Gaza) uitroeien, en wie er van hen in de kustvlakte nog in leven is, richt Ik te gronde. Ik zal me meedogenloos op hen wreken, in mijn toorn zal Ik hen straffen, en dan, als mijn wraak hen treft, zullen ze beseffen dat Ik de HEER ben.'

- Ezechiël 25:12-17

Wat is wederom de specifieke reden dat God over Edom zal oordelen? De tekst is duidelijk. Het is om hoe zij 'het volk van Juda' hebben behandeld. Zij hebben 'grote verontwaardiging veroorzaakt' en zich gewroken op Gods uitverkoren volk. Daarom zal God Juda 'vergelden met zijn toorn'.

Maar spreekt de tekst over de regio van het hedendaagse Jordanië? Het gaat verder dan dat. In feite is ook de stad Dedan onderdeel van Edoms oordeel, een oude stad gelegen in het huidige Saudi-Arabië, bekend als *al-Ula*, als ook de Palestijnse gebieden. Omdat het oordeel ook zowel Teman (hedendaags Jordanië) en Dedan (in noord centraal Saudi-Arabië) betreft, is het oordeel van God gericht aan de hele regio die zich uitstrekt van Jordanië zuidwaarts langs de Rode Zee tot aan noord-centraal Saudi-Arabië.

Ezechiël 25: Filistijnen, Edom, Dedan

Ezechiël 30: De dag des Heeren tegen Egypte, Sudan, Libië, Turkije, Arabië en Noord-Afrika

Zoals we beginnen te zien, is dit thema van Gods oordeel over de volken en gebieden die tegenwoordig islamitisch zijn, een thema dat herhaaldelijk in talloze passages door de Bijbel heen terugkomt. De volgende profetie van Ezechiël is daarop geen uitzondering:

De Heer richtte zich tot mij: ‘Mensenkind, breng de Egyptenaren mijn woorden over. Dit zegt God, de Heer: Roep ach en wee! Klaag, want de dag komt, de beslissende dag; het duurt niet lang meer. De Heer zal ingrijpen, hij zal de volken vonnissen, het is een donkere, dreigende dag. Heel Nubië beeft van angst als in Egypte de oorlog woedt en er veel doden vallen, als de rijkdommen worden weggesleept en het land ineens stort. Allen die zich bij Egypte aansloten, uit Nubië (Sudan), Put (Libië, Noord-Afrika) of Lud (Turkije), uit geheel Arabië, uit Libië, uit vele volken, zij vallen in de strijd.
- Ezechiël 30:1-5

Ook deze gebeurtenissen zijn in de geschiedenis deels in vervulling gegaan. Maar de uiteindelijke context is de dag des Heeren en de wederkomst van Jezus. Hier komt de

Messias, net als in vele andere passages, om te oordelen tegen de vijanden van Zijn volk, Israël. Inbegrepen bij de lijst van degenen tegen wie Zijn oordeel zal zijn, zijn Egypte, Sudan, Libië, Turkije, Arabië en mogelijk de landen in Noord-Afrika. Wederom, in de context van de dag des Heeren en de wederkomst van Jezus, zijn het de islamitische landen die specifiek genoemd worden in de Schriften als de landen die onderdeel zullen zijn van Zijn oordeel.

Sefanja 2: De dag van Gods toorn tegen Israëls omliggende landen

In de voetstappen tredend van alle profeten die voor hem kwamen, profeteert Sefanja dat op de dag van Gods toorn Gaza, Askelon, Asdod, Ekron, de Kretenzers, Kanaän en het land van de Filistijnen volledig verwoest zullen worden. Samen wijzen deze namen naar de hele regio die vandaag de dag Israëls zuidwestkust vormt, inclusief de Gazastrook:

Zoek de HEER, jullie in het land die nederig zijn en naar zijn wetten leven, zoek rechtvaardigheid, zoek nederigheid: misschien vinden jullie een schuilplaats op de dag van de toorn van de HEER. Gaza zal verlaten zijn, Askelon een woestenij, Asdod wordt midden op de dag ontvolkt, Ekron ontworteld. Wee jullie, bewoners van de kustvlakte, Kretenzers! De HEER spreekt zich uit tegen jou, Kanaän, land van de Filistijnen! Ik zal je te gronde richten, met al je bewoners ... Nubiërs, jullie worden door mijn zwaard doorboord! Hij zal zijn hand uitstrekken naar het noorden, Assyrië te gronde richten, Nineve tot een wildernis maken, dor als een woestijn.
- Sefanja 2:3-5,12,13

Zoals Ralph L. Smith het stelt in de *World Biblical Commentary*:

Het oordeel tegen Judah's omringende landen het belangrijkste doel van dit tekstgedeelte. De Filistijnen in het westen, Moab en Ammon in het oosten, Ethiopië (in feite Sudan) en Egypte in het zuiden en Assyrië in het noorden zulle allemaal het oordeel van Yahweh ondergaan.⁷

Het is noodzakelijk te beseffen dat tijdens Zijn oordeel over Israëls vijanden, de Heer zal 'ingrijpen' namens Juda en haar 'krijgsgevangenen zal terugbrengen'. Dit is opnieuw een belangrijke aanwijzing dat de uiteindelijke nadruk van deze profetie ligt op de wederkomst van de Messias. Dat de inwoners van het Israël van vandaag de dag

⁷ Ralph L. Smith, *Word Biblical Commentary, Volume 32, Micah - Malachi* (Waco TX, Word Books, 1984), p. 135

krijgsgevangenen zullen worden genomen tijdens de heerschappij van de antichrist, om pas weer bevrijdt te worden bij Jezus' terugkomst, is een gebruikelijk thema in eschatologische teksten. In het evangelie van Lucas waarschuwt Jezus de inwoners van Juda, in niet mis te verstane woorden, dat er een tijd zal komen dat zij naar de bergen moeten vluchten om niet als krijgsgevangenen weggevoerd te worden:

Wanneer jullie zien dat Jeruzalem door legerstroepen omsingeld is, weet dan dat de verwoesting van de stad nabij is. Wie in Judea is moet dan de bergen in vluchten, wie in Jeruzalem is moet er wegtrekken, en wie op het land is moet niet naar de stad gaan, want in die dagen wordt de straf voltrokken, waardoor alles wat geschreven staat in vervulling zal gaan...De inwoners zullen omkomen door het zwaard of overal heen in gevangenschap worden weggevoerd, terwijl Jeruzalem vertrapt zal worden door heidenen, tot hun tijd voorbij is.

- Lucas 21:20-24

Maar ondanks Jezus' waarschuwingen, is het duidelijk dat velen deze in de wind zullen slaan en gevangen zullen worden genomen. Uiteindelijk zal Hijzelf neerdalen uit de hemel om de krijgsgevangenen te bevrijden uit de volken waar zij heengebracht zijn. Bestudeer de volgende teksten waarin de Heer Zelf herhaaldelijk wordt weergegeven als degene die uit de hemel neerdaalt om Joodse gevangenen te bevrijden uit de omliggende volken. De Profeet Ezechiël sprak hierover:

Maar - dit zegt God, de HEER: Nu zal Ik *de gevangenen van Jakob wederbrengen*, me ontfermen over heel het volk van Israël ... - Ezechiël 39:25

Zo ook de profeet Joël:

..want de berg Sion en Jeruzalem zullen een toevluchtsoord zijn, zoals de Here heeft beloofd. Want ieder die Hij, de Here, roept, zal worden gered. Want zie, *in die dagen en in die tijd, als Ik een omkering zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem ...* - Joël 2:32-3:1

En de profeet Jesaja:

De geest van God, de HEER, rust op mij,... heeft Hij mij gezonden, om aan verslagen harten hoop te bieden, *om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan geketenden hun bevrijding*, om een genadejaar van de HEER uit te roepen en een dag van wraak voor onze God, om allen die treuren te troosten, om aan Sions treurenden te schenken: ... - Jesaja 61: 1-3

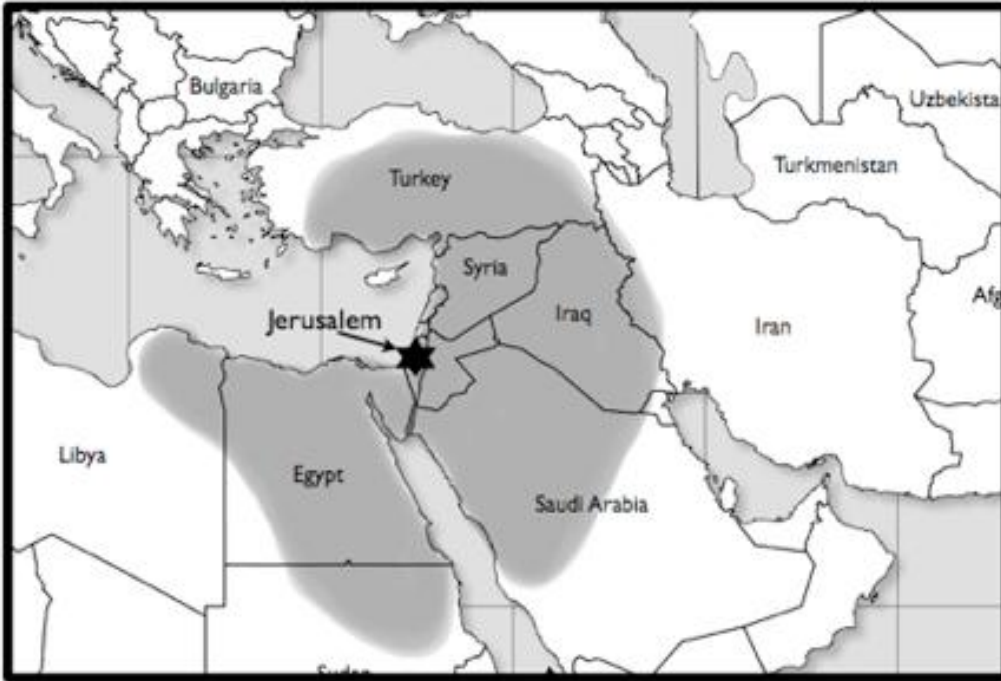
Zelfs koning David profeteerde over de terugkeer van de krijgsgevangenen op de dag des Heren:

U zult opstaan en U zult Zich over Sion ontfermen, want de tijd om haar genadig te zijn, ja, de vastgestelde tijd, is gekomen ...uit de hemel heeft de HEERE naar de aarde gekeken, *om het gekerm van de gevangene te horen, om de ter dood veroordeelden te bevrijden* - Psalm 102:13,19,20

Omdat Sefanja spreekt over de dag van Gods toorn tegen Israëls vijanden, in combinatie met Zijn persoonlijke tussenkomst en bevrijding van de krijgsgevangenen, weten we dat Sefanja 2 uiteindelijk verwijst naar de terugkeer van Jezus. Maar naast het oordeel over Gaza en de Palestijnen gaat de profetie verder met een waarschuwing aangaande de toekomst van Moab, Ammon, de hedendaagse islamitische republiek Sudan (Nubië) als ook Assyrië en Ninevé:

Ik heb de hoon van Moab gehoord en de spot van Ammon, Ik heb gehoord hoe ze mijn volk hoonden en zijn gebied bedreigden. Daarom, zo waar Ik leef - spreekt de HEER van de hemelse machten, de God van Israël: Moab zal worden als Sodom en Ammon als Gomorra: een distelveld, een zoutput, voor altijd een woestijn. Ze zullen worden geplunderd door wat er nog over is van mijn volk, hun bezit valt toe aan wat er van mijn natie nog rest ... Nubiërs (Sudan), jullie worden door mijn zwaard doorboord! Hij zal zijn hand uitstrekken naar het noorden, Assyrië (Syrië, Turkije, Libanon, Irak) te gronde richten, Nineve tot een wildernis maken, dor als een woestijn.
- Sefanja 2:8-9,12-13

We hebben de locatie van Moab, ten oosten van Israël al besproken. Ammon was het gebied direct ten noorden van Moab, in hedendaags Syrië en Jordanië. In de tijd van Sefanja, in de 6e eeuw voor Christus, strekte Assyrië zich uit over de grenzen van hedendaags Turkije, Syrië, Libanon en Irak. De oude stad Ninevé, nu Mosul genaamd, ligt in het noorden van Irak. En dus wederom, in de context van de dag des Heeren en de wederkomst van Jezus, zijn alle landen die onder Gods oordeel zullen vallen, landen met een moslim meerderheid.

Sefanja 2: Assyrië, Egypte, Nubië, Libië en Moab

Joël 3: Gods oordeel over Gaza en Libanon, omdat zij het land Israël verdeeld hebben

In 2007 werd een verklaring gepubliceerd die werd ondertekent door meer dan 80 vooraanstaande evangelische Christelijke leiders en verstuurd aan de toenmalige Amerikaanse president George W. Bush. De titel was: 'Een Evangelische verklaring inzake Israël/Palestina'. In het kort was deze verklaring een oproep aan Christenen en regeringsleiders wereldwijd, om het land Israël te verdelen in een poging verdere terreur te voorkomen:

Als evangelische Christenen die zich inzetten voor de volledige autoriteit van de Schriften, voelen wij ons geroepen om een verklaring af te leggen op dit historische moment in het leven van het Heilige Land. ...In de context van onze voortdurende steun voor de veiligheid van Israël, denken wij dat, tenzij de situatie tussen Israël en Palestina snel verbeterd, de gevolgen verwoestend zullen zijn ... We zijn van mening dat de weg vooruit ligt in de onderhandeling tussen de Israëliërs en de Palestijnen over een eerlijke tweestaten-oplossing. ... We roepen alle Christenen, evangelisten en iedereen van goede wil op om zich bij ons aan te sluiten om in de komende maanden trouwen te werken aan en

bidden voor een eerlijke en blijvende tweestaten-oplossing in het Heilige Land. We roepen alle betrokken regeringen op om ijverig aan dit doel te werken.⁸

Deze verklaring werd ondertekend door de voorzitters van verschillende bekende conservatieve evangelische Christelijke hogescholen en seminaries. Wat zo verontrustend is aan deze verklaring, is dat het in de naam van ‘rechtvaardigheid’ en ‘vrede’ een directe afwijzing inhoudt van de plaats die Jezus zo duidelijk in zal nemen in de timing en context van Zijn wederkomst. Neem het volgende deel uit de profetie van Joël in overweging:

Want zie, in die dagen en in die tijd, als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem, zal Ik alle heidenvolken bijeenbrengen en hen doen afdalen naar het dal van Josafat. Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren, vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël, dat zij onder de heidenvolken verstrooid hebben. Mijn land hebben zij verdeeld. Zij hebben het lot geworpen over Mijn volk. Zij gaven een jongen voor een hoer; zij verkochten een meisje voor wijn, zodat zij konden drinken. En ook, wat wilt u van Mij, *Tyrus en Sidon, en alle gebieden van Filistea?* Wilt u Mij Mijn handelwijze vergelden? Als u Mij dat wilt aandoen, zal Ik snel en onmiddellijk uw vergelding op uw hoofd doen terugkeren - Joël 3:1-4

In het laatste hoofdstuk hebben we enkele van de belangrijkste thema's genoemd met betrekking tot de dag des Heeren, die vrijwel alle profeten keer op keer herhalen. Deze specifieke profetie bevat enkele van de meer voorkomende thema's die vaak worden herhaald. We hebben een multinationale coalitie van de antichrist die Israël binnenvalt en Jeruzalem omsingelt. We hebben het volk Israël dat krijgsgevangen wordt genomen. De Heer noemt dan enkele betrokken landen, namelijk Tyrus, Sidon en Filistea. Dit zijn in wezen verwijzingen naar Libanon en de Gazastreek. Dan is er de belofte van God van wraak tegen de volken die deze zonden tegen Zijn volk hebben begaan. Het is moeilijk om de context van de dag des Heeren in deze passage te ontkennen, evenals de opvallende precisie waarmee het de huidige politieke situatie in de regio weerspiegelt. In plaats van Libanon en Gaza, kan men hier ook Hezbollah en Hamas invullen. Maar ondanks de dringende waarschuwing van deze tekst en de vele anderen die we al hebben besproken, positioneert een groeiend aantal evangelische Christenen, waaronder leiders die de Schrift als hun hoogste gezag beschouwen, zich niet aan de kant van Jezus, maar eerder aan de kant van de naties die Jezus zal oordelen. Wanneer de evangelische leiders, die de hierboven genoemde verklaring hebben ondertekend, beweren dat dat is om verdere terreur en negatieve beeldvorming over Israël en de Verenigde Staten te voorkomen, wordt duidelijk

⁸ *Evangelical Statement on Israel/Palestine* <http://www.christianitytoday.com/ct/2007/novemberweb-only/148-33.0.html>

dat zij zich laten leiden door de geest van deze wereld en niet door het Woord van God. Zij worden geleid door de angst voor terrorisme en niet door ontzag voor God. Hoewel de volgende uitspraak sommigen zou kunnen kwetsen, vraagt de tijd waarin wij leven dat degenen met een oprecht verlangen Jezus te volgen, het leiderschap van zulke blinde leiders af te wijzen.

Jesaja 34: Want de Here heeft een offer in Bozra en Edom

Het hele hoofdstuk van Jesaja 34 is een poëtische weergave van een rituele offer in het land van Edom. Hier wordt Gods toorn voltrokken over een zeer specifiek volk vanwege zeer specifieke redenen. Laten we kijken naar de tekst:

Gesneuvelden blijven onbegraven liggen, de stank van hun lijken stijgt op; de bergen druipen van hun bloed. De sterren aan de hemel vergaan, als een boekrol wordt de hemel opgerold. Alle sterren vallen neer, zoals bladeren vallen van een wijnstok of verschrompelde vruchten van een vijgenboom. Want mijn zwaard verschijnt aan de hemel. Het valt neer op Edom, als een oordeel over het volk dat mijn banvloek treft. Het zwaard van de HEER is rood van het bloed en druipt van het vet: het bloed van rammen en bokken en het vet van de nieren van rammen. Want de HEER richt een offer aan in Bozra, een grote slachting in Edom. Ook wilde stieren vallen dood neer, samen met jonge stieren en buffels. Het land is doordrenkt van bloed, de grond verzadigd van vet. Want de HEER houdt een dag van wraak, een jaar van vergelding: Hij verdedigt Sion. De wateren van Edom worden pek, zijn grond verandert in zwavel, het land wordt één grote pekoven. - Jesaja 34:3-9

Tegen wie is het ‘zwaard’ van Gods toorn gericht? Het is wederom ‘het volk’ van Edom, de vijanden van Israël, die specifiek genoemd worden. Waarom oordeelt Jezus over Edom? Dat is met het doel om ‘de zaak van Sion’ te ondersteunen. De King James Bijbelvertaling vertaalt dit woord (Hebreeuws: riyb) als ‘de twistzaak van Sion’. Het draagt de betekenis van een juridische strijd of geschil, en dat is precies de situatie waarin Israël zich vandaag de dag bevindt. Of het nu komt van de systematisch antizionistische en antisemitische moslimlanden die Israël omringen of van de linkse antizionistische propagandisten, wier aantallen wereldwijd toenemen, de aantijging blijft dat Israël een illegale, onrechtvaardige apartheidstaat is. De waarheid is natuurlijk juist het tegenovergestelde. Precies om deze reden komt de Messias om de zaak voor eens en altijd te beslechten. Volgens deze passage komt Jezus terug om Zijn volk Israël te verdedigen tegen de onrechtvaardige aanval van haar vijanden en om te oordelen over ‘Edom, het volk dat ik compleet heb verwoest.’

Jesaja 63: Het treden van de wijnpers van de toorn van de Almachtige God in Edom

In Openbaring 19 is de meest bekende tekst uit de gehele Bijbel te vinden die gaat over de wederkomst van Jezus. In dit uiterst dramatische beeld breekt Jezus Zelf uit de hemel, rijdend op een wit paard, terwijl de ‘legers van de hemel’ Hem volgen.

Ik zag dat de hemel geopend was, en dit zag ik: een wit paard met een ruiter, die ‘Trouw en betrouwbaar’ heet, die een rechtvaardig vonnis velst en een rechtvaardige strijd voert. Zijn ogen waren als een vlamvend vuur en op zijn hoofd had Hij veel kronen. Er stond een naam op Hem geschreven die niemand kende, alleen Hijzelf. Hij droeg met bloed doordrenkte kleren. Zijn naam luidde ‘Woord van God’. De hemelse legermacht, gekleed in zuiver, wit linnen, volgde Hem op witte paarden. Uit zijn mond komt een scherp zwaard, waarmee Hij de volken zal slaan, en Hij zal hen met een ijzeren herdersstaf hoeden. Hij zal de wijnpers van de hevige woede van de almachtige God treden. Op zijn kleding en op zijn dij staat de naam ‘Hoogste Heer en koning’.
- Openbaring 19:11-16

De meeste Christenen zijn bekend met deze tekst. Slechts enkele Christenen zijn zich bewust van de betekenis van Zijn met bloed doordrenkte kleren. Wanneer ik onderwijs geef over deze tekst heb ik mezelf de gewoonte gemaakt om de gemeente te vragen: waar kwam dit bloed vandaan, van wie was het oorspronkelijk? Het eerste en meest gebruikelijke antwoord dat wordt gegeven is, dat het Jezus’ eigen bloed is. Veel kerkgangers knikken dan ter bevestiging, ervan uitgaand dat het een symbolisch beeld is van het bloed van Jezus dat Hij aan het kruis vergoot. Als dat het geval is, vraag ik dan, hoe kwam het dan dat Zijn kleren met Zijn eigen bloed doordrenkt zijn? Verwarrende blikken verschijnen op de gezichten van de menigte. Ik vraag om andere suggesties. Het tweede antwoord dat wordt gegeven is, dat Jezus’ kleding doordrenkt is van het bloed van de martelaren die tijdens de grote verdrukking en in de geschiedenis van de kerk zijn gedood. Hoewel het begrijpelijk is waar deze ideeën vandaan komen, is in feite geen van beide antwoorden correct. Het antwoord kunnen we vinden in Jesaja 63, een passage waar Openbaring 19 zijn oorsprong vindt. Laten we naar deze tekst kijken:

‘Wie is het die uit Edom komt, uit Bozra, in purper gekleed, met praal getooid, die zich groots en machtig verheft?’ Ik ben het die in gerechtigheid spreekt en bij machte is te redden. ‘Hoe komen uw kleren zo rood, als de kleren van iemand die de wijnpers treedt?’ Ik heb de perskuip alleen getreden, geen van

de volken hielp Me daarbij. Ik trad hen in mijn woede, vertrapte hen in mijn toorn. Hun bloed bespatte mijn kleren, al mijn kleren werden besmeurd. Ik had besloten tot een dag van wraak, het jaar van vergelding was aangebroken.
- Jesaja 63:1-4

In deze zeer dramatische passage kijkt de profeet Jesaja vanuit Jeruzalem naar het oosten. In zijn geestesoog ziet hij een majestueuze en vastberaden figuur vanuit het land Edom naar Jeruzalem toe komen. Dit is Jezus de Messias. Hij wordt afgebeeld als een overwinnaar, die vastberaden optrekt terwijl Hij Zijn opgang maakt naar Zijn troon in Jeruzalem. Specifiek vermeld wordt dat Hij optrekt vanuit Bozra. Bozra was de hoofdstad van het oude Edom. Vandaag de dag heet het Petra.

In Openbaring 6:15 lezen we over de volken op aarde die zichzelf verbergen voor 'de toorn van het lam' en in 14:17-20 lezen we over 'de grote wijnpers van Gods toorn', waar Gods vijanden worden afgebeeld als druiven, die als het ware verpletterd worden. Maar het is hier in Jesaja 63 dat we de originele context hebben van al deze teksten. En het is specifiek in Edom dat Jezus Zijn vijanden vermorzelt, Zijn kleding letterlijk doordrenkend met hun bloed. Het is ook essentieel om de timing van deze tekst op te merken, zich duidelijk afspelend tijdens de dag des Heeren. De tekst refereert specifiek aan deze dag als de dag van de wraak en verlossing van de Messias, die lang verwacht is. En dus wederom, in de context van de wederkomst van de Messias op de dag des Heeren, zien we Jezus oordelen over Zijn vijanden, die duidelijk in het land Edom worden geplaatst.

Conclusie

Zoals we hebben gezien, komt het in de Schriften herhaaldelijk en overvloedig voor, dat wanneer specifieke landen worden genoemd en benadrukt waarover God op de dag des Heeren zal oordelen, het, afgezien van de tuchting van Zijn eigen volk, altijd verwijst naar de regio's en landen die vandaag de dag door de islam worden gedomineerd.

Veel Bijbelgeleerden vandaag de dag verklaren dat de religie van de antichrist het humanisme zal zijn of een of andere vorm van all-inclusive religieus pluralisme. Als dat het geval is, dan moeten we ook geloven dat de overgrote meerderheid van de Midden-Oosterse landen zich zullen laten bekeren van de islam naar een geloofssysteem dat in het westen veel voorkomt, maar in het Midden-Oosten weinig wordt omarmt.

In de gehele Bijbel wordt geen enkel Europees land letterlijk bij naam genoemd in de context van het oordeel op de dag des Heeren. De Bijbel refereert wel aan Europese landen, maar nooit in de context van Zijn oordeel. Terwijl dit is waar de meerderheid van Bijbelgeleerden zegt dat de antichrist vandaan zal komen.

Wat kunnen we hieruit concluderen? Hoe kunnen we deze passages op een verantwoordelijke manier interpreteren? Moeten we de verwijzingen simpelweg maar negeren? Of zouden we moeten stellen dat al deze verwijzingen allegorisch moeten worden opgevat, aannemend dat namen zoals Edom, Nubië, Arabië, Assyrië, Libië en Perzië zijn bedoeld om zomaar een willekeurig land in de wereld te symboliseren als een algemene en vage aanduiding van de vijanden van God en Zijn volk? Deze hyper-allegorische benadering is eigenlijk een gebruikelijke manier om deze teksten te interpreteren. Zoals ik al stelde, vind ik deze benadering onverantwoordelijk en niet in overeenstemming met een conservatieve en letterlijke hermeneutiek. Zal God uitsluitend de moslimlanden oordelen en alle westerse of niet-moslimlanden zegenen? Hoe verhouden deze landen zich tot het komende rijk van de antichrist?

De antwoorden op deze vragen zijn essentieel als we de boodschap van de profeten willen begrijpen. De implicaties en gevolgen voor evangelisatie en zending als ook voor de gebedsfocus van de kerk zijn enorm. In de volgende twee hoofdstukken zullen we proberen deze vragen te beantwoorden en een solide interpretatiemethode ontwikkelen om de vele teksten te begrijpen.

Hoofdstuk 3

De heerschappij van de antichrist: absoluut of beperkt?

Nu we een aantal profetische teksten hebben bekeken die specificeren waar de nadruk van Jezus' oordeel op ligt bij Zijn terugkomst, valt één punt duidelijk op: De overduidelijke nadruk van Gods toorn en oordeel liggen op de vijandelijke volken die Israël omringen. Hoewel veel van de profetieën die we hebben onderzocht gedeeltelijk al in vervulling zijn gegaan in de geschiedenis, vindt hun uiteindelijke vervulling plaats wanneer Jezus terugkomt. Het probleem is echter dat het grootste gedeelte van de kerk gelooft dat het komende koninkrijk van de antichrist **alle** naties van de aarde zal omvatten. Het maakt niet uit hoe specifiek de Schriften zijn in het benoemen van de volken die door God geoordeeld zullen worden, veel zullen de Schriften allegorisch interpreteren alsof ze elke natie op aarde bedoelen. Daarom zal de manier waarop men het komende rijk van de antichrist bekijkt, absoluut wereldwijd of juist beperkt, grote invloed hebben op de manier waarop men de Schriften interpreteert. Binnen de theologie heeft vrijwel elke overtuiging of elke gedachte invloed op verschillende andere doctrines. Zoals we zullen zien, begint het probleem van overmatig allegoriseren van grote delen van de profetische Schrift met de overtuiging dat het koninkrijk, de alliantie of het rijk van de antichrist absoluut en universeel zal zijn en elke natie op aarde zal omvatten. Het is daarom essentieel om vast te stellen wat de Schriften daadwerkelijk zeggen over dit onderwerp. Zal het komende rijk van de antichrist letterlijk elk land op aarde omvatten, of zal zijn koninkrijk in zekere zin beperkt zijn?

Het idee dat het komende rijk van de antichrist absoluut, universeel en onbegrensd zal zijn wordt gesteund door een breed scala aan Bijbelprofessoren en studenten. Zoals Dr. Thomas Ice uitlegt:

Het hernieuwde Romeinse rijk zal aan de macht komen via een confederatie van 10 landen....Dit zal het startpunt zijn van het wereldrijk van de antichrist.⁹

⁹ Thomas Ice, *Kosovo and the Preparation of Europe* http://digitalcommons.liberty.edu/pretrib_arch/73/

Evenzo spreek David Reagan een soortgelijke overtuiging uit aangaande de absolute autoriteit van de antichrist over elke regering, elk leger en religieus systeem in elk land op aarde, zonder uitzondering:

Het uiteindelijke vijandelijke rijk zal de wereld op politiek, sociaal, economisch en spiritueel gebied verenigen. Elk land zal daarbij betrokken zijn.¹⁰

Laat ik allereerst zeggen dat ik dit standpunt volledig begrijp en er veel sympathie voor heb. Ook ik was hier jarenlang van overtuigd. Maar hoe schokkend dit ook mag zijn voor degenen die dit zullen lezen, voorspelt de Bijbel geen absoluut, wereldwijd rijk dat door de antichrist wordt geleid. Hoewel er enkele verzen zijn die velen tot deze opvatting hebben gebracht, zijn er ook verschillende erg belangrijke verzen die deze opvatting onmogelijk maken. Na een grondig onderzoek van alle relevante passages die deze kwestie behandelen, wordt het erg duidelijk dat hetgeen de Bijbel voorspelt een enorm machtig, maar toch beperkt rijk is dat door de antichrist zal worden geleid. Laten we het bewijs eens bekijken.

Het rijk van de antichrist is in beginsel een alliantie tussen 10 naties.

We beginnen onze studie door te letten op de herhaalde nadruk die de Bijbel legt op het koninkrijk van de antichrist als een alliantie tussen tien naties. De eerste tekst hierover is te vinden in Daniël 7 en spreekt over een toekomstig rijk, gesymboliseerd door het beeld van een 'beest'. Dit rijk zou volgen op het Babylonische, Medo-Perzische en het Griekse rijk. Het wordt beschreven als een machtige en destructieve kracht die letterlijk de volken en regio's die het verovert vertrapt. Er wordt gezegd dat het 'tien hoorns' heeft:

Daarna zag ik in mijn nachtelijk visioen een vierde dier, angstaanjagend, afschrikwekkend en geweldig sterk, met grote ijzeren tanden. Het vrat en vermaalde alles, en wat overbleef vertrapte het met zijn poten. Het was anders dan de dieren die daarvoor verschenen waren, *en het had tien hoorns.*

- Daniël 7:7

Na dit visioen legt een engel aan Daniël uit, dat de tien hoorns voor 'tien koningen' staan die zullen opkomen vanuit dit koninkrijk of rijk. De leider van deze tien koningen is de antichrist:

¹⁰ David Reagan, *The Gentiles in Prophecy, Spent Glory or Future Empire?* http://www.lamblion.com/articles/articles_issues1.php

Die *tien hoorns* duiden op *tien koningen die uit dat koninkrijk zullen opstaan*, maar na hen zal een andere opstaan, anders dan alle vorige, en deze zal drie koningen ten val brengen. Hij zal een grote mond opzetten tegen de allerhoogste God, en de heiligen van de Allerhoogste onderdrukken...
- Daniël 7:24-25

Het is niet alleen in het boek Daniël dat we dit aantal tegenkomen. Net als Daniël geeft ook de apostel Johannes dezelfde informatie door in het boek Openbaring. In feite herhaalt de Heer dit specifieke aantal van landen dat aanvankelijk het rijk van de antichrist zal vormen, tussen het boek Daniël en Openbaring in, acht verschillende keren. Om zeker te zijn dat Zijn volk dit punt zou begrijpen, herhaalt en benadrukt de Heer het meerdere keren. We hebben zojuist twee van deze passages gelezen. Hieronder volgen de zes andere:

...En de betekenis van de tien hoorns op zijn kop en van de nieuwe hoorn die opkwam, waarvoor er drie moesten wijken - de hoorn met ogen en een mond vol grootspraak die er groter uitzag dan de andere. - Daniël 7:20

Toen zag ik uit de zee een beest opkomen. *Het had tien hoorns en zeven koppen; het had een kroon op elke hoorn*, en er stonden godslasterlijke namen op zijn koppen. - Openbaring 13:1

Ik raakte in vervoering, en hij nam mij mee naar de woestijn. Ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest vol godslasterlijke namen, met zeven koppen *en tien hoorns*. - Openbaring 17:3

Toen zei de engel: 'Waarom ben je zo ontzet? Ik zal je de betekenis onthullen van die vrouw en het beest dat haar draagt, met zijn zeven koppen *en tien hoorns*. - Openbaring 17:7

De tien hoorns die je zag en het beest zelf zullen een afschuw krijgen van de hoer en ze zullen haar te gronde richten. Ze zullen haar uitkleden, haar vlees eten en haar in brand steken. - Openbaring 17:16

De tien hoorns die je zag zijn tien koningen, die nu nog geen koning zijn maar straks samen met het beest voor één uur koninklijke macht zullen krijgen.
- Openbaring 17:12

De reden dat ik al deze verzen citeer, is om het belang te benadrukken dat de Heer duidelijk heeft gehecht aan het aantal van tien landen die de antichrist zullen volgen. Betekent dit dat het koninkrijk van de antichrist uitsluitend uit deze tien landen zal

bestaan, nooit daarbuiten? Helemaal niet. Als we onze studie vervolgen, zullen we zien dat de antichrist vanuit deze basis van tien gewillige landen zijn rijk zal uitbreiden door militaire verovering.

De Beperkte Militaire Uitbreiding van de Heerschappij van de Antichrist

De Bijbel spreekt in meerdere passages heel direct over de militaire expansie van het rijk van de antichrist. Dat de antichrist veel landen zal veroveren is duidelijk. Wat ook duidelijk is, is dat de antichrist nooit letterlijk de hele wereld zal veroveren tot de laatste natie op aarde. Laten we het bewijs hiervoor bekijken.

De eerste tekst die we bekijken, Daniël 11, spreekt duidelijk over de militaire expansie van het koninkrijk van de antichrist. Tweemaal zegt deze tekst dat de antichrist ‘veel landen zal veroveren.’ Egypte wordt specifiek genoemd als een land dat voor zijn militaire macht zal vallen. Verder wordt ons verteld dat de antichrist het land Israël zal binnenvallen, ‘het mooie land / sierraadland’. Maar deze passage onthult ook dat de antichrist niet elk land op aarde zal veroveren. In feite staat er specifiek dat ‘Edom, Moab en de leider van Ammon’ aan zijn overheersing zullen ontkomen:

Hij zal landen binnenvallen en er als een vloedgolf doorheen razen. Ook het Sieraadland valt hij binnen. Velen worden onderworpen, alleen de volgende volken zullen aan hem ontkomen: Edom, Moab en het belangrijkste deel van de Ammonieten. Hij wordt heer en meester over vele landen, ook Egypte ontkomt niet aan hem. - Daniël 11:40-42

Het is goed om op te merken, dat wanneer deze passage spreekt over de landen die zullen vallen door de expansie van de antichrist, er staat ‘veel landen zal hij binnenvallen’ en niet ‘elk land zal hij binnenvallen’. Daarna worden er drie specifieke oude koninkrijken genoemd die aan hem zullen ontkomen. Aangezien Edom, Moab en Ammon tezamen worden genoemd, is het waarschijnlijk dat het hier gaat over het hedendaagse Hasjemitische koninkrijk van Jordanië. Dus op basis van alleen al deze tekst weten we dat er tenminste één land zal zijn dat aan zijn overheersing zal ontkomen. Maar zoals we zullen zien, zullen dat er meer zijn.

Slechts een paar verzen later leren we dat tijdens zijn veroveringscampagne, de antichrist ‘nieuws uit het noorden en het oosten hoort’ dat hem zeer verontrust en hem in een woedende en vernietigende toestand brengt. Omdat de context van de gehele passage militaire verovering is en oorlog, moeten dat ‘nieuws’ of die ‘geruchten’, zoals sommige vertalingen het omschrijven, ook in dit licht worden

gezien. Het is aannemelijk dat het nieuws verwijst naar een verzamelende militaire tegenreactie tegen de antichrist.

Maar geruchten uit het oosten en het noorden zullen hem opschrikken, en hij zal in grote woede uittrekken om velen te verdelgen en te vernietigen. Hij zal zijn koninklijke tenten opslaan tussen de zee en de heilige berg in het Sieraadland, maar dan vindt hij zijn einde zonder dat iemand hem helpt.
- Daniël 11:44-45

Veel Bijbeluitleggers hebben gesuggereerd dat China (in het oosten) en Rusland (in het noorden) mogelijk bedoeld worden, hoewel we dat niet zeker kunnen weten. Profetie-expert en leraar John Walvoord zegt over de antichrist dat hij:

Geruchten zal horen over extra legers die uit het oosten en het noorden komen. Blijkbaar verwijst dit naar het grote leger uit het oosten zoals beschreven in Openbaring 16:12 als ‘de koningen uit het oosten’. Sommigen verbinden dit ook met Openbaring 9:13-16 waar staat dat dit leger zal bestaan uit 200 miljoen. Dit zal waarschijnlijk niet alleen de strijdende troepen omvatten, maar ook ondersteunend personeel dat hen begeleidt. Het is opmerkelijk dat China vandaag de dag opschept over een militie van 200 miljoen man.¹¹

Wat we uit deze tekst kunnen concluderen is dat er landen zullen zijn die niet samenwerken met of onder de controle van de antichrist vallen. Tot op het allerlaatst zal de antichrist in oorlog zijn met ‘vele naties’.

Tot aan het einde zal er oorlog zijn

Een andere passage uit Daniël 9 die deze realiteit onderschrijft:

..Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Het einde ervan zal zijn in de overstromende vloed en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen waartoe vast besloten is.
- Daniël 9:26

Eenvoudig gezegd: een vorst met absolute, universele macht is niet in oorlog. De aanwezigheid van oorlog onderschrijft het feit dat de antichrist niet zal heersen over

¹¹ John Walvoord, *Every Prophecy of the Bible*, (Colorado Springs, Chariot Victor Publishing, 1999), p. 274

elk land op aarde. In plaats daarvan leren we dat oorlogen tot aan het einde door zullen gaan. De aanwezigheid van oorlog bewijst de aanwezigheid van zich verzettende legers en dus van zich verzettende regeringen en volken. Als de antichrist absolute macht had over elk land op aarde, zou hij ook hun legers controleren. Dat dit niet het geval is bewijst dat de macht van de antichrist tot op het einde beperkt zal zijn. Zoals Finish Jennings Dake terecht stelt:

Geen mens op aarde zal een wereldwijde dictator worden voordat jesus terugkomt om te regeren... Dus de oude theorie dat de antichrist een man zal zijn die op wonderbaarlijke wijze wereldvrede en voorspoed brengt, is niet Bijbels. Hij is een man van oorlog vanaf het moment dat hij opkomt tot aan zijn ondergang bij Armageddon.¹²

Maar ondanks het feit dat de macht van de antichrist beperkt zal zijn, wordt ook duidelijk dat zijn militaire macht een kracht zal zijn om rekening mee te houden. In Openbaring 13 zien we dat de volkeren van de aarde zich afvragen wie in staat zal zijn om oorlog te voeren tegen het rijk van de antichrist. Het zal lijken alsof niemand in staat is om succesvol oorlog tegen hem te voeren:

Iedereen aanbad de draak, omdat hij het beest gezag had gegeven. Ook het beest zelf aanbaden ze, met de woorden: 'Wie is gelijk aan het beest? Wie kan het tegen hem opnemen?' - openbaring 13:4

Maar er kan hier nog een belangrijke observatie worden gemaakt: het feit dat de volkeren zich überhaupt afvragen welke landen en milities in staat zijn oorlog met de antichrist te voeren, laat zien dat niet elk land onder zijn controle zal vallen. Als elk land in zijn macht zou zijn, zou zo'n vraag simpelweg niet eens gesteld kunnen worden.

Het interpreteren van hyperbool in de Schrift

Nu is het belangrijk dat we kort stilstaan bij hyperbool. Als men de Bijbelse profetie nauwkeurig wil begrijpen, is het essentieel om hyperbool te begrijpen en het veelvuldige gebruik ervan in de Schrift. Hyperbool is overdrijven om ergens de nadruk op te leggen. Hyperbool wordt vaak gebruikt in de alledaagse, informele taal, met name in Midden-Oosterse culturen. Een voorbeeld van het dagelijks gebruik van hyperbool zou als volgt kunnen zijn: Een man tilt zijn 4 jaar oude kleinzoon op die hij al een paar maanden niet heeft gezien en roept 'Jongen toch! Je weegt een ton!'.

¹² Finish Jennings Dake, *Revelation Expounded* (Lawrenceville, GA), pp.300, 303

Natuurlijk weegt de jongen niet echt een ton. De uitdrukking wordt gebruikt om te benadrukken dat de jongen flink zwaarder is geworden.

Wat essentieel is om te begrijpen, is dat de Midden-Oosterse cultuur, van waaruit de Bijbel is voortgekomen, bijzonder dol is op het gebruik van hyperbool. Omdat de Bijbel gebruik maakt van alle uitdrukkingen en idiomen die gangbaar waren onder de volkeren in die regio, vereist het correct interpreteren van talloze Bijbelpassages een goed begrip en waardering van hyperbool.

Bij het bespreken zijn eigen Syrische cultuur herinnert Abraham Mitrie Rihbany zich in zijn klassieke werk *'The Syrian Christ'* een wat humoristisch voorbeeld van alledaags Midden-Oosterse hyperbool. Namelijk hoe een vriend hem welkom heette in zijn huis:

U hebt mij buitengewoon geëerd door mijn woning te betreden. Ik ben het niet waard. Dit huis is van u; u mag het zelfs in brand steken als u dat wenst. Mijn kinderen staan ook tot uw beschikking; ik zou ze allemaal opofferen voor uw plezier.¹³

Wanneer westerlingen hyperbool horen zoals hier wordt gebruikt, begrijpen zij de bedoeling van de spreker gemakkelijk verkeerd. Sommigen kunnen de opmerkingen als beledigend of ronduit misleidend ervaren. Natuurlijk zou deze man zijn vriend niet echt toestaan zijn huis in brand te steken. Ook zou hij zijn kinderen niet opofferen. Zulke flamboyante taal is in het Midden-Oosten simpelweg een gebruikelijke manier om grote eer en welkom uit te drukken aan Rihbany.

Voorbeelden van hyperbool in de Schrift

Laten we nu kijken naar enkele passages in de Bijbel waar hyperbool wordt gebruikt. Toen de Israëlieten nadachten over de moeilijkheden om het beloofde land binnen te gaan, uitten zij hun ontzetting. Niet alleen over de grootte van de mensen in het land, maar ook over de muren die de steden omringden:

Wat staat ons te wachten als wij verder trekken? De mannen die op verkenning zijn geweest, hebben ons alle moed ontnomen. Ze hebben zelf gezegd: Dat volk is groter en machtiger dan wij. Groot zijn hun steden, *de muren reiken er tot de hemel*. En wat nog erger is: wij zagen er reuzen.' – Deuteronomium 1:28

¹³ Abraham Mitrie Rihbany, *The Syrian Christ*, (Boston and New York, Houghton Mifflin Company, 1916), p.127

Reikten de muren daadwerkelijk tot de hemel? Hoe hoog is de hemel precies? Honderd meter? Is de hemel duizend meter hoog? Natuurlijk waren de muren niet echt versterkt ‘tot aan de hemel’. Maar ze waren wel intimiderend hoog. Dat is alles wat deze uitdrukking betekent. Het is een voorbeeld van het gebruik van hyperbool in de Bijbel. Hier is een ander grappig voorbeeld:

Dankzij koning Salomo waren zilver en goud in Jeruzalem even gewoon als steen en was er aan cederhout net zo’n overvloed als aan wilde vijgenbomen in het heuvelland. - 2 Kronieken 1:15

Ik weet niet precies hoeveel vijgenbomen er in het heuvelland stonden in de tijd van Salomo, maar omdat ik een aanzienlijke tijd in Israël heb doorgebracht, kan ik je garanderen dat er overal ontzettend veel stenen lagen. Maar om nou te suggereren dat zilver en goud letterlijk zo overvloedig en ‘gewoon’ waren als de stenen van Israël is belachelijk. Het punt is dat er tijdens de regeerperiode van Salomo een overvloedige rijkdom was in Israël.

Tallose voorbeelden kunnen worden gegeven. Het staat buiten kijf dat de Bijbel frequent gebruik maakt van hyperbool. Maar belangrijker nog voor onze bredere discussie is dat de Bijbel hyperbool specifiek gebruikt met betrekking tot de omvang van verschillende heidense rijken. Als men de passages over reikwijdte van het komende rijk van de antichrist op de juiste manier wil interpreteren, is dit punt absoluut cruciaal.

Hyperbool toegepast op de koninkrijken van de Schrift

Ondanks het feit dat de passages die we hebben onderzocht onthullen dat de heerschappij van de antichrist niet geheel universeel zal zijn - dat er op zijn minst enkele landen zullen zijn die niet onder zijn autoriteit vallen - is er een vers dat spreekt over zijn militaire veroveringen en dat door sommigen als bewijs wordt aangehaald van zijn universele macht. Laten we de tekst bekijken:

Hij zei: “Dat vierde dier duidt op een vierde koninkrijk dat op aarde zal komen, anders dan alle andere koninkrijken, *en dat de hele aarde zal verslinden*, vertrappen en vermorzelen. - Daniël 7:23

Wanneer sommige Bijbelonderzoekers dit vers lezen en de uitdrukking ‘*de hele aarde*’, nemen zij direct aan dat dit letterlijk elk afzonderlijk land op aarde betekent. Maar er is geen probleem of tegenstrijdigheid tussen dit vers en een beperkte

heerschappij van de antichrist. De uitdrukking ‘de hele aarde’ is in het Aramees *kol ‘ara*. Dit moet hier worden begrepen als refererend aan een groot, maar beperkt gebied. Over dit specifieke vers zegt Gleason L. Archer, misschien wel de belangrijkste voorvechter van de leer van Bijbelse onfeilbaarheid en een bekende vertaler en geleerde op het gebied van Bijbelse talen:

De hele aarde (kol ‘ara) verwijst niet naar alle bewoonde gebieden op aarde, maar eerder (zoals in het algemeen gebruik in het Oude Testament) naar het hele gebied van het nabije- en Midden-Oosten dat op enige wijze verband houdt met het heilige land. Het woord ‘ara (en het Hebreeuwse equivalent *ères*) betekent niet per sé ‘wereldbol’ in de zin van ‘de gehele bewoonde wereld’. Maar kan, afhankelijk van de context, een enkel land aanduiden (*ères yiśrā’ēl* betekent ‘het land Israël’) of een groter geografisch geheel, zoals een gebied of een regio.¹⁴

Neem bijvoorbeeld een ander vers, Daniël 2:39, dat precies dezelfde Aramese uitdrukking gebruikt. Echter, in dit vers wordt het Alexandrijns-Griekse rijk bedoeld:

Na u zal een ander koninkrijk opkomen, minder machtig dan het uwe, en daarna nog een, van brons (Alexandrijns-Griekse rijk), dat zal heersen over de hele aarde. - Daniël 2:39

Geen enkele historicus zal ooit beweren dat het Alexandrijns-Griekse rijk over de gehele aarde heeft geregeerd. Door te beweren dat ‘de hele aarde’ (*kol ‘ara*) in Daniël 7:23 letterlijk de hele wereld betekent, negeert men zowel de betekenis van de tekst in de oorspronkelijk taal als de vergelijking met Daniël 2:39 waar exact dezelfde uitdrukking wordt gebruikt, maar die duidelijk niet verwijst naar de gehele planeet. Als degenen die Daniël 7:23 gebruiken om te bewijzen dat het koninkrijk van de antichrist de gehele aarde zal omvatten consistent zijn, moeten zij ook kunnen bewijzen dat Alexander de Grote in feite heerste over elk land op aarde. Zo’n bewering zou uiteraard absurd zijn.

Laten we kijken naar een ander voorbeeld van deze uitdrukking, deze keer vertaald van het Hebreeuwse woord *‘erets* in Daniël 8:

Ík bleef opletten - en zie, er kwam een geitenbok aan, vanuit het westen, over *heel het aardoppervlak*, zonder de aarde aan te raken. De bok had tussen zijn ogen een opvallende hoorn. - Daniël 8:5

¹⁴ Gleason L. Archer, Jr. *The Expositors Bible Commentary, Volume 7, Daniel - Minor Prophets* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1985), p. 93

Het symbool van een geitenbok staat hier voor het Alexandrijnse-Griekse rijk, dat ontstond in Macedonië en zich uitbreidde naar het oosten richting India. Stel je eens voor: een geit die opspringt van de grond in hedendaags Griekenland en door de lucht vliegt tot helemaal in India. Dat zou zonder twijfel indrukwekkend zijn, *zelfs voor een geit!* Maar ondanks de grote afstand zou de geweldige sprong van de supergeit nog steeds niet letterlijk gelden als ‘over de hele aarde’. Jazeker, Alexander de Grote veroverde een groot gebied, maar op geen enkele manier heeft hij letterlijk de ‘hele aarde’ veroverd of over ‘de gehele aarde’ geheerst. Deze verzen maken simpelweg gebruik van hyperbool. Laten we naar een ander voorbeeld kijken. Deze keer uit het evangelie van Lucas:

En het geschiedde in die dagen dat er een gebod uitging van keizer Augustus dat *heel de wereld* ingeschreven moest worden. – Lucas 2:1

Hier wordt ons verteld dat het decreet van de keizer verklaarde dat ‘de hele wereld’ aan de volkstelling moest worden onderworpen. Natuurlijk betekende dit in de praktijk dat alleen de onderdanen van het Romeinse rijk moesten worden ingeschreven. De rest van de wereld, buiten het Romeinse rijk, zou aan dit decreet absoluut geen aandacht hebben geschonken. Sommige geleerden beweren dat verzen als deze spreken over alleen de ‘bewoonde wereld’. Maar dit is geen juiste bewering. Ten tijde van het decreet werd China zeker bewoond door een bloeiende en goedgeorganiseerd beschaving. Het Parthische rijk, direct ten oosten van het Romeinse rijk, had ook geen boodschap aan het decreet van de keizer. Wederom kunnen we stellen dat, hoewel het Romeinse rijk een groot rijk was dat een groot gebied op aarde besloeg, niemand kan beweren dat het letterlijk ‘de hele wereld’ omvatte of zelfs ‘de bewoonde of bekende wereld’.

Laten we een ander voorbeeld van hyperbool bekijken in Daniël. Hier wordt ons verteld dat waar dan ook maar mensen, dieren of vogels leven, waar dan ook ter wereld, koning Nebukadnezar heerschappij over hen kreeg.

Daniël vervolgde: ‘Dat was de droom, majesteit, en nu zal ik u de verklaring geven. U, majesteit, bent de grootste van alle koningen. De God van de hemel heeft u het koningschap gegeven, hij maakte u machtig, sterk en geëerd. *Hij liet u regeren over alle mensen, waar ze ook wonen, over de dieren op het land en de vogels in de lucht. U bent dat gouden hoofd!* – Daniël 2:36-38

Opnieuw hoeven we geen historicus te zijn om te weten dat koning Nebukadnezar, hoewel hij een indrukwekkende mate van autoriteit en heerschappij heeft bereikt, nooit letterlijk de hele aarde bezat. Er waren in feite mensen, dieren en vogels die nooit zelfs maar in de buurt van zijn rijk en zijn autoriteit kwamen. Behalve koninkrijken die om het rijk van Nebukadnezar heen lagen en zelfs met hem strenden,

waren er nog andere significante koninkrijken op aarde tijdens zijn regeerperiode. Naast Nebukadnezar gebruikte ook Cyrus, de koning van Perzië, hyperbool om zijn eigen macht te omschrijven:

‘Dit zegt Cyrus, de koning van Perzië: *Alle koninkrijken van de aarde* heeft de HEER, de God van de hemel, mij gegeven. Hij heeft mij opgedragen om voor Hem een tempel te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. - Ezra 1:2

Als we naar de kaart kijken waarop het bereik van Cyrus' heerschappij en macht te zien is, kunnen we het wederom op geen enkele wijze eens zijn dat hij letterlijk 'alle koninkrijken op aarde' in zijn bezit had. Hier hebben we een ander voorbeeld van hyperbool dat wordt gebruikt om de grootheid van het heidense rijk te benadrukken. Het is geen tegenstrijdigheid voor de Bijbelse auteurs om soms te verwijzen naar 'de gehele aarde' of 'de hele wereld' of andere uitdrukkingen van die strekking, wanneer zij alleen een gedeelte van het Midden-Oosten bedoelden of een ander groot gebied. Vanuit Bijbels perspectief verwijzen uitdrukkingen zoals 'de gehele aarde' of 'alle volken' meestal naar het Midden-Oosten, het mediterrane gebied en Noord-Afrika. Wanneer men de Bijbel benadert met als doel de inhoud op de juiste manier te interpreteren, moet de westerse lezer zeer voorzichtig zijn om zijn westerse en/of moderne denkwijze niet in de bladzijden van dit oude oosterse boek te leggen of op te dringen.

Het voornaamste bezwaar

Het meest significante bezwaar dat de meeste geleerden hebben tegen de theorie van een beperkte heerschappij van de antichrist komt uit Openbaring 13:7-8.

Het (de antichrist) mocht de strijd aanbinden met de heiligen en hen overwinnen. Ook kreeg het macht *over alle landen en volken, over mensen van elke stam en taal. Alle mensen die op aarde leven* zullen het beest aanbidden, iedereen van wie de naam niet vanaf het begin van de wereld in het boek van het leven staat, het boek van het lam dat geslacht is. - Openbaring 13:7-8

Het is niet moeilijk voor te stellen hoe deze tekst iemand ervan kan overtuigen dat de antichrist een wereldrijk zal bezitten dat elk land op aarde omvat. Maar zelfs de zin 'alle landen en volken, over mensen van elke stam en elke taal. Alle mensen die op aarde leven' wordt direct beperkt door de toevoeging 'iedereen van wie de naam niet....in het boek van leven staat'. Daarbij komt dat geen enkele passage op zichzelf staand begrepen mag worden. En zoals we al hebben gezien bewijzen de aanwezigheid van oorlogen, zich verzettende naties en legers tot het einde, dat de heerschappij van

de antichrist absoluut niet wereldwijd zal zijn. Toch hebben sommigen, wanneer ik dit in het verleden heb gesuggereerd, met ongeloof gereageerd. Maar als we Daniël 5:18-19 bekijken, vinden we een bijna identieke tekst:

Majesteit, uw vader Nebukadnessar heeft van God, de Allerhoogste, koninklijke macht, aanzien, eer en majesteit gekregen, en vanwege zijn van God gegeven grootheid beefden *alle volken en naties, welke taal zij ook spraken*, van ontzag voor hem. - Daniël 5:18-19

De Septuagint vertaling van dit vers gebruikt exact dezelfde woorden als die in Openbaring. (Daniël gebruikt *laos, phulé* en *glóssa* waar Openbaring *laon, phylē, glōssa* en *ethnos* gebruikt). Als we Daniëls tekst interpreteren zonder rekening te houden met het gebruik van hyperbool, zouden we in feite gedwongen worden om te concluderen dat de Bijbel ons vertelt dat koning Nebukadnezar letterlijk door ieder mens op aarde werd gevreesd. Maar Nebukadnezar was zelfs niet bekend bij elk individu op aarde, laat staan gevreesd. En dus, gebaseerd op onze kennis van geschiedenis en gezond verstand, erkennen we dat er gebruik wordt gemaakt van hyperbool in deze tekst. Evenzo hoeft Openbaring 13:17-18 niet te betekenen dat werkelijk elk individu op aarde het beest zal aanbidden, maar eerder dat een groot aantal mensen uit verschillende landen en volksgroepen dat zullen doen. Specifiek gaat het hier om degenen 'wiens naam niet staat geschreven in het boek des levens'.

Een ander belangrijk punt dat het overwegen waard is, vinden we in de uitdrukking 'Ook kreeg het macht *over* alle landen en volken, *over* mensen van elke stam en taal.' Het woord voor 'over' in het Grieks is *epi*. 'Over' kan ook 'in' of 'op' betekenen of 'onder'. De Engelse (en ook Nederlandse) vertaling zou dus net zo goed kunnen zijn: 'Ook kreeg het macht *in* of *onder* elke stam, taal en elke natie'. Als de islam de religie is die door de antichrist wordt gebruikt, waarvan ik persoonlijk ben overtuigd dat dat het geval is, is het ook redelijk om aan te nemen dat de antichrist volgelingen zal hebben in vrijwel elke natie op aarde. Hoewel we weten dat hij niet absolute heerschappij over elke regering zal krijgen, lijkt het erop dat hij wel enige macht en een diepe invloed zal uitoefenen binnen het overgrote deel van alle naties wereldwijd. Dus hoewel de antichrist niet zal heersen over elk land, is het mogelijk dat hij in elk land invloed zal hebben, zelfs in landen die niet onder zijn complete regeringsmacht zullen vallen.

Het samenkomen van alle volkeren tegen Jeruzalem

Onze studie is bijna compleet, maar er zijn nog een paar belangrijke passages over, die velen ertoe geleid hebben te geloven dat de heerschappij van de antichrist

wereldwijd zal zijn. Dit zijn passages die spreken over ‘alle naties’ die zich verzamelen tegen Jeruzalem onder leiding van de antichrist. Laten we eerste deze verzen bekijken en daarna hun betekenis bespreken. De eerste verwijzing naar deze verzameling van legers tegen Jeruzalem vinden we in de profetie van Joël:

..zal Ik alle heidenvolken bijeenbrengen en hen doen afdalen naar het dal van Josafat. Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren, vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël ... - Joël 3:2

De volgende vergelijkbare tekst vinden we in de profetie van Zacharia:

Ik zal alle volken samenbrengen - zegt de HEER - om tegen Jeruzalem ten strijde te trekken. De stad zal worden ingenomen, de huizen zullen worden geplunderd en de vrouwen verkracht. De helft van de inwoners wordt in ballingschap weggevoerd... - Zacharia 14:2a

Maar verwijzen deze verwijzingen naar ‘alle volken’ daadwerkelijk naar elk afzonderlijk volk op aarde? In elk van deze passages leidt verder onderzoek naar het feit dat de volken die Jeruzalem zullen omsingelen, zonder twijfel met een ontzagwekkende afvaardiging, niet daadwerkelijk elk land op aarde zullen omvatten. In plaats daarvan verduidelijkt de bredere context van de tekst ons precies welke naties Jeruzalem zullen aanvallen. In het Hebreeuws wordt hiervoor de uitdrukking *goy cabiyb* (de omringende naties) of *am cabiyb* (de omliggende volken) gebruikt. Overweeg daarom een uitgebreidere lezing van elk van de eerdergenoemde verzen:

Snel te hulp en kom, alle heidenvolken van rondom, verzamel u! HEERE, laat Uw helden daarheen afdalen! Laten de heidenvolken opgewekt worden en oprukken naar het dal van Josafat, want daar zal Ik zitten om te berechten alle heidenvolken van rondom! - Joël 3:11-12

Ik zal van Jeruzalem een beker wijn maken die de omringende volken bedwelmt. Als Jeruzalem wordt belegerd, zal ook Juda onder de voet gelopen worden.... Op die dag maak Ik de stamhoofden van Juda tot een vuurpot in een takkenbos, tot een fakkel in een korenschoof, zodat de vlammen om zich heen grijpen en de omringende volken verzengen... - Zacharia 12:2,6

Ik zal alle volken samenbrengen - zegt de HEER - om tegen Jeruzalem ten strijde te trekken. De stad zal worden ingenomen, de huizen zullen worden geplunderd en de vrouwen verkracht. De helft van de inwoners wordt in ballingschap weggevoerd, maar het deel dat overblijft zal niet worden uitgeroeid. Ook zal Juda in Jeruzalem strijden, zodat het vermogen van alle heidenvolken rondom verzameld wordt: goud, zilver en kleding in zeer grote

hoeveelheden. De overlevenden *van de volken* die Jeruzalem hebben aangevallen, zullen ieder jaar naar Jeruzalem gaan om de almachtige Heer als koning te vereren en er het loofhuttenfeest te vieren. – Zacharia 14:2,14,16

Ezechiël kon niet duidelijker zijn toen hij sprak over de dag dat het volk Israël niet langer omringd zou zijn door volken die ‘hen verachten’:

Zeg: “Dit zegt God, de HEER: Ik keer me tegen je, Sidon! Zo zal Ik mijn majesteit tonen. Ze zullen weten dat Ik de HEER ben als Ik Sidon straf, zo zal Ik laten zien dat Ik heilig ben. Ik zal de pest op de stad afsturen, het bloed zal door de straten stromen. De stad zal vol zijn met doden en gewonden, het zwaard komt van alle kanten; ze zullen weten dat Ik de HEER ben. Maar het volk van Israël zal niet meer worden gepijnigd en geteisterd door dorens en distels, *door de omringende volken die nu op hen neerkijken*. Dan zullen ze beseffen dat Ik God, de HEER, ben. – Ezechiël 28:22-24

Het woord dat hier is vertaald in ‘de omringende volken’ is wederom *cabiyb*, hetzelfde woord dat in Joël en Zacharia gebruikt wordt om de omringende landen aan te duiden. Dus eerst gebruiken deze teksten een hyperbool dat ‘alle naties’ zich tegen Jeruzalem zullen verzamelen, maar dan geven ze duidelijkheid en specificatie door in te zoomen op de komende invasie. De bredere context van elke passage wijst ons niet op elk land op aarde, maar meer op *de omringende landen, naties en burenen* die zullen opkomen tegen Jeruzalem en haar aanvallen. Deze passage, net als de vele andere die we hebben bekeken, maakt gebruik van hyperbool. Het is meestal veel simpeler dan dat wij het vaak maken.

Alleen Jezus zal absolute heerschappij bezitten

Zoals we nu hebben gezien, zal de antichrist nooit wereldwijde heerschappij verkrijgen, hoewel hij dit wel graag wil. Er is echter één man die over de gehele aarde zal regeren. We noemen Hem Jezus, of in Zijn moedertaal: *Yahshua*. Over Zijn komende universele heerschappij zegt Openbaring dat na Zijn wederkomst:

Toen blies de zevende engel op zijn bazuin. In de hemel klonken luide stemmen, die zeiden: ‘Nu begint het koningschap (*basileia*) van onze Heer over de wereld (*kosmos*), en dat van zijn Messias. Hij zal heersen tot in eeuwigheid.’ – Openbaring 11:15

Nu vraag je je misschien af waarom deze passage letterlijk geïnterpreteerd zou moeten worden en niet als hyperbool. Los van het feit dat Jezus de schepper is van alle dingen

en de antichrist meer een door demonen bezeten man, is het fascinerende het specifieke gebruik van het Griekse woord *kosmos*. De betekenis is ‘de wereld, universum, omtrek van de aarde’. Deze tekst spreekt over Jezus die absolute wereldheerschappij zal bezitten. Daar tegenover; in elke tekst in de Bijbel die spreekt over de heerschappij van de antichrist worden de woorden *ge* of *oikoumene* gebruikt. Hoewel deze woorden ‘de hele wereld’ of ‘alle bewoners van de aarde’ kunnen betekenen, kunnen ze ook simpelweg ‘het land’ of ‘bepaald gebied’ betekenen. Met andere woorden, het enige woord dat alle twijfel over absolute universaliteit zou wegnemen is *kosmos*. En dat woord wordt alleen gebruikt wanneer het gaat over de heerschappij van Jezus! Maar wanneer het boek Openbaring de heerschappij van de antichrist beschrijft, worden er altijd woorden gebruikt die in beperkte zin kunnen worden opgevat. Dat is goed nieuws! De antichrist komt, zoals de Bijbel herhaaldelijk omschrijft, voor een korte tijd. Hij zal pogingen doen de hele wereld te veroveren, maar daar nooit in slagen. Aan de andere kant zal Jezus terugkeren om over de hele aarde te regeren en Zijn heerschappij zal absoluut en universeel zijn. *Hallelujah en amen!*

Hoofdstuk 4

Het formuleren van onze interpretatiemethode

In hoofdstuk 2 hebben we diverse passages van verschillende profeten bestudeerd, die steeds maar weer aantoonde dat de volken die zullen worden geoordeeld na Jezus' terugkomst, Midden-Oosterse en Noord-Afrikaanse volken zullen zijn. Het is van groot belang dat we nu bespreken hoe we deze passages moeten begrijpen. Hoe we de vele namen, volken en naties die door de profeten genoemd worden interpreteren, zal in sterke mate onze kijk bepalen op welke naties voornamelijk deel zullen uitmaken van het komende rijk van de antichrist. Want zeker is het dat het juist die naties zullen zijn die de antichrist volgen in zijn aanval op Israël, die het duidelijkst naar voren zullen komen als de naties die Gods oordeel zullen ondergaan wanneer Jezus terugkomt. Na in het laatste hoofdstuk te hebben laten zien dat niet elk land op aarde de antichrist zal volgen, blijft de vraag welke naties de Schrift bedoelt wanneer het spreekt over zijn volgelingen. We zullen nu bespreken wat de beste en meest verantwoordelijke methode is om de vele namen, volken en naties te interpreteren, die worden benadrukt door de profeten als degenen die op de dag des Heeren Gods oordeel zullen ondergaan.

De voorouderlijke-migratie-methode

Hoewel het een zeldzaam uitgangspunt is, hebben veel Bijbelgeleerden geprobeerd de vele namen te interpreteren door de daadwerkelijke bloedlijnafstammelingen van de genoemde oude volken op te sporen. Deze benadering zit echter vol moeilijkheden, problemen en onzekerheden. Bijvoorbeeld: tussen alle namen en volken die genoemd worden door de profeten aangaande het oordeel, wordt geen enkel volk vaker genoemd dan Edom en de Edomieten. Volgens de meeste historische en wetenschappelijke bronnen zijn de Edomieten een volk dat in de loop van de eerste eeuw is verdwenen. Sommige profetieeraren proberen dit te weerleggen door te stellen dat er nog een verwaterde hoeveelheid Edomitisch bloed is te vinden bij de hedendaagse Palestijnen, of zelfs de Sefardische Joden van Israël. Dit zou het

geval kunnen zijn, maar gezien de verschillende tegenstrijdige beweringen van de meeste historici en wetenschappers is het vrijwel onmogelijk om dit met zekerheid vast te stellen. Veel van de andere namen die genoemd worden wijzen eveneens naar volken die zijn gemigreerd, vermengd door huwelijken of gewoon zijn verdwenen. Omdat er duizenden jaren voorbij zijn gegaan sinds de profetieën werden gedaan, is het erg moeilijk, zo niet onmogelijk, om al deze namen en volken die door de profeten werden genoemd op te sporen. En de resultaten van zulke pogingen zijn nauwelijks overtuigend. Er zijn echter een paar gevallen waar zo'n voorouderlijke connectie redelijk goed is vastgesteld en algemeen wordt erkend door historici. De afstammelingen van Ismaël bijvoorbeeld. We kunnen er vrij zeker van zijn dat zij nog steeds herkenbaar zijn als de Arabische volken in het Midden-Oosten. Andere voorbeelden kunnen ook worden gegeven.

Het vermijden van de hyper-allegorische methode

De problemen en gevaren van de voorouderlijke-migratie-methode herkenkend, hebben veel wetenschappers deze willen vermijden door te stellen dat de vele namen en volken die door de profeten genoemd worden verwijzen naar universele en vage vijanden van Gods volk. Dit is de hyper-allegorische methode.

Deze methode legt de tientallen verwijzingen naar namen als Moab, Edom, Assyrië, Libanon of Libië door de profeten uit als symbolische verwijzingen naar elk land op aarde of simpelweg naar elke universele of ongedefinieerde eindtijdvijand van Gods volk. Volgens deze hyper-allegorische benadering zouden we de woorden Edom, Moab, Libië en vele tientallen andere in de tekst, kunnen vervangen door 'alle landen tot in alle uithoeken van de aarde' en maakt het geen verschil. Naar mijn mening is deze benadering onverantwoordelijk. Ze schuift de letterlijke, eenvoudige betekenis van de Schrift aan de kant, waardoor de teksten vrijwel betekenisloos worden. Helaas is de hyper-allegorische methode, zelfs onder de meest conservatieven, de meest gebruikte methode bij de uitleg van deze teksten.

De profetisch-letterlijke methode

Als een alternatief voor de excessen van de voorouderlijke-migratie-methode of de hyper-allegorische methode, gegeven ons spectrum aan keuzemogelijkheden, stel ik dat de meest redelijke benadering is, om de nadruk te leggen op twee correlaties tussen de oudere volken en namen en hun vervulling in de laatste dagen.

De eerste correlatie om te benadrukken is dezelfde algemene geografische locatie. Deze methode identificeert de locatie, het land of het volk ten tijde dat de profetie

werd uitgesproken en kijkt vervolgens naar de natie of het volk dat er vandaag de dag in die regio woont. Gleason L. Archer, de gerespecteerde geleerde op het gebied van het Oude Testament en semitische talen, beschouwt de geografische-correlatiemethode als de beste interpretatieve methode die er is om de vele namen uit de Oudtestamentische profetieën te begrijpen:

Evenzo worden in de profetieën de oude namen gebruikt van landen of staten die het gebied bezetten waar het uiteindelijke conflict zal plaatsvinden, ook al zullen de meeste van deze politieke eenheden in de laatste dagen niet langer onder die namen bestaan. Zo worden Edom, Moab, Ammon, Assyrië en Babylonië genoemd in eschatologische passages, terwijl deze al lang niet meer bestaan als politieke entiteiten. Hun gebieden zijn inmiddels ingenomen door andere volken die zich daar hebben gevestigd.¹⁵

Deze methode stelt ons in staat om te vermijden dat we landen aanwijzen die in werkelijkheid geen enkele connectie hebben met de volken of gebieden die door de profeten worden genoemd, of die simpelweg fungeren als het schrikbeeld van een bepaalde tijdsperiode. Het blijft me verbazen en bedroeven wanneer ik een artikel of boek lees waarin staat dat Edom naar Amerika verwijst of naar Engeland of Duitsland of zelfs naar het Joodse volk.

De tweede correlatie om te benadrukken is de voortdurend gewelddadige vijandschap richting het volk en het land Israël. Dit is de meest herhaalde basis voor historische oordelen tegen de vijanden van Gods volk en het is ook de meest onderstreepte basis voor het oordeel over Gods volk op de dag des Heeren. De nadruk die de Heer legt op het oordeel over gewelddadig antisemitisme en antizionisme wordt krachtig verwoord in Ezechiël 35:

Omdat u een eeuwige vijandschap hebt en u de Israëlieten deed neerstorten door het geweld van het zwaard in de tijd van hun ondergang, in de tijd van de uiterste ongerechtigheid, daarom, zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Voorzeker, Ik zal u tot bloed maken en bloed zal u achtervolgen. Omdat u het bloedvergieten niet hebt gehaat, zal bloed u achtervolgen. Ik zal het Seirgebergte tot een verlaten woestenij maken ... Ezechiël 35:5-7

Herhaaldelijk, door heel de profetische geschriften heen is de belangrijkste basis van Gods oordeel tegen Zijn vijanden de manier waarop zij het volk Israël hebben behandeld.

¹⁵ Gleason L. Archer, Jr. *The Expositors Bible Commentary, Volume 7, Daniel - Minor Prophets* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1985) p. 147

Door de combinatie van zowel geografie als de ‘voortdurende vijandschap’ tegen Gods volk als ons uitgangspunt te nemen, lezen we de vele profetieën over de dag des Heeren als verwijzend naar de vijandelijke naties van vandaag de dag, die zich in dezelfde algemene regio bevinden als hun oude antisemitische tegenhangers. Deze benadering vermijdt de excessen van de voorouderlijke-migratie-methode als ook de vaagheden van overmatige allegoriseren, zoals vaak voorkomt bij commentatoren. Dit lijkt mij de meest redelijke, nuchtere, conservatieve en letterlijke interpretatiemethode voor de vele namen, volken en naties die specifiek door heel de profetieën heen genoemd worden als degenen die Gods oordeel zullen ondergaan op de dag des Heeren.

Conclusie

Concluderend hebben we dus een methode uiteengezet om de vele teksten te kunnen interpreteren en begrijpen die wijzen naar het Midden-Oosten en Noord-Afrika als de voornaamste regio's die Gods oordeel zullen ondergaan na Jezus' wederkomst. De gevolgen van dit gegeven zijn uiteraard dramatisch. Betekent dat, dat wanneer ik de vele Midden-Oosterse en Noord-Afrikaanse landen aanwijs als onderwerp van Gods oordeel, ik beweer dat God uitsluitend de moslimlanden oordeelt en alle westerse of niet-moslimlanden zegent? *Absoluut niet!* Ik twijfel er niet aan dat er vele landen zullen zijn die niet in de Bijbel worden genoemd, maar wel door Jezus geoordeeld zullen worden als Hij terug komt. Het doel van deze studie tot nu toe is om aandacht te schenken aan de specifieke landen die wel, *en niet*, genoemd en benadrukt worden in de Bijbel als aangewezen voor Gods oordeel aan het eind der tijden. Simpel gezegd, *dat wat de Bijbel benadrukt, moeten wij ook benadrukken*. Dat is verantwoordelijke Bijbelse hermeneutiek. Maar terwijl we ons profetisch wereldbeeld vormen, moeten we, waar de Bijbel zwijgt ook zwijgen, of op zijn minst extreem voorzichtig zijn. Ik denk dat Chuck Smith, oprichter van de Calvary Chapel, mijn gedachten goed samenvat:

Het is verbazingwekkend hoeveel mensen ergens over kunnen vertellen wanneer de Bijbel over dat onderwerp zwijgt. En het lijkt wel een startpunt te zijn voor mensen om theorieën te ontwikkelen en scripties of doctrinaire verhandelingen te schrijven over een gebied waar de Bijbel niks over zegt. Maar op zijn best, als Gods woord zwijgt, kunnen we alleen maar gissen en die gissingen zijn op zijn best waardeloos.¹⁶

¹⁶ Chuck Smith, *Obadiah & Jonah* (C2000 Series)

Als we verder gaan, zullen we onderzoeken wat de verschillende andere sleutelteksten te zeggen hebben over de volken die bij het komende rijk van de antichrist zullen horen en ons wereldbeeld van de eindtijd laten vormen, niet door wereldse omstandigheden, maar door wat de Bijbel herhaaldelijk, op veel verschillende manieren, zegt.

Hoofdstuk 5

Daniël 2: Nebukadnezars droom van een metalen beeld

De kernboodschap van het boek Daniël

Er bestaat geen twijfel over dat één van de meest belangrijke gedeelten uit de Bijbel aangaande dit onderwerp het boek van Daniël is. Haar primaire focus en kernboodschap is het laatste conflict tussen de antichrist, de volgers van de antichrist en het volk van God, die uiteindelijk verlost zullen worden door de komst van de Messias, aangeduid als 'de zoon des mensen'. Vrijwel elk hoofdstuk in Daniël behandelt een of ander aspect van deze laatste confrontatie. Het benoemt de geografie van waaruit de antichrist zal opkomen, de tijding van zijn opkomst, de aard van zijn vervolgingen tegen het volk van God, zijn motivatie en zelfs de theologie of het geloofssysteem van de antichrist. Natuurlijk omschrijft het boek van Daniël ook het karakter, de volharding en het geloof van de overwinnaars uit Gods volk, alsmede de uiteindelijke overwinning van de Messias op de antichrist en het Messiaanse rijk dat volgt.

De vier pijlers van een Romeinse eindtijdtheorie

Het boek van Daniël bevat 3 van de 4 passages die doorgaans worden aangehaald ter ondersteuning van de opvatting dat de antichrist, zijn rijk en zijn religie zouden opkomen vanuit de geografische basis van het Romeinse rijk. De vier teksten zijn als volgt:

1. Daniël 2: Nebukadnezars droom van een gigantisch metalen beeld
2. Daniël 7: Daniëls visioen van de vier beesten
3. Daniël 9:26 'Het volk van de prins die komt'
4. Openbaring 17: De stad op de zeven heuvels

Daniël 2: Nebukadnezars droom van een gigantisch metalen beeld

De eerste ondersteunende pijler van de Romeinse eindtijdtheorie is te vinden in Daniël 2. Het verhaal begint met Nebukadnezar, de koning van het Babylonische rijk, die een droom had die hem diep verontrustte. Hij droomde van een torenhoog beeld dat was verdeeld in vijf verschillende delen, elk bestaande uit een ander soort metaal. Vastbesloten om de betekenis van zijn droom te begrijpen riep hij alle wijze mannen, priesters en astrologen bijeen, maar niemand was in staat om de koning enige uitleg of troost te bieden. Misschien uit wanhoop noemde iemand Daniël, een Israëliet, van wie werd gezegd dat hij dromen kon uitleggen. Als het verhaal zich ontvouwt, blijkt Daniël inderdaad in staat datgene te doen dat geen enkele andere 'wijze man' kon. Na in gebed God te hebben gezocht, onthult God aan hem, terwijl Daniël slaapt, de droom van Nebukadnezar. Dit is waar onze studie van de tekst begint. Daniël vertelt koning Nebukadnezar precies wat hij had gedroomd:

U, majesteit, hebt een visioen gehad. U zag een groot beeld. Dat beeld was reusachtig en bezat een prachtige glans. Het stond voor u en de aanblik ervan was afschrikwekkend. Het hoofd van het beeld was van zuiver goud, zijn borst en armen waren van zilver, zijn buik en heupen van brons, zijn benen van ijzer, zijn voeten deels van ijzer, deels van leem. U zag hoe een steen losraakte, zonder dat er een mensenhand aan te pas kwam, hoe de steen tegen de ijzeren en lemen voeten van het beeld sloeg en ze verbrijzelde. Op hetzelfde ogenblik verpulverden het ijzer, leem, brons, zilver en goud. Het werd als kaf op een dorsvloer in de zomer; de wind voerde het mee, totdat er geen spoor meer van te vinden was. Maar de steen die tegen het beeld was geslagen, werd een hoge berg die de hele aarde bedekte. - Daniël 2:31-35

Dan legt Daniël de betekenis uit van de vier metalen delen van het beeld. Het eerste gedeelte, het hoofd van goud, staat voor het Babylonische koninkrijk van Nebukadnezar:

Dit was uw droom, en nu zullen wij de koning zeggen wat hij betekent: U, majesteit, koning der koningen, aan wie de God van de hemel het koningschap, en macht, kracht en eer heeft verleend, aan wiens hand Hij de mensen, de dieren van het veld en de vogels van de hemel heeft toevertrouwd, waar zij ook wonen, aan wie Hij heerschappij heeft geschonken over allen - u bent dat hoofd van goud! - Daniël 2:36-38

Maar de drie delen van het beeld die volgen staan voor drie andere koninkrijken die Babylonië zouden opvolgen, elk met het gezag dat het vorige rijk bezat. Wanneer men vrijwel elk commentaar op dit onderwerp raadpleegt, worden de drie rijken doorgaans geïdentificeerd als Medo-Perzië, Griekenland en Rome. Maar hoewel Medo-Perzië en Griekenland later bij naam worden genoemd in het boek Daniël (8:20-21, 10:20), is dat niet het geval bij Rome. Ondanks dit feit hebben veel Bijbelvertalers, zo overtuigd van de Romeinse identiteit van dit vierde rijk, de naam Rome in de tussenkopjes toegevoegd. En hoe verrassend dit voor velen ook zal zijn, zoals we zullen zien, maken de verschillende kenmerken in de tekst als ook de duidelijke getuigenis van de geschiedenis, het onmogelijk om met zekerheid te stellen dat het vierde rijk het Romeinse rijk is. In de studie die volgt zullen we het bewijs onderzoeken tegen deze identificatie van het vierde rijk uit Daniël 2 als het Romeinse rijk, en waarom het historische islamitische kalifaat wél aan de criteria voldoet.

Het islamitisch kalifaat is simpelweg het historische islamitische rijk dat begon met het Rashidun kalifaat in 632, kort na de dood van Mohammed, de profeet van de islam, en uitgroeide in het Ottomaanse rijk dat officieel eindigde in 1923. Geen twijfel dat velen die dit lezen zo'n standpunt erg dubieus vinden. Het idee dat Rome het vierde rijk is, is zo wijdverbreid dat velen zelfs geen andere mogelijkheid willen overwegen. Dat is volkomen begrijpelijk. Het is namelijk een meerderheidspositie geweest door de gehele kerkgeschiedenis. Echter, zoals we hieronder zullen bespreken, zijn er verschillende significante en misschien wel kritieke bezwaren tegen deze interpretatie.

De opkomst van het vierde rijk

Het eerste probleem met een Romeinse identificatie van het vierde rijk is dat het Romeinse rijk niet voldoet aan de criteria van 2:40. Dit vers spreekt over het karakter van de opkomst van het vierde rijk. De tekst zegt heel specifiek dat tijdens de opkomst van het vierde rijk, het alle andere drie rijken zal verpletteren:

Een vierde koninkrijk ten slotte zal hard als ijzer zijn. Ijzer verbrijzelt en vermorzelt alles, en net als verpletterend ijzer zal het *al die andere rijken verbrijzelen en verpletteren*. - Daniël 2:40

Later, in Daniël 7, sprekend over hetzelfde rijk, vinden we een vergelijkbare beschrijving:

Hij zei: "Dat vierde dier duidt op een vierde koninkrijk dat op aarde zal komen, anders dan alle andere koninkrijken, en dat de hele aarde zal verslinden, vertrappen en vermorzelen. - Daniël 7:23

De drie andere rijken die zullen worden vertrapt en vermorzeld, zoals we al weten, zijn het Babylonische, het Medo-Perzische en het Griekse rijk. De tekst is duidelijk dat het vierde rijk al deze drie rijken zal ‘vermorzelen’. Deze rijken hebben nooit naast elkaar bestaan en dus moeten we ons afvragen wat de tekst bedoeld wanneer het zegt dat het vierde rijk alle andere zal ‘vermorzelen’.

Geografisch veroveren

De eerste betekenis van het woord ‘vermorzelen’ verwijst naar geografie. Als we aan het einde van dit hoofdstuk de kaart bestuderen, wordt duidelijk dat het Romeinse rijk slechts een gedeelte veroverde van de regio's die ooit werden geregeerd door Babylon, Medo-Perzië en Griekenland. Ruwweg twee derde van de regio heeft het Romeinse rijk compleet links laten liggen. In feite is het Romeinse rijk zelfs nooit tot aan de twee belangrijkste Perzische hoofdsteden ‘Ecbatana’ en ‘Persepolis’ gekomen.

Overweeg de volgende moderne vergelijking: Als een invallende natie Boston zou veroveren, maar nooit ook maar in de buurt kwam van New York of Washington D.C., zou het nauwelijks juist zijn om te stellen dat een dergelijke natie de Verenigde Staten heeft ‘vermorzeld’. Zo zou het ook niet correct zijn om te stellen dat het Romeinse rijk het Babylonische, Medo-Perzische en Griekse bij elkaar heeft ‘vermorzeld’. Maar de tekst is duidelijk; om aan de criteria van Daniël 2:40 te voldoen moet een rijk niet één, maar al deze drie rijken ‘vermorzelen’. Het Romeinse rijk voldoet dus simpelweg niet aan dit criterium.

Sommigen hebben geprobeerd dit probleem te omzeilen door te stellen dat, omdat het Romeinse rijk het Griekse rijk opvolgde, dat op haar beurt weer het Medo-Perzische opvolgde, dat het Babylonische had opgevolgd, terecht kan worden gezegd dat het de anderen heeft vermorzeld. Deze opvatting wordt uitgelegd door Stephen R. Miller, hoogleraar Oud-Testament en Hebreeuws aan het Mid-America Baptist Theological Seminary, in zijn verhandeling over het boek van Daniël:

Het vierde rijk zal al de anderen ‘verpletteren en vermorzelen’. Deze stelling kan worden verklaard, doordat elk rijk werd opgenomen door zijn veroveraar. Daarom, toen Rome Griekenland veroverde, overwon het daarmee ook de rijken die eerder door Griekenland werden verslagen en opgenomen.¹⁷

¹⁷ Stephen L. Miller, *Daniel: The New American Commentary Series* (Nashville, TN, Broadman and Holman, 1994) p. 96

Maar hoewel deze opvatting vaak voorkomt, is ze niet alleen gebaseerd op een foutieve redenering, het is ook niet wat er in de tekst staat. Om de onlogische aard van deze benadering te laten zien, laten we het eens uitleggen in American football termen: Als de New England Patriots de Ravens verslaan, die The Cowboys hebben verslagen, die op hun beurt The Colts hebben verslagen, betekent dat dan dat The Patriots de Colts hebben verslagen? Natuurlijk niet! *Dit is waar de playoffs en de Superbowl voor zijn!* Maar belangrijker nog, in de tekst staat simpelweg nergens dat het ene rijk het andere zal opvolgen dat weer een ander heeft opgevolgd etc. Er staat dat het vierde rijk *alle* andere zal vermorzelen. Dus als we trouw willen blijven aan de tekst, moeten we vasthouden aan wat er werkelijk staat.

Hoewel het Romeinse rijk wel degelijk delen van de gebieden van de andere rijken heeft veroverd, heeft het ze duidelijk niet allemaal veroverd. Zelfs niet de meerderheid ervan. Het Romeinse rijk veroverde ruwweg 1/5 deel van het grondgebied van het Medo-Perzische rijk, waarvan de hoofdsteden Ecbatana en Persepolis altijd honderden kilometers buiten het bereik van het Romeinse rijk bleven. Als we eerlijk zijn, zou het op zijn minst vergezocht zijn om te zeggen dat het Romeinse rijk voldoet aan de criteria van Daniël 2:40. Aan de andere kant; het historische islamitisch kalifaat heeft wel volledig, absoluut en in zijn geheel al de gebieden van de voorgaande rijken veroverd.

Cultureel en religieus veroveren

Maar wat als we onze definitie van ‘vermorzelen’ uitbreiden tot meer dan alleen geografie? Wat als de herhaalde beschrijvingen van het beest dat verplettert en vermorzelt zijn bedoeld om meer over te brengen dan alleen het verkrijgen van controle over een bepaald geografisch gebied, maar ook het vermorzelen van cultuur, religie en taal omvat? Met deze uitbreiding van de definitie in gedachten, wat gebeurt er dan als we het Romeinse rijk vergelijken met het islamitisch kalifaat?

Bijbeluitleggers hebben de theorie van het Romeinse rijk als verpletterende entiteit behoorlijk gehypet, waarbij zij verwezen naar de kracht van het Romeinse leger en zijn grote vermogen om opstanden neer te slaan. Maar is het onderdrukken en neerslaan van opstanden voldoende om te voldoen aan de dramatische beschrijvingen waar de Bijbel over spreekt?

De aard van het Romeinse rijk in overweging nemend, is het verre van een puur vernietigende invloed ten opzichte van de volken die zij hebben veroverd. In feite staat het Romeinse rijk juist bekend als een natievormende kracht in de oudheid. Wanneer het Romeinse rijk een volk veroverde, vernietigde het doorgaans niet de

cultuur, schafte het de religie niet af en drong het geen nieuwe taal op. Integendeel, het tolereerde deze zaken meestal, terwijl er wegen werden gebouwd, wetten werden ingevoerd en infrastructuur en orde werden gecreëerd. De beroemde Romeinse wegen reikten tot in elke uithoek van het Romeinse rijk. Dit waren goedgebouwde stenen wegen die op solide funderingen waren gelegd. Om hun gebieden goed te beheersen, hadden de Romeinen gemakkelijk toegang nodig tot zelfs de meest afgelegen provincies. De wegen bevorderden de handel, wat op zijn beurt weer meer belastinginkomsten opleverde. Uiteindelijk was elk dorp en elke stad in het Romeinse rijk verbonden met een uitgebreid door Romeinen aangelegd wegennetwerk. Dit leidde tot de bekende uitdrukking ‘alle wegen leiden naar Rome’. De Romeinse wetgeving en de bescherming van het leger leidden ook tot een periode van vrede en stabiliteit, bekend onder de naam *Pax Romana*. In plaats van een vermorzelende macht, had het Romeinse rijk vaker een positieve invloed op de volken die het veroverde. John F. Walvoord, in zijn beschrijving van het boek van Daniël, herkent dit probleem en worstelt met de tegenstrijdigheid tussen de destructieve aard van het vierde rijk, zoals in de tekst beschreven, en de constructieve realiteit van de Romeinse heerschappij. Walvoord vraagt zich af: “Er is blijkbaar maar weinig opbouwends aan dit rijk, ondanks de Romeinse wetten en de Romeinse wegen en beschaving.”¹⁸

Los van infrastructuur, verwachtten de Romeinen weliswaar belastingen en erkenning van de keizer, waren zij gezien de maatstaven van de oudheid juist een zeer tolerant rijk. Tijdens het leven van Jezus stond de tempel prominent in Jeruzalem onder Romeinse gezag en konden de Joden hun religie vrij uitoefenen. Romeinse wetten beschermden het recht van de Joden om hun religie uit te oefenen. Hoewel er uitzonderingen waren, zoals een korte periode van vervolging onder keizer Caligula, was het Romeinse rijk het grootste gedeelte van zijn bestaan relatief tolerant.

Als we nadenken over het idee van een cultureel destructieve entiteit, wordt duidelijk dat dit een probleem vormt wanneer we het Romeinse rijk willen zien als het vierde beest uit Daniël. Overweeg bijvoorbeeld de relatie van het Romeinse rijk met de Griekse cultuur. In plaats van de Griekse cultuur te vernietigen, werd een groot gedeelte van het Romeinse rijk juist overweldigd door Griekse gebruiken. Onder Romeinse hegemonie, in de tijd van Jezus, was Grieks de dominante taal in het Midden-Oosten. Wat betreft de religie nam de Romeinse cultuur veel van de heidense Griekse godenwereld over. Hoewel de namen werden veranderd, bleef de godenwereld in basis hetzelfde. Zeus werd Jupiter, Artemis werd Diana, Aphrodite werd Venus etc. Wanneer we uitgaan van de voorwaarde van een cultureel vermorzelende macht, lijkt het erop dat het Romeinse rijk niet de vernietigende macht is waar Daniël 2:40 over spreekt.

¹⁸ John Walvoord, *Daniel: The Key To Prophetic Revelation* (Moody, Chicago, 1989), pp. 68-69

Het islamitisch kalifaat

In tegenstelling tot het Romeinse rijk was het islamitisch kalifaat een Arabisch islamitische suprematiebeweging dat alle culturen en religies van de gebieden die het veroverde vernietigde. Dit komt door de unieke en allesomvattende ideologie van de islam, die elk aspect van het leven omvat. De islam heeft regels en geboden die verder gaan dan alleen theologie. De islam omvat ook de wetgeving, regering, taal, het leger en zelfs de seksuele en hygiënische gebruiken van degenen die onder haar gezag staan. De naam islam betekent dan ook letterlijk overgave aan de wetten van Allah, de god van de islam, als ook aan de gebruiken van Mohammed, de profeet van de islam.

De islam is de belichaming van een totalitaire ideologie. Waar de islam zich vestigde bracht het haar totalitaire ideologie van overgave met zich mee. De islam heeft alle gebieden veroverd die hoorden bij het voormalig Babylonische, Medo-Perzische en Griekse rijk. De islam heeft de Arabische taal opgelegd aan een groot gedeelte van de volken die het heeft veroverd. Vandaag de dag, in Jordanië, Irak, Syrië, Libanon en in het grootste gedeelte van Noord-Afrika, spreekt men de taal Arabisch. Hoewel de Perzen en de Turken hun eigen taal hebben behouden, zijn hun alfabetten gearabiseerd. Later voerde Mustafa Kemal Atatürk een op het Engels gebaseerd alfabet in Turkije in. Als imperiale macht legde de islam de Arabische religie en cultuur op aan al haar veroverde volken, terwijl bewijzen van eerdere religies en niet-islamitische culturen werden uitgewist.

Er zou een compleet en gedetailleerd boek geschreven kunnen worden over de eindeloze voorbeelden van Arabisch-islamitisch imperialisme en suprematisme. Voor nu voldoen enkele korte voorbeelden om ons punt te maken.

Vandaag de dag, in wat ooit het hart was van de vroege Christelijke kerk, is de Christelijke gemeenschap een kwetsbare minderheid, vaak strijdend voor haar bestaan. Terwijl de steden van Antiochië, Alexandrië en Jeruzalem ooit welvarende steden waren en vestingen van de kerk, zijn de Christengemeenschappen daar vandaag de dag nog slechts een schim van wat zij ooit waren.

Er is een berekend en weloverwogen islamitisch programma om elke historische Joodse band of aanwezigheid op de tempelberg, de meest centrale en heilig plek van het Bijbelse geloof, te ontkennen. Voorbeelden van islamitische ‘tempelbergontkenning’, in zowel polaire als academische contexten, zijn legio. De voormalige grootmoefiti van Jeruzalem, Shaykh Ikrima Sabri, heeft bij vele gelegenheden verklaard dat de Joodse band met de tempel op een mythe berust. In

1998 verklaarde Sabri: “Moslims hebben geen kennis of besef dat de tempelberg enige heiligheid voor Joden heeft.”¹⁹ Evenzo verklaarde de voormalige opperrechter van het religieuze hof van Palestina en voorzitter van de Islamitisch-Christelijke Raad voor Jeruzalem en de Heilige Plaatsen, Shaykh Taysir al-Tamimi, in 2009: “Joden hebben geen band met Jeruzalem...Ik ken geen enkele Joodse heilige plaats daar...Israël graaft er al sinds 1967 naar overblijfselen van hun tempel en hun fictieve Joodse geschiedenis.”²⁰ En naast de islamitische propaganda die elke historische Joodse band met de tempelberg ontkent, is het ook goed gedocumenteerd dat de moslim Waqf systematisch duizenden oude Joodse artefacten, die op de tempelberg zijn opgegraven, heeft vernietigd. In recente jaren heeft dit gerichte islamitische culturele vandalisme geleid tot de oprichting van groepen als het ‘comité voor het voorkomen van vernietiging van oudheden op de tempelberg’ en ‘de tempelberg oudheden reddingsoperatie’, die zich toeleggen op het doorzoeken van honderden vrachtwagenladingen grond, die door Waqf zijn verwijderd van de tempelberg tijdens de bouw van een ondergrondse moskee in de late jaren '90. Reagerend op de grote hoeveelheden kostbare archeologische materialen die door de Waqf zijn vernietigd, heeft de wereldwijd gerenommeerd archeoloog Dr. Gavriel Barkai, uitgeroepen: “Ze zouden een tandenborstel moeten gebruiken, geen bulldozer....Dit zijn criminele daden die geen plaats hebben in een beschaafd land!”²¹

In Istanbul staat de Hagia Sophia, ooit de grootste Christelijke kerk ter wereld. Vandaag de dag is het zowel een moskee als een museum. Direct nadat Mehmet de veroveraar in 1453 Constantinopel veroverde, werd de Hagia Sophia omgevormd tot een plaats voor islamitische aanbidding. Christelijke beelden en symbolen werden vernietigd of afgedekt. In hun plaats kwamen er grote plaquettes, bedekt met Arabische kalligrafie in bladgoud, die de namen van Allah, Mohammed en Ali verheerlijken. Hoewel de Hagia Sophia tegenwoordig als een museum wordt beschouwd, is het moslims nog steeds toegestaan er te bidden. Christenen of Christelijke groepen aan de andere kant is het verboden openlijk te bidden in wat ooit het hart was van het oosterse Christendom. Aan de buitenkant, waar eens een kruis de immense structuur bekroonde, prijkt nu een prominente halve maan.

In centraal Afghanistan stonden meer dan 1500 jaar lang de oude gouden Boeddhabeelden van Bamiyah, uitgehouwen in de stevige zandstenen kliffen. In maart 2001 liet de Talibanleider Mullah Mohammed Omar, deze beelden als afgoden verklaren en heeft ze compleet laten vernietigen met dynamiet.

¹⁹ Makor Rishon, May 22, 1998.

²⁰ “*Jews Have No Connection to Jerusalem*,” Palestinian Media Watch, June 9, 2009, http://www.palwatch.org/main.aspx?fi=636&fld_id=636&doc_id=1105.

²¹ <http://www.templemount.org/recent.html>

In de afgelopen jaren heeft het historische Londense stadsdeel Tower Hamlets, dat steeds meer het thuis wordt van een groeiende islamitische migrantenpopulatie, een systematische eliminatie meegemaakt van tal van Christelijke historische locaties. Wat ooit het St. Mary's Churchyard was, een historisch klooster dat dateerde uit 1122, is nu het Altab Ali park. Op een van de hoeken van het park staat de 'Shaheed Minar' (martelaren monument), een replica van een nationaal monument in Dhaka, Bangladesh.

Opnieuw, zo'n lijst zou hele series boeken kunnen vullen. Overal waar de islam zich heeft verspreid, is de veroverde cultuur geleidelijk uitgewist, de symbolen en bewijzen van de vorige cultuur vernietigd. Vooral de religie van de veroverde volken is in het bijzonder doelwit. Dat is de erfenis van de islam, de perfecte vervulling van de criteria van Daniël 2:40. Islam is een vernietigende macht, die 'het overige vertrapt met zijn voeten'. Terwijl het islamitisch kalifaat naadloos in de Bijbelse beschrijving past, is het erg lastig om het Romeinse rijk hier in te passen. Het onderscheid tussen deze twee rijken moet serieus in overweging worden genomen als we proberen de identiteit van het vierde rijk te achterhalen.

De ondergang van het vierde koninkrijk

Het tweede probleem aangaande een Romeinse identificatie van het vierde rijk zijn de criteria van Daniël 2:34-35. Deze keer spreken de verzen, in plaats van over de *opkomst* van het vierde rijk, over haar *ondergang* - de dag van haar vernietiging. Deze tekst spreekt over de terugkeer van de Messias en Zijn koninkrijk. Zijn koninkrijk wordt omschreven als 'een rots die wordt uitgehouwen, maar niet door menselijke handen'. Het Messiaanse rijk vernietigt in het bijzonder het laatste rijk van de antichrist. Maar we zien dat bij de vernietiging van het rijk van de antichrist 'tegelijkertijd' Babylon, het Medo-Perzische rijk en het Griekse rijk worden vernietigd:

U zag hoe een steen losraakte, zonder dat er een mensenhand aan te pas kwam, hoe de steen tegen de ijzeren en lemen voeten van het beeld sloeg en ze verbrijzelde. *Op hetzelfde ogenblik verpulverden het ijzer, leem, brons, zilver en goud.* Het werd als kaf op een dorsvloer in de zomer; de wind voerde het mee, totdat er geen spoor meer van te vinden was... - Daniël 2:34-35

Simpel gezegd, als het Romeinse rijk opnieuw zou herrijzen tot het punt van haar grootste omvang en Jezus zou het bij Zijn wederkomst vernietigen, zouden Babylon, Medo-Perzië en Griekenland als gevolg daarvan niet 'tegelijkertijd' worden vernietigd.

Hoewel een groot gebied dat bij deze landen hoorde zal worden vernietigd, zou er nog steeds twee derde van het grondgebied van deze rijken onaangetast blijven.

Aan de andere kant, als het islamitisch kalifaat opnieuw zou herrijzen tot het punt van haar grootste omvang en Jezus dit rijk vernietigt bij Zijn terugkomst, zouden als gevolg daarvan tegelijkertijd Babylon, Medo-Perzië en Griekenland compleet worden verwoest. Wederom voldoet het islamitisch kalifaat geheel aan de criteria van de tekst, terwijl het Romeinse rijk dat niet doet.

Context, context, context

Ondanks het bewijs dat we tot nu toe hebben bekeken, blijven veel westerlingen moeite houden met het idee dat de profetie niet spreekt over het Romeinse rijk. Westerlingen blijven worstelen met te erkennen dat de interpretatie van Babylon als zijnde Rome alleen klopt vanuit een westers perspectief en een westerse kijk op de geschiedenis. Omdat een groot deel van de westerse cultuur en haar geschiedenis is terug te voeren op de Romeinse en Griekse rijken, hebben westerlingen de neiging om ervanuit te gaan dat de Bijbel ook vanuit een westers perspectief naar de geschiedenis kijkt. Het is essentieel dat westerlingen van hun westers gecentreerde wereldbeeld afstappen en naar de daadwerkelijke context van de tekst kijken. De context van deze tekst is *een droom die specifiek aan Nebukadnezar was gegeven, de koning van Mesopotamië en ging over de rijken die het zijne zouden opvolgen*. Hoewel de uiteindelijke focus van alle Bijbelse profetie op Jeruzalem en Israël ligt, werd in deze tekst de profetie geopenbaard in Babylon, aan een Babylonische koning, over de koninkrijken die het zijne zouden opvolgen. Het staat duidelijk in de tekst:

U, majesteit, koning der koningen...u bent dat hoofd van goud! *Na u* zal een ander koninkrijk opkomen, minder machtig dan het uwe, *en daarna* nog een, van brons... Een vierde koninkrijk ten slotte zal hard als ijzer zijn...
- Daniël 2:37-40

De droom was niet bedoeld om de toekomst van Amerika te onthullen, ook was het niet bedoeld om de toekomst van Europa te onthullen. Daarentegen liet de droom Nebukadnezar zien welke rijken het zijne zouden opvolgen. Laten we kort de geschiedenis van deze regio onderzoeken om te begrijpen waarom het Romeinse rijk niet was inbegrepen in de Nebukadnezars droom.

Babylons toekomst

Precies zoals de profetie voorspelde viel Babylon aan het Medo-Perzische rijk. Later werd het Medo-Perzische rijk veroverd door het Griekse rijk onder leiding van Alexander de Grote. Medo-Perzië en Griekenland waren vergelijkbaar wat betreft omvang en het gebied waarover zij heersten. Zij volgden beiden heel duidelijk Nebukadnezar op, die heerste over Babylon. Maar tijdens zijn veroveringen stierf Alexander de Grote vroegtijdig, waarop zijn rijk werd verdeeld onder zijn vier generaals of opvolgers. Deze in vierdeling van het rijk van Alexander de Grote wordt tot in detail besproken in Daniël 8 en 11. Het meest belangrijke deel dat uit deze verdeling kwam was de Seleucidische dynastie, die heerste over een groot gedeelte van het Midden-Oosten, van hedendaags Turkije tot aan Pakistan en Afghanistan. Maar uiteindelijk zag ook het Seleucidische rijk haar macht afnemen, wat het begin markeerde van de uiteindelijke ondergang van de Grieks-Hellenistische overheersing in het Midden-Oosten. Het was in deze periode dat de Parthen aan de macht kwamen in de regio. De Parthen waren een Medo-Perzische stam uit Noord-Iran, die ruwweg 500 jaar over een groot gedeelte van het Midden-Oosten heersten. Na de Parthiaanse periode, verkregen de Sassaniden de macht in de regio en wisten die vast te houden voor een periode van 400 jaar, totdat zij werden veroverd door de binnenvallende Arabische moslims. Zowel de leiders van de Parthen als de leiders van de Sassaniden zagen zichzelf als Medo-Perzen. Hun regeerperiode kan terecht worden gezien als een sterk verminderd, maar nog steeds voortdurend bestaan van het Perzische rijk. Deze verkleinde voortzetting van het Perzische rijk wordt genoemd in Daniël 7:

Ook de rest van de dieren ontnam men hun heerschappij, want verlenging van het leven was hun gegeven tot een bepaald tijdstip en een bepaalde tijd.
- Daniël 7:12

Vanwege hun Perzische etniciteit en identiteit, werden de Parthen en Sassaniden niet beschouwd als onafhankelijke rijken in Nebukadnezars droom. Pas toen het machtige en goedgeorganiseerde islamitische kalifaat kwam en de gehele regio volledig veroverde, beschrijft de droom het volgende rijk. Dus de eerste vier gedeelten van het beeld, zoals we in dit hoofdstuk zullen bespreken, zijn als volgt:

1. Hoofd van goud: Babylonische rijk
2. Borst en armen van zilver: Medo-Perzische rijk
3. Buik en dijen van brons: Griekse rijk
4. Benen van ijzer: islamitisch kalifaat

Rome overslaan?

Bij het voorstellen van bovenstaande interpretatie van Nebukadnezars droom heb ik gemerkt dat velen sceptisch zijn over het feit dat het Romeinse rijk niet in het visioen voorkomt, maar niemand ooit enige moeite lijkt te hebben met het feit dat het Parthiaanse rijk en het Sassanidische rijk niet voorkomen. Dit, ondanks het feit dat het Parthiaanse rijk voor meer dan honderd jaar over het gebied heerste, al voordat het Romeinse rijk in Europa ontstond. Maar wanneer we uitgaan van de Babylonische context van de droom, maakt dat het ontbreken van het Romeinse rijk volkomen logisch. Zoals we al hebben gezien heeft het islamitisch kalifaat de complete regio van het oude Babylon, Medo-Perzië en Griekse rijk volledig veroverd, terwijl het Romeinse rijk deze regio's niet allemaal heeft veroverd. Als we de kaarten van Medo-Perzië of Griekenland vergelijken met de kaart van het Romeinse rijk, wordt duidelijk dat de overheersing van het Romeinse rijk meer naar het westen was. Het Romeinse rijk past niet binnen de context van de droom en kwam daarom niet in de droom voor.

De oostelijke veldtocht van keizer Trajanus

Voor de overweldigende meerderheid van haar ongeveer 1500 jaar lange bestaan waren de grenzen van het Romeinse rijk duidelijk afgebakend op ongeveer 800 kilometer ten westen van Babylon. Er was echter een korte periode waarin dit niet het geval was. In 116 na Chr. had keizer Trajanus zijn zinnen gezet op het uitbreiden van het Romeinse rijk richting het oosten. Hij stak de Eufraat over, voer de Tigris af en bracht de oude ruïnes van de steden Babylon en Susa tijdelijk onder Romeinse controle. Maar in een korte tijd van enkele maanden gebeurden er drie dingen die Rome ertoe dwongen haar tijdelijke macht over Babylon voor altijd op te geven. Als eerste brak er in Judea een opstand uit onder de Joden. Dat vereiste de inzet van een groot aantal troepen om de opstand neer te slaan. Ten tweede begonnen de Parthanen terug te vechten tegen de Romeinse bezetting van hun gebieden. En ten derde kreeg Trajanus, wat veel historici zien als een beroerte. Hij trok zich al snel uit de regio terug en stierf binnen enkele weken. De Romeinen waren gedwongen om hun korte greep op Babylon en Mesopotamië op te geven. Trajanus' gekozen opvolger Hadrian, gouverneur van de oostelijke Romeinse provincies, zag de dwaasheid in van de pogingen om het rijk oostwaarts uit te breiden. Hij trok de Romeinse troepen terug uit zowel Babylon als Armenië en verklaarde officieel dat de grenzen voor altijd ten westen van de Eufraat zouden zijn. Zoals historicus Dean Merivale het samenvat:

Er was geen voedingsbodem voorbij de Eufraat waar de Romeinse instellingen zich konden wortelen, terwijl het in stand houden ervan volkomen uitputtend zou zijn geweest.²²

Omdat Nebukadnezars droom een rond Babylon gecentreerde profetie is die gaat over een periode van meer dan 2600 jaar, is de korte aanwezigheid van het Romeinse rijk in Mesopotamië niet van zo'n groot belang dat het werd opgenomen als een van de delen van het metalen beeld. Alleen de drie rijken die Babylon en de omliggende regio daadwerkelijk veroverden en er een substantiële heerschappij vestigden zijn opgenomen.

De voeten van ijzer gemengd met klei

Na het beschrijven van de benen van ijzer begint Daniël met het beschrijven van de voeten, die bestaan uit een mengsel van ijzer en gebakken klei. Hoewel de nadruk van de profetie op 'het vierde rijk' ligt, is het laatste rijk voor Jezus' terugkomst niet dat van de benen van ijzer, maar van de voeten van ijzer gemengd met klei. Of misschien is het beter om te zeggen dat het vierde rijk uit twee fases bestaat. De sleutel tot het zien van deze tweevoudige fase van het vierde rijk ligt in het volgende gedeelte van de tekst:

Het hoofd van het beeld was van zuiver goud, zijn borst en armen waren van zilver, zijn buik en heupen van brons, zijn benen van ijzer, zijn voeten deels van ijzer, deels van leem. - Daniël 2:32-33

Een letterlijke en woord-voor-woord-vertaling van de originele Aramese tekst, in volgorde gerangschikt, geeft ons de volgende opbouw van het beeld:

- Hoofd: puur goud
- Borst en armen: zilver
- Buik en dijnen: brons
- Benen: ijzer
- Voeten: ijzer gemengd met klei

Het is vrij duidelijk dat er geen vier, maar vijf verschillende lagen zijn in het beeld. Er is een duidelijk verschil tussen de benen, die worden omschreven als 'sterk als ijzer' (Daniël 2:40) en de voeten, die worden omschreven als 'deels sterk en deels broos'

²² Dean Merivales, *Roman Empire Volume 3*, p. 192), as quoted in Parthia, George Rawlinson, (Cosimo, New York 2007), pp 313, 314

(Daniël 2:43). Er is dus een vierde en een vijfde gedeelte van het beeld. Maar vanwege de continuïteit van de benen in de voeten door het element ijzer, als ook door het feit dat Daniël nergens expliciet verwijst naar 'het vijfde rijk', is er reden om aan te nemen dat deze rijken nauw met elkaar verbonden zijn en eenvoudig moeten worden begrepen als fase één en fase twee van het vierde rijk. De tweeledige structuur van dit rijk wordt door de meeste moderne Bijbeluitleggers erkend. Uiteraard hebben de meeste van deze Bijbeluitleggers en leraren het vierde rijk geïnterpreteerd als zijnde het Romeinse rijk en het vijfde rijk als een herleefde versie van het Romeinse rijk in de eindtijd. Echter, zoals beargumenteerd in dit hoofdstuk, past het Romeinse rijk niet voldoende binnen de criteria van de tekst om met zekerheid als het vierde rijk beschouwd te kunnen worden. Het islamitische kalifaat daarentegen voldoet perfect aan alle criteria. Dus, volgens de mening van deze auteur, zijn de twee verschillende fases van het beeld het islamitisch kalifaat (benen van ijzer) en een herleefde versie van dit kalifaat (voeten van ijzer gemengd met klei). Samenvattend concluderen we dat de rijken uit de droom van Nebukadnezar als volgt moeten worden begrepen:

Een verdeeld koninkrijk

In Daniël 2:41 lezen we dat een eigenschap van het laatste rijk is, dat het een ‘verdeeld’ rijk zal zijn:

U zag dat de voeten en tenen voor een deel uit pottenbakkersleem en voor een deel uit ijzer bestonden; dat betekent dat het koninkrijk verdeeld zal zijn.
- Daniël 2:41

Veel Bijbeluitleggers hebben geprobeerd deze beschrijving toe te passen op het Romeinse rijk, wijzend op de verdeling tussen het oostelijke en westelijke gedeelte. Maar deze verdeling definieert het Romeinse rijk niet. Het westelijke gedeelte van het Romeinse rijk werd gesticht in 27 voor Christus en viel in 476 na Christus. Het oostelijke deel van het Romeinse rijk werd gesticht in 330 na Christus en viel in 1453. Dus de historische ‘verdeling’ van het Romeinse rijk bestond slecht 140 jaar, minder dan een tiende van haar 1480 jarig bestaan. Dus, hoewel het Romeinse rijk wel degelijk een periode van verdeling heeft gekend, is ‘verdeeld’ niet echt een toepasselijke term om haar totale bestaan mee te definiëren.

Aan de andere kant is ‘verdeeld’ een perfecte term om de islamitische gemeenschap mee te omschrijven. Kort na de dood van Mohammed brak er verdeeldheid uit tussen de *Sjiieten* (de minderheidsgroep, ruwweg 14% van alle moslims), die vonden dat Mohammeds nalatenschap aan zijn verwanten toebehoorde, en de *Soennieten* (de meerderheid, ongeveer 86% van alle moslims), die vonden dat zijn nalatenschap toebehoorde aan zijn volgelingen oftewel de *Sahaba*. Deze verdeeldheid heeft de islam al sinds haar allereerste begin tot aan de huidige tijd gedefinieerd. Jarenlang, terwijl de oorlog in Irak zich ontvouwde, kregen we dagelijks berichten te horen over ‘sektarisch geweld’ waarbij Soennieten Sjiieten vermoordden en omgekeerd. Tegenwoordig wordt deze term gebruikt om te verwijzen naar het intra-islamitische geweld dat zo kenmerkend is geweest gedurende de islamitische geschiedenis. En dus kan opnieuw worden vastgesteld dat het Romeinse rijk niet voldoet aan de criteria van Daniël 2:41, terwijl het islamitisch rijk daarentegen perfect in het plaatje past.

Ironisch genoeg hebben twee bekende profetieleraren, David Reagan en Jacob Prasch, bezwaar gemaakt tegen de islamitische antichrist theorie, omdat zij stellen dat juist de naties die het rijk van de antichrist zullen vormen een eenheid moeten kunnen bereiken die de islamitische wereld nog nooit heeft gerealiseerd. Maar deze kritiek gaat ten onrechte uit van de aanname dat een islamitisch kalifaat per definitie volledige eenheid onder moslims vereist. Reagan stelt:

Een ander probleem met eenheid onder moslims, is dat het hele idee één van de beloften die God maakte in zijn verbond met Ismael (Genesis 16:10-12) tegenspreekt. In dat verbond belooft God dat de nakomelingen van Ismael zich sterk zouden vermenigvuldigen en het land zouden krijgen dat ten oosten ligt van Israël. God stelde ook dat de Arabieren als wilde ezels zullen zijn, dat zij altijd met elkaar in conflict zullen zijn. Zoals Jacob Prasch heeft aangeduid in zijn geschriften over dit onderwerp, is dit aspect van het verbond met Ismael door de hele geschiedenis heen tot op de dag van vandaag zichtbaar geweest in de onderlinge oorlogen tussen de Arabieren. Zij hebben elkaar eeuwenlang bevochten in pre-islamitisch Arabië. Mohammed geloofde dat hij hen kon verenigen door het verkondigen van een monotheïstische religie, maar hij slaagde daar niet in. Soennieten en Sjiïeten haten en bestrijden elkaar al sinds de 8^e eeuw. Prasch vat het probleem met een Arabische eenheid samen met de stelling: “De vloek uit Genesis verhindert de Arabieren een verenigd rijk te vormen dat het westen kan overspoelen”.²³

Er zijn drie opvallende problemen bij deze kritiek. Ten eerste bevestigt het punt dat Reagan en Prasch maken ten opzichte van de verdeeldheid onder moslims en Arabieren juist de islamitische antichrist theorie. Zoals we al zagen in Daniël 2:41, is de schrift duidelijk dat het rijk van de antichrist vooral een verdeeld rijk zal zijn en geen eenheid.

Ten tweede ondersteunt het specifieke tekstgedeelte dat Reagan en Prasch aanhalen om de verdeeldheid van de Arabische wereld aan te tonen, juist het idee dat het uiteindelijke verdeelde rijk van de antichrist wel degelijk een Arabisch rijk zou kunnen zijn. Terwijl Genesis 16:11-12 ons vertelt dat de Arabische wereld voor altijd in conflict zal zijn, vertellen de Schriften ons dat de volken die het rijk van de antichrist zullen vormen, verdeeld zullen zijn. Sterker nog, andere passages vertellen ons dat zelfs in het laatste uur de legers van de antichrist, als zij in het land Israël zijn, elkaar zullen aanvallen en doden:

Op al mijn bergen zal Ik het zwaard tegen Gog oproepen - spreekt God, de HEER - en zijn mannen zullen elkaar met hun zwaard bestrijden.
- Ezechiël 38:21

... zodat zij elkaars hand zullen vastgrijpen en tegen elkaar de hand zullen opheffen. - Zacharia 14:13

²³ David Reagan, *The Muslim Antichrist Theory: An Evaluation* http://lamblion.com/articles/articles_islam6.php

Ten derde, en misschien wel het allerbelangrijkst, slagen zowel Prash als Reagan er niet in de historische realiteit van het islamitisch kalifaat te onderkennen, dat ongeveer dertien eeuwen lang bestond in een stabiele, zij het etnisch en religieus verdeelde toestand. Hoewel de islamitische wereld de afgelopen decennia heeft laten zien dat zij niet gedomineerd kan worden door een buitenlandse mogendheid, of dat nu Rusland is of de Verenigde Staten, heeft hun geschiedenis van dertienhonderd jaar aangetoond dat zij wel kunnen worden gedomineerd door een islamitische mogendheid. De Turken bijvoorbeeld, hebben voor ongeveer vijfhonderd jaar over de regio geregeerd.

Deze realiteit sluit perfect aan bij wat de Bijbel zegt over het komende rijk van de antichrist. Het zal geen rijk zijn dat alleen maar bestaat uit gewillige onderdanen of volken. Het enige punt waarop het rijk van de antichrist ogenschijnlijk eensgezind zal zijn, is de gezamenlijke haat tegen de Joden en het verlangen Israël te vernietigen. De bezwaren van Reagan en Prash tonen juist aan hoe stevig de theorie van een islamitische antichrist verankerd is in zowel de Schriften als de historische precedent.

Als een laatste gedachte aangaande de verdeeldheid van het vierde rijk, hebben veel Bijbeluitleggers de ijzeren benen van het beeld gezien als verwijzend naar het westerse Romeinse rijk, met Rome als hoofdstad, en het oosterse Romeinse rijk, met Constantinopel als hoofdstad. Er kleven echter een paar problemen aan deze opvatting. Ten eerste, zoals we eerder hebben besproken, is het westerse Romeinse rijk gesticht in 27 voor Christus en viel in 476 na Christus, maar is het oosterse Romeinse rijk gesticht in 330 na Christus en viel het in 1453. John Walvoord is het ermee eens dat we niet teveel betekenis moeten hechten aan het feit dat er twee benen zijn. Walvoord citeert de Britse Bijbeluitlegger Geoffrey R. Kings unieke zienswijze op deze vrij gangbare interpretatie:

Hier moet ik toch kanttekeningen plaatsen bij de algemeen aangenomen interpretatie. Ik heb meer dan eens gehoord dat er gezegd wordt, dat de twee benen het Romeinse rijk voorstellen, omdat in 364 na Christus het Romeinse rijk in tweeën splitste. Er was het oostelijke rijk met Constantinopel als hoofdstad en het westelijke rijk met Rome als hoofdstad. *Twee benen, zie je! Goed. Maar wacht even! Om te beginnen begint de verdeling al voor het ijzer begint! De twee benen beginnen onderin het bronzen gedeelte, tenzij het beeld een misbaksel is....Dus je ziet, je kunt niets met die twee benen... Ik denk niet dat er enige betekenis zit in die twee benen. En natuurlijk, als je de twee gedeeltes van het Romeinse rijk wilt laten vertegenwoordigen door de twee benen, kom je in de problemen, want het West-Romeinse rijk heeft slechts een*

paar honderd jaar bestaan. Het Oost-Romeinse rijk bestond tot 1453. Je moet dat beeld dus het grootste gedeelte van de tijd op één been laten staan!²⁴

Het koninkrijk zal ‘gemengd’ zijn

Een andere interessante hint aangaande de etnische basis van de laatste fase van het vierde rijk, vinden we in Daniël 2:43. Dit specifieke vers is er een waarmee veel Bijbeluitleggers hebben geworsteld om het te begrijpen, grotendeels vanwege de nogal raadselachtige en cryptische aard ervan:

U zag ijzer vermengd met kleiachtige leem; dat betekent dat die delen zich zullen vermengen in het nageslacht, maar ze zullen zich niet verbinden, zoals ijzer zich niet met leem laat verbinden. Dat u gezien hebt ijzer *vermengd* met modderig leem - ze zullen zich door menselijk zaad *vermengen*, maar ze zullen zich niet aan elkaar hechten, zoals ijzer zich niet *vermengt* met leem.
- Daniël 2:43

Drie keer wordt in dit vers hetzelfde woord vertaald met ‘vermengd’, ‘vermengen’ en ‘vermengt’. Het is het Aramese woord ‘*arab*’. Mijn eerste reactie toen ik dit ontdekte was om het terzijde te schuiven, omdat het me teveel deed denken aan de zogenaamde ‘Bijbelcode benadering’. Maar dit is geen geval van een woord vinden dat iets betekent in het Engels / Nederlands en iets anders in de oorspronkelijke taal. In het Aramees is het woord voor ‘gemengd’ simpelweg Arab. In het oude Midden-Oosten werden de Arabieren gezien als de gemengde woestijnvolken. In Hebreeuws is het woord ‘*ereb*’ en in het Aramees ‘*arab*’. Omdat de verschillende nakomelingen van Ismael en Ezau onderling trouwden met de diverse heidense stammen in de woestijn, werden ze uiteindelijk algemeen bekend als ‘de gemengden’. De eerste verwijzing naar de oostelijke woestijnvolken als ‘de gemengden’ vinden we in het boek Nehemia. Nadat het wetboek werd herontdekt in de tempel, verzamelde heel Israël zich om het woord publiekelijk te horen:

Te dien dage werd uit het boek van Mozes voorgelezen ten aanhoren van het volk, en men vond daarin geschreven, dat *geen Ammoniet of Moabiet* ooit in de gemeente Gods mocht komen,... Zodra zij dan de wet gehoord hadden, zonderden zij *alwie van gemengde afkomst waren (ereb)*, van Israël af.
- Nehemia 13:1-3

²⁴ Walvoord, pp. 71-72

Na het lezen van de wet, realiseerden de Joden zich dat het hen verboden was om de vrouwen te huwen van de gemengde heidense woestijnvolken. Specifiek worden de Ammonieten en de Moabieten genoemd, die leefden in wat vandaag de dag het Hasjemitische koninkrijk van Jordanië is. Feitelijk zegt dit vers dat ‘toen het volk de wet hoorde, zij iedereen van Arabische afkomst uitsloten uit Israël’. Opnieuw zien we dat in het oude oosten het woord gemengd en Arabier synoniemen waren. De naam Arabier verwijst in haar etymologische oorsprong naar het gemengde volk dat vroeger ten oosten van Israël leefde. Als men Daniël 2:34 leest, zou een letterlijke vertaling kunnen zijn:

Zoals u ijzer *vermengd* zag met keramisch klei, zo zullen zij *Arabisch* zijn; en daarom niet verenigd blijven, net zoals ijzer zich niet *vermengt* met klei.
- Daniël 2:43

De raadselachtige aard van dit vers, ogenschijnlijk wijzend naar het volk van waaruit het vierde rijk zal herrijzen, doet sterk denken aan een andere episode in Daniël 5, waar Daniël het schrijven op de muur interpreteert als verwijzend naar de val van het Babylonische rijk aan de Meden en Perzen:

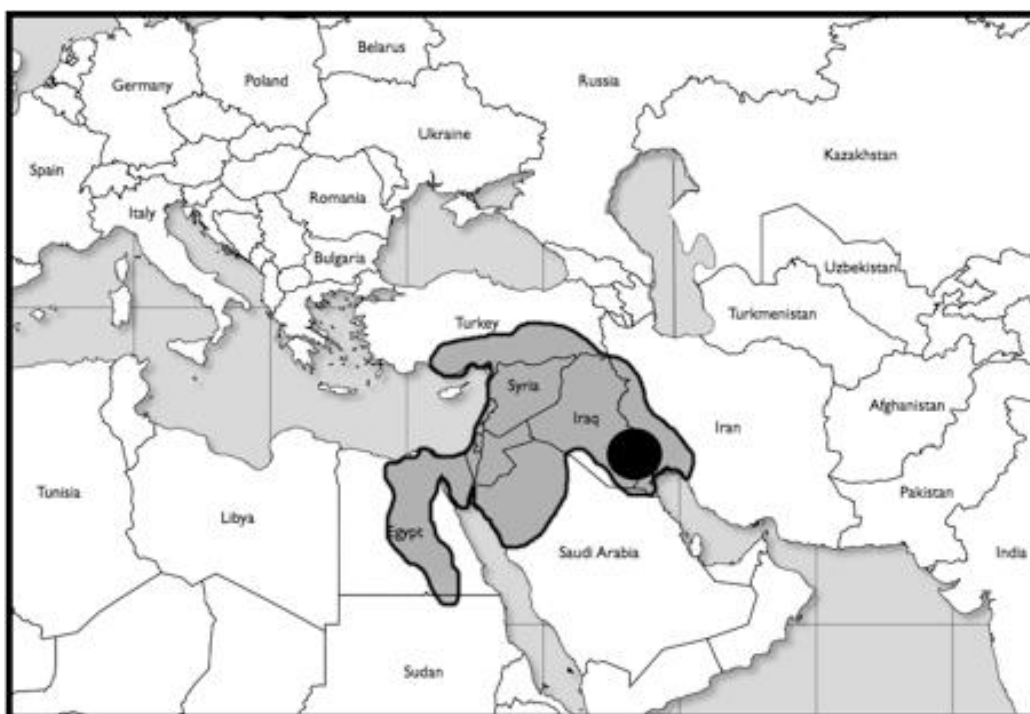
En dit is wat die woorden betekenen: MENE - God heeft de dagen van uw koningschap geteld en er een einde aan gemaakt; TEKEEL - u bent gewogen en te licht bevonden; PEREES - uw koninkrijk is verdeeld en aan *de Meden en de Perzen* gegeven. - Daniël 5:26-28

In het Aramees van Daniël 5:28 werd ‘verdeeld’ (*perees*) geïnterpreteerd als een aanduiding dat de ‘Perzische’ (*Paras*) volken Babylon zouden veroveren. Evenzo is het helemaal niet onredelijk te denken dat in het Aramees van Daniël 2:43, het woord ‘gemengd’ (*arab*) ook begrepen zou kunnen worden als het ‘Arabische’ (*arab*) volk als de belangrijkste vertegenwoordigers van het vierde en laatste rijk.

Conclusie

Tot zo ver hebben we verschillende oudtestamentische profetische teksten bekeken die gaan over de wederkomst van de Messias, en we hebben de eerste steunpilaar van de Europese antichrist theorie onderzocht. Ondanks het feit dat de meeste Bijbeluitleggers door de kerkgeschiedenis heen de benen van ijzer uit Daniël 2 interpreteren als verwijzend naar het Romeinse rijk, hebben we gezien dat in plaats daarvan er een veel sterker argument kan worden gemaakt voor het islamitische kalifaat als de vervulling van deze passage. Als men de benen van ijzer ziet als het

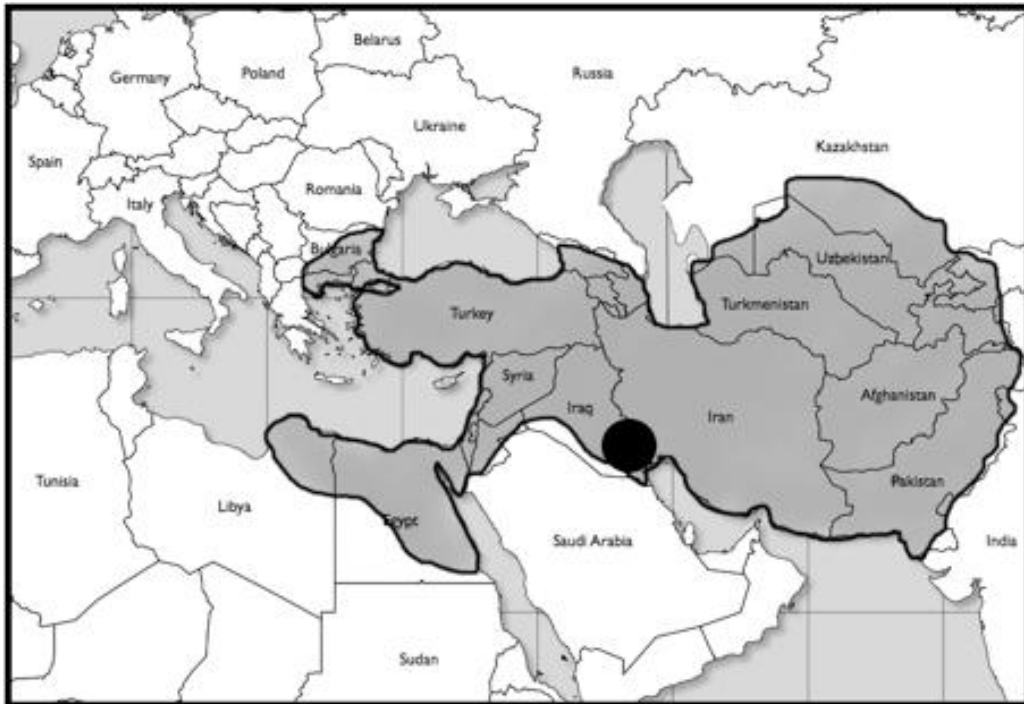
Romeinse rijk is dit strijdig met vele andere profetische teksten. Maar als men de benen van ijzer ziet als het islamitisch kalifaat, dan sluit de boodschap van Daniël 2 naadloos aan bij alle andere passages van de profeten die spreken over Jezus die de moslimlanden en Israëls buurlanden oordeelt op de dag des Heeren. Naarmate we verdergaan met het onderzoeken van de Bijbelse sleutelteksten die spreken over het komende rijk van de antichrist, zullen we zien dat dit patroon zich alleen maar herhaalt. Ondanks de vaak gecompliceerde, raadselachtige, meervoudige invasie- en gelaagde scenario's die door veel profetieleraren worden verkondigd, zullen we zien dat alle profeten in feite hetzelfde verhaal vertellen. Dit verhaal begrijpen is veel makkelijker dan velen het hebben gemaakt. Hoewel alle profeten dit verhaal vertellen op verschillende manieren en vanuit verschillende invalshoeken, wordt toch steeds hetzelfde algemene verhaal weer opnieuw verteld.

Babylonische rijk (± 600 voor Chr.)²⁵

Het contextuele epicentrum van Nebukadnezars droom, de stad Babylon, wordt gemarkeerd door de grote zwarte stip. De straal van de stip strekt zich ongeveer 282 kilometer in elke richting uit.

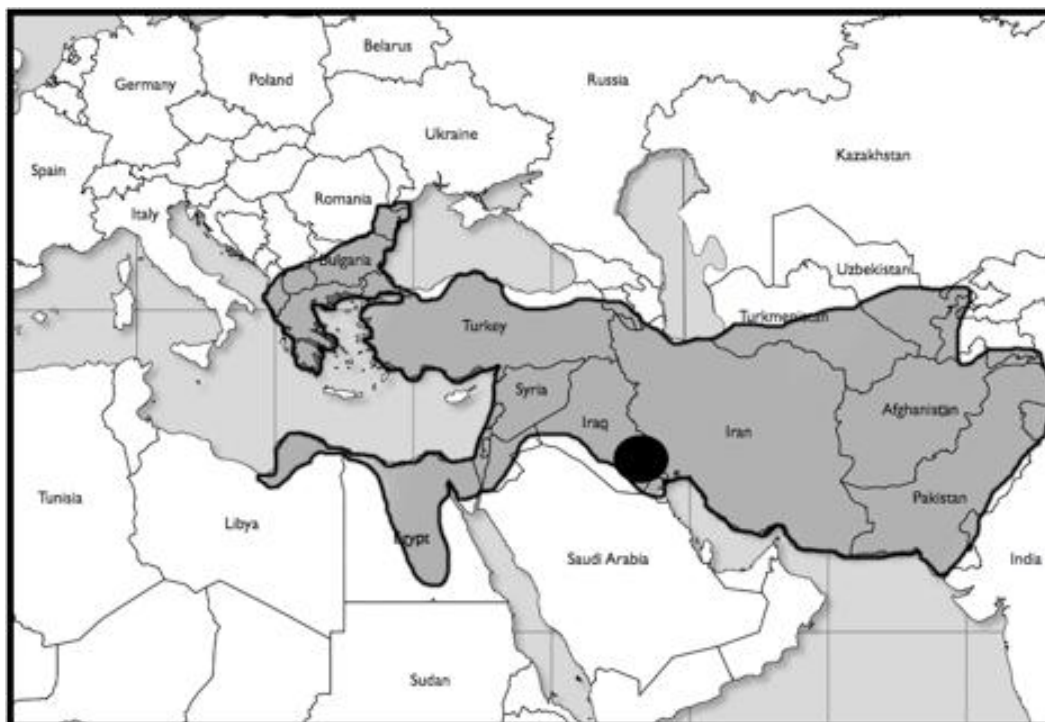
²⁵ *Moody Atlas of the Bible* (Chicago, IL, Moody, 2009) p. 197

Medo-Perzische rijk (± 530)²⁶

Het Medo-Perzische rijk vermorzelde de gehele regio van zowel de stad als het rijk Babylon.

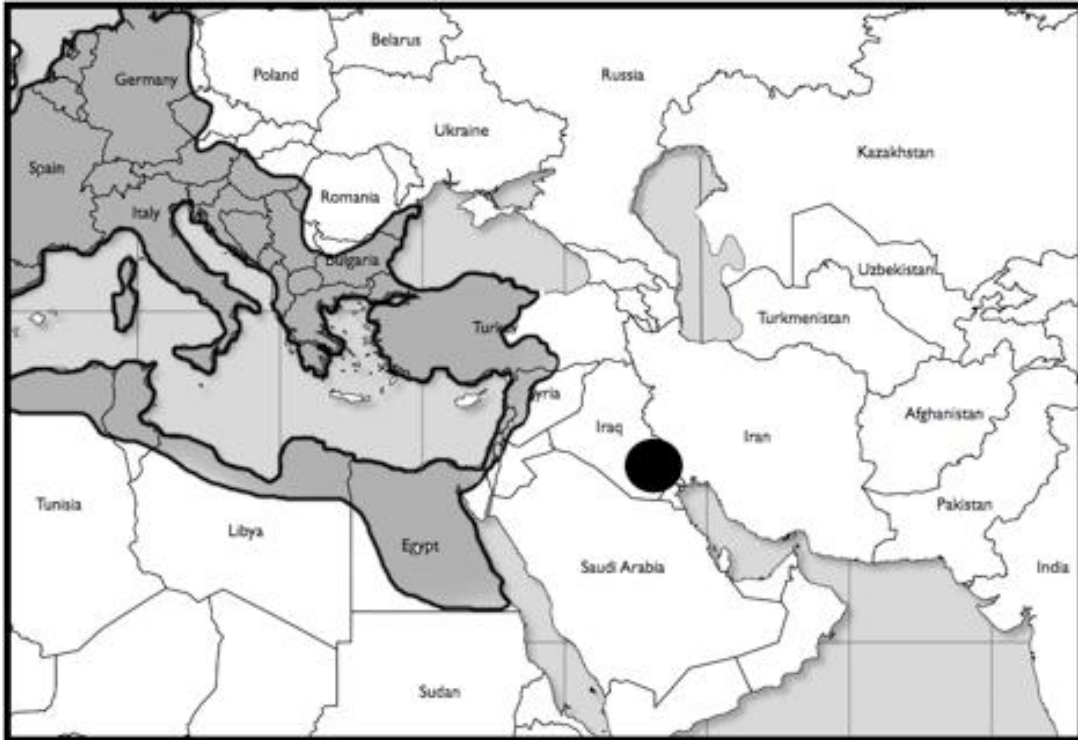
²⁶ *Moody Atlas*, pp. 204-205

Alexandrisch-Grieks rijk²⁷

Net als het Medo-Perzische rijk hiervoor, heeft ook het Alexandrisch-Griekse rijk letterlijk de hele regio van zowel de stad als het rijk Babylon vernorzeld.

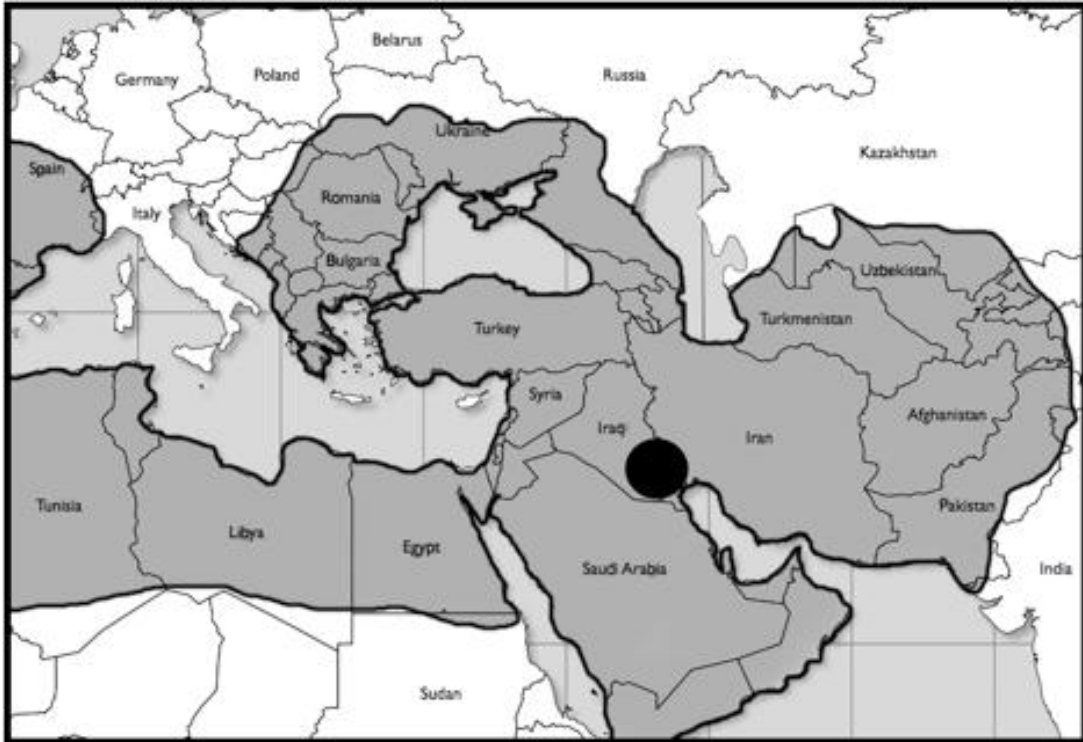
²⁷ *Moody Atlas*, p. 208

Romeinse rijk (± 54 - 70 na Christus)²⁸

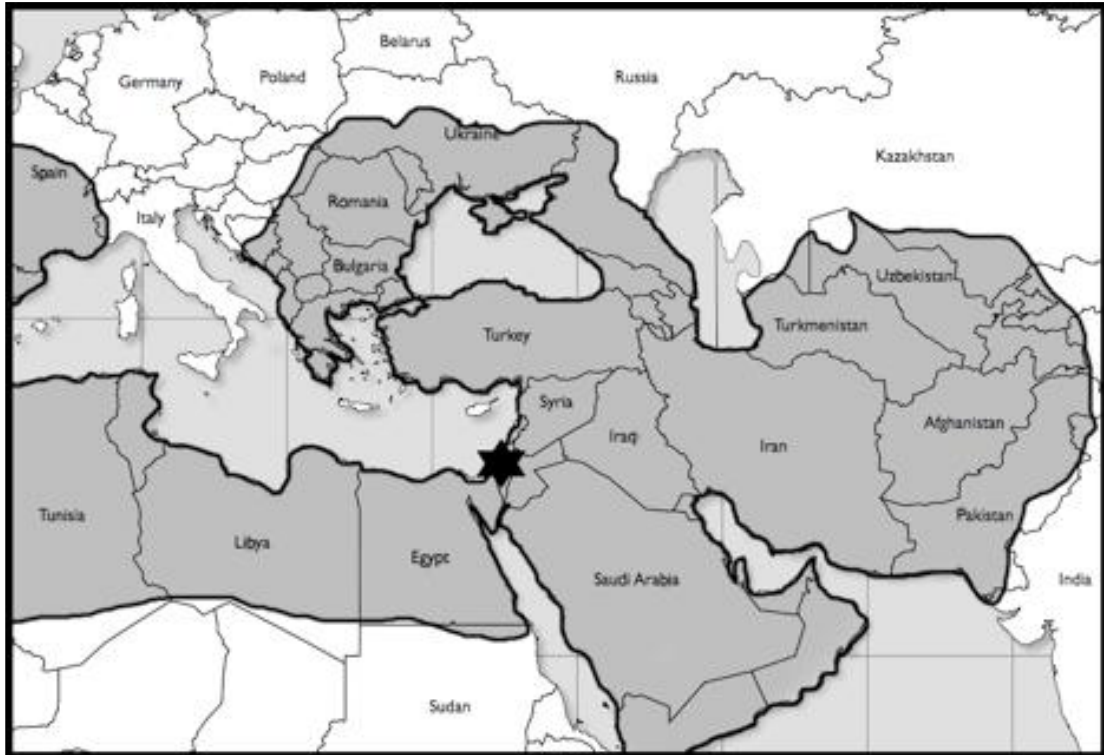
Afgezien van Trajanus' korte uitstapje naar het oosten in 116-117 na Christus, bleef het Romeinse rijk, gedurende het overgrote deel van zijn 1500jarig bestaan, ver ten westen van Babylon. Het liet bovendien meer dan twee derde van het Medo-Perzische en Griekse rijk onaangeroerd, en slaagt er daarom niet in te voldoen aan de criteria uit de Schriften om 'alle anderen te verpletteren'.

²⁸ *The Historical Atlas of Ancient Rome*, (London, Mercury Books , 2005) pp. 96-97

Islamitisch kalifaat (± 632-1923)

Het islamitisch kalifaat slaagde er absoluut in om Babylon, Medo-Perzië en het Griekse rijk te verpletteren. Verder nog dan het veroveren van deze landen, in de meeste gevallen, was het ook succesvol in het opleggen van haar eigen cultuur (Arabisch), religie (islam) en taal (Arabisch).

Het land Israël omringd door landen met een moslimmeerderheid

Het land Israël is hier gemarkeerd met een ster en wordt omringd door gebieden die onder controle van het islamitisch kalifaat hebben gestaan. Wanneer we uitgaan van de Israël-centrale aard van Bijbelse profetie, wat is er dan meer relevant voor Israël en Gods profetisch plan: Europa of de islamitische wereld?

Hoofdstuk 6

Daniel 7: Daniels visioen van de vier beesten

In het vorige hoofdstuk onderzochten we Daniël 2 en Nebukadnezars droom van een metalen beeld. We concludeerden dat deze droom wijst op een opeenvolging van vier historische rijken, met als culminatie een herleefde versie van het islamitisch kalifaat. We sloten het hoofdstuk af met de vaststelling dat alle profeten in de Bijbel hetzelfde basisverhaal vertellen. Hoewel ze profeteerden binnen de gebeurtenissen en omstandigheden van hun tijd, is het uiteindelijke plaatje dat zij schetsen hetzelfde. Maar ondanks dat zij hetzelfde verhaal vertellen, benadrukken zij elk weer andere aspecten van dat verhaal, bekijken het vanuit een ander standpunt of gebruiken andere middelen om het over te brengen. Als we Daniël 7 bekijken zien we ditzelfde patroon zich voortzetten. Hetzelfde verhaal van vier opeenvolgende historische heidense rijken, gevolgd door een laatste rijk in de eindtijd. Deze keer echter, in plaats van gebruik te maken van het metalen beeld, wordt het verteld vanuit de symboliek van de vier beesten. Efreem de Syriër, een Christelijke Bijbeluitlegger in de 4e eeuw, merkte op dat dit visioen simpelweg een herhaling is van Nebukadnezars droom:

Het huidige visioen van Daniël sluit perfect aan bij de reeds genoemde droom van Nebukadnezar, die een beeld zag, en vormt daarmee één en dezelfde profetie.²⁹

John Walvoord herhaalt dezelfde consensus die vandaag de dag onder geleerden bestaat:

²⁹ Ephrem the Syrian, *Commentary on Daniel 7.4 as quoted in Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (Dowers Grove, IL, InterVarsity Press, 2008) p. 223

Uitleggers van het boek Daniël, zowel liberaal als conservatief, zijn het er over eens dat hoofdstuk 7 in zekere zin een herhaling is van hoofdstuk 2 en gaat over dezelfde vier rijken.³⁰

Hoewel het visioen in Daniël werd geopenbaard via een droom die aan Nebukadnezar was gegeven, komt het visioen van Daniël 7 middels een droom die aan Daniël werd gegeven:

In het eerste jaar van koning Belsassar van Babylonië had Daniël een droom, beelden kwamen in hem op tijdens zijn slaap. Hij schreef die droom op en zijn verslag begon aldus: 'Ik had een nachtelijk visioen waarin ik zag hoe de vier winden van de hemel de grote zee in beroering brachten. Vier grote dieren rezen op uit de zee, elk met een andere gestalte. - Daniël 7:1-3

Hoewel Daniël in staat was om de droom van Nebukadnezar te interpreteren, vroeg hij bij het ontvangen van zijn eigen visioen een engel om een uitgebreidere uitleg:

Ik wendde me tot een van de omstanders en vroeg hem naar de ware betekenis van dit alles. Hij gaf mij deze verklaring: - Daniël 7:16

De engel verklaart dat de vier beesten in het visioen voor vier rijken staan:

Die grote dieren, vier in getal, duiden op vier koningen die uit de aarde zullen opkomen. - Daniël 7:17

Net als in de droom uit Daniël 2 staan de koningen hier symbool voor rijken.

Hippolytus van Rome, een van de belangrijkste Christelijke theologen uit de 3^e eeuw, bespreekt de betekenis van deze profetie:

Aangezien verschillende beesten aan de gezegende Daniël werden getoond, en deze verschilden van elkaar, moeten we begrijpen dat de waarheid van het verhaal niet gaat over de specifieke beesten, maar dat via het type en beeld van deze verschillende beesten de vier koninkrijken worden weergegeven die in deze wereld zijn opgekomen...³¹

³⁰ John Walvoord, *Daniel: The Key to Prophetic Revelation* (Moody Press, Chicago, 1989) p. 153

³¹ Hippolytus, *Scholia on Daniel 7.3* as quoted in *Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (InterVarsity, Dowers Grove, Illinois, 2008) p. 222

Als de vier beesten worden getoond, corresponderen ze perfect met de vier rijken uit Nebukadnezars droom.

Een gevleugelde leeuw

Het eerste beest is een leeuw met adelaarsvleugels:

Het eerste dier leek op een leeuw, maar dan met adelaarsvleugels. Ik zag hoe zijn vleugels werden uitgerukt, hoe het dier werd opgetild, op twee voeten overeind werd gezet als een mens en ook het hart van een mens kreeg. - Daniël 7:4

Veel Bijbeluitleggers zien de leeuw als een toepasselijk symbool voor Babylon. Nebukadnezar zelf wordt door de profeet Jeremia aangeduid als een 'leeuw uit het dichte struikgewas bij de Jordaan' (Jeremia 49:19). Meer dan 120 leeuwen, gemaakt van kleurrijke geglazuurde bakstenen, sierden de 'Processieweg' van de oude hoofdstad van Babylon. De Processieweg was een ommuurde weg die de stad uit leidde door de poort van Ishtar. Ishtar, een Mesopotamische godin die door zowel de Assyriërs als de Babyloniërs werd aanbeden, werd afgebeeld als een leeuw. De gevleugelde leeuw zou dan overeenkomen met het hoofd van goud in Daniël 2. De opmerking 'en het kreeg het hart van een mens' wordt vaak begrepen als verwijzend naar de vernedering van koning Nebukadnezar, zoals beschreven in Daniël 4.

Een halfopgerichte beer

Het volgende rijk dat opkomt wordt voorgesteld door het symbool van een halfopgerichte beer:

En zie, een ander dier, het tweede, leek op een beer. Het richtte zich op naar één kant. Het had drie ribben in zijn muil, tussen zijn tanden. Men zei het volgende tegen het dier: Sta op, eet veel vlees. - Daniël 7:5

De halfopgerichte beer vertegenwoordigt het Medo-Perzische rijk, waarvan het Perzische gedeelte veel sterker was dan het gedeelte van de Meden. Over de drie ribben in de muil van de beer zeggen zowel oude als moderne wetenschappers, dat zij in deze symboliek de drie provincies Medië, Perzië en Babylon zien. Zoals Jerome aan het einde van de 4e eeuw stelt:

Daarom vertegenwoordigen de drie ribben in de bek van het Perzische koninkrijk de Babyloniërs, de Meden en de Perzen, die allemaal werden samengevoegd tot één rijk.³²

Een vierkoppig luipaard

Het derde beest dat opkomt is een vierkoppig luipaard:

Daarna keek ik, en zie, er was nog een ander dier, als een luipaard. Het had vier vogelvleugels op zijn rug en het dier had vier koppen. En het werd heerschappij gegeven. – Daniël 7:6

Vrijwel net zo snel als Alexander de Grote het Midden-Oosten veroverde, kwam ook zijn leven tot een einde in 323 voor Christus. Na zijn dood werd zijn rijk verdeeld door zijn generaals, vrienden en familie. Wat volgde waren grofweg vijftig jaar aan oorlog tussen deze verschillende opvolgers, beter bekend als de Diadochen. In de 3^e eeuw werd het rijk van Alexander grotendeels geregeerd door vier dynastieën. Deze vier afdelingen waren:

- De Ptolemeïsche dynastie, die regeerde over Egypte.
- De Seleucidische dynastie, die regeerde over het gebied dat zij uitstrekt van het hedendaags Turkije tot aan Pakistan en Afghanistan.
- De Lysimachidische dynastie, die regeerde over het gebied van hedendaags Bulgarije.
- De Cassandrische dynastie, die regeerde over de regio van Macedonia tot aan het hedendaagse Griekenland.

Een vierde beest

Dit vierde beest komt overeen met het vierde rijk uit Daniël 2. Het beest heeft hier ijzeren tanden, terwijl het vierde rijk uit Daniël 2 wordt uitgebeeld als ijzeren benen. In Daniël 2 ligt de nadruk op de verpletterende kracht van het vierde rijk. Ook hier wordt herhaaldelijk benadrukt dat het vierde rijk een rijk is dat de landen die het verovert verplettert, vermorzelt en vertrapt:

³² Jerome, Commentary on Daniel 7.5 as quoted in *Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (InterVarsity, Dowers Grove, Illinois, 2008) p. 224

Daarna zag ik in mijn nachtelijk visioen een vierde dier, angstaanjagend, afschrikwekkend en geweldig sterk, met grote ijzeren tanden. *Het vrat en vermaalde alles, en wat overbleef vertrapte het met zijn poten.* - Daniël 7:7

Toen wilde ik de ware betekenis weten van het vierde dier, dat anders was dan alle andere, buitengewoon angstaanjagend met zijn ijzeren tanden en bronzen klauwen, *dat alles vrat en vermaalde en wat overbleef met zijn poten vertrapte;* - Daniël 7:19

Hoewel een overweldigende meerderheid van Bijbeluitleggers door de kerkgeschiedenis heen geloofden dat dit vierde beest het Romeinse rijk voorstelde, was het Romeinse rijk, zoals we in het vorige hoofdstuk hebben besproken, in veel opzichten allesbehalve een destructief rijk. In plaats daarvan was het meer constructief door infrastructuur, gezag en wetten toe te voegen aan de landen die het veroverde. Daarentegen was het islamitisch rijk, waar het zich ook verspreidde, meestal een vernietigende kracht geweest voor de volken en culturen die het onderwierp. Zoals we in het vorige hoofdstuk hebben opgemerkt, vechten de kleine Christelijke gemeenschappen, in het oude hart van de vroege Christelijke kerk, vandaag de dag voor hun bestaan. Waar de steden Antiochië, Alexandrië en Jeruzalem ooit bloeiende hoofdsteden en bolwerken van de kerk waren, zijn de Christelijke gemeenschappen daar vandaag de dag nog slechts een schim van wat zij ooit geweest zijn. De hoofdstad van het Romeinse rijk daarentegen is compleet *tot het Christendom bekeerd*. Hoewel het islamitisch kalifaat de Christelijke kerk en het volk van God heeft onderdrukt, is het uiteindelijk de Christelijke kerk die zegevierde over het Romeinse rijk en het veroverde. Zoals we in Daniël 2 hebben beargumenteerd, passen ook hier de beschrijvingen van het vierde rijk niet bij het Romeinse rijk, maar passen ze perfect bij de beschrijving van het islamitisch kalifaat.

De tien hoorns vertegenwoordigen een herleving van het vierde rijk

Uit het beest groeien tien hoorns. Deze hoorns vertegenwoordigen een herleefd islamitisch kalifaat en komen overeen met de voeten van ijzer en klei uit Daniël 2. Veel Bijbeluitleggers zien ook een verband tussen de tien hoorns en de tien tenen van het beeld.

... Het vrat en vermaalde alles, en wat overbleef vertrapte het met zijn poten. Het was anders dan de dieren die daarvoor verschenen waren, en het had tien hoorns. - Daniël 7:7

Ons wordt uitgelegd dat de tien hoorns tien koningen of koninkrijken voorstellen, die het rijk van de antichrist zullen vormen:

Die tien hoorns duiden op tien koningen die uit dat koninkrijk zullen opstaan.
- Daniël 7:24

De kleine hoorn is de antichrist

Dan, tussen deze tien hoorns, ziet Daniël een andere hoorn opkomen. Deze elfde hoorn rukt drie andere hoorns uit om er plaats voor te maken en neemt dan de totale controle over alle andere hoorns:

Toen ik naar de hoorns keek zag ik hoe een kleine, nieuwe hoorn tussen de andere opkwam; drie van de oude hoorns werden uitgerukt om er plaats voor te maken. En in die hoorn bevonden zich ogen als mensenogen en een mond vol grootspraak. - Daniël 7:8

De introductie van de 'kleine hoorn' is waar het visioen verder gaat dan de informatie die werd onthuld in de droom van Nebukadnezar. Waar Daniël 2 de vier komende rijken onthult, wordt in dit gedeelte van Daniëls openbaring de leider van het laatste rijk onthuld.

Toen wilde ik de ware betekenis weten van het vierde dier, dat anders was dan alle andere, buitengewoon angstaanjagend met zijn ijzeren tanden en bronzen klauwen, dat alles vrat en vermaalde en wat overbleef met zijn poten vertrapte; en de betekenis van de tien hoorns op zijn kop en van de nieuwe hoorn die opkwam, waarvoor er drie moesten wijken - de hoorn met ogen en een mond vol grootspraak die er groter uitzag dan de andere. Ik had immers gezien hoe die hoorn strijd voerde tegen de heiligen en hen overwon, totdat de oude wijze kwam, er recht werd verschaft aan de heiligen van de allerhoogste God en de tijd aanbrak dat de heiligen het koningschap in bezit kregen. - Daniël 7:19-22

Deze 'kleine hoorn' blijkt een mond vol grootspraak te hebben en het volk van God te vervolgen. Christenen noemen deze individu in de volksmond de antichrist. Zoals door het hele hoofdstuk heen consequent is gebleken, wordt de informatie herhaald:

Die tien hoorns duiden op tien koningen die uit dat koninkrijk zullen opstaan, maar na hen zal een andere opstaan, anders dan alle vorige, en deze zal drie koningen ten val brengen. Hij zal een grote mond opzetten tegen de allerhoogste God, en de heiligen van de Allerhoogste onderdrukken. Hij zal

proberen hun feestdagen en hun wet te veranderen, en zij zullen aan hem overgeleverd zijn voor één tijd, een dubbele tijd en een halve tijd. Dan zal het hof plaatsnemen en zal hem zijn heerschappij ontnomen worden, hij zal voor eeuwig verdelgd en vernietigd worden. - Daniël 7:24-26

De daden van de antichrist die het meest benadrukt worden zijn zijn grootspraak en godslasterlijke woorden tegen de ‘allerhoogste’ en zijn vervolging van het volk van God.

Toen wilde ik de ware betekenis weten van het vierde dier, dat anders was dan alle andere, buitengewoon angstaanjagend met zijn ijzeren tanden en bronzen klauwen, dat alles vrat en vermaalde en wat overbleef met zijn poten vertrapte; - Daniël 7:19

Na het aanschouwen en overdenken van de vernietigende kracht van de antichrist en zijn rijk, beschrijft Daniël zijn eigen toestand als ‘diep verontrust’.

Hier eindigt mijn verslag. Wat mij, Daniël, betreft, mijn gedachten brachten mij geheel in verwarring en ik werd bleek; ik bewaarde wat ik gezien had in mijn hart. - Daniël 7:28

Bijbeluitlegger Gleason Archer gaat in op de belangrijkste redenen van Daniëls diepe bezorgdheid:

Van alle beesten die Daniël zag, wekte het vierde zijn grootste nieuwsgierigheid en ontzag op (vers 19), omdat het op geen enkel bij mensen bekend dier leek. In het bijzonder vroeg hij zich af wat de tien hoorns betekenden waaruit de kleine hoorn opkwam (vers 20) en die toestemming kreeg om het volk van God te overwinnen (vers 21). Daniël begreep de duistere implicaties ervan voor het politieke welzijn van de ware gelovigen en huiverde bij de gedachte dat zij zouden worden verpletterd door deze godslasteraar.³³

Dit aspect van de profetie is uitermate belangrijk voor ons om in overweging te nemen. Zoals we eerder hebben besproken, is in het grotere geheel het Romeinse rijk een relatief tolerant rijk. Natuurlijk, wanneer de Romeinse legioenen reageerden op een opstand, waren ze vrij wreed. Het was het Romeinse rijk dat Jeruzalem verwoestte en de tempel in 70 na Christus, daarmee de Joodse opstand onderdrukkend waarbij zij talloze mensen doodden of verbanden. Maar nogmaals, dit was een reactie op een opstand die werd begonnen door het Joodse volk zelf. Zo lang de provincies van

³³ Gleason L. Archer, Jr. *The Expositors Bible Commentary, Volume 7, Daniel - Minor Prophets* (Zondervan, Grand Rapids, 1985), p. 93

Rome gewillig hun belasting betaalden en de keizer erkenden, werden zij niet ‘verpletterd’. Gedurende het grootste deel van de tijd onder Romeinse overheersing leefde het Joodse volk niet in een overdreven onderdrukte toestand en was het vrij om het Jodendom praktiseren. Evenzo, hoewel het Romeinse rijk de Christelijke gemeenschap zeker soms vervolgde, verspreidde het Christendom zich uiteindelijk en veroverde het Romeinse rijk met haar boodschap. Er kan oprecht gezegd worden dat het Christendom het Romeinse rijk uiteindelijk overwon. Niet andersom. Er kan niet gezegd worden dat het Romeinse rijk de kerk vermorzelde en verpletterde en wat er overbleef met zijn poten vertrapte. Hoewel bepaalde perioden uit de geschiedenis van het Romeinse rijk passen bij aspecten van de profetie, zijn er aanzienlijke problemen met deze interpretatie.

Aan de andere kant, als we het islamitisch rijk in overweging nemen, of we nu spreken over de gebieden Babylon, Medo-Perzië of Griekenland, werden het Joodse volk en de Christelijke kerk allemaal vertrap, vermorzeld en verpletterd. Net zoals we zagen in Daniël 2 sluit het Romeinse rijk moeilijk aan bij de beschrijvingen in de tekst, terwijl het islamitisch kalifaat wel naadloos aansluit.

Concluderend is de identificatie en correlatie van de vier beesten als volgt:

Daniël 2	Daniël 7	wereldrijk
Hoofd van goud	Leeuw	Babylon
Borst en armen van zilver	Beer	Medo-Perzië
Buik en dijnen van brons	Luipaard	Griekenland
Benen van ijzer	Vierde beest	Islamitisch kalifaat
Voeten van ijzer en klei	Tien hoorns	Herleefd islamitisch kalifaat

De Joodse positie

Ondanks het feit dat een groot deel van de Christelijke kerk ervan overtuigd is dat het laatste rijk van de antichrist een Europees rijk is, hebben veel Joods rabbijnen en geleerden begrepen dat het laatste tienhoornige rijk een Arabisch of Midden-Oosters rijk moet zijn. In *Ezekiel, a commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources*, lezen we:

De Midrasj merken op dat de tien hoorns staan voor de tien koningen van het vierde rijk en dat de elfde hoorn de laatste koning vertegenwoordigt met wie Israël geconfronteerd zal worden. Al deze koningen, benadrukt de Midrasj, zijn

afstammelingen van Esau. Het gevolg daarvan is dat de koning en initiator van de campagne tegen Israël uit Esau-Edom zal komen.³⁴

De verlenging van het leven uitgelegd

Ondanks de relatieve duidelijkheid waarmee dit hoofdstuk parallel lijkt te lopen met Daniël 2, zijn er veel Bijbeluitleggers die deze vier beesten als iets compleet anders beschouwen dan de vier koninkrijken uit Daniël 2. De basis voor deze visie, om het visioen los te zien van de droom van Nebukadnezar, ligt in de volgende twee verzen:

Toen keek ik, vanwege het geluid van de grote woorden die de hoorn sprak. Ik keek toe totdat het dier gedood werd en zijn lichaam vernietigd werd, en aan het laaiend vuur werd prijsgegeven. Ook de rest van de dieren ontnam men hun heerschappij, want verlenging van het leven was hun gegeven tot een bepaald tijdstip en een bepaalde tijd. - Daniël 7:11-12

De manier waarop velen deze verzen lezen is, dat na de vernietiging van het laatste rijk - het rijk van de antichrist - de andere drie rijken nog een tijd blijven voortbestaan. De passage wordt dus geïnterpreteerd als een aanwijzing dat alle vier de rijken tijdgenoten zijn en tegelijkertijd bestaan. Enkele veelvoorkomende interpretaties van de vier beesten zijn: de leeuw als Amerika of Engeland, de beer als Duitsland of Rusland, de luipaard als de islam en wederom het Romeinse rijk als het vierde beest.

Het probleem hierbij is natuurlijk dat het is gebaseerd op een misverstand over wat deze verzen vertellen. Ze zeggen niet dat de drie andere rijken tijdgenoten zijn van het laatste rijk van de antichrist. Het punt is eenvoudigweg om de aard van de vernietiging van het laatste rijk - die plotseling, totaal en volledig zal zijn - te contrasteren met de aard van de vernietiging van de andere rijken ervoor. Die, hoewel ze werden veroverd, in zekere mate bleven voortbestaan binnen het rijk dat hen had overwonnen. Met andere woorden, hoewel het Griekse rijk werd veroverd door de Romeinen, bleef het in zekere mate binnen het Romeinse rijk voortbestaan. Zoals we in het vorige hoofdstuk kort hebben besproken, was de Griekse taal een veelgebruikte taal in het Midden-Oosten onder de Romeinse overheersing. De Romeinen omarmden het Griekse godenrijk als hun eigen, waarbij ze de namen veranderden, maar het Griekse geloof in leven hielden. Terwijl het rijk van de antichrist vernietigd zal worden door de Messias, zullen de andere rijken niet zo'n plotselinge en totale vernietiging ondergaan. Naast het naast elkaar plaatsen van de volledige vernietiging

³⁴ ArtScroll Tanach Series: *Ezekiel, a Commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources* (Brooklyn, NY, Mesorah Publications, 1989) p. 582

van het rijk van de antichrist ten opzichte van de eerdere rijken, is het doel van deze passages om dit ook te contrasteren met het Messiaanse rijk dat nooit vernietigd zal worden:

In mijn nachtelijk visioen zag ik dat er met de wolken van de hemel iemand kwam die eruitzag als een mens. Hij naderde de oude wijze en werd voor Hem geleid. Hem werden macht, eer en het koningschap verleend, en alle volken en naties, welke taal zij ook spraken, dienden hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij, die nooit ten einde zou komen, zijn koningschap zou nooit te gronde gaan. - Daniël 7:13-14

De eeuwigdurende aard van het Messiaanse rijk wordt door het hele hoofdstuk herhaald:

Daarna zullen de heiligen van de Allerhoogste het koningschap ontvangen, en zij zullen het koningschap altijd behouden - voor eeuwig en altijd.
- Daniël 7:18

Het koningschap, de heerschappij en de grootheid van alle koninkrijken onder de hemel zullen gegeven worden aan het volk van de heiligen van de Allerhoogste. Hun koningschap is een eeuwig koningschap en alle machten zullen hen dienen en gehoorzamen. - Daniël 7:27

Dat is de betekenis van deze tekst. Er is geen reden om de tekst als bewijs te zien dat de andere rijken allemaal naast elkaar bestonden als tijdgenoten.

Hoofdstuk 7

Daniel 9:26: Het volk van de komende vorst

De afgelopen jaren, toen ik probeerde om een Schriftelijke basis voor een islamitische antichrist theorie te verwoorden en uit te leggen, had ik de mogelijkheid om hierover te spreken met enkele prominente en internationaal bekende profetieleraars die de Europese antichrist theorie aanhangen. Unaniem verwijzen alle leraren naar Daniël 9:26, een passage over 'het volk van de komende vorst', als hun belangrijkste argument tegen de islamitische antichrist-theorie. Hoewel dit slechts één vers is, is de invloed ervan op het denken van velen enorm. De tweede reden dat velen de islamitische antichrist theorie niet in overweging willen nemen is vanwege traditie. Ik respecteer het scepticisme, omdat ik niet iemand ben die negatief tegenover tradities sta. De taak van een oprechte Christen is om de juiste doctrines en gebruiken, die zij hebben geleerd van hun geloofsvoorouders, weer door te geven aan de volgende generatie. Traditie is bedoeld om de waarheid te bewaren en te beschermen tegen sluipende dwaling. Wanneer men afwijkt van traditie, zelfs al is het op maar op kleine punten, geloof ik dat dit alleen moet gebeuren na heel zorgvuldige overweging in gebed en met de grootste nederigheid. Maar wanneer een bepaalde traditie in de juiste geest wordt onderzocht, in nederigheid en de vreze des Heeren, en wordt ontdekt dat deze traditie onjuist is, dan moet de waarheid boven de traditie worden gesteld. Na deze tekst jarenlang van binnen tot buiten te hebben onderzocht, de commentaren en meningen van vele andere gelovigen erop na te hebben geslagen, alle opties te hebben overwogen, kan ik met zekerheid zeggen dat de traditionele Romeins gecentreerde interpretatie van Daniël 9:26 niet juist is. Als je iemand bent, zoals ik, die lang heeft vastgehouden aan de traditionele interpretatie, maar hart heeft voor de waarheid, die bereid is om eerdere aannames te heroverwegen, dan is dit hoofdstuk voor jou geschreven.

Wie zijn het volk van de komende vorst?

Zoals ik hierboven opmerkte, heb ik de afgelopen jaren wanneer ik sprak over het islamitische eindtijdparadigma, vrijwel altijd een bijna reflexmatige verwijzing naar

Daniël 9:26 gehoord. In het volgende commentaar verwoordt dr. Ron Rhodes de bezwaren, zoals ik ze al van tientallen andere profetieleraren heb gehoord:

...de Schriften zijn erg duidelijk dat het rijk van de antichrist een herleefd Romeins rijk zal zijn. Als we kijken naar wat Daniël schrijft, dan spreekt hij heel specifiek over hoe de antichrist zal voortkomen uit het volk dat Jeruzalem veroverde en de Joodse tempel vernietigde. Dat gebeurde in 70 na Christus. Het waren niet de moslims die Jeruzalem veroverden.³⁵

Ik begrijp de redenatie achter deze gedachtegang volkomen, omdat ik zelf ook jarenlang dit standpunt heb gehad. Maar pas nadat ik de tekst vanuit een historisch-grammaticaal perspectief ben gaan onderzoeken, kwam ik tot de ontdekking dat deze populaire opvatting op beide punten onjuist is. De eerste fout ligt in het niet onderzoeken van de historische gegevens omtrent de gebeurtenissen van 70 na Christus. De tweede fout is het nalaten om de grammatica, de werkelijke Hebreeuwse bewoording van de tekst, in overweging te nemen.

De historische fout

Hier, in een korte profetie uit het negende hoofdstuk van het boek Daniël, lezen we het volgende:

en het volk van een vorst die komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten - Daniël 9:26

Hoewel er verschillende interpretaties zijn gegeven over de precieze betekenis van deze tekst, is de meerderheid het erover eens dat de profetie ons verteld dat het specifieke volk (of volken) dat Jeruzalem en de tempel vernietigde in 70 na Chr., de voorouders zijn van het volk dat in de laatste dagen de belangrijkste volgeling zal zijn van de antichrist (de komende vorst). Dus volgens dit standpunt zou het Bijbelvers als volgt moeten worden begrepen:

Het volk (de belangrijkste volgelingen) van de komende (in de eindtijd) vorst (de antichrist) zullen de stad (Jeruzalem) en het heiligdom (de Joodse tempel uit de 1^e eeuw) vernietigen.

³⁵ Dr. Ron Rhodes in an interview with Dr. David Reagan and Nathan Jones on their blog: http://www.lamblion.com/files/publications/blog/blog_QuickQA-Will-the-Antichrist-Come-From-the-Ottoman-Empire.pdf

De meesten geloven dat de vernietiging van ‘de stad en het heiligdom’ verwijst naar de vernietiging die gebeurde in 70 na Chr., toen Romeinse legioenen onder leiding van generaal Titus zowel de Joodse hoofdstad Jeruzalem als de tempel verwoestten. Om die reden concludeerde een meerderheid van Bijbelwetenschappers dat de Romeinen van 70 na Chr. de voorouders zijn van de komende volgelingen / volken van de antichrist. Omdat de soldaten Romeins staatsburger waren, concluderen velen dat de belangrijkste volgelingen van de antichrist in de eindtijd Europeanen zullen zijn, of Italianen in het bijzonder. Deze gedachte is geworteld in het feit dat het de Romeinse commandanten waren (met als hoofdstad Rome, Italië) die de vernietigende legers aanvoerden, maar ook in de verkeerde overtuiging dat de meeste Romeinse soldaten Italianen waren of Europeanen. Ik zeg ‘verkeerde overtuiging’, omdat zowel de historische bronnen als de consensus onder moderne wetenschappers vertellen dat feitelijk slechts een klein gedeelte van de soldaten die de tempel en Jeruzalem in 70 na Chr. verwoestten Europeanen waren. Zoals we zullen zien, tonen de historische feiten eigenlijk een heel ander beeld.

Rekruten in het Romeinse leger

Een kort stukje geschiedenis is hier op zijn plaats: Voordat het Romeinse rijk een wereldrijk werd, werd het de Romeinse republiek genoemd. In de beginjaren van de republiek, terwijl het uitgroeide tot een wereldrijk, waren de meerderheid van de soldaten/legionairs, die gerekruteerd werden om in het Romeinse leger te dienen, Italianen uit Rome en de nabijgelegen gebieden. Echter, toen het rijk sterk uitbreidde werd het vrijwel onmogelijk om het hele gebied te bemannen met soldaten uit Italië alleen. Er waren simpelweg niet genoeg Italiaanse mannen om over het uitgestrekte Romeinse rijk te verspreiden, dat zich uitstreckte over Europa, Noord-Afrika en een groot gedeelte van het Midden-Oosten. Dus aan het begin van de 1e eeuw voerde keizer Augustus een aantal ingrijpende hervormingen door die leidden tot een aantal drastische wijzigingen in de etnische samenstellingen van de Romeinse legers. Na de hervormingen van keizer Augustus in 15 na Chr., was het enige deel van het Romeinse leger dat uitsluitend uit Italianen uit Rome bestond, de Pretoriaanse garde; een militaire elite-eenheid met als specifieke taak het bewaken van de keizer en de tenten van de generaals. Maar na de hervormingen van Augustus werd het leger buiten de Pretoriaanse Garde steeds meer samengesteld uit allesbehalve Italiaanse soldaten. In plaats daarvan werd het steeds meer samengesteld uit wat bekend staat als ‘provincialen’ of burgers die in de provincies woonden, de buitenste randen van het rijk, ver weg van de hoofdstad Rome. De ‘provincialisatie’ van het leger vond plaats bij alle Romeinse legioenen in deze tijdsperiode, maar was het duidelijkst en meest uitgesproken het geval bij de oosterse legioenen, die ingezet werden om Jeruzalem

aan te vallen. Zowel historische bronnen als moderne wetenschappers bevestigen dit. Laten we naar enkele bewijzen kijken.

Eerste getuige: Publius Cornelius Tacitus

Publius Cornelius Tacitus was zowel senator als historicus van het Romeinse rijk, die veel over de periode die we nu onderzoeken heeft geschreven. De bewaard gebleven delen van zijn twee belangrijkste werken, *de annalen* en *de historiën*, zijn een levendige bron van informatie uit deze periode geworden. Sprekend over de Romeinse aanval op Jeruzalem, geeft Tacitus een gedetailleerde beschrijving van de specifieke legioenen en de volken waaruit het aanvallende leger bestond:

...keizer Titus richtte in Judea drie legioenen op, het 5^e, het 10^e en het 15^e....Aan deze voegde hij het 12^e, uit Syrië, toe en enkele mannen die aan het 18^e en 3^e toebehoorden en die hij had teruggetrokken uit Alexandrië. Deze troepen werden vergezeld...door een sterke afvaardiging Arabieren, die de Joden haatten met de gebruikelijke vijandschap van burenen...³⁶

Er zijn verschillende belangrijke stukjes informatie die we uit de tekst kunnen halen. Ten eerste leren we dat de Romeinse legioenen in Judea, Syrië en Egypte waren gestationeerd. Ten tweede leren we dat behalve de Romeinse legioenen er een ‘sterke afvaardiging Arabieren, die de Joden haatten’ was, die de soldaten vergezelden. Spijtig genoeg is er sinds de 1^e eeuw, wat betreft de regionale haat tegen het Joodse volk, niets veranderd. In feite, zoals we zullen zien, was het juist die oude haat die de drijvende kracht vormde in de gebeurtenissen die leidden tot de vernietiging van de tempel.

Tweede getuige: Titus Flavius Josephus

Titus Flavius Josephus, een andere onvervangbare historicus uit deze periode, bevestigt de rapportage van Tacitus:

³⁶ Tacitus *The History* New Ed edition Book 5.1 Editor: Moses Hadas, Translators: Alfred Church, William Brodribb (Modern Library; New York, 2003)

Dus Vespasianus zond zijn zoon Titus, die aankwam in Syrië, waar hij de Romeinse troepen verzamelde, met een aanzienlijk aantal hulptroepen van koningen uit die regio.³⁷

En wederom, Josephus onthult dat de Romeinse legioenen die Jeruzalem aanvielen gestationeerd waren in Syrië. Dit is waar Titus hen verzamelde toen hij op weg was naar de Joodse hoofdstad. Hij noemt ook dat een ‘aanzienlijk aantal’ hulptroepen, of vrijwilligers, vanuit Syrië en de omliggende gebieden werden verzameld voor de aanval. Verderop geeft Josephus ook het specifieke aantal Arabische soldaten weer, die zich aansloten bij de binnenvallende legers:

Ook Malchus, de koning van Arabië, zond duizend ruiters en daarnaast vijfduizend infanteristen, waarvan het grootste deel boogschutters waren; zodat het hele leger, inclusief de hulptroepen die door de koningen waren gezonden, als ook de ruiters en soldaten, nadat zij zich hadden verzameld, meer dan zestigduizend man bedroeg.³⁸

Hoewel het aantal soldaten waaruit een legioen bestond fluctueerde, bestond een legioen in deze tijdsperiode uit ongeveer 5000 man. Hier zien we dat Malchus, de koning van Arabië, genoeg hulptroepen/vrijwilligers zond om meer dan een volledig legioen te vormen.

De oostelijke legioenen

Laten we nu kijken naar de specifieke legioenen die werden in gezet om het Joodse volk aan te vallen en naar de gebieden waar zij in de tijd voorafgaand aan de aanval van 70 na Chr., toen Jeruzalem werd vernietigd, gelegerd waren. Alle zes de legioenen waren gestationeerd in het Midden-Oosten. Hieronder een lijst met de legioenen en waar zij voorafgaand aan 70 na Chr. gelegerd waren:

Legioen	Gestationeerd
V Macedonië	Judea
X Fretensis	Syrië
XV Appoinaris	Syrië
XVIII	Egypte
III Gallica	Syrië
XII Fulminata	Klein-Azië/Syrië

³⁷ Flavius Josephus *The Complete Works of Josephus, The Wars Of The Jews Or The History Of The Destruction Of Jerusalem* Book III, Chapter 1, Paragraph 3

³⁸ Flavius Josephus *Wars of the Jews*, Book III, Chapter 4, Paragraph 2

Al deze legioenen hebben bestaan uit een meerderheid van oosterse soldaten; Arabieren, Egyptenaren, Syriërs, etc. Tegen het jaar 70 na Chr. werden niet alleen de oostelijke provinciale legioenen, maar letterlijk het hele leger gedomineerd door ‘provincialen’.

Moderne geleerden van de Romeinse geschiedenis

Moderne Romeinse geleerden zijn het er unaniem over eens dat tegen 70 na Chr. de Romeinse soldaten vrijwel allemaal uit niet-Italiaanse volken afkomstig waren. Lawrence J. F. Keppie, Romeins geschiedkundige, bevestigt dit zeggende: “Na 68 na Chr., bestonden de Romeinse legioenen bijna uitsluitend uit provinciale rekruten.”³⁹ Met andere woorden, na 68 na Chr., waren de Romeinse bijna allemaal niet-Italiaanse mannen uit de provincies aan de oostelijke kant van het rijk. Keppie is niet de enige die dit stelt. In feite wordt zijn standpunt breed gedragen door hedendaagse onderzoekers van het Romeinse rijk. Antonio Santosuosso stelt in *Storming the heavens: Soldiers, emperors and civilians in the Roman empire*, dat gedurende de eerste helft van de 1^e eeuw, ongeveer 49% van de soldaten Italianen waren, maar rond 70 na Chr. dat aantal was teruggevallen naar ongeveer 1 op de 5. Tegen het einde van de 1^e eeuw was nog maar 1% van de soldaten Italiaans.⁴⁰ Dr. Sara Elise Phang, auteur van *Roman military service, ideologies of discipline in the late republic and early principate*, stelt dat het aantal Italianen zelfs lager moet zijn geweest: “De werving verschoof ingrijpend, van Italië in het begin van de 1^e eeuw na Christus naar de grensprovincies aan het einde van de eerste en in de tweede eeuw.”⁴¹ In feite zijn de Romeinse geleerden het er tegenwoordig unaniem over eens, zoals Phang laat zien, dat de overweldigende meerderheid van de soldaten die Jeruzalem aanvielen, rekruten waren uit de oostelijke provincies:

Dat Italianen in deze periode steeds vaker werden vervangen door provinciale rekruten inde legioenen, is op zichzelf geen nieuw inzicht meer onder wetenschappers...In het oosten, in Klein-Azië, Syrië en Egypte, lijkt het duidelijk dat lokale werving van legionairs al goed op gang was gekomen onder Augustus (gestorven in 14 na Chr.), zodat er tegen de tijd van zijn dood nog

³⁹ Lawrence J.F. Keppie, *Legions And Veterans: Roman Army Papers 1971-200* (Franz Steiner Verlag, 2000) p. 116

⁴⁰ Antonio Santosuosso, *Storming the Heavens: Soldiers, Emperors, and Civilians in the Roman Empire* (Westview Press, 2001), pp. 97-98

⁴¹ Sara Elise Phang, Ph.D. *Roman Military Service, ideologies of discipline in the late Republic and early Principate* (Cambridge University Press, 2008), p. 19

maar een zeer klein aantal legionairs uit Italië of het westen afkomstig was...Onder Nero (gestorven in 68 na Chr.), toen de oosterse legioenen versterking nodig hadden...keek men voor nieuwe rekruten in Cappadocië en Galatië. Dit was zonder twijfel de standaardprocedure. De legioenen in het oosten bestonden voornamelijk uit 'oriëntaalse' soldaten (uit het Midden-Oosten).⁴²

En opnieuw laat Phang geen twijfel bestaan over de oosterse etnische samenstelling van de legioenen in 70 na Chr.:

Voor het Romeinse publiek leek het leger van 69-70 na Chr. waarschijnlijk weinig te verschillen van dat onder Julius Ceasar. De legionairs droegen de vertrouwde uitrusting en marcheerden achter de zilveren *aquila*, hun legioenen droegen de namen en titels die verwezen naar hun oorsprong en hun vroegere heldendaden. Maar in werkelijkheid was er veel veranderd: Wat ooit een leger van Italianen was, werd in toenemende mate een leger van provinciale soldaten die geen bijzondere loyaliteit of band meer voelden met de senaat of de *urbs Roma*...Steeds vaker begonnen zij hun belangen te identificeren met die uit de provincie waar zij waren gestationeerd...Rond 69 na Chr., bevatte Gallica III, net als andere legioenen die in het oosten waren gestationeerd, een zeer hoog aandeel aan soldaten die waren geboren in de oostelijke provincies.⁴³

Gallica III was een van de legioenen die waren betrokken bij de verwoesting van Jeruzalem.

In zijn boek *Soldiers, cities and civilians in Roman Syria*, onderzoekt dr. Nigel Pollard, hoogleraar Romeinse geschiedenis aan de universiteit van Oxford, tot in detail de etniciteit van de Romeinse soldaten uit de oostelijke provincies gedurende de 1^e eeuw. Na een grondige bespreking van het meest actuele onderzoek op dit gebied, beschrijft Pollard twee mogelijke standpunten die licht werpen op de etniciteit van de soldaten die wij proberen te identificeren. Beide standpunten bevestigen dat de overweldigende meerderheid van de soldaten die de tempel verwoestten oorspronkelijk Syriërs, Arabieren en oosterse volken waren. Volgens Pollard houdt het eerste standpunt in dat na de regeerperiode van keizer Nero (68 na Chr.), de "legionairs uit de provincie de Italianen met een verhouding van vier of vijf tegen één overtroffen".⁴⁴ En dit betreft het gehele Romeinse rijk, niet alleen het oosten. Het tweede standpunt dat Pollard bespreekt, houdt in dat de oostelijke legioenen

⁴² Phang, pp. 57-58

⁴³ Phang, p 44

⁴⁴ Nigel Pollard, Ph.D, *Soldiers, Cities, and Civilians in Roman Syria* (University of Michigan Press, 2000) p. 114

compleet en uitsluitend bestonden uit oostelijke provinciale rekruten: “Legers gestationeerd in Cappadocië, Syrië en Egypte bestonden uit rekruten afkomstig uit Klein-Azië, Syrië en Egypte”.⁴⁵ Elk scenario laat er weinig twijfel over bestaan dat de grote meerderheid van de soldaten die Jeruzalem aanvielen onder Titus uit het Midden-Oosten afkomstig waren en niet uit Europa.

De cijfers onder de loep nemen

Maar laten we eens daadwerkelijk berekenen wat al deze informatie betekent met betrekking tot de etnische samenstelling van de ‘Romeinse’ legers die Jeruzalem aanvielen. Josephus zegt: “het complete leger, inclusief de hulptroepen die door de koningen werden gezonden, als ook de ruiters en de infanteristen, telden gezamenlijk ongeveer zestigduizend man”.⁴⁶ Herinner je dat een legioen uit ongeveer 5000 soldaten bestond. Er waren vier complete legioenen en twee gedeeltelijke legioenen betrokken bij de aanval. Dit zou betekenen dat er ongeveer 25000 voltijds legionairs waren, terwijl de overige 35000 man vrijwilligers of hulptroepen waren. De hulptroepen waren niet-Romeinse burgers die waren opgegroeid aan de oostelijke grenzen van het Romeinse rijk. Josephus bevestigt dit wanneer hij zegt dat de hulptroepen ‘door de koningen werden gezonden’ vanuit de ‘regio’ Syrië, Klein-Azië en Arabië. Als Pollards hogere schattingen kloppen, namelijk een verhouding van vijf oosterse soldaten op één westerse, zou dit betekenen dat er niet meer dan 5000 westerse soldaten in het aanvallende leger zaten. De overige 55000 a 56000 waren allemaal oosters. En dat is nog als we uitgaan van de maximale schattingen voor het aantal van westerse soldaten. Dat zou betekenen dat er niet meer dan één West-Europese soldaat was ten opzichte van elf Midden-Oosterse soldaten. *Elf tegen één!* Naar alle waarschijnlijkheid was dit aantal zelfs nog veel hoger, misschien twintig tegen één?

Meer bewijs

De discussie sluitend biedt Pollard een erg interessant stukje informatie:

Ander bewijs dat de Syrische legioenen uit de Flavische periode op kenmerkende wijze ‘Syrisch’ waren komt van Tacitus’ verwijzing naar het

⁴⁵ Pollard, p. 115

⁴⁶ Josephus, *Wars*, Book 3, Chapter 4, Paragraph 2

legioen Gallica III, dat in het jaar 69 na Chr., volgens Syrisch gebruik de zon zou hebben begroet.⁴⁷

De implicatie daarvan is natuurlijk duidelijk; de soldaten uit dat legioen waren aanbidders van een bepaalde zonnegod. Dit was typerend voor de volken in het Midden-Oosten, die door de geschiedenis heen verschillende astrale goden hebben aanbeden. Dus, deze oosterse 'Romeinse' soldaten waren in feite de fysieke en, tot op zeker hoogte, spirituele voorouders van degenen die vandaag de dag buigen voor Allah, de god die meestal wordt vertegenwoordigd door de halve maan.

Dat alles gezegd hebbende, is het historische bewijs overweldigend. Josephus stelt elders nog dat onder Nero, verscheidene jaren voorafgaand aan de Joodse oorlog, in Caesarea Maritima, een kuststad in Noord-Israël, een oorlog uitbrak tussen de Joden en de Syriërs die in de stad woonden. Toen het conflict uitbrak stonden de Romeinse soldaten tegenover de Joden en hielpen de Syriërs. De reden daarvan was, zoals Josephus heeft vastgelegd, dat de Romeinse soldaten in feite etnische Syriërs waren en daarom aan de kant van de Syriërs stonden.

Het grootste deel van het Romeinse garnizoen kwam uit Syrië; en dus verwant aan de Syriërs waren zij bereid hen te steunen.⁴⁸

Slotargumenten

Na een breed scala aan bewijs te hebben bekeken van zowel oude historici als ook van de meest scherpe moderne wetenschappers, kunnen we vrij zeker concluderen dat de 'Romeinse' soldaten in de oostelijke provincies, die Jeruzalem en de tempel verwoestten, in feite oosterse mannen waren, de inwoners van Klein-Azië, Syrië, Arabië en Egypte. Nogmaals, zij waren de voorouders van de hedendaagse inwoners van het Midden-Oosten. Als we kijken naar de profetie van Daniël 9:26 kunnen we goed begrijpen hoe het haastig of oppervlakkig lezen van deze profetie kan leiden tot de conclusie dat de volgelingen van de antichrist Europeanen zullen zijn. Maar nu we degelijk onderzoek hebben gedaan, ons huiswerk hebben gedaan en het bewijs hebben onderzocht, is het duidelijk dat de werkelijkheid heel anders is dan wat algemeen en populair werd aangenomen.

⁴⁷ Pollard, p. 116

⁴⁸ Josephus, *Wars*, Book 2: Chapter, Paragraph 7

Een laatste bezwaar

Maar oude gewoonten - en paradigma's - zijn hardnekkig. Om die reden zijn mijn coauteur Walid Shoebat en ik hevig bekritiseerd, na dit argument naar voren te hebben gebracht in ons boek: *God's war on terror: islam, prophecy and the Bible*. Een van die kritieken, gepubliceerd in Lamplighter Magazine, is als volgt:

Een goed voorbeeld van Shoebats verwrongen logica is te vinden in zijn poging de betekenis van Daniël 9:26 weg te redeneren. De duidelijke betekenis van deze tekst is, dat de antichrist zal voortkomen uit het volk dat de tempel zal verwoesten. Shoebat en Richardson beweren dat de Romeinse legioenen, die de verwoesting van Jeruzalem en de tempel in 70 na Chr. uitvoerden, uit hoofdzakelijk Arabieren bestonden, met name Syriërs en Turken. Daarom concluderen zij dat de antichrist zal opkomen vanuit het Syrische volk of de Turken en een moslim zal zijn. Dat is grijpen naar strohalmen! Het maakt niet uit, al bestonden de legioenen uit Australische Aboriginals, het was de Romeinse overheid die besloot om Jeruzalem te vernietigen, het was de Romeinse overheid die de orders gaf en het waren de Romeinse generaals die de verwoesting uitvoerden. Rome was de roede van Gods oordeel en het is vanuit het Romeinse volk dat de antichrist zal voortkomen.⁴⁹

Of anders geformuleerd: Deze criticus is bereid toe te geven dat de Romeinse soldaten mogelijk afkomstig waren uit oosterse volken, maar beweert dat dit irrelevant is, omdat deze oosterse mannen onder het gezag stonden van Italiaanse bevelhebbers, die niet alleen het verlangen hadden, maar ook het bevel gaven om Jeruzalem en de tempel te verwoesten. De verantwoordelijkheid wordt daarmee bij de Italiaanse autoriteiten gelegd. Er zijn echter twee grote problemen met dit argument. Het eerste is dat het geen rekening houdt met de werkelijke grammatica van de tekst. De tweede keer dat de meeste uitleggers er niet in slagen om de tekst op een juiste manier te interpreteren. Laten we dit punt eerst bekijken, want het is van cruciaal belang.

De grammaticale fout: wat zegt de profetie daadwerkelijk?

Nogmaals, even kort, staat dit in het vers:

en het volk van een vorst die komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten - Daniël 9:26

⁴⁹ Dr. David Reagan, Lamplighter Magazine January 2009

Wat we moeten doen is inzoomen op het woord ‘volk’. Als we de betekenis van dat woord (*am*) in het Hebreeuws opzoeken, vinden we dat het een etnische aanduiding is. Het verwijst niet naar een koninkrijk of rijk waarin een volk leeft, maar meer naar het volk zelf. De ‘Strongs lexicon’ geeft voor het woord *am* de volgende betekenis: “volk, natie, personen, leden van iemands volk, landgenoten, medeburgers, verwanten, bloedverwanten”. Wilhelm Gesenius, de Hebreeuwse lexicograaf, geeft aan het woord de volgende primaire betekenis: “rassen of stammen, ras of familie, de verwanten, familieleden”. Het gaat hier dus niet om een rijk, maar om een ras. Toch is het telkens weer zo, dat wanneer iemand de beweringen bestudeert van degenen die stellen dat de profetie ons wijst naar Rome of Europa, een verkeerde interpretatie van het woord *am* altijd aan de basis ligt van deze fout. Overweeg de volgende verklaring van een profetieblogger:

De engel Gabriël was expliciet in zijn uitleg aan Daniël over de nationaliteit van de antichrist. Dit is geen theorie, het is een tot nog toe onvervulde profetie. **PUNT.** De antichrist **ZAL KOMEN** vanuit het volk dat de stad en het heiligdom verwoestte in 70 na Chr. (sic). De antichrist **ZAL KOMEN** van de afstammelingen van de Romeinen. **PUNT.**⁵⁰

Hoewel het bewonderenswaardig is om helemaal op de betrouwbaarheid van de Schriften te vertrouwen, moet zulke zekerheid wel in overeenstemming zijn met de daadwerkelijke grammatica van de tekst. Het populaire standpunt mist het meest essentiële punt. Hebreeuwse wetenschapper Arnold Fruchtenbaum vat de werkelijke betekenis van dit vers goed samen wanneer hij zegt: “We hebben hier te maken met een bloedlijn en niet met een land.”⁵¹ Het verschil tussen bloedlijn en land is essentieel en mag niet over het hoofd worden gezien. Als het doel van dit vers was om het bredere koninkrijk of wereldrijk te benadrukken waaronder de volkeren vielen, had het gebruik kunnen maken van de Hebreeuwse woorden *mamlakah* (koninkrijk of rijk) of *goy* (natie). Maar dat is simpelweg niet wat er in het vers staat. In plaats daarvan wijst het op de etnische identiteit van de meerderheid van de volken die de Romeinse legioenen vormden. De taal in het vers staat niet toe dat we kijken naar het rijk dat gezag had over de volken, maar laat ons kijken naar de volken zelf die de verwoesting uitvoerden. Als we de passage willen begrijpen, dan moeten we haar ware betekenis (exegese) achterhalen en ons neerleggen bij onze bevindingen. We kunnen een tekst niet vormen naar ons standpunt (eisegese) ongeacht wat er daadwerkelijk staat.

⁵⁰ <http://eschatologytoday.blogspot.com/2010/02/another-nail-in-islamic-antichristal.html>

⁵¹ Radio interview with Bill Salus, author of *Israelstine*

Een andere manier om het belangrijke verschil tussen burgerschap en etniciteit te benadrukken, is door te kijken naar de apostel Paulus. Paulus was een Romeins staatsburger (zijn *mamlakah* was Rome), maar dit doet niets af aan het feit dat hij etnisch een Jood was (zijn *am* waren de Joden) (Handelingen 21:38-39; 22:1-3).

Ter verduidelijking: stel je voor dat ik op de late avond door het centrum loop van een bekende Amerikaanse stad en wordt beroofd door drie individuen. Nadat de politie arriveert vragen zij me of ik de overvallers kan identificeren. “Natuurlijk, ik heb hen alle drie goed kunnen zien,” zeg ik. “Goed,” zegt de agent, “Hoe zagen zij eruit? Wat kun je ons over hen vertellen?” “Nou, het waren Amerikanen,” antwoord ik.

Wetende dat Amerikanen er in alle vormen en maten en etniciteiten zijn, wat heb ik de politie dan verteld? *Niets*. Zoals we allemaal weten zegt de vage aanduiding ‘Amerikaan’ niets over iemands etniciteit. Iemand kan Anglo-Amerikaans zijn, Aziatisch-Amerikaans, Afrikaans-Amerikaans, Arabisch-Amerikaans, of misschien wel een van de honderd andere Amerikanen met een dubbele etnische identiteit. Evenzo was het Romeinse rijk aan het einde van de 1^e eeuw misschien nog wel meer divers dan de Verenigde Staten vandaag de dag. Het Romeinse rijk bevatte talloze volksgroepen (*am*). Iemand kon een volwaardig ‘Romeins’ staatsburger zijn, maar toch afkomstig zijn uit allerlei verschillende bevolkingsgroepen. Iemand kon Duits zijn, Joods, Gallisch, Syrisch, Arabisch, Afrikaans of afkomstig zijn uit tientallen andere etnische groepen of stammen en nog steeds een volwaardig ‘Romein’ zijn. Bot gezegd, elke bewering dat de simpele aanduiding ‘Romeins’ voldoende is om de etnische identiteit te bepalen van het volk waar de tekst over spreekt, is pure dwaasheid. Deze historische kortzichtige opvatting zou hetzelfde zijn als beweren dat de aanduiding Amerikaan uitsluitend zou betekenen etnisch Angelsaksisch. De populaire bewering dat Daniël 9:26 alleen maar wijst naar degenen die afkomstig zijn van Italiaanse of Europese etniciteiten, negeert de duidelijke bewoording in de tekst en verdraait daarmee volledig de betekenis.

De historische realiteit

Terugkerend naar het argument van Lamplighter’s Magazine dat de etniciteit van het volk irrelevant is, zien we een ander probleem. Deze keer bevat het probleem een historisch verslag. Was het namelijk wel de Romeinse overheid die besloot de tempel te vernietigen? Was het echt zo dat ‘de Romeinse overheid het bevel gaf en de generaals de verwoesting uitvoerden’? Opnieuw laat een klein beetje huiswerk zien dat juist het tegenovergestelde het geval was. Josephus’ verslagen maken dit meer dan duidelijk:

En nu, een zeker persoon kwam naar Titus gerend en vertelde hem van het vuur....waarna hij opsprong in grote haast en naar het heiligdom ging om een einde te maken aan de brand; al zijn bevelhebbers volgden hem; en zo ook enkele legioenen in grote ontzetting; er was veel geschreeuw en tumult, zoals gebruikelijk was bij een wanordelijke beweging van zo'n groot leger. Toen gaf de keizer, door zowel met een luide stem de strijdende soldaten toe te roepen als door hen een signaal te geven met zijn rechterhand, hen het bevel het vuur te blussen.⁵²

Zoals het klassieke stereotype Italiaan, zien we hier dat Titus wanhopig zowel zijn mond als zijn handen gebruikt om te spreken. Maar ondanks de dringende waarschuwing van hun generaal, ondanks zijn paniekerige geschreeuw en handgebaren, gehoorzaamden de soldaten noch Titus noch hun andere bevelhebbers. Zij waren absoluut vastbesloten om tegen de Joden te strijden. De volgende passage uit Josephus' *Wars of the Jews* onthult precies waarom dit het geval was:

Titus, veronderstellende hoe het precies zat en dat het huis zelf nog gered kon worden, kwam gehaast en probeerde de soldaten ervan te overtuigen het vuur te blussen....Maar hun hartstocht was sterker dan het respect dat zij voor hun Caesar hadden en ook sterker dan de vrees voor hem die het hen verbood, was de haat tegen de Joden en een sterke drang om tegen hen te strijden...En zo werd het heilige huis verbrand, zonder toestemming van de Caesar.⁵³

Kan het nog duidelijker zijn? Voor al deze oosterse soldaten was de verleiding en de mogelijkheid om Joden te doden simpelweg overweldigend. De keuze hebbend tussen gehoorzaamheid aan hun bevelhebbers en hun haat jegens de Joden, gaven zij zich met hart en ziel over aan hun 'intense drang' de Joden te doden. Verzet was onmogelijk. En dan tot slot, de laatste regel, 'zo werd het heilige huis verbrand, zonder toestemming van de Caesar', kan niet meer vernietigend zijn voor de bewering dat de Romeinse leiders wensten of bevalen om de tempel te verwoesten. Het was niet door het bevel van Rome dat de tempel werd verbrand; het was door pure antisemitische haat die de tempel die dag verbrandde.

⁵² Josephus *Wars*, Book 6, Chapter 4

⁵³ Josephus, *Wars*, Book 6, Chapter 4

Izaak en Ismael: de oude haat

Hier komt een oude realiteit naar boven. De specifieke reden dat de soldaten hun bevelhebber niet gehoorzaamden was vanwege hun intense haat jegens de Joden. Toentertijd, net als vandaag de dag, was een groot deel van de Midden-Oosterse volken bezeten van een demonische haat jegens de Joden. Net zoals haat de voornaamste drijfveer was achter de verwoesting van de tempel in 70 na Chr., zo is haat ook nu de overheersende emotie van de omliggende islamitische landen jegens het Joodse volk. En haat zal zonder twijfel de belangrijkste drijfveer zijn wanneer de legers van de antichrist Israël binnenvallen. Deze haat wordt misschien wel het beste weergegeven in een gruwelijke periode die door Josephus is opgetekend. Toen de Romeinse legers Jeruzalem omsingelden, kozen veel inwoners ervoor om de stad te verlaten en zich in de woestijn over te geven. Toen zij dat deden, slikten velen wat zij hadden aan gouden en zilveren munten in, in de hoop deze weer terug te kunnen halen, nadat zij met niets anders uit de stad waren ontsnapt. Maar toen zij naar buiten kwamen om zich als vreedzame vluchtelingen over te geven aan de Romeinen, wachtte hen een gruwelijk lot. De Syrische en Arabische soldaten, die de legioenen vormden, wilden daar niets van weten. Josephus vertelt dat in plaats daarvan zij degenen die zich overgaven doodden in de hoop goud en zilver te vinden dat mogelijk was ingeslikt:

....de menigte van Arabieren, samen met de Syriërs, sneden hen, die kwamen om zich over te geven, open en doorzochten hun buiken. Het lijkt mij niet dat er een grotere ramp over de Joden is gekomen dan deze, aangezien in slechts één nacht ongeveer tweeduizend van deze vluchtelingen werden opengesneden.⁵⁴

Merk opnieuw op, dat tussen de verschillende volken die Jeruzalem belegerden, het de Syriërs waren, samen met de Arabieren, die de Joden die probeerden te ontsnappen verminkten.

Conclusie

Concluderend wijst het overweldigende bewijs van zowel oude historici en hedendaagse wetenschappers op de etnische identiteit van de 'Romeinen' die Jeruzalem en de tempel hebben verwoest: Zij waren de voorouders van de moslimvolken die vandaag de dag de hele regio domineren. Dit is waar de tekst naar wijst. De belangrijkste volgelingen van de antichrist, 'de komende vorst', zijn de

⁵⁴ Josephus, *Wars*, Book 5, Chapter 13

volken uit het Midden-Oosten. Zoals we al hebben opgemerkt, vindt de Europese antichrist theorie haar belangrijkste steun in het vers van Daniël 9:26.

En zoals we nu hebben gezien is de Europese antichrist theorie dus gebouwd op een fundament van rook en spiegels. Uiteindelijk bleek de tekst die de sterkste steun vormde voor een Europese antichrist opnieuw naar het Midden-Oosten te wijzen, net als elke andere tekst van de profeten.

Hoofdstuk 8

Daniel 8: De kleine hoorn

We gaan nu kijken naar Daniël 8, een hoofdstuk dat begint met de opkomst van het Medo-Perzische rijk en eindigt bij Antiochus IV Epifanes, de meest prominente voorafschaduwing van de antichrist in de Schriften. Daniël 8 moet worden begrepen als een verlengstuk van hetzelfde verhaal dat zich ontvouwt in Daniël 2 en Daniël 7. In Daniël 2 werd ons verteld over het destructieve en veroverende islamitisch kalifaat van waaruit een herleefde versie zal ontstaan in de eindtijd. Daniël 7 vertelde hetzelfde verhaal, maar voegde nieuwe informatie toe aangaande de antichrist, ‘de kleine hoorn’, die zal opkomen uit het voormalig islamitisch kalifaat, aanvankelijk zal heersen over drie koninkrijken en uiteindelijk over tien. In Daniël 8 ontvouwt het verhaal zich verder, ons vertellend over veel van de eigenschappen en daden van de komende antichrist.

Daniël 8

Daniël 8 beschrijft een andere fascinerende visionaire ervaring van Daniël. Als het visioen verschijnt is Daniël in de stad Susa, de hoofdstad van Elam, in hedendaags Iran, ongeveer 322 kilometer ten oosten van Babylon. Hoewel sommige Bijbeluitleggers speculeren dat Daniël daadwerkelijk in Susa was, wellicht op een diplomatische missie, lijkt de bewoording van de passage erop te wijzen dat hij daar slechts was in zijn visioen:

In dat visioen – ik bevond me op dat moment in de burcht van Susa, in de provincie Elam – stond ik bij het Ulaikanaal. – Daniël 8:2

Medo-Perzië

Het visioen begint met een weergave van de opkomst van het Medo-Perzische rijk, dat uiteindelijk het Babylonische rijk verovert. In Daniël 7 werd het Medo-Perzische rijk voorgesteld als een halfopgerichte beer. Maar hier wordt Medo-Perzië weergegeven als een ram met twee hoorns, het ene langer dan het andere:

Ik sloeg mijn ogen op en zag bij het kanaal een ram. Hij had twee hoorns; lange hoorns waren het, de ene was langer dan de andere, en de langste kwam het laatste op. Ik zag de ram stoten naar het westen, het noorden en het zuiden. Er was geen dier dat tegen hem standhield; er was niemand die kon redden wat in zijn macht was. Hij deed wat hij wilde en maakte zich groot. - Daniël 8:3-4

De ongelijke hoorns komen duidelijk overeen met de halfopgerichte aard van de beer in Daniël 7. Zoals John Walvoord stelt:

De weergave van de twee hoorns als symbolen voor de twee belangrijkste aspecten van het Medo-Perzische rijk, zijnde de Meden en de Perzen, is zeer accuraat. De Perzen, die als laatste opkwamen en worden weergegeven als de grotere hoorn, waren ook het belangrijkste en machtigst.⁵⁵

De identificatie van de ram als zijn het Medo-Perzische rijk staat buiten kijf, aangezien het later ook zo wordt uitgelegd door de engel Gabriël:

De ram met de twee hoorns die je zag, duidt op de koningen van de Meden en de Perzen. - Daniël 8:20

Nadat het Medo-Perzische rijk aan de macht was gekomen, breidde het zich westwaarts uit richting hedendaags Turkije, Syrië, Libanon en Griekenland, noordwaarts richting hedendaags Iran, Tsjetsjenië, Georgië, Armenië en Azerbeidzjan, en zuidwaarts in de richting van hedendaags Irak, Israël en Egypte.

Het Alexandrisch-Griekse rijk

Vervolgens spreekt het visioen over de overgang van het Medo-Perzische naar het Alexandrisch-Griekse rijk. Dat rijk wordt hier weergegeven als een ruige bok met één grote hoorn die uit zijn hoofd groeit. Deze bok komt overeen met de luipaard uit Daniel 7. De prominente enkele hoorn vertegenwoordigt Alexander de Grote:

Terwijl ik ernaar keek, zag ik vanuit het westen een geitenbok aankomen, hij snelde over de uitgestrekte vlakte zonder de grond te raken. De bok had een opvallende hoorn tussen zijn ogen. Hij naderde de ram met de twee hoorns die ik bij het kanaal had zien staan, en schoot met een razende kracht op hem af.

⁵⁵ John Walvoord, *Daniel: The Key To Prophetic Revelation*, (Chicago, IL, Moody, 1989) p.182

Ik zag hoe hij op de ram afstormde, hem woedend aanviel en al stotend beide hoorns van de ram wist te breken. De ram had te weinig kracht om weerstand te bieden. De bok wierp hem omver en vertrapte hem; er was niemand die de ram uit zijn macht kon redden. - Daniël 8:5-7

We zien Alexander de Medo-Perzische ram, die zich niet kan verdedigen, compleet verwoesten. Zoals de tekst stelt 'was er niemand die de ram kon redden' uit de militaire macht van Alexander de Grote.

De Diadochen

Vervolgens wordt de dood van Alexander weergegeven als de hoorn van de bok die 'afbreekt'. In haar plaats groeien vier nieuwe hoorns, verwijzend naar de vier generaals die Alexander opvolgden. Naar deze generaals wordt vaak verwezen als de 'Diadochen' (de opvolgers).

De geitenbok maakte zich bijzonder groot, maar op het toppunt van zijn macht brak zijn grote hoorn af. Daarvoor in de plaats kwamen vier opvallende hoorns, die naar de vier windrichtingen wezen. - Daniël 8:8

De vier hoorns komen ook overeen met de vier vleugels van het luipaard in Daniël 7. Net als bij het Medo-Perzische rijk, laat de engel Gabriël ook geen twijfel bestaan over de identiteit van de bok en de hoorns:

De harige geitenbok is de koning van Griekenland. De grote hoorn tussen zijn ogen is de eerste koning. De hoorn brak af en er kwamen vier andere voor in de plaats; dat betekent dat er vier koninkrijken uit het volk zullen ontstaan, maar niet met dezelfde kracht. - Daniël 8:21-22

Oorlogen van de Diadochen

Kort na Alexanders dood in 323 voor Chr. begonnen de oorlogen van de Diadochen, die met tussenpozen vijftig jaar duurden. Na ongeveer twintig jaar van onderlinge dynastieke strijd ontstonden er twee 'koningen' of dynastieën als de dominante heersers over het grootste deel van het voormalig Alexandrisch-Griekse rijk. Het grootste van deze twee rijken was het Seleucidische rijk in het noorden, dat heerste over de regio's van hedendaags Turkije, Syrië, Libanon, Irak, Iran, Afghanistan en Pakistan. In het zuiden bevond zich het Ptolemeïsche rijk, dat heerste over Egypte, Libië en Sudan. Hoewel tijd, oorlogen en overlijdens zorgden voor een constante

verschuiving van de grenzen van deze twee rijken, bleven de algemene vorm en de regio's de daaropvolgende honderd jaar relatief consistent.

Seleucidische- en Ptolemeïsche rijken (275 voor Chr.)⁵⁶

Antiochus IV Epifanes

In 175 voor Chr. besteed Antiochus IV Epifanes, zoon van koning Antiochus III, de troon van het Seleucidische rijk. Naar Antiochus wordt in de tekst verwezen als ‘de kleine hoorn’:

Uit één daarvan kwam nog een hoorn op, die eerst klein was, maar geweldig uitgroeide naar het zuiden, naar het oosten en naar het Sieraadland.

- Daniël 8:9

⁵⁶ *Moody Atlas of the Bible* (Chicago, IL, Moody 2009) pp. 208-209

Steven R. Miller bevestigt in de *New American Commentary on Daniel*, dat de kleine hoorn Antiochus IV Epifanes moet voorstellen:

De betekenis is, dat vanuit één van de gedeelten van het Griekse rijk een koning zal opkomen van uitzonderlijk belang. Wetenschappers zijn het erover eens dat deze kleine hoorn de achtste heerser van het Seleucidische Griekse rijk voorstelt, Antiochus IV Epifanes (175-163 voor Chr.).⁵⁷

Vijf jaar nadat hij de macht greep over het Seleucidische rijk, in 170 voor Chr., ontstond er een conflict tussen Antiochus en koning Ptolemaeus VI in het zuiden. Koning Ptolemaeus eiste de teruggave van zuid Syrië. Dit leidde ertoe dat Antiochus een preventieve aanval op Ptolemaeus organiseerde, waarbij hij heel Egypte veroverde op de stad Alexandrië na. Koning Ptolemaeus werd ook gevangen genomen. Een militaire represaille van de Romeinen vrezend, stond Antiochus koning Ptolemaeus toe om te blijven regeren, maar slechts als een marionet. Twee jaar later, in 168 voor Chr., leidde Antiochus een tweede aanval tegen het zuidelijke koninkrijk. Terwijl Antiochus in Egypte was, verspreidde zich in Israël het gerucht dat hij zou zijn omgekomen. Er volgde een opstand waarbij de afgezette hogepriester Jason een strijdkracht van 1000 soldaten verzamelde en een verrassingsaanval uitvoerde op de stad Jeruzalem. Toen Antiochus terugkeerde in het noorden en hoorde van de opstand, viel hij Jeruzalem aan en executeerde ongeveer veertigduizend Joden en verkocht er evenveel als slaven. Deze gebeurtenissen zijn opgetekend in het apocriefe boek 2 Makkabeeën:

Toen de koning over de gebeurtenissen in Jeruzalem hoorde, meende hij dat Judea in opstand was gekomen. Hij werd razend als een wild dier, brak zijn veldtocht in Egypte af en nam Jeruzalem stormenderhand in. Hij beval zijn soldaten om iedereen die hun in handen viel genadeloos neer te maaien en ook de mensen die hun huizen in vluchten zonder omhaal te doden. Jong en oud werden gedood, vrouwen en kinderen werden vermoord, meisjes en zuigelingen afgeslacht. In drie dagen tijd verloor Jeruzalem tachtigduizend inwoners: veertigduizend sneuvelden bij de gewelddadigheden en nog eens veertigduizend werden als slaaf verkocht. - 2 Makkabeeën 5:11-14

Het waren deze gebeurtenissen die leidden tot de Makkabese opstand, die op haar beurt ervoor zorgde dat Antiochus meedogenloos reageerde tegen het Joodse volk. Antiochus verbood het Jodendom, schafte het dagelijkse Joodse offer af en offerde zelfs een varken op het altaar van de Joodse tempel, waarbij de lichaamszappen ervan

⁵⁷ Steven R. Miller, *Daniel, The New American Commentary: An Exegetical and Theological Exposition of Scripture*, (Nashville, TN, Broadman & Holman, 1994), p. 224

door de tempel werden verspreid met de bedoeling de tempel te ontheiligen. Verder nog verving Antiochus de Joodse feesten door het dronken feest van Bacchanaal, de Joden dwingend om Bacchus te aanbidden, de god van het plezier en de wijn. Antiochus verbood ook dat iemand besneden werd, als ook het lezen uit de Thora of andere Joodse Schriften. Toen een moeder in het geheim Antiochus trotseerde door haar beide zoons te laten besnijden, liet hij hen alle drie van de hoogste muur van Jeruzalem naar beneden gooien op de harde stenen eronder. 2 Makkabeeën 7:3-5 beschrijft zelfs een gebeurtenis waar Antiochus de tongen van zeven zonen uit hetzelfde gezin liet uitsnijden, waarna hij hen allemaal levend liet roosteren op een grote platte ijzeren plaat, terwijl hij hun moeder dwong om toe te kijken. Pas hierna liet hij de moeder van de jongens doden. Theodoretus van Cyrhus, een 5^e-eeuwse bisschop van de oosterse kerk, spreekt ook over de vele grote misdaden die Antiochus begaat tegen de Joodse tempel:

Toen de opstand serieuzer werd, arriveerde Antiochus en liet de meeste vromen ter dood brengen. Hij had zelfs de brutaliteit in het tempelgebied binnen te gaan; na binnenkomst plunderde hij de hele tempel, waarbij hij zich de schatten, offers, bekers, schalen en aardewerk, de gouden tafel, het gouden wierrookvat en de gouden kandelaars toe-eigende. Kortom, alle instrumenten van de goddelijke eredienst. Daarvoor in de plaats bouwde hij een altaar voor Zeus, vulde de hele stad met afgodsbeelden en verplichtte iedereen daaraan te offeren, terwijl hij zelf een varken offerde op het heilig altaar en het naar Zeus van Olympus vernoemde.⁵⁸

Al deze gruweldaden worden beschreven als de loopbaan van de 'kleine hoorn' zich in Daniëls visioen ontvouwt:

Hij (de kleine hoorn, Antiochus) groeide tot aan de hemelmachten en zorgde ervoor dat een deel van het sterrenleger naar de aarde viel, en hij vertrapte het. Hij verhief zich zelfs tegen de vorst van het leger, waardoor de vorst het dagelijks offer werd ontnomen en zijn heiligdom werd neergehaald. Hij bracht een leger op de been tegen het dagelijks offer, hij overtrad de wet en richtte de waarheid te gronde. Alles wat hij ondernam lukte hem. - Daniël 8:10-12

⁵⁸ Theodoret of Cyr, as quoted in *the Ancient Christian Commentary on the Bible, Volume XIII, Daniel and Ezekiel* (Westmont, IL, Intervarsity, 2008) p. 251

Antiochus als een voorafschaduw van de antichrist

Antiochus IV Epifanes is zonder twijfel een van de grootste prototypes van de antichrist in de gehele Bijbel. Deze profetieën over Antiochus IV Epifanes hebben dus zowel een historische als een toekomstige vervulling. De gebeurtenissen die Antiochus uitvoerde, zoals beschreven in Daniël 8, zullen tot op zekere hoogte worden weerspiegeld door de antichrist in de eindtijd. Dit standpunt wordt gedeeld door een breed scala aan wetenschappers en Bijbeluitleggers:

- John Walvoord verklaart: “Deze tekst, hoewel vervuld door Antiochus, was ook typerend voor de beschrijving van de toekomstige rol van de komende antichrist, de man der zonde, de dictator van de gehele wereld tijdens de laatste drie-en-een-half jaar tot de wederkomst.”⁵⁹
- Tim Lahaye en Ed Hindson stellen: “De beschrijving van Antiochus IV Epifanes als de kleine hoorn in Daniël 8:9-12, 23-25 en de ‘afschuwelijke persoon’ in Daniël 11:21-35 duidt hem duidelijk aan als typerend voor de kleine hoorn (de antichrist)...de overeenkomsten die Antiochus en de antichrist delen zijn treffend en vestigen een typologische relatie tussen deze twee figuren.”⁶⁰
- H.C. Leupold, een gerenommeerd wetenschapper van het oude testament, ziet eveneens Antiochus als een soort antichrist en de profetieën van Daniël 8 als direct van toepassing op de eindtijd: “Koning Antiochus blijkt een soort van oudtestamentische antichrist. Net als de ware antichrist, de ondergang en ontwijding van de tempel zullen overeenkomen met gelijkwaardige gebeurtenissen gedurende de grote verdrukking. Wanneer men dit in gedachten houdt, verliest het hoofdstuk zijn isolement van gebeurtenissen uit die tijd en wordt het in zeer duidelijke zin als typerend herkend.”⁶¹
- Gleason L. Archer merkt de overeenkomsten op tussen Antiochus in Daniël 8 en de antichrist in Daniël 7: “Het (Daniël 8) vertoont er (Daniël 7) enige gelijkenis mee wat betreft het onderwerp en de wijze van presentatie, want ook hier worden elkaar opvolgende rijken omschreven als woeste beesten; en het culmineert in een tiran omschreven als ‘de kleine hoorn’.”⁶²

⁵⁹ John Walvoord, *Every Prophecy of the Bible*, (Colorado Spring, CO, Cook Communications, 2004) p. 242

⁶⁰ Tim Lahaye, Ed Hindson *The Popular Bible Prophecy Commentary* (Eugene, OR, Harvest House, 2007) p. 239

⁶¹ H.C. Leupold, *Exposition of Daniel* (Grand Rapids, MI, Baker, 1969) p. 361

⁶² Gleason L. Archer Daniel, *Expositor's Bible Commentary, Volume 7, Daniel* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1985) p. 96

De eindtijd context

Er zijn verschillende sterk gefundeerde redenen waarom wetenschappers in de daden van Antiochus IV Epifanes, zoals beschreven in Daniël 8, een duidelijke profetische voorafschaduwung zagen van de komende antichrist. De eerste reden is simpelweg, omdat de engel Gabriël Daniel direct informeert over de uiteindelijke eindtijd context van het visioen:

En over het Ulaikanaal hoorde ik een menselijke stem roepen: ‘Gabriël, zorg dat hij het droomgezicht begrijpt.’ Hij kwam vlak bij me staan. Ik schrok en viel voorover. Hij zei: ‘Begrijp, mensenkind, *dat het visioen naar de eindtijd verwijst.*’ Terwijl hij tegen me sprak, verloor ik het bewustzijn en viel op de grond. Hij raakte me aan, hielp me overeind en zei: ‘*Ik zal je vertellen wat er gebeurt voordat Gods toorn is uitgewoed, want het gaat over de vastgestelde eindtijd.*’ – Daniël 8:16-19

Refererend aan de specifieke uitdrukking “vastgestelde eindtijd” (Hebreeuws: *èt-qetz*), spreken Lahaye en Hindson over haar uiteindelijke eindtijd betekenis:

De term ‘eindtijd’ (Hebreeuws: *èt-qetz*) in Daniël (8:17,19;11:35; 12:4,6,9,13) als ook in de rest van het oude testament is verwant aan de term ‘latere dagen’ (Hebreeuws: *à charit hayamim*) (2:28;10:14). Beide zijn eschatologische uitdrukkingen, maar alleen *èt-qetz* verwijst uitsluitend naar de laatste eschatologische periode of gebeurtenis....De focus op de ‘eindtijd’ en de ‘laatste fase van Gods toorn’ onthult dat de gebeurtenissen betreffende Antiochus’ vervolging van het Joodse volk en de ontheiliging van de tempel – en daarmee ook God, de vorst der vorsten – hun uiteindelijke vervulling zullen vinden in de tegenbeeldige figuur, de antichrist, gedurende de grote verdrukking...Antiochus deed veel dingen die de toekomstige antichrist zou doen en op deze manier stelde hij een profetisch patroon vast van wat nog komen moet.⁶³

Overeenkomsten tussen Antiochus en de antichrist

Verder nog dan het feit dat de aartsengel Gabriël direct verklaart dat de uiteindelijke context van het visioen in de eindtijd ligt, hebben wetenschappers tal van overeenkomsten opgemerkt tussen Antiochus en de komende antichrist die de

⁶³ Lahaye and Hindson, p. 239

uiteindelijke context van het visioen, als zijnde de eindtijd, verder bevestigen. Overweeg de volgende treffende overeenkomsten:

1. Zowel Antiochus als de antichrist worden afgebeeld met het symbool van de kleine hoorn. Terwijl naar de antichrist wordt verwezen als ‘een andere hoorn, een kleine’ (Daniël 7:8), wordt ook naar Antiochus verwezen als ‘een kleine hoorn’ (Daniël 8:9).
2. Zowel Antiochus als de antichrist zijn beide grote vervolgers van het volk van God. Waar over de antichrist wordt gezegd dat hij ‘de heiligen van de Allerhoogste zal onderdrukken’, die ‘aan hem overgeleverd zullen zijn’ (Daniël 7:25), wordt er over Antiochus gezegd dat hij ‘een ongekende verwoesting zal aanrichten en dat alles wat hij onderneemt zal lukken; Machtige ten val brengt en zich keert tegen het heilige volk’ (Daniël 8:24).
3. Zowel de antichrist als Antiochus worden omschreven als meedogenloos (8:23) of ‘groter dan de anderen’ (7:20). Zoals Miller beweert: “Beide beschrijvingen impliceren wreedheid en hardheid.”⁶⁴
4. Zowel de antichrist als Antiochus verhogen zichzelf. Waar de antichrist ‘grootspreekt tegen de Allerhoogste’ (Daniël 7:25), staat er over Antiochus geschreven: ‘hij zal zich in zijn hart verheffen...tegen de Vorst der vorsten zal hij opstaan.’ (Daniël 8:25).
5. Antiochus en de antichrist hebben beide grote macht die direct van satan komt. Er staat geschreven over de antichrist: ‘de komst van de wetteloze mens is het werk van satan en zal gepaard gaan met veel machtsvertoon en valse tekenen en wonderen.’ (2 Thessalonicenzen 2:9). Er wordt specifiek gezegd dat satan, de draak, zijn ‘macht aan het beest had gegeven.’ (Openbaring 13:4) en dat de antichrist ‘zal optreden tegen de versterkte vestingen met behulp van een vreemde god’ (Daniël 11:39). Aangaande Antiochus staat er: ‘zijn kracht zal groot worden, maar niet door eigen kracht’ (Daniël 8:24).
6. Zowel Antiochus als de antichrist zullen mensen ten gronde richten. De antichrist zal ‘een ieder die het beeld van het beest niet aanbidt, doden’ (Openbaring 13:15). De apostel Johannes ziet in één van zijn visioenen ‘onreine geesten als kikkers uit de bek van de draak tevoorschijn komen, uit de bek van het beest, die eropuit gaan om alle koningen op aarde bijeen te brengen voor de strijd op de grote dag van de Almachtige God’ (Openbaring 16:13-14). Antiochus op zijn beurt, zal ‘de machtigen in het verderf storten’ (Daniël 8:24).
7. Zowel Antiochus als de antichrist zijn meestermisleiders. De loopbaan van de antichrist wordt gekenmerkt door ‘machtsvertoon en valse tekenen en wonderen.’ (2 Thessalonicenzen 2:9). Tijdens de heerschappij van de antichrist, zullen ‘de bewoners van de aarde’ misleid worden door valse

⁶⁴ Miller, p. 237

‘tekenen’ (Openbaring 13:14). Van Antiochus wordt gezegd dat hij ‘bedreven in listen’ is (Daniël 8:23) en ‘door zijn listigheid zal het bedrog gedijen onder zijn bewind’(Daniël 8:25).

8. Antiochus en de antichrist worden beiden omschreven als trots en arrogant. Over de antichrist staat geschreven dat hij ‘een mond vol grootspraak heeft’, in het bijzonder ‘tegen de Allerhoogste’ (Daniël 7:8,11,25). Over Antiochus staat geschreven dat hij ‘zich in zijn hart zal verheffen’ (Daniël 8:25).
9. Zowel Antiochus als de antichrist gebruiken een valse vrede om hun doel te bereiken. De antichrist zal een valse vredesovereenkomst sluiten met Israël (Daniël 9:26). Over Antiochus staat geschreven dat hij ‘zal komen in zorgeloze rust en het koningschap zal grijpen door slinkse vleierijen’ (Daniël 11:21,24) en ‘in hun zorgeloze rust, velen ten gronde richten’(Daniël 8:25).

Andere overeenkomsten tussen Antiochus IV Epifanes en de antichrist kunnen zeker benadrukt worden en verschillende Bijbeluitleggers hebben dat ook gedaan. Maar ondanks de duidelijke profetische voorafschaduwning van de antichrist in Antiochus en ondanks de gestelde eindtijdcontext van de tekst, hebben veel wetenschappers en profetieleraren geworsteld om ‘de kleine hoorn’ uit Daniël 8 in overeenstemming te brengen met ‘de kleine hoorn’ uit Daniël 7. Hun probleem komt voort uit de gebruikelijke, maar valse aanname dat de kleine hoorn/antichrist van Daniël 7 opkomt uit het Romeinse rijk, waar de kleine hoorn uit Daniël 8 opkomt in het Midden-Oosten. Steven Miller worstelt met deze schijnbare tegenstrijdigheid in zijn bespreking van Daniël:

De visie van een dubbele vervulling, waarin zowel Antiochus als de antichrist worden geprofeteerd, kent moeilijkheden. Bijvoorbeeld dat de antichrist uit Rome komt en niet uit Griekenland zoals Antiochus.⁶⁵

Maar waar Miller hier tegen een probleem aanloopt, wordt dit geheel en al opgelost wanneer men erkent dat Daniël 2 en 7 niet naar het Romeinse rijk verwijzen, maar naar een islamitisch kalifaat. Het gebied dat het islamitische kalifaat besloeg en dat van het gevestigde Seleucidisch-Ptolemeïsche rijk van Antiochus IV Epifanes zijn precies hetzelfde. Wanneer men onderkent dat Daniël 2 en 7 naar het islamitisch kalifaat verwijzen, dan vloeien alle visioenen van Daniël perfect samen en zijn de historische problemen, waar Bijbeluitleggers tegenaan lopen, opgelost. Of het nu Daniël 2, 7 of 8 is, alle drie de profetische teksten wijzen naar het laatste rijk van de antichrist dat opkomt in het Midden-Oosten.

⁶⁵ Miller, p. 232

Hoofdstuk 9

Daniel 10-11: De koning van het noorden

Zoals we tot dusver hebben gezien in het boek Daniël, spreekt elke profetie over de komende antichrist en zijn rijk. Elke opvolgende profetie bouwt voort op de voorafgaande profetie, ze vormen een geheel, waarbij elke passage steeds nieuwe belangrijke informatie toevoegt. Net zoals Daniël 2 (Nebukadnezars beeld) vrijwel perfect wordt gespiegeld in Daniël 7 (de vier beesten), zo is Daniël 11 als profetie bijna een perfecte parallel van Daniël 8. Beide profetieën volgen de val van het Medo-Perzische rijk tot aan het Alexandrisch-Griekse rijk, haar verdeling in de vier Diadochen en de opkomst van Antiochus IV Epifanes, de profetische voorafschaduwning van de antichrist.

Daniël 10: de boodschapper van God

Het visioen van Daniël 11 begint eigenlijk in Daniël 10, waar ons wordt verteld over Daniëls ontmoeting met een engel. Dan, in hoofdstuk 11, wordt het visioen uitgelegd. De openbaring begint met Daniëls ontmoeting met de engel:

Op de vierentwintigste dag van de eerste maand, toen ik mij aan de oever van de grote rivier de Tigris bevond, sloeg ik mijn ogen open en zag een man, gekleed in linnen, met om zijn heupen een gordel gemaakt van goud uit Ufaz. Zijn lichaam was als turkoois, zijn gezicht leek een bliksem en zijn ogen waren als fakkels van vuur. Zijn armen en voeten glansden als gepolijst brons en zijn stemgeluid leek door een mensenmenigte te worden voortgebracht. Alleen ik, Daniël, zag de verschijning. - Daniël 10:4-7

In vers 14 onthult de engel aan Daniël de uiteindelijke eindtijdcontext van het visioen:

De man zei tegen me: 'Daniël, geliefde man, luister naar de woorden die ik tot je spreek en kom overeind, want ik ben naar je toe gestuurd.' ...Ik ben gekomen om je inzicht te geven in wat er aan het einde van de tijd met je volk zal gebeuren; want dit is opnieuw een visioen dat over de toekomst gaat.'
- Daniël 10:11,14

Dit punt is essentieel. Net als in Daniël 8 heeft de profetie zowel een historische als een eindtijd betekenis. De dubbel gelaagde interpretatie wordt erkend door vrijwel elke Bijbeluitlegger:

- Jerome verklaart dat de uiteindelijke betekenis van de profetie betrekking heeft op “wat staat te gebeuren met het volk Israël, niet in de nabije toekomst, maar in de laatste dagen, dat is, bij het einde van de wereld”.⁶⁶
- Gleason L. Archer verklaart: “de engel begint aan Daniël het lot van het Hebreeuwse volk in de laatste dagen uit te leggen...Het visioen gaat verder dan zijn tijd naar de laatste periode in de wereldgeschiedenis voordat de Zoon des Mensen komt met grote macht om het koninkrijk van God op aarde te vestigen.”⁶⁷
- Lahaye en Hindson stellen: “de profetieën van hoofdstuk 11 hebben te maken met gebeurtenissen in de nabije toekomst (historische vervulling)...en gebeurtenissen in de verre toekomst (eschatologische vervulling) – op opkomst van de kleine hoorn uit het vierde rijk, de antichrist.”⁶⁸
- John Walvoord verklaart: “De uitdrukking ‘in de laatste dagen’ is een belangrijke chronologische term die gerelateerd is aan het profetische programma dat zich ontvouwt in het boek Daniël...zich uitbreidend en haar climax bereikend in de wederkomst van Jezus christus op aarde.”⁶⁹
- Steven Miller zegt: “‘in de toekomst’ is een vertaling van het Hebreeuwse *béahârît hayyāmîm*, meestal vertaald als ‘in de laatste dagen’. Gewoonlijk beschrijft de uitdrukking gebeurtenissen die plaatsvinden kort voor of tijdens de komst van Gods koninkrijk op aarde...De climax van het historische overzicht dat door de engel wordt gegeven, is het toekomstige koninkrijk van God.”⁷⁰

Na de uiteindelijke betekenis en het doel van het visioen van Daniël te hebben uitgelegd, begint de engel vervolgens de gebeurtenissen uit te leggen die betrekking

⁶⁶ Jerome as quoted in *Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (Dowers Grove, IL, IVP, 2008), p. 278

⁶⁷ Gleason L. Archer, Jr. *The Expositors Bible Commentary, Volume 7, Daniel - Minor Prophets* (Zondervan, Grand Rapids, 1985), p.125

⁶⁸ Tim Lahaye, Ed Hindson *The Popular Bible Prophecy Commentary* (Eugene, OR, Harvest House, 2007) p. 258

⁶⁹ John Walvoord, *Daniel: The Key To Prophetic Revelation* (Moody, Chicago, 1989) p. 248

⁷⁰ Stephen L. Miller, *Daniel: The New American Commentary Series* (Nashville, TN, Broadman and Holman, 1994) pp. 286-287

hebben op de nabije toekomst van het Medo-Perzische rijk en haar val door Alexander de Grote:

Er zullen nog drie koningen in Perzië opstaan, en de vierde zal een grotere rijkdom bezitten dan alle eerdere...Daarna staat er een heldhaftige koning op, die met groot gezag regeert en doet wat hij wil. - Daniël 11:2,3

Zoals we hiervoor zagen, in Daniël 8, resulteerde Alexanders voortijdige dood in de opdeling van zijn rijk onder zijn vier opvolgers:

Maar nauwelijks is hij opgestaan of zijn koninkrijk stort ineen en wordt opgedeeld naar de vier windrichtingen. Zijn rijk valt niet aan zijn nakomelingen toe en is niet zo machtig als toen hijzelf heerste, want het wordt uiteengerukt, het komt aan anderen dan de zijnen toe. -Daniël 11:4

Wat volgt in de verzen 5-20 is de erg gedetailleerde weergave van de historische conflicten tussen de twee belangrijkste dynastieën van Alexanders voormalige rijk; het Seleucidische rijk in het noorden en de Ptolemeische dynastie in het zuiden. Over de verzen 5-20 zegt Oudtestamenteisch wetenschapper John C. Whitcomb:

Deze opmerkelijk gedetailleerde profetie van de 150jarige strijd tussen de verschillende erfgenamen van Alexanders rijk concentreert zich op Ptolemaeus I Soter (323-283 voor Chr.) en zijn opvolgers in Egypte (de koningen van het zuiden) en Seleucus I Nicator (312-281 voor Chr.) en zijn opvolgers in Syrië (de koningen van het noorden).⁷¹

Dan, in de verzen 21-35, wordt ons verteld over de loopbaan van Antiochus IV Epifanes, de 'kleine hoorn' van Daniël 8, de 8^e heerser van het noordelijke Seleucidische rijk:

In zijn plaats staat een verachtelijk man op, aan wie geen koninklijke waardigheid is verleend. Hij komt uit het niets en weet het koningschap door sluwheid te verwerven. - Daniël 11:21

De voortdurende historische strijd tussen het Seleucidische rijk in het noorden en het Ptolemeische rijk in het zuiden blijft een belangrijk aandachtspunt in het zich ontvouwende verhaal:

⁷¹ Whitcomb, *Daniel: Everyman's Bible Commentary* (Chicago, Moody Press, 1985) p. 148

Hij zal zijn krachten verzamelen en met een groot leger optrekken tegen de koning van het Zuiden. De koning van het Zuiden zal zich opmaken voor de strijd met een zeer groot en krachtig leger, maar hij zal geen stand kunnen houden, want men zal een aanslag tegen hem beramen. - Daniël 11:25

Verzen 33-35 sluiten de bespreking over Antiochus af met enkele vermaningen over het volharden van het Joodse volk onder de vervolging van Antiochus, als een belangrijke voorafschaduwning van het doorzettingsvermogen dat nodig zal zijn in de laatste dagen.

De antichrist

De bespreking van de historische uitwerking van de strijd tussen het Seleucidische rijk, geleid door Antiochus, en het Ptolemeische rijk in het zuiden eindigt met vers 35. Hoewel sommige wetenschappers het oneens zijn met dit standpunt, is het algemeen geaccepteerd onder conservatief-futuristische geleerden, dat de verzen 35 en 36 het overgangspunt markeren van Antiochus naar zijn eindtijd-evenbeeld, de antichrist:

- Jerome, sprekend over de Joodse en Christelijke interpretatie van deze passage in de 4^e eeuw, zegt: “De Joden geloven dat deze passage verwijst naar de antichrist....ook wij zien deze passage als een verwijzing naar de antichrist.”⁷²
- John Walvoord spreekt over de overgang van het historische naar de eindtijd, beginnend bij vers 36: “Beginnend met vers 36, zien we een scherpe breuk in de profetie, geïntroduceerd door de uitdrukking *de tijd van het einde* in vers 35. Tot aan dit punt is de profetie over de Perzische en Griekse rijken tot in detail en met verbazingwekkende precisie in vervulling gegaan. Beginnend met vers 36 doet zich echter een geheel andere situatie voor.”⁷³
- Robert D. Culver, voormalig Oudtestamentisch en Hebreeuws professor aan het Grace Theologisch seminarium, bespreekt in zijn *Daniël and the latter days* de overgang van Antiochus naar de antichrist in vers 36: “Mijn eigen mening (de meerderheid volgend van de recente pre-millennialistische commentatoren) is dat de voorspeling in vers 21 tot 35 over Antiochus gaat, maar dat vanaf vers 36 is de antichrist, aangeduid met ‘de koning die zal handelen naar zijn wil’ het hoofdthema van de profetie, tot aan het einde van hoofdstuk 11. Met het bovengenoemde standpunt, dat Antiochus wordt

⁷² Jerome, *Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (Dowers Grove, IL, IVP, 2008), p 298.

⁷³ Walvoord, p. 270

beschreven in vers 21-35, en is de gedetailleerde geschiedenis een afspiegeling van de toekomstige loopbaan van de antichrist...”⁷⁴

- Dr. Thomas Ice bevestigt ook de brede acceptatie van dit standpunt: “vrijwel alle futuristen geloven dat Daniël 11:1-35 in het verleden in vervulling is gegaan, voornamelijk gedurende de 2^e eeuw voor Christus. De koning van het noorden en van het zuiden in de verzen 1-35 wijst duidelijk op het ‘conflict tussen de Ptolemaeën en de Seleuciden’.”⁷⁵

Dus wetenschappers zijn het er algemeen over eens dat tussen de verzen 35 en 36 er een verschuiving plaatsvindt van het type (Antiochus) naar het antitype (de antichrist). Hier zien we dat de antichrist iemand is die doet wat hij wil, ofwel volgens zijn eigen wil handelt. Zoals we zagen in Daniel 8 is hij een trots en arrogant persoon. Hij zal openlijk godslasteringen uitspreken tegen elke god, maar in het bijzonder tegen Yahweh, de enige ware God. Hoewel het vers zegt dat hij elke god lastert, zien we in het volgende vers dat er één specifieke god is die hij eert. En tot slot zien we dat hij voorspoedig zal zijn in alles dat hij onderneemt tot ‘de gramschap ten einde is’, wanneer Jezus terugkomt om met zijn godslasteringen af te rekenen:

De koning doet wat hij wil. Hij wordt hoogmoedig en stelt zich boven iedere god, en tegen de God der goden spreekt hij lasterlijke woorden. Toch zal hij in voorspoed leven totdat de toorn is uitgewoed, want wat besloten is moet worden uitgevoerd. - Daniël 11:36

Verzen 37-39 bevatten essentiële informatie aangaande de aard en het religieus systeem van de antichrist. We stellen de bespreking van deze verzen even uit en zullen het hele volgende hoofdstuk gebruiken om hier dieper op in te gaan. Voor nu focussen we op vers 40 tot en met het einde van de profetie. Vers 40 vertelt ons dat de context van dit laatste deel van de profetie de eindtijd is:

In de eindtijd zal de koning van het Zuiden met de koning van het Noorden in botsing komen, en die zal hem bestormen met wagens en ruiters en talloze schepen. Hij zal landen binnenvallen en er als een vloedgolf doorheen razen.
- Daniël 11:40

Bijbeluitleggers zijn verdeeld over wat hier de identiteit is van de koning van het noorden. Hoewel wetenschappers unaniem waren aangaande de identiteit van de koning uit het noorden in de zes eerdere verzen die verwezen naar de Seleucidische koningen, zijn zij over de identiteit van de koning van het noorden in vers 40

⁷⁴ Robert D. Culver, *Daniel and the Latter Days*, (Fleming H. Revell Co.)

⁷⁵ Thomas Ice, *Ezekiel 38 and 39 Part XXVII* <http://www.pre-trib.org/data/pdf/Ice-Ezekiel3839Part271.pdf>

verdeeld. Sommigen, zoals ikzelf, denken dat het duidelijk is dat de koning uit het noorden de antichrist is. Anderen echter zien de koning uit het noorden van vers 40 als een vijand van de antichrist en een bondgenoot van de koning uit het zuiden.

De historische benadering: de koning van het noorden als antichrist

Tussen degenen die de koning uit het noorden identificeren als de antichrist bevinden zich Bijbeluitleggers uit zowel de vroege kerk als de moderne tijd. Ik refereer aan dit standpunt als ‘de historische benadering’:

- Hippolytus, een volgeling van Ireneaus, identificeert in zijn 2^e-eeuwse traktaat *Over Christus en de antichrist*, de koning van het noorden als de antichrist.⁷⁶
- Lactantius stelt in de 3^e eeuw: “een koning zal opkomen in Syrië, geboren uit een kwade geest, de onderwerper en vernietiger van het menselijk ras, die hetgeen is overgebleven van het eerdere kwaad zal vernietigen, samen met hemzelf....hij zal proberen de tempel van God te vernietigen en de rechtvaardigen vervolgen.”⁷⁷
- Theodoretus van Cyrillus, in de 4^e eeuw, identificeert de koning uit het noorden ook als de antichrist: “De koning van het zuiden zal oorlog voeren tegen deze, die de koning uit het noorden wordt genoemd...Antiochus, die een soort antichrist was, werd ook de koning uit het noorden genoemd. Wanneer de koning van het zuiden hem aanvalt, zal hij tegen hem ten strijde trekken met een menigte en met sterke strijdkrachten, zowel op het land als op de zee, en de overwinning behalen.”⁷⁸
- Gleason L. Archer stelt, na een alternatief standpunt te hebben overwogen: “Het lijkt echter veel eenvoudiger en overtuigender om ‘de koning van het noorden’ in de vers op te vatten als niemand anders dan de eindtijdelijke ‘kleine hoorn’, de antichrist.”⁷⁹
- G. H. Lang, wiens beschouwing van Daniël de hoogste lof en aanbeveling kreeg in het voorwoord van F.F. Burce, zegt: “Aangezien de antichrist zal opkomen in het Syrische land, leidt de profetie ons vanzelfsprekend naar dat land (de koning van het noorden) en naar zijn rivaal, Egypte (de koning van

⁷⁶ As quoted in Antichrist booklet, p. 35

⁷⁷ Lactantius, *Divine Institutes* 7:17, 307 A.D

⁷⁸ Theodoret of Cyr, Commentary on Daniel Daniel 11.40, as quoted in *Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (Dowers Grove, IL, IVP, 2008) p. 301

⁷⁹ Gleason L. Archer, Jr. *The Expositors Bible Commentary, Volume 7, Daniel - Minor Prophets* (Zondervan, Grand Rapids, 1985), p. 147

het zuiden). In de tijd van Daniël, en lang daarna, vormden Syrië (de term die nu beperkt is tot het land ten noorden van Palestina) en wat nu Assyrië wordt genoemd één koninkrijk, Syrië, dat een tijdlang regeerde tot aan de grenzen van India.”⁸⁰

- Edward J. Young, voormalig Oudtestamenteisch professor aan het Westminster Theological Seminary, stelt: “...de oorlogen tussen het zuiden en het noorden wijzen duidelijk naar de grote strijd in de eindtijd. De twee tegenstanders zijn de antichrist en de koning van het zuiden, die de oorlog begint door tegen hem ten strijde te trekken.”⁸¹
- Steven Miller bevestigt dit: “Het blijkt duidelijk uit de beschrijving van de ‘koning van het noorden’ dat hij niemand anders is dan de antichrist.”⁸²
- Geoffrey R. King, een Brits predikant en auteur zegt: “Ik denk dat hij de koning van het noorden moet zijn...de Assyriër...hij is het equivalent van het beest uit Openbaring.”⁸³
- C.F. Keil, een Duits theoloog en Hebraïst, beargumenteert dat: “In vers 40-43 we niet lezen over een oorlog van de vijandelijke koning (de antichrist) tegen de koning van het zuiden en de koning van het noorden.”⁸⁴
- Britt Gillette, een populaire profetie blogger zegt: “Daniël hoofdstuk 11...linkt de antichrist duidelijk aan het noordelijke koninkrijk van het verdeelde Griekse rijk. Dit rijk werd geregeerd door een van Alexanders’ generaals, Seleucus, die heerste over de gebieden van Syrië, Mesopotamië en Perzië. Om die reden is het redelijk om aan te nemen dat de antichrist op een bepaalde manier verbonden zal zijn aan deze geografische regio in het Midden-Oosten.”⁸⁵

⁸⁰ G.H. Lang, *The Histories and Prophecies of Daniel*, (London, Paternoster, 1930), p. 158

⁸¹ Edward J. Young, *The Prophecy of Daniel*, (Grand Rapids, WM. B. Eerdmans, 1949), p. 251

⁸² Miller, p. 309

⁸³ Geoffrey R. King, *Daniel: A Detailed Explanation of the Book* (Ilford, Midnight Cry, 1966), p. 235

⁸⁴ C.F. Keil, *Commentary on The Old Testament: Volume 9, The Book of Daniel* (Peabody, MA, Hendrickson, 2006), p. 808

⁸⁵ Britt Gillette, *The Nationality of the Antichrist* <http://www.raptureready.com/featured/gillette/ac2.html>

De populaire benadering: drie koningen

In contrast met de historische benadering nemen velen tegenwoordig het standpunt in dat de tekst drie verschillende koningen beschrijft. Deze populaire benadering stelt dat de koning van het noorden een vijand is van de antichrist.

- Leon Wood, in zijn beschrijving van Daniël, erkent de discussie tussen wetenschappers en concludeert dat de koning van het noorden niet de antichrist is, maar in plaats daarvan een Russisch leider.⁸⁶
- Tim Lahaye en Ed Hindson, in hun *Popular Bible prophecy commentary*, schrijven: “De veldtocht van de antichrist zal zich uiteindelijk op Israël richten (Daniël 11:41), maar hij zal eerst een tweevoudige aanval moeten overwinnen van zowel de koning uit het zuiden als de koning uit het noorden (vers 40-44), voordat hij zijn doel kan bereiken (vers 45). Blijkbaar zullen deze twee koningen/naties een alliantie tegen de antichrist vormen en een gezamenlijke aanval inzetten.”⁸⁷
- John C. Whitcomb zegt: “De koning van het zuiden moet daarom een toekomstige Egyptische vorst zijn, uitgaande van het eerdere gebruik van de term in dit hoofdstuk en ook van de duidelijke verklaringen van 11:42-43. Vermoedelijk in alliantie met de koning van het noorden (zoals Rusland vandaag de dag?), zal de eschatologische Egyptische vorst een afleidende aanval inzetten en ‘tegen hem optrekken’, dat is. Tegen ‘de vorst die handelt naar zijn eigen wil’ (de antichrist).”⁸⁸
- Robert Culver, zeggende: “Tot dat punt gaat het overgrote deel van het hoofdstuk over de koning van het zuiden (Egypte), de koning (Antiochus) van het noorden (Syrië) en hun conflicten met elkaar en met Israël. Echter, de eigennuttige koning is hierin een derde partij. In conflict met beide koningen.”⁸⁹

⁸⁶ Leon Wood, *A Commentary on Daniel* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1963) p. 280-315

⁸⁷ Lahaye, Hindson p. 262

⁸⁸ Whitcomb, p. 155

⁸⁹ Robert Duncan Culver, *Daniel and the Latter Days*, (Chicago, IL, Moody Press, 1977), p. 180

Problemen met de Populaire benadering

Volgens de populaire benadering beschrijft Daniël 1:36-45 drie koningen: 1) de antichrist, 2) de koning van het noorden, 3) de koning van het zuiden. De koning van het noorden en de koning van het zuiden worden gezien als samen optrekkend tegen de antichrist. Niet alleen is deze benadering in strijd met de opvattingen van de vroege kerk, ze is ook in strijd met de duidelijke lijn en grotere context van de passage. Door Daniël 8 en 11 heen is Antiochus IV Epifanes een duidelijke voorafschaduw van de antichrist. Alle wetenschappers zijn het hierover eens. Maar de laatste historische koning van het Seleucidische rijk zijnde, was Antiochus ook de laatste koning van het noorden. Wanneer wetenschappers kijken naar de verschillende karakteristieken, beschrijvingen, daden en titels van Antiochus, zoals opgeschreven in Daniël 8 en 11, schrijven zij deze allemaal toe aan de antichrist. Dit behelst omschrijvingen van Antiochus als:

- De kleine hoorn (Dan. 7:8,8:9)
- Een vernietiger en vervolger van Gods volk (Dan. 7:25, 8:24, Openb. 13:13-15)
- Hij die zijn macht ontvangt van satan (Dan. 8:24, 11:39, 2 Thess. 2:9, Openb. 13:4)
- Een godslasteraar (Dan. 8:25, 7:8,11,25)
- Arrogant en zichzelf verheffend (Dan. 7:8,11,25, 8:25)
- Een verachtelijk persoon (Dan. 11:21)
- De onteerder van de Joodse tempel
- Met een meedogenloos gelaat, een woest uiterlijk (Dan. 7:20, 8:23)
- Een manipulator die misleiding gebruikt om macht te verwerven (Dan. 8:23,25, 2Thess. 2:9, Openb. 13:14)
- Iemand die een valse vrede gebruikt om de overwinning te behalen (Dan. 8:25, 11:21,24)

Al deze beschrijvingen worden toegekend aan zowel Antiochus IV Epifanes als de antichrist. Maar wat betreft zijn titel als koning van het noorden, heerser over het Seleucidische rijk, breekt de populaire benadering plotseling met het verband tussen de antichrist en deze titel. Het bizarre resultaat is dat Antiochus wordt gezien als zowel een voorafschaduw van de antichrist als de voorafschaduw van zijn belangrijkste tegenstander. Maar hoe kan hij beide zijn? Dat slaat eenvoudigweg nergens op. Daarnaast worden de koning van het noorden en de koning van het zuiden, die gedurende het gehele historische deel van de profetie als vijanden werden gezien, plotseling voorgesteld als bondgenoten tegen de antichrist. Zoals Lahaye en Hindson stellen: “deze twee koningen/naties zullen een alliantie vormen tegen de

antichrist en een gezamenlijke aanval tegen hem inzetten.”⁹⁰ Zelfs Paul Tanner, een voorstander van de populaire driekoningenbenadering, erkent de problematische en tegenstrijdige aard van dit standpunt:

Een mogelijke zwakte van deze opvatting is de lichte inconsistentie met het eerdere gedeelte van het hoofdstuk. De driekoningen-benadering lijkt te suggereren dat de ‘koning van het noorden’ en de ‘koning van het zuiden’ samen optrekken in hun vijandigheid jegens de antichrist, waar in een eerder gedeelte van de tekst de koningen worden voorgesteld als in conflict zijnde met elkaar.⁹¹

Tanner heeft helemaal gelijk en zijn eerlijkheid is verfrissend. Deze benadering draait de historische typering (vijanden) om in precies het tegenovergestelde (bondgenoten). Waar is de onderbouwing voor zo’n complete ommekeer van 180°? Ondanks haar brede populariteit is deze benadering zowel inconsistent als volkomen onlogisch. Het zou door zorgvuldige studenten van de Schrift moeten worden verworpen. Maar wat is de basis voor deze benadering? Hoe komen zoveel anderszins uitstekende uitleggers tot dit standpunt? Het antwoord is simpel. Omdat de meeste Bijbeluitleggers de tekst bekijken vanuit de onjuiste aanname van een Romeinse of Europese antichrist. Wanneer Daniël 11 echter openbaart dat de Antichrist afkomstig is uit de regio van Turkije, Syrië en Irak (het Seleucidische Rijk), kunnen zij de verschillende teksten niet met elkaar in overeenstemming brengen en dwingen zij een onnatuurlijke lezing van de tekst af. Zoals Leon Wood dan ook stelt:

De beschrijving ‘koning van het noorden’ is geen toepasselijke beschrijving van de antichrist, aangezien zijn land, Rome, niet ten noorden ligt van Palestina. Een Russische heerser past echter wel in het plaatje, aangezien Rusland zich direct ten noorden bevindt, waarbij Moskou zich bijna op een directe Noord-zuidlijn met Jeruzalem bevindt.⁹²

Hoewel het gehele hoofdstuk Daniël 11 spreekt van een Midden-Oosters rijk, wordt er plotseling – zonder onderbouwing, behalve de vage aanduiding ‘noorden’, een algemene term met een brede interpretatiemogelijkheid – door Wood, Whitcomb en tal van anderen gekozen om hierin een Russische strijdmacht te zien. Dit is een klassiek geval van pure speculatieve exegese. Hier kunnen we zien hoe de onjuiste aanname van een Romeinse antichrist leidt tot een opeenstapeling van fouten die vervolgens ook de interpretatie van deze tekst en vele andere aantast. In plaats

⁹⁰ Lahaye, Hindson p. 262

⁹¹ J. Paul Tanner, *Daniel’s “King of the North”: Do We Owe Russia and Apology?* JETS 35/3 (September 1992) 315-328

⁹² Wood, pp. 308-309

daarvan, in overeenstemming met de duidelijkste en eenvoudigste lezing van de tekst, in lijn met de vroege kerk als ook met de overduidelijke Midden-Oosterse focus van alle eerdere profetische passages, concluderen we dat de titel ‘koning van het noorden’ wordt gebruikt om de antichrist mee te omschrijven. Deze titel wordt in Daniël 11 zeven keer gebruikt (verzen 6,7,8,11,13,15 en 40). De eerste zes keer verwijst het naar de verschillende koningen van het Seleucidische rijk. Maar in vers 40, wordt de antichrist, als de tegenhanger van Antiochus IV Epifanes in de eindtijd, ook omschreven als ‘de koning van het noorden’, die in de laatste dagen zal regeren over een herstelde versie van het Seleucidische rijk. Deze benadering is redelijk, simpel en duidelijk en biedt een oplossing voor de moeilijkheden, tegenstrijdigheden en spanningen die veel Bijbeluitleggers al jarenlang bezighouden.

De aanvaller uit het noorden

Teruggaand naar de tekst, lezen we dat de antichrist Israël (omschreven als het sierraadland) zal binnenvallen, net als vele andere landen. Maar Edom, Moab en de zonen van Ammon zullen van zijn veroveringen gespaard blijven. De groepering van deze drie oude volken en hun vrij directe overeenkomst met hedendaags Jordanië, heeft veel Bijbeluitleggers ertoe gebracht aan te nemen dat het hedendaagse Hasjemitische koninkrijk van Jordanië niet zal vallen onder de veroveringen van de antichrist:

Ook het Sieraadland valt hij binnen. Velen worden onderworpen, alleen de volgende volken zullen aan hem ontkomen: Edom, Moab en het belangrijkste deel van de Ammonieten. - Daniël 11:41

Na het binnenvallen van Israël zal de antichrist de drie landen Egypte, Libië en Nubië veroveren, wat overeenkomt met de hedendaagse islamitische republiek Sudan.

Hij wordt heer en meester over vele landen, ook Egypte ontkomt niet aan hem. Hij eigent zich het goud en zilver en de andere kostbaarheden van Egypte toe. Libiërs en Nubiërs maken deel uit van zijn gevolg. - Daniël 11:42-43

De vroege Christenen geloofden dat de drie landen van Egypte, Libië en Sudan hier overeenkwamen met de drie hoorns, die volgens Daniël 7:8 als eerste door de antichrist zullen worden uitgerukt. Hippolytus stelt in zijn *Treatise on Christ and antichrist*:

En hiermee werd niemand anders aangeduid dan de Antichrist... Hij zegt dat drie horens door hem met wortel en al worden uitgerukt, namelijk de drie

koningen van Egypte, Libië en Ethiopië, die hij uit de weg ruimt in de slagorde van de strijd.⁹³

Ook Jerome ziet Egypte, Libië en Sudan als de drie hoorns die als eerste zullen worden uitgerukt door de antichrist:

We leggen dit laatste hoofdstuk van het visioen uit als betrekking hebbend op de antichrist, waarbij wordt gesteld dat tijdens zijn oorlog tegen de Egyptenaren, Libiërs en Ethiopiërs (Nubië-Sudan), hij drie van de tien hoorns zal verbrijzelen...⁹⁴

Dan, ergens middenin de veroveringen van de antichrist, komen er ‘geruchten’ uit zowel het noorden als het zuiden, die hem diep verontrusten. Wat deze geruchten precies inhouden, kunnen we slechts vermoeden, maar het ligt voor de hand aan te nemen dat zij gaan over de bewegingen van grote legers, wellicht uit Rusland in het noorden of China in het oosten:

Maar geruchten uit het oosten en het noorden zullen hem opschrikken, en hij zal in grote woede uittrekken om velen te verdelgen en te vernietigen.
- Daniël 11:44

Uiteindelijk wordt geschreven dat de antichrist ‘zijn koninklijke tenten’ opslaat in het land Israël, waar hij ‘aan zijn einde komt’:

Hij zal zijn koninklijke tenten opslaan tussen de zee en de heilige berg in het Sieraadland, maar dan vindt hij zijn einde zonder dat iemand hem helpt.
- Daniël 11:45

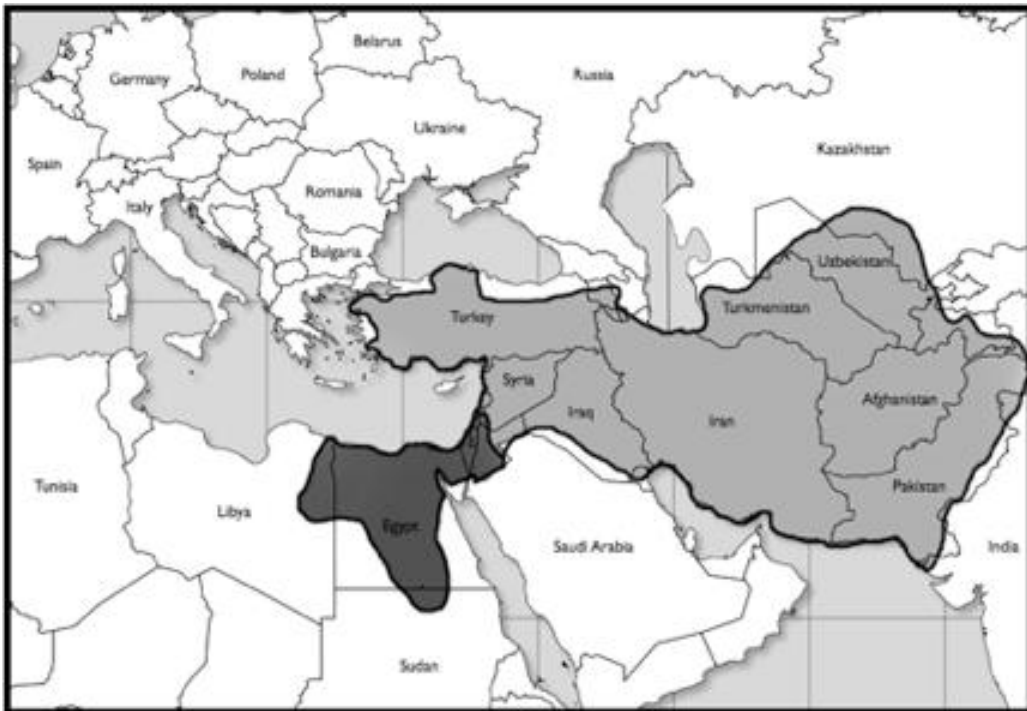
Profetische implicaties voor de toekomst

In Daniël 8 is Antiochus IV Epifanes een voorafschaduwing van de antichrist wat betreft zijn karakter en daden tegen het volk en het land Israël. Hier, in Daniël 11, wordt Antiochus wederom omschreven als een voorafschaduwing van de antichrist. Deze keer is dat met betrekking tot de oorlogen die hij zal voeren en de regio van waaruit hij zal opkomen. Zoals we hebben gezien was dit het standpunt van de vroege Christenen. De implicaties van deze profetie aangaande de zogeheten ‘Arabische

⁹³ Hippolytus, *Treatise on Christ and Antichrist* 25

⁹⁴ Jerome, as quoted in *Ancient Christian Commentary on the Scriptures Volume XIII* (Dowers Grove, IL, IVP, 2008), p. 302

lente' zijn diepgaand. In de komende dagen en jaren mogen we verwachten dat er een noordelijke leider op zal staan uit de regio van Turkije, Syrië of Irak, overeenkomstig met het gebied van het Seleucidische rijk. Een andere, zuidelijke leider, zal opstaan in Egypte. De zuidelijke leider zal 'botsen' met de noordelijke leider, wat zal leiden tot een grootschalige militaire confrontatie. Egypte zal vallen aan de noordelijke leider. Libië en Sudan (Nubië) zullen zich dan aan de noordelijke leider overgeven. Hierna zullen zeven andere naties uit de regio hun steun betuigen aan de noordelijke leider/antichrist en zijn opkomende rijk. Dit herleefde/gevormde rijk is hetzelfde rijk dat is voorspeld in Daniël 2 als de voeten van ijzer en klei, en in Daniël 7 als de tien hoorns. Dit zal het laatste rijk van de antichrist zijn, dat het volk van God in de hele regio en op veel plaatsen op aarde zal verpletteren, voordat het compleet verwoest zal worden door Jezus de Messias.

Seleucidische koninkrijk in het noorden en het Ptolemeische koninkrijk in het zuiden
(± 275 voor Chr.)⁹⁵

⁹⁵ *Moody Atlas of the Bible* (Chicago, IL, Moody 2009) pp. 208-209

Hoofdstuk 10

Daniel 11: De theologie van de antichrist: zal hij beweren God te zijn?

In het voorgaande hoofdstuk hebben we het gedeelte van Daniël 11 onderzocht dat het gebied uitlichtte van waaruit de antichrist zal opkomen, als ook zijn profetische titel ‘koning van het noorden’. We moeten nu terug naar de verzen 36-39 om te begrijpen wat de passage zegt aangaande de religie of de theologie van de antichrist. In het vorige hoofdstuk hebben we vers 36 besproken, dat de antichrist uitbeeldt als iemand die zijn eigen wilt volgt, zichzelf verheft en elke god lastert, in het bijzonder Yahweh, de enige ware God. Echter, in de verzen die volgen, wordt duidelijk dat hoewel de antichrist niet alleen de God van de Bijbel lastert, maar vrijwel elke andere god, er een specifieke god is die hij eert. Laten we naar de tekst kijken:

En hij zal niet letten op de goden van zijn vaders, en ook niet op het verlangen van de vrouwen. Hij zal op geen enkele god letten, maar zichzelf boven alles groot maken. En hij zal de god van de vestingen in zijn standplaats eren. Hij zal namelijk de god die zijn vaders niet gekend hebben, eren met goud, met zilver, met edelgesteente en met kostbaarheden. – Daniël 11:37-38

In dit gedeelte vinden we enkele zeer belangrijke uitspraken aangaande de religieuze standpunten van de antichrist. Ik hoor vaak dat Christenen dogmatische verklaringen doen aangaande het geloof van de antichrist, gebaseerd op slechts één geïsoleerd stukje uit de tekst, terwijl zij andere stukken negeren. Ik heb bijvoorbeeld horen citeren: “Hij zal op geen enkele god letten”, als onderbouwing voor de claim dat de antichrist een atheïst zal zijn. Anderen citeerden: “En hij zal niet letten... op het verlangen van de vrouwen”, als bewijs dat hij homoseksueel zal zijn. Weer anderen citeerden: “En hij zal niet letten op de goden van zijn vaders”, om daarmee aan te tonen dat hij een Jood zal zijn die zich heeft bekeerd tot een andere religie of het Judaïsme gewoonweg afwijst. Maar het volledige beeld dat hier geschetst wordt begrijpen, vereist een holistische analyse van de tekst. Deze verzen bevatten de viervoudige geloofsbelijdenis van de antichrist. De eerste drie elementen van deze belijdenis zijn negatief van aard. Ze geven aan wat de antichrist afwijst en ontkent. Het vierde element laat zien wat de antichrist daarentegen wel bevestigt en eert. Hieronder staan de vier elementen die het geloofssysteem van de antichrist definiëren:

- De antichrist verwerpt ‘de God van zijn vaderen’
- De antichrist verwerpt ‘het verlangen van de vrouwen’
- De antichrist verwerpt ‘elke andere god’
- De antichrist bevestigt en eert ‘de god van de vestingen’

Laten we analyseren waar elk van deze elementen van de geloofsbelijdenis van de antichrist naar wijst.

De God van zijn vaderen

De eerste goddelijke entiteit die de antichrist afwijst is ‘de God van zijn vaderen’. Veel studenten van Bijbelse profetie hebben deze uitdrukking verkeerd geïnterpreteerd en menen dat de antichrist eenvoudigweg de religie van zijn jeugd afwijst, dat hij de religie van zijn vader en grootvader afwijst. Andere hebben betoogd dat het specifieke Hebreeuwse woord hier voor ‘God’ gemakkelijk kan worden gebruikt voor een heidense ‘god’ of ‘goden’. Maar geen van deze suggesties zijn in overeenstemming met de volledige betekenis van de Hebreeuwse uitdrukking (*elohim ab*). Deze uitdrukking wordt frequent gebruikt in de Schriften. Elke keer dat het wordt gebruikt, verwijst het naar de Heer (Yahweh). Dit heeft ertoe geleid dat veel geleerden concludeerden dat de antichrist Joods zal zijn. Zoals A.C. Gaebelin stelt:

De koning antichrist zal niet letten op de Goden van zijn vaderen. Hier wordt de Joodse afkomst duidelijk. Het is een Joodse uitdrukking ‘de Goden van zijn vaderen’.⁹⁶

Daarom, omdat het een verwijzing is naar de Heer, de God van Abraham, Izaäk en Jacob, geloven Gaebelin en vele anderen dat de antichrist alleen een Jood kan zijn, die zijn voorouderlijke religie afwijst. Gaebelin heeft gelijk dat *elohim ab* een verwijzing is naar de God van de Joden, maar dit bewijst niet per definitie dat de antichrist Joods zal zijn. Het probleem bij deze redenering kan worden gevonden in het populaire kerkelijke kinderliedje: ‘*Vader Abraham had vele zonen, vele zonen had vader Abraham*’. Met andere woorden, omdat de antichrist de God van zijn vader Abraham afwijst, bewijst niet dat hij een Jood is. Hij zou ook een Ismaëliet kunnen zijn, een Edomiet of een afstammeling van een willekeurig aantal verwanten van Abrahams zonen, die een groot deel van het Midden-Oosten bevolken en vandaag de dag verspreid zijn over de hele aarde. We moeten uiterst voorzichtig zijn met het

⁹⁶ Arno Clemens Gaebelin, *The prophet Daniel: A Key to the Visions and Prophecies of the Book of Daniel* (N.Y., New York, Our Hope, 1911) p. 188

gebruik van dit Bijbelgedeelte om de etniciteit van de antichrist te bepalen. Het simpele feit is hier dat de antichrist ‘geen acht zal slaan’ op de Heer, de God van Abraham, Izaäk en Jacob. In feite, hoewel vele kerkvaders en hedendaagse commentatoren hebben beweerd dat de antichrist een Jood zal zijn, bewijst het Bijbelse patroon iets anders. Elke typering of voorafschaduwing van de antichrist door de gehele Schrift heen, was een niet-Joodse vijandelijke leider. Of we nu spreken over de farao, Sanherib (de Assyriër), Nebukadnezar (de koning van Babylon) of Antiochus IV Epifanes, zij waren allen niet-Joodse heidense wereldleiders. Het is veel aannemelijker dat de antichrist dit patroon volgt en een niet-Joodse wereldleider zal zijn die de God van Abraham, Izaäk en Jacob afwijst. Hoewel veel moslim apologeten beweren dat Allah, de god van de islam, in feite dezelfde God is als die van Abraham, Izaäk en Jacob, is dit voornamelijk islamitische propaganda. De Allah van islam heeft veel meer overeenkomsten met Sin, de maangod die Abraham achterliet in de woestijn.

Het verlangen van de vrouwen

Ten tweede verwerpt de antichrist ‘het verlangen van de vrouwen’. Deze uitdrukking kan op veel verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Een van de gebruikelijke interpretaties ziet deze onverschilligheid jegens ‘het verlangen van de vrouwen’ als een aanwijzing dat de antichrist homoseksueel zal zijn. Nathan Jones van de Lambs and Lion Ministries bijvoorbeeld, ziet deze tekst als een aanwijzing dat de antichrist homoseksueel zou kunnen zijn en daarom dus geen moslim: “Als de antichrist blijkbaar niet op vrouwen valt en mogelijk homo is, zouden de moslims hem toch willen doden, nietwaar?”⁹⁷ Ook pastoor John Hagee werd hevig bekritiseerd door de liberale media, omdat hij op vergelijkbare wijze stelde dat de antichrist ‘een godslasteraar en homoseksueel’ zal zijn.⁹⁸ Anderen hebben in dit vers een verwijzing gezien naar een of andere Romeinse godin. Maar deze opvatting is gebaseerd op de liberale visie dat de tekst niet spreekt over een eindtijd antichrist, maar over een historische figuur. In plaats van deze suggesties zien veel geleerden deze tekst als een Messiaanse verwijzing naar Jezus de Messias. Deze opvatting wordt gedeeld door een brede groep wetenschappers:

⁹⁷ Nathan Jones, Quick Q&A: *Will the Antichrist Come From the Ottoman Empire?* <http://www.lamblion.us/2010/08/quick-q-will-antichrist-comefrom.html>

⁹⁸ Max Blumenthal: *The Antichrist is Gay, “Partially Jewish and is Adolph Hitler”* (Paging Joe Lieberman!) Huffington Post June 2, 2008 http://www.huffingtonpost.com/max-blumenthal/pastor-hagee-theantichri_b_104608.html

- Arno C. Gaebelien zegt: “Interessanter is de tekst ‘hij zal niet omzien naar het verlangen van de vrouwen’. Hier wordt de Heer Jezus Christus bedoeld.”⁹⁹
- John Walvoord stelt evenzo: “Hoewel Daniël niet specifiek is, is een plausibele verklaring van deze tekst, in het licht van Daniëls Joodse achtergrond, dat de uitdrukking ‘*het verlangen van de vrouwen*’ verwijst naar het natuurlijke verlangen van Joodse vrouwen om de moeder te worden van de beloofde Messias, het zaad van de vrouw zoals beloofd in Genesis 3:15.”¹⁰⁰
- Stephen R. Miller volgt deze interpretatie, stellende: “ ‘het verlangen van de vrouwen’ doelt op Christus, omdat Joodse vrouwen ernaar verlangden de moeder van de Messias te worden, en de context van het vers lijkt deze interpretatie te ondersteunen.”¹⁰¹
- Phillip Mauro, een preteristische Bijbeluitlegger uit de vroege 20ste eeuw, zegt: “De woorden ‘nog op het verlangen van de vrouwen’ zijn opmerkelijk. Er kan nauwelijks enige twijfel over bestaan dat zij verwijzen naar Christus en dat Daniël ze ook als zodanig heeft begrepen.”¹⁰²

Met andere woorden, deze uitdrukking ‘het verlangen van de vrouwen’ is een Hebreeuwse uitdrukking verwijzend naar de Messias. Deze uitdrukking zou door de oorspronkelijke toehoorders op deze manier begrepen zijn. Uiteindelijk werd dit verlangen van de Joodse vrouwen vervuld in Maria, die verheugd was dat zij als de gezegende was uitgekozen en uitriep:

Mijn ziel prijst en looft de Heer, mijn hart juicht om God, mijn redder: Hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienaars. Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen, - Lukas 1:46-48

⁹⁹ Gaebelien, p. 188

¹⁰⁰ John Walvoord, *Daniel: The Key to Prophetic Revelation* (Moody Press, Chicago, 1989), p. 274

¹⁰¹ Steven R. Miller, *Daniel, The New American Commentary: An Exegetical and Theological Exposition of Scripture*, (Nashville, TN, Broadman & Holman, 1994), p. 307

¹⁰² Philip Mauro, *The Seventy Weeks and the Great Tribulation*, (Choteau, MT, Old Paths Publishing), p. 145

De vader en de zoon

Tot zover zien we dat de antichrist 1) de Heer (Yahweh), de God uit de Bijbel, en 2) Jezus de Messias afwijst. Deze tweevoudige afwijzing kan simpelweg gezien worden als een afwijzing van God de vader en God de zoon. Steun voor deze opvatting is te vinden in het Nieuwe Testament. Daar, in 1Johannes 2:22, bespreekt de apostel Johannes specifiek de theologie of het geloofssysteem van de antichrist. Let op zijn nadruk op de verwerping van de antichrist van de Vader en de Zoon:

Bestaat er een grotere leugenaar dan iemand die ontkent dat Jezus de christus is? Wie de Vader en de Zoon niet erkent, is de antichrist. Ieder die de Zoon niet erkent, heeft ook de Vader niet. Wie de Zoon erkent, heeft ook de Vader.
- 1 Johannes 2:22-23

Maar waarvandaan kreeg Johannes deze informatie? Omdat Johannes' geschriften alleen uit het Oude Testament bestonden, is de primaire tekst waarnaar hij zou hebben gekeken om de theologie van de antichrist te begrijpen waarschijnlijk Daniël 11:36-39 geweest. Het is aannemelijk dat dit de tekst is waarop Johannes zijn opmerkingen baseerde aangaande de tweevoudige verwerping van de antichrist. Deze tweevoudige verwerping van de vader en de zoon is ook een terugkerend thema in de andere teksten over de antichrist. In Psalm 2, een tekst die het veelvoorkomende motief van de zich in de eindtijd verzamelende naties herhaalt, specificeert precies welke naties zich verzamelen tegen: *de Heer en Zijn Messias*:

Waartoe leidt het woeden van de volken, het rumoer van de naties? Tot niets. De koningen van de aarde komen in verzet, de heersers spannen samen *tegen de HEER en zijn gezalfde*: 'Wij moeten hun juk afwerpen, ons van hun boeien bevrijden.' Die in de hemel troont lacht, de Heer spot met hen. Dan spreekt Hij tot hen in woede, en zijn toorn verbijstert hen: 'Ikzelf heb mijn koning gezalfd, op de Sion, mijn heilige berg.' - Psalmen 2:1-6

Elders sprak Jezus ook over de tijd waarin de heiligen gedood zouden worden om hun geloof in Hem. Hij legde uit:

... er komt zelfs een tijd dat iedereen die jullie doodt, meent daarmee God te dienen. Maar ze doen *dat omdat ze de Vader en Mij niet kennen*.
- Johannes 16:2-3

Dit is een fascinerende tekst. Het is een probleem voor degenen die in het humanisme de laatste 'religie' van de antichrist zien. Jezus zegt dat er een tijd zal

komen waarin men gelooft dat andere mannen en vrouwen doden hun god behaagt. Als hier humanisten bedoeld werden, dan zou Jezus hebben gezegd dat deze mensen zouden denken dat het doden van anderen rechtvaardig of te rechtvaardigen was. Maar Hij zou niet hebben gezegd dat zij zouden geloven dat ze daarmee een god zouden behagen – een god waarin zij immers niet geloven. Hier wordt duidelijk een toekomst bedoeld waarin de volgelingen van een bepaalde religie Christen en Joden doden en geloven dat zij daarmee hun god behagen. Er is meer één religie in de wereld vandaag de dag die opvalt als een waarschijnlijke kandidaat om deze profetie op wereldwijde schaal te vervullen. In feite worden in veel delen van de wereld vandaag de dag Christenen gedood door moslims die geloven dat zij daar hun god, Allah, een plezier mee doen.

Elke andere god

Ten derde, verwerpt de antichrist naast de Vader en de Zoon, elke andere god, wereldwijd. Aan de lijst van het verwerpen van God de Vader en God de Zoon wordt dus toegevoegd dat de antichrist ook elke andere god op aarde verwerpt. Toch moeten we voorzichtig zijn om dit niet in een strikt absolute zin te lezen, omdat we zullen zien dat er één uitzondering is op de minachting van de antichrist voor alle andere goden. Er is een god waar de antichrist veel eerbied voor heeft en grote eer aan betuigt.

Een god van oorlog

Tot slot komen we bij datgene dat de antichrist in positieve zin bevestigt, Hier wordt ons verteld dat de antichrist ‘de god van de vestingen’ zal eren:

In plaats daarvan vereert hij de god van de vestingen; met goud, zilver, edelstenen en andere kostbaarheden vereert hij een god die zijn voorouders nooit gekend hebben. - Daniël 11:38

De Statenvertaling vertaalt het als ‘de god van de vestingen’. Maar wat betekent dit? John Walvoord stelt: “Het enige vertrouwen van de laatste wereldleider ligt in militaire macht, gepersonifieerd als ‘oorlogsgod’.”¹⁰³ De meningen van geleerden en commentatoren zijn op dit punt sterk met elkaar in conflict. Aan de ene kant zien geleerden hier een specifieke god en hebben zij geprobeerd deze god te identificeren aan de hand van verschillende goden in de geschiedenis. Hebreeuws wetenschapper

¹⁰³ Walvoord, p. 276

Wilhelm Gesenius bijvoorbeeld, ziet hier een verwijzing naar Jupiter Capitolinus. Aan de andere kant zien wetenschappers hier een verwijzing naar Mars, de oorlogsgod. Weer anderen hebben geprobeerd deze ‘god’ niet als een god te zien, maar als een verwijzing naar de toewijding van de antichrist aan militaire verovering. Lahaye en Hindson bijvoorbeeld, stellen: “Deze koning is een heiden die alleen militaire macht vereert.”¹⁰⁴ Ook Walvoord zegt, in een bespreking van deze tekst, dat de antichrist: “een volkomen materialist zal zijn.”¹⁰⁵

Maar de antichrist zien als slechts een atheïstische materialist die alleen maar steunt op verovering is geen natuurlijke lezing van de tekst. Als de antichrist een atheïst zou zijn, gericht op verovering, in geen andere macht dan zichzelf gelovend, dan zou de toevoeging van het woord ‘god’ hier alleen dienen om verwarring te zaaien over de daadwerkelijke betekenis van de tekst. Zo ook het feit dat de antichrist geschenken geeft zoals ‘goud, zilver, kostbare edelstenen en schatten’, zoals traditionele vereerders doen. Deze god wordt ook specifiek benoemd als ‘een onbekende god’, verder wijzend op een concrete god, aanbeden door een niet nader genoemd ‘vreemd’ volk. Na al het bewijs in overweging te hebben genomen, is de meest natuurlijke lezing van de tekst om de antichrist als een aanbidder van een specifieke god van oorlog te zien. De geschiedenis van het Midden-Oosten is uiteraard rijk aan de verering van astrale- en oorlogsgoden. Dus, we zien dat de antichrist, terwijl hij God de Vader, God de Zoon en alle andere goden op aarde verwerpt, een god van oorlog aanbidt.

Wanneer we naar het complete plaatje kijken, is het gerechtvaardigd om te zeggen dat deze beschrijving zeker van toepassing zou kunnen zijn op een moslim. Islamitische doctrine verwerpt de Heer in ruil voor Allah van de Koran. De islam verwerpt Jezus als de Zoon van God. De islam verwerpt de goden van elke andere religie. En Allah, van de islam, kan zeker worden gezien als een oorlogsgod, of *jihad*. Als de islam de religie van de antichrist is, dan is de uitdrukking ‘een god van die zijn voorouders niet kenden’ makkelijk te begrijpen als een verwijzing naar Allah, de maan-en-oorlogsgod van Arabië.

Ten slotte wordt ons verteld dat de antichrist met steun van deze ‘vreemde’ god de ‘versterkte vestingen’ zal aanvallen en een ieder die hem erkent overladen met eer:

En hij zal optreden tegen de versterkte vestingen met de hulp van de vreemde god; ieder die deze erkent, zal tot grote eer komen; hij zal hen tot heersers maken over velen en grond aan hen toedelen als beloning. - Daniël 11:39

¹⁰⁴ Tim Lahaye, Ed Hindson *The Popular Bible Prophecy Commentary* (Eugene, OR, Harvest House, 2007), p. 261

¹⁰⁵ Walvoord, p. 276

Wat precies bedoeld wordt met de uitdrukking ‘de versterkte vestingen’, daar kunnen we alleen naar raden. Als we tot degenen behoren die de dagen van de antichrist meemaken, dan zal het duidelijk worden.

Zal de antichrist beweren dat hij god is?

De theologie van de antichrist besproken hebbende, is het belangrijk dat we nu kijken naar een erg belangrijke en gerelateerde discussie. Bij het uiteenzetten van de islamitische antichristtheorie de afgelopen jaren, is de meest gehoorde tegenwerping dat de antichrist zal beweren god te zijn en dat moslims nooit zo’n man zouden volgen. In *Islamitische antichrist* heb ik dit probleem al benoemd en twee factoren besproken die het zouden kunnen oplossen. De eerste factor die ik heb besproken was de krachtige verleidende en misleidende invloed van de valse profeet uit Openbaring 13. Deze wonderdoende helper van de antichrist voert indrukwekkende, maar misleidende wonderen uit om de mensen op de aarde te bedriegen:

Het wist de mensen die op aarde leven te misleiden door de tekenen die het voor de ogen van het eerste beest kon verrichten... - Openbaring 13:14

De tweede factor die ik besprak was de timing waarop de antichrist zal eisen aanbeden te worden. Deze eis zal pas jaren nadat hij al een aanzienlijke wereldwijde aanhang, loyaliteit en identiteit heeft opgebouwd, naar voren komen – namelijk als de langverwachte messiaanse figuur binnen de islamitische wereld, bekend als de Mahdi. Hoewel deze factoren zonder twijfel een grote rol zullen spelen bij het vergaren van een wereldwijde aanhang door de antichrist, zou ik dit onderwerp nu, nadat ik deze kwestie aangaande de islamitische antichrist grondig en verder heb bestudeerd, anders benaderen. Hoewel het duidelijk is dat de antichrist een schaamteloze zelfverheerlijker zal zijn en absolute loyaliteit, onderwerping en overgave zal eisen, geloof ik dat hij net geen letterlijke claim zal maken dat hij god almachtig is. In een poging volledig te begrijpen wat de Bijbel zegt over de religie van de antichrist moeten we alle relevante teksten raadplegen. Er zijn drie passages die velen ertoe hebben gebracht te denken dat de antichrist daadwerkelijk zal beweren god almachtig te zijn. De eerste passage hebben we hierboven al onderzocht:

Hij wordt hoogmoedig en stelt zich boven iedere god, en tegen de God der goden spreekt hij lasterlijke woorden. - Daniël 11:36

Maar zoals we al hebben besproken kan dit statement niet los worden gezien van de bredere context van de passage, die laat zien dat de antichrist in feite de god van de

oorlog eert en aan hem offert. Het is moeilijk voor te stellen dat de antichrist enerzijds een god eert en anderzijds zichzelf tot god uitroept.

De antichrist zit in de tempel van God

De tweede passage die lijkt te bewijzen dat de antichrist zichzelf tot god zal uitroepen staat in Paulus zijn tweede epistel aan de Thessalonicenzen.

Laat u door niemand misleiden, op geen enkele manier. De dag van de Heer breekt niet aan voordat velen zich van het geloof hebben afgekeerd en de wetteloze mens verschenen is, de mens die gedoemd is verloren te gaan. Hij zal alles wat goddelijk en heilig is bestrijden en zich erboven verheffen, om in Gods tempel plaats te nemen op de troon en zich voor te doen als God zelf.
- 2 Thessalonicenzen 2:3-4

Deze tekst is consistent met verschillende andere passages uit het boek Daniël. De antichrist zal duidelijk een arrogante, zelf verheerlijkende individu zijn, die openlijk de Heer lastert en alles dat heilig is. We zien ook dat de antichrist in de tempel van God zal zitten. Maar wat wordt er precies bedoeld wanneer de tekst zegt dat de antichrist zich als God zal voordoen? Zal de antichrist beweren dat hij Yahweh is, de God van de Joden? Daar lijkt het niet op. 'De antichrist zal godslasterlijk spreken tegen de God der goden' (Dan. 11:36), en 'tegen de Allerhoogste' (Dan. 7:25), hij zal godslasterlijk spreken tegen God, Zijn naam en Zijn tempel (Openb. 13:6). Dat alles samen is genoeg om aan te tonen dat de antichrist niet zal beweren dat hij Yahweh is, de God van het Bijbelse geloof. Het lijkt erop dat het zitten van de antichrist in de tempel een daad is van verzet, minachting en superioriteit over de God van de tempel. Zal de antichrist dan claimen een andere god te zijn? Ook dit is onwaarschijnlijk, omdat zoals we al hebben gezien, hij een oorlogsgod aanbidt. Het lijkt onwaarschijnlijk dat de antichrist zowel een oorlogsgod aanbidt en tegelijkertijd zichzelf uitroept tot god.

Hoe kan het dan dat de antichrist 'zich voordoeft als God zelf', zoals de tekst stelt. Deze vraag wordt beantwoord door het feit dat in het Hebreeuwse of Bijbelse denken de tempel wordt gezien als de aardse locatie van waaruit Gods gezag over de aarde werd uitgeoefend. Met andere woorden: de tempel is Gods troon. Dit concept vinden we terug door de hele Bijbel heen. Ezechiël bijvoorbeeld, had een visioen waarin God tot hem sprak vanuit een toekomstige tempel en deze aanwees als zijn troon:

Toen hoorde ik dat er vanuit de tempel tegen mij gesproken werd, terwijl de man naast mij stond: *Mensenkind, dit is de plaats van mijn troon, de plaats*

waar Ik mijn voeten zet. Hier zal Ik voorgoed blijven wonen te midden van de Israëlieten... - Ezechiël 43:6-7

Sprekend over het Messiaanse rijk, verwijst ook de profeet Jeremia naar de tempel als de troon van God:

In die tijd zal men Jeruzalem Troon van de HEER noemen. Alle volken zullen er samenstromen, ze zullen op de naam van de HEER afkomen en zich niet meer laten leiden door hun koppig en boosaardig hart. - Jeremia 3:17

Ook Jezus zelf verwijst naar de tempel als de plek waar zijn 'glorieuze troon' eens zal staan:

Wanneer de Mensenzoon komt, omstraald door luister en in gezelschap van alle engelen, zal Hij plaatsnemen op zijn glorieus troon. - Mattheüs 25:31

Door te begrijpen hoe God naar de tempel kijkt, kunnen we begrijpen dat wanneer de antichrist op Gods troon plaatsneemt, dit een daad is van zichzelf gelijk- of boven God stellen. Maar dit betekent niet per definitie dat hij zichzelf letterlijk tot God of een god zal uitroepen.

De derde passage die vaak wordt aangehaald ter ondersteuning dat de antichrist zichzelf tot god zal uitroepen is Openbaring 13. Hier wordt ons verteld dat satan, de draak, zijn macht zal geven aan het beest (de antichrist en zijn rijk), opdat het beest aanbeden zal worden:

Iedereen aanbad de draak, omdat hij het beest gezag had gegeven. Ook het beest zelf aanbaden ze, met de woorden: 'Wie is gelijk aan het beest? Wie kan het tegen hem opnemen?'...Alle mensen die op aarde leven zullen het beest aanbidden, iedereen van wie de naam niet vanaf het begin van de wereld in het boek van het leven staat, het boek van het lam dat geslacht is.
- Openbaring 13:4,8

Achter de antichrist staat satan, de draak, die er duidelijk naar verlangd te worden aanbeden (Matt. 4:8-10). Later lezen we dat de assistent van de antichrist, 'de valse profeet', een beeld zal oprichten, opdat een ieder die het beest niet aanbidt zal worden gedood:

Het kreeg de macht om dat beeld leven in te blazen, zodat het beeld van het beest ook kon spreken en ervoor kon zorgen dat iedereen die het beeld niet aanbad, gedood zou worden. - Openbaring 13:15

De redenering van velen is dat, omdat het beest wordt aanbeden, hij moet worden gezien als een god. Maar dit is niet noodzakelijkerwijs het geval. Het woord dat hier wordt gebruikt, is het Griekse woord *proskyneō*. In Bijbelse context kan het elk van de volgende betekenissen hebben:

- De hand kussen, als teken van eerbied
- Op de knieën vallen en de grond met het voorhoofd aanraken, als een teken van diepe eerbied.
- In het Nieuwe testament: door te knielen of zich neer te werpen, eer bewijzen (aan iemand) of hulde brengen, hetzij om respect te tonen hetzij om een verzoek te doen.
- Gebruikt voor hulde die wordt gebracht aan mensen of wezens met een hogere rang.

Dus hoewel *proskyneō* aanbidding kan betekenen, zoals aan God of aan een god, heeft het niet uitsluitend deze betekenis. Het *Theologisch woordenboek van het Nieuwe Testament* omschrijft de Joodse betekenis van *proskyneō* als:

Het woord wordt gebruikt voor verschillende termen die ‘buigen’, ‘kussen’, ‘dienen’ en ‘aanbidden’ betekenen. De meeste gevallen hebben betrekking op de verering van de God van Israël of van valse goden. [Maar het] kan ook gericht zijn tot engelen, rechtvaardigen, machthebbers en profeten...¹⁰⁶

Er zijn verschillende passages in het Nieuwe Testament waarin *proskyneō* wordt gebruikt, maar waar niet daadwerkelijke aanbidding wordt bedoeld, maar groot eerbetoen, respect of onderdanigheid. Neem bijvoorbeeld de gelijkenis die Jezus vertelde over de Meester en zijn dienaar. In dit verhaal ‘wierp de dienaar zich aan de voeten van zijn heer en smeekte hem: “Heb geduld met mij, ik zal u alles terugbetalen.”’ (Matt. 18:26). De dienaar aanbad zijn meester niet alsof hij God was. Hij boog simpelweg voor hem in een uiting van nederigheid en verzoek om hulp. Maar het woord dat voor deze handeling gebruikt wordt is: *proskyneō*. Hetzelfde woord dat wordt gebruikt met betrekking tot het beest (de antichrist en zijn rijk). Een ander voorbeeld waar *proskyneō* wordt gebruikt, maar het niet daadwerkelijk aanbidding betekent vinden we in Openbaring 3:

Ik zal mensen laten komen die bij Satan horen, leugenaars die zich Joden noemen en het niet zijn; zij zullen zich aan uw voeten neerwerpen en erkennen dat Ik u liefheb. - Openbaring 3:9

¹⁰⁶ Theological Dictionary of the New Testament Abridged in One Volume (Grand Rapids, Michigan, W.B. Eerdmans, 2000) p. 948

Hier sprak Jezus tot de gemeente van Philadelphia, over een bepaalde groep die de gelovigen vervolgde. Jezus beloofde dat Hij deze valse Joden ertoe zou brengen om *proskyneō* te doen als een daad van berouw. Jezus stelde niet dat de ene groep mensen een andere groep zou moeten aanbidden.

Concluderend, in het licht van de brede betekenis van het woord *proskyneō*, moeten we dus voorzichtig zijn met het dogmatisch verklaren dat de antichrist als God of als een god zal worden aanbeden. Deze verzen in Openbaring 13, die verklaren dat de antichrist aanbeding zal ontvangen, kunnen simpelweg aangeven dat de mensen op aarde hun complete onderdanigheid en overgave aan hem en zijn rijk zullen tonen. Met dit in gedachten, bedenk dan het feit dat de islamitische theologie leert dat elke moslim verplicht is om een eed van trouw te zweren, bekend als de *bay'ah*, aan elke zittende kalief (leider van de islamitische wereld), waarvan het weigeren kan worden bestraft met de dood. Een islamitisch auteur omschrijft de *bay'ah* als volgt:

Bay'ah betekent het afleggen van een eed van trouw. Iedereen die de bay'ah aflegt, stemt ermee in zich zijn hele leven te onderwerpen aan de leider...Hij zal niet tegen de leider handelen in overeengekomen zaken en zal in alles loyaal aan hem zijn, ongeacht zijn persoonlijke voorkeuren of afkeuren.¹⁰⁷

In een andere islamitische traditie, met betrekking tot de gehoorzaamheid aan Mohammed en de kalief, staat:

Mohammed zei: zij die mij gehoorzamen, gehoorzamen Allah, de almachtige. Zij doe mij ongehoorzaam zijn, zijn ongehoorzaam aan Allah, de almachtige. Zij die mijn leider gehoorzaam zijn, zijn mij gehoorzaam en zij die mijn leider ongehoorzaam zijn, zijn mij ongehoorzaam.¹⁰⁸

Als de antichrist simpelweg een moslimkalief zou zijn die de God van de Joden bespot, absolute gehoorzaamheid van zijn volgelingen eisend, zou dit op geen enkele manier in conflict zijn met een van de relevante teksten die de handelingen, woorden en eisen van de antichrist omschrijft.

¹⁰⁷ Fathi Yakan, *To Be A Muslim* http://www.youngmuslims.ca/online_library/books/to_be_a_muslim/part2/vii.htm

¹⁰⁸ Narrated by Abu Hurairah as quoted in *To Be A Muslim*, Fathi Yakan http://www.youngmuslims.ca/online_library/books/to_be_a_muslim/part2/vii.htm

Conclusie

De populaire opvatting in overweging nemend, dat de antichrist zich tot God uitroept en aanbedding zal eisen van de hele wereld, moet worden erkend dat dit scenario problematisch is, ongeacht de positie die men inneemt. Het is bijvoorbeeld problematisch dat een humanistische, materialistische, atheïstische antichrist aan de ene kant God bespot en alle goden verwerpt, maar zich tegelijkertijd tot God uitroept. Dat is een tegenstrijdigheid. Een atheïst of een humanist zou ophouden atheïst of humanist te zijn wanneer hij zichzelf daadwerkelijk tot God verklaarde. Evenzo, als men gelooft dat de antichrist een soort van universalist, religieus pluralist, *laten-we-allemaal-samenleven-type* zal zijn, is dit ook erg problematisch, omdat wordt gezegd dat de antichrist niet alleen de God van de Bijbel zal bespotten, maar ook elke andere god. Universalisten erkennen en beschouwen elke god als legitiem. Maar ondanks de problematische aard van vrijwel elk standpunt dat men overweegt, is het opvallend dat juist de islamitische antichrist-theorie de laatste jaren het meeste scepticisme heeft gezien. Ik heb vaak het gevoel gehad dat het voor mensen makkelijker te geloven is dat de Bijbel iets voorspelt dat alleen in hun verbeelding bestaat, dan dat het is om te geloven dat de Bijbel iets voorspelt dat recht voor hun neus staat.

Uiteindelijk, ongeacht het standpunt dat men inneemt, moeten we ons afvragen: als de antichrist geen moslim is, hoe zal hij dan de 1,6 miljard (en groeiende) moslims op aarde kunnen overhalen om hem te volgen? Velen hebben verklaard dat de moslims tegen die tijd niet langer zullen bestaan. Maar er is geen enkel scenario of mechanisme voorgesteld dat op bevredigende wijze zo'n enorme wereldwijde demografische verschuiving kan verklaren. Zoals we hebben gezien, zal het rijk van de antichrist opkomen vanuit het Midden-Oosten en Noord-Afrika, landen die allemaal een grote moslimmeerderheid hebben. Als de antichrist een humanist zou zijn of universalist, religieus pluralist: hoe krijgt zo'n man dan de steeds verder radicaliserende moslimpopulatie zo ver dat zij hem volgen? Degenen die de islamitische antichrist-theorie verwerpen zouden in staat moeten zijn op deze vraag een bevredigend antwoord te geven.

Hoofdstuk 11

Daniel 12: Verzegeld tot de eindtijd

Voordat we onze studie van Daniël afronden, is er nog één erg belangrijke passage die we moeten bekijken. Wanneer het boek Daniël zijn ontknoping nadert, maakt de engel aan Daniël meer dan duidelijk dat de uiteindelijke context van de tekst in de eindtijd ligt.

In die tijd....zal een tijd van verdrukking zijn, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan...Velen van hen die slapen in de aarde, in het stof, zullen ontwaken, sommigen om eeuwig te leven, anderen om voor eeuwig te worden veracht en verafschuwd. - Daniël 12:1-2

Wanneer de engel zegt dat deze dingen zullen plaatsvinden in de tijd dat ‘velen van hen die slapen in de aarde, in het stof, zullen ontwaken’, is het duidelijk dat hij verwijst naar de tijd van de wederopstanding van de doden. Het is overduidelijk dat dit nog niet is gebeurd. Het staat buiten kijf dat deze openbaringen niet alleen maar een historische context hebben. Dan komt het gedeelte van de tekst dat we in overweging moeten nemen. De engel vertelt Daniël dat de openbaringen moesten worden ‘verzegeld’:

Maar houd deze woorden geheim, Daniël, en verzegel het boek tot de eindtijd. Velen zullen op zoek gaan en de kennis zal toenemen.’ - Daniël 12:4

Dit is echter een bittere pil voor Daniël. Hij heeft een reeks openbaringen gehad die betrekking hebben op de eindtijd en hij wil natuurlijk de betekenis van de profetieën beter begrijpen. Daarom vraagt hij door bij de engel. Maar deze vertelt Daniël opnieuw dat de woorden verzegeld moeten blijven tot de eindtijd, het visioen was er niet om door hem begrepen te worden, maar door de laatste generatie:

Maar hij zei: ‘Ga heen, Daniël, want deze dingen blijven verborgen en verzegeld tot de eindtijd. Velen zullen zich laten reinigen, zuiveren en louteren, maar de wettelozen zullen wetteloos handelen; en geen van de wettelozen zal het begrijpen, maar de verlichten zullen het wel begrijpen. - Daniël 12:9-10

Dus de woorden van de profetie ‘blijven verborgen en verzegeld tot de eindtijd’. Verder staat er: ‘Velen zullen heen en weer trekken en de kennis zal toenemen’. Er zijn twee standpunten aangaande de betekenis van deze tekst, waarover geleerden en commentatoren het niet eens kunnen worden. Sommigen stellen dat de profetie niet betekent ‘verborgen en verzegeld’, maar ‘bewaard en veiliggesteld’ voor iedereen. Anderen stellen dat in de tijd van Daniël het boek verzegeld werd, maar dat de betekenis geleidelijk aan meer en meer toegankelijk zou worden voor gelovigen die het boek ijverig en gezamenlijk bestuderen, maar dat het pas volledig begrepen zou worden in de eindtijd.

Het is duidelijk dat de meest aanvaarde en traditionele kijk op Daniël's profetie het Romeinse perspectief is, waarin een groot deel van het boek wordt geïnterpreteerd als sprekend over een komende Romeinse antichrist. Reeds in de 4^e en 5^e eeuw levert Jerome ons sterk bewijs dat het Romeins perspectief op Daniël's profetie de meest algemeen aanvaarde visie was. Zoals Jerome zelf zei:

We moeten daarvoor instemmen met de traditionele interpretatie van alle commentatoren van de Christelijke kerk, dat in de eindtijd, als het Romeinse rijk zal worden vernietigd, er tien koningen zullen zijn die het Romeinse rijk onder elkaar zullen verdelen.¹⁰⁹

Duizend jaar later lijkt er nog niets te zijn veranderd. Tijdens de protestantse reformatie bevestigde Martin Luther het vrijwel universele standpunt van de kerk aangaande het Romeins perspectief van Daniël's profetieën, zeggende: “met deze interpretatie en uitleg is de hele wereld het eens, en de geschiedenis bevestigt het overvloedig.”¹¹⁰

Omdat het Romeins perspectief van Daniël's profetie, zoals die tegenwoordig door de meesten wordt aangehangen, relatief ongewijzigd is gebleven ten opzichte van Jerome's perspectief in de 5^e eeuw, is het voor hen die dit standpunt aanhangen noodzakelijk om het begrip ‘verzegelen’ te heroverwegen. Namelijk dat het iets anders kan betekenen dan daadwerkelijke ‘verzegeling’. Ed Hindson en Tim Lahaye stellen:

Daniël wordt opdracht gegeven om ‘deze woorden verborgen te houden en te verzegelen tot het einde der tijden’. De termen ‘verborgen’ (Hebreeuws *satan*) en ‘verzegelen’ (Hebreeuws *chatan*) betekenen niet dat Daniël deze profetieën moet verbergen....In plaats daarvan, omdat de profetie nu compleet is, moet hij

¹⁰⁹ Jerome's Commentary on Daniel 7:8 translated by Gleason Archer. (Grand Rapids MI, Baker Book House, 1958)

¹¹⁰ Martin Luther, as quoted in *The Prophecy of Daniel*, Young, (Eerdmans, Grand Rapids, 1949) p.274

deze ‘intact houden’ en ‘zorgvuldig bewaren’ voor de toekomstige generaties van zijn volk.¹¹¹

Evenzo volgt Thomas Ice Stephen Miller, die betoogt dat het ‘verzegelen’ vooral verwijst naar het ‘bewaren’ van de profetie. Miller legt dit standpunt uit in zijn *Commentary on Daniël*:

In het oude Nabije Oosten was het een gebruik om een belangrijk document te ‘verzegelen’ door er de herkenningssymbolen van de betrokken partijen en de scribent in te drukken. Een verzegeld document mocht niet worden gewijzigd of aangepast. Vervolgens werd het originele document gedupliceerd en opgeborgen (gesloten) op een veilige plek, waar het kon worden bewaard. Een uitstekend beeld van dit proces is opgetekend in het boek Jeremia: “Dus ik (Jeremia) kocht het veld van Anathoth van mijn neef Hanamel, en woog daarvoor zeventien zilveren sikkels af. Ik tekende en verzegelde (*hâtâm*) de akte, liet die getuigen, en woog het zilver op de schaal. Ik nam de koopakte – de verzegelde kopie met daarin de voorwaarden, evenals de onverzegelde kopie – en gaf deze akte aan Baruck, zoon van Neriah (de scribent).” (Jer. 32:9-12). Het verzegelende van Jeremia’s eigendomsakte was niet om de inhoud ervan te ‘verbergen’ of om deze ‘geheim’ te houden, maar om het document te bewaren. In feite voerde Jeremia deze transactie uit in het bijzijn van zijn neef “en van de getuige die de akte had getekend en alle Joden die in de binnenplaats van de wacht zaten”. (Jer. 32:12). Er was ook een ‘onverzegelde kopie’ van de akte die vermoedelijk open lag voor inzage. Gabriel instrueerde Daniël daarom om de ‘woorden van de boekrol’ te bewaren, niet alleen dit laatste visioen, maar het hele boek, voor degenen die in ‘het eind der tijden’ zullen leven wanneer de boodschap nodig zal zijn.¹¹²

Hoewel dit een interessant stukje historische informatie is, doet dit standpunt de actuele bewoording van de tekst geen recht aan. Nergens in Daniël’s profetie wordt er verwezen naar twee kopieën; een verzegelde en een onverzegelde kopie. Verder zegt de engel: “Velen zullen heen en weer trekken en kennis zal toenemen.” Deze uitdrukking wordt algemeen begrepen als sprekend van een toename van transportmogelijkheden en gemakkelijke toegang tot informatie in de laatste dagen. Maar vrijwel alle geleerden wijzen deze interpretatie af, het daarvoor in de plaats ziende als een verwijzing naar het geleidelijk ontsluiten van de profetie door de

¹¹¹ Tim Lahaye, Ed Hindson *The Popular Bible Prophecy Commentary* (Eugene, OR, Harvest House, 2007) p.266

¹¹² Steven R. Miller, *Daniel, The New American Commentary: An Exegetical and Theological Exposition of Scripture*, (Nashville, TN, Broadman & Holman, 1994), p. 320

ijverige bestudering. Het ‘heen en weer trekken’ slaat op het grondig doorzoeken van het boek, steeds weer opnieuw, totdat aan het eind der tijden het boek eindelijk wordt ontzegeld en zal worden begrepen door de geloofsgemeenschap. Als Daniël om inzicht vraagt zegt de engel dat dit niet mogelijk is, omdat de openbaring verborgen is (*wa·hă·tōm*) en verzegeld (*sə·tōm*). Punt. Het eerste woord (*wa·hă·tōm*) betekent ‘afsluiten, dichtdoen, geheimhouden, verbergen’. Dit woord werd gebruikt toen Jozefs broers hem wilden doden, maar in plaats daarvan ervoor kozen om hem aan een karavaan Ismaëlieten te verkopen, die onderweg waren naar Egypte. Juda stelt dan de volgende vraag: “Wat hebben we eraan als we onze broer doden en zijn bloed verbergen?” (Gen. 37:26). Niemand zal beweren dat de broers eraan dachten om zijn bloed ‘te bewaren’. Ze dachten er duidelijk over hem te doden en die daad te verbergen. Het tweede woord is (*sə·tōm*). Het betekend ‘verzegelen, dichtmaken, een zegel aanbrengen, afsluiten’. Dit woord wordt gebruikt wanneer men een boekrol sluit met een zegel van wax. Hoewel het gebruik van deze twee woorden de bedoeling van de engel overduidelijk maakt, voelen veel commentatoren, vanwege de problematische aard van het traditionele standpunt, zich geroepen om de betekenis van de passage aan te passen. Maar we kunnen de betekenis van de woorden, of de duidelijke en eenvoudige lezing van de passage niet aanpassen, omdat het niet past bij ons standpunt. Gelukkig hebben veel andere leraren en geleerden de herinterpretatie van de tekst afgewezen. Onder deze leraren en commentatoren bevinden zich onder andere:

- Chuck Smith zegt: “Het boek moest verzegeld blijven tot de eindtijd. In andere woorden ‘Daniël, je gaat dit niet begrijpen; het zal worden begrepen in de eindtijd.’”¹¹³
- John Walvoord zegt: “In vers 9 wordt Daniël wederom verteld dat de openbaring die hem is gegeven niet volledig zal worden begrepen vóór de tijd van het einde...Het belangrijkste doel van de openbaring, echter, was om degenen die zouden leven in de eindtijd te informeren...De bevestigende interpretatie van de geschiedenis en de vervulde profetieën zou noodzakelijk zijn voordat de laatste profetieën begrepen konden worden.”¹¹⁴
- Matthew Henry stelt: “Hij moest niet verwachten dat hetgeen hem gezegd was volledig begrepen zou worden voordat het vervuld was. De woorden zijn gesloten en verzegeld, gehuld in moeilijkheden, en zullen dat waarschijnlijk zijn tot het eind der tijden, tot het einde van deze dingen; nee, tot het einde van alle

¹¹³ Chuck Smith C2000 Commentary Series, Daniel 12

¹¹⁴ John Walvoord, *Daniel: The Key To Prophetic Revelation*, (Chicago, IL, Moody, 1989), p. 294

dingen. Daniël werd opgedragen het boek te verzegelen tot het einde der tijden.”¹¹⁵

- G.H. Lang zegt: “De profetieën van Daniël moesten worden ‘verzegeld’, dat wil zeggen, een gesloten boek blijven, nauwelijks begrepen worden, tot aan de tijd van het einde.”¹¹⁶
- David Guzik zegt: “De woorden werden gesloten en verzegeld tot de eindtijd: Daniël moest zich mentaal losmaken van zijn vragen, want de openbaring van dit alles zou pas komen in de eindtijd. Tot die tijd zijn deze profetieën in zekere zin gesloten en verzegeld.”¹¹⁷
- Rabbi David Ibn Zimra, ook wel bekend als Mezudath David, stelt: “Tot de tijd van verlossing zullen velen heen en weer trekken; dat wil zeggen; ze zullen speculeren over de betekenis van de verschillende profetieën en proberen het einde te berekenen, maar zij zullen het niet begrijpen vóór het einde, wanneer ieders oog geopend zal worden om de aanwijzingen te begrijpen.”¹¹⁸

Laat me, voordat we afronden, een paar dingen zeggen over het belang van traditie. Vanuit een Christelijk perspectief is het doel van traditie om ‘het geloof dat eens door de heiligen is overgeleverd’ (Judas 1:3) getrouw door te geven. Het is de traditie die, mits op de juiste manier toegepast, zowel orthodoxie (juiste leer) als orthopraxie (juiste praktijk) bewaart door alle generaties heen. Hoewel veelvuldig betwist in de hedendaagse samenleving, is traditie iets dat sterk gewaardeerd zou moeten worden door alle Christelijke gelovigen. Onder de verschillende factoren die onze geloofsbeleving zouden moeten beïnvloeden bevindt zich dan ook de trouwe stem van degenen die ons zijn voorgegaan. Dat gezegd hebbende, we zouden nooit lichtzinnig moeten denken over het afwijken van traditie. In dit specifieke geval echter, omdat de engel duidelijk zegt dat het boek niet volledig ontsloten en begrepen zal worden voor de eindtijd, hebben we een solide basis om de traditionele opvatting met enige argwaan te bezien en om meer dan gebruikelijk gewicht toe te kennen aan afwijkende opvattingen. Natuurlijk, de Midden-Oosterse of islam gecentreerde interpretatie van Daniëls profetie is altijd een minderheidspositie geweest, maar vergaart vandaag de dag een steeds bredere acceptatie binnen de

¹¹⁵ Matthew Henry, *Matthew Henry’s Complete Commentary Daniel 12:9*

¹¹⁶ G.H. Lang, *The Histories and Prophecies of Daniel*, (London, Paternoster, 1930), p. 181

¹¹⁷ David Guzik *Study Guide for Daniel 12* Enduring Word

¹¹⁸ *Books of Daniel, Ezra Nehemiah, A New Translation of the Text, Rashi and a Commentary Digest* (Judaica Press, 1980) p.111

geloofsgemeenschap. Hoewel verschillende vroeg Joodse en Christelijke geleerden en commentatoren door de geschiedenis heen bepaalde passages als verwijzend naar de islamitische wereld hebben gezien, is de islamitische antichrist-theorie nog nooit zo systematisch uitgewerkt en zo grondig onderbouwd als tegenwoordig. Ik zou willen stellen dat de reden hiervoor simpelweg is, dat de Midden-Oosterse of islam gecentreerde interpretatie van Daniël, zoals gepresenteerd in de laatste paar hoofdstukken, een visie vertegenwoordigt die logisch, historisch en, het allerbelangrijkst, Schriftelijk steekhoudend is. Bovendien vereist deze afwijkende visie geen re-interpretatie van de duidelijke betekenis van de woorden van de engel. En als dus in feite het Midden-Oosterse of islamitische perspectief op Daniëls profetieën juist is, dan is het ook redelijk om aan te nemen dat de 'laatste dagen', zoals beschreven in Daniël, nu dichterbij komen.

Hoofdstuk 12

Openbaring 12, 13, 17: De vrouw, het kind en het beest

Nu we onze studie van Daniël hebben afgesloten, verplaatsen we onze aandacht naar enkele belangrijke hoofdstukken in het boek Openbaring. Zoals we zullen zien is het verhaal dat in het boek Openbaring wordt verteld eenvoudigweg een hervertelling van hetzelfde verhaal van alle profeten. Voor ons doel beginnen we in Openbaring 12 en 13. Uiteraard, net als het hele boek Openbaring, maakt dit verhaal gebruik van een grote dosis aan symbolisme, maar laat dit je niet afschrikken. Zodra het symbolisme ontrafeld is, wordt de boodschap vrij duidelijk.

Openbaring 12: De vrouw en het kind

De tekst begint met een vrouw die is ‘gekleed’ met de zon en de maan. Onder haar voeten bevinden zich twaalf sterren. Niet alleen is zij zwanger, ze is ook aan het bevallen:

En er verscheen een groot teken in de hemel: een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. En zij was zwanger en schreeuwde het uit in barensnood en in haar pijn om te baren. - Openbaring 12:1-2

Een basisprincipe dat we altijd in gedachten moeten houden wanneer we het boek Openbaring interpreteren, is dat in tegenstelling tot alle ander boeken in de Bijbel, dit boek volledig is gebaseerd op de vele profetische passages uit het Oude Testament. Zoals is besproken in de introductiehoofdstukken, is het boek Openbaring in wezen de profetische symfonie, het grandioze crescendo en de conclusie van de hele Bijbel. Voortbordurend op de ontelbare passages, gedichten, profetieën en openbaringen die eraan vooraf gingen. Door dit principe te begrijpen, is het identificeren van de vrouw vrij makkelijk. De eerste sleutel tot het ontrafelen van haar identiteit is te vinden in het boek Genesis. Het is daar, in Jozefs droom, dat we het symbolisme van de zon, maan en de twaalf sterren (elf zonder Jozef) weerspiegeld zien:

Opnieuw kreeg hij een droom die hij aan zijn broers vertelde. ‘Ik heb alweer een droom gehad,’ zei hij. ‘Nu bogen de zon, de maan en elf sterren zich voor

mij neer.’ Toen hij dit aan zijn vader en zijn broers vertelde, wees zijn vader hem terecht: ‘Zeg, wat is dat voor een droom! Moeten ik, je moeder en je broers ons soms voor jou komen neerbuigen?’ Jozefs broers werden verteerd door jaloezie, maar zijn vader bleef nadenken over wat er gebeurd was.
- Genesis 37:9-11

Dus door het verhaal van Jozefs droom te begrijpen, kunnen we de vrouw identificeren als Israël.

Het mannelijke kind

Terugkerend naar Openbaring 12: Het mannelijke kind dat op het punt staat geboren te worden is natuurlijk Jezus de Messias. Hij is degene op wie de hele Bijbel is gericht. Hij is de Verlosser. Door dit kind zal God complete verlossing geven aan de wereld. Door dit kind zal God het verloren paradijs, de tuin van weleer, herstellen. Maar zoals we allemaal weten hebben God en Zijn volk ook een tegenstander. Satan heeft er altijd naar verlangd Gods plan van verlossing voor de schepping te dwarsbomen. Helemaal teruggaand naar Genesis 3 lezen we over het conflict tussen satan (de slang) en Jezus (het zaad van de vrouw). Aan het einde zal Jezus de Messias de kop van de oude slang vermorzelen als ook de kinderen of het zaad van de slang (Johannes 8:44). Dus hoewel het klopt dat de Bijbel Jezus gecentreerd is, gaat het bredere verhaal dat wordt verteld over Jezus die de dood en satan verslaat. Zo komt het dat bij profetieën over de Messias, satan meestal niet ver weg is. Deze tekst is daarin niet anders. Dus, in het volgende vers wordt de volgende hoofdrolspeler geïntroduceerd in het verhaal: satan de draak.

Satan de draak, de tegenstander van de vrouw en haar kind

Simpel gezegd: alles wat God lief heeft haat satan. Wat God verlangd te herstellen wil satan corrumperen en verwoesten. Als het verhaal verder gaat, wordt satan uitgebeeld als een draak met zeven koppen en tien hoorns. Hij bevindt zich voor de vrouw in de hoop het kind te kunnen verslinden zodra het is geboren:

Er verscheen een tweede teken in de hemel: een grote, vuurrode draak, met zeven koppen en tien hoorns, en op elke kop een kroon. Met zijn staart sleepte hij een derde van de sterren aan de hemel mee en smeedte ze op de aarde. De draak ging voor de vrouw staan die op het punt stond haar kind te baren, om het te verslinden zodra ze bevallen was. - Openbaring 12:3-4

Maar de Messias werd geboren. En ondanks de pogingen van satan (door Herodes) om Jezus te doden terwijl Hij nog een baby is, spreekt God tot Jozef in een droom en zegt hem met zijn familie naar Egypte te vluchten. En dus groeit Jezus op tot een volwassen man en koos Hij uit vrije wil ervoor Zijn leven te geven aan het kruis. Maar natuurlijk eindigt het verhaal daar niet. Drie dagen later stond Hij op uit de dood en ging Hij ten hemel op, waar Hij nu zit aan de rechterhand van de Vader:

Maar toen ze het kind gebaard had – een zoon, die alle volken met een ijzeren herdersstaf zal hoeden –, werd het dadelijk weggevoerd naar God en zijn troon. – Openbaring 12:5

Hierna wordt de volgende hoofdrolspeler van het verhaal geïntroduceerd: het beest.

Het beest

Naarmate het verhaal zich ontvouwt, komt er een beest op uit de zee. Net als satan de draak voor hem, bezit dit bizarre beest zeven koppen en tien hoorns:

Toen zag ik uit de zee een beest opkomen. Het had tien hoorns en zeven koppen; het had een kroon op elke hoorn, en er stonden godslasterlijke namen op zijn koppen. Het beest dat ik zag leek op een panter, met poten als van een beer en een bek als de muil van een leeuw. De draak droeg zijn kracht en heerschappij en gezag aan het beest over. – Openbaring 13:1-2

Verderop, in Openbaring 17, lezen we dat het beest scharlaken rood is (Openb.17:3). Qua verschijning lijkt het beest het spiegelbeeld van satan. Beiden hebben zeven koppen en tien hoorns, beiden zijn scharlakenrood. Bovendien geeft satan daadwerkelijk zijn ‘macht, troon en grote autoriteit’ aan het beest. Simpel gezegd: dit is satans beest. Net zoals God de Vader Zijn Zoon naar de wereld stuurt als een volmaakte weerspiegeling van Zichzelf, zo is het beest de belichaming van satan in de wereld. We zullen de diepere betekenis hiervan bespreken als we dit deel van onze studie afronden. Maar eerst moeten we begrijpen wat de betekenis is van de vier symbolen in deze passage. Dit zal de betekenis ervan duidelijk maken.

Beest = koninkrijk of rijk

Eerst moeten we begrijpen dat dit symbool van een ‘beest’ een koninkrijk of rijk vertegenwoordigt. De basis voor deze interpretatie is te vinden in Daniël 7, waar Daniël vier beesten zag, elk ervan opkomend uit de zee. Wanneer de profeet Daniël

de engel vraagt naar de betekenis van de beesten, vertelt de engel aanvankelijk dat de vier beesten vier 'koningen' zijn, maar naarmate de uitleg vordert, ontvouwt zich dat deze koningen ieder hun rijk vertegenwoordigen (Dan. 7:23). En dus, net als in Daniël 7, vertegenwoordigt het beest hier een koninkrijk of rijk.

Zee = vijandelijke volken

Ten tweede moeten we de betekenis begrijpen van de zee waaruit het beest opkomt. De verklaring van dit symbool wordt duidelijk gegeven in Openbaring 17, waar de engel uitlegt aan de apostel Johannes dat de zee de volken op aarde vertegenwoordigt:

En hij zei tegen mij: De wateren die u gezien hebt, waaraan de hoer zit, zijn volken, menigten, naties en talen. - Openbaring 17:15

Maar verder dan de hele mensheid, verwijzen de wateren volgens de profeet Jesaja specifiek naar vijandelijke volken en naties:

Je zult stralen van vreugde als je het ziet, je hart zal van blijdschap overslaan. De schatten van de zee zullen je toevallen, de rijkdom van vreemde volken valt je in de schoot. - Jesaja 60:5

Dus als we beginnen met het symbolisme te interpreteren, starten we met een beest dat een satanisch rijk voorstelt, dat opkomt uit de zee van vijandelijke volken.

Zeven koppen = zeven historische rijken

Maar wat betekent het dat het beest zeven koppen heeft? Gelukkig wordt ook dit symbool expliciet behandeld in Openbaring 17, waar hetzelfde beest wordt afgebeeld. Hier leren we dat de zeven koppen staan voor zeven koninkrijken of rijken.

Ik zag...een scharlakenrood beest vol godslasterlijke namen, met zeven koppen en tien hoorns...Toen zei de engel: 'Waarom ben je zo ontzet? Ik zal je de betekenis onthullen...van het beest dat haar draagt, met zijn zeven koppen en tien hoorns...De zeven koppen zijn de zeven bergen...en het zijn zeven koningen. Vijf van hen zijn omgekomen, één is er nu, en de laatste moet nog komen... - Openbaring 17:3,7-10

Zoals commentator Robert Thomas stelt: “De zeven koppen en heuvels...zijn zeven opvolgende rijken, waarbij de zeven koningen uit vers 10 de koppen zijn en de personificaties van deze rijken.”¹¹⁹

Het symbool van een heuvel of berg wordt veelvuldig gebruikt in de Schriften, verwijzend naar een koninkrijk (bijvoorbeeld: Ps.30:7, 68:15-16; Jes.2:2, 41:15; Jer.51:25; Dan.2:35, Hab.3:6,10; Zach.4:17). Het boek van de profeet Obadja bijvoorbeeld, is in zijn geheel een profetie aangaande ‘de berg Edom’ in conflict met de ‘berg Zion’. De profetie spreekt natuurlijk niet letterlijk over een conflict tussen twee bergen, maar over een conflict tussen twee koninkrijken: het koninkrijk van Moab versus het koninkrijk Israël. Evenzo vertegenwoordigen de bergen hier in Openbaring 17 niet letterlijk bergen, maar zeven historische rijken.

Wanneer wordt begrepen dat de bergen koninkrijken vertegenwoordigen, is de rest van het vers makkelijk te begrijpen: ‘De zeven koppen zijn zeven bergen (koninkrijken)...zij zijn ook zeven koningen.’ Simpel gezegd: koningen en koninkrijken gaan samen. Maar bergen en koningen hebben geen onderling verband. Een letterlijke berg kan geen koning zijn, maar een koning kan een koninkrijk vertegenwoordigen.

Het doel van deze passage is om te laten zien dat satans voornaamste manier om God, Gods volk en Zijn bedoelingen op aarde tegen te werken, altijd een heidens rijk is geweest. Het is door een reeks van heidense wereldrijken, dat satan door de eeuwen heen oorlog voerde tegen God en Zijn volk. Dit geldt al sinds de allervroegste dagen van het Hebreeuwse volk en geldt nog steeds vandaag de dag. Het zevenkoppige beest is de personificatie van satans activiteit op aarde. Net zoals de kerk het lichaam van Christus vertegenwoordigt, zo vertegenwoordigt het beest het lichaam van satan. Dit is de reden waarom satan de draak aan het beest zijn macht, troon en autoriteit geeft.

Rome: de stad op zeven bergen?

Historisch gezien, hebben sommigen deze passage als een verwijzing gezien naar Rome, maar verdere bestudering maakt duidelijk dat dit een problematisch standpunt is en daarom hebben de meeste postmoderne Bijbeluitleggers dit idee verworpen: John Walvoord bijvoorbeeld, merkt op dat de oude stad Rome op zeven ‘heuvelen’ zat. Het woord dat in deze passage wordt gebruikt is niet het Griekse woord voor

¹¹⁹ Robert L. Thomas, *Revelation 8-22 An Exegetical Commentary* (Chicago, IL, Moody Press, 1995) p. 296

heuvels (*bounos*), maar het woord voor bergen (*oros*). Als Rome het onderwerp was van deze passage, dan zou de auteur wel het woord voor heuvelen hebben gebruikt, en niet dat voor bergen. Bovendien met we in gedachten houden dat dit een eindtijdpassage is. Het spreekt niet over een oude realiteit. De stad Rome zit vandaag de dag op tien heuvelen, geen zeven bergen. Ondanks de populariteit van deze interpretatie door de jaren heen, is het idee dat deze passage spreekt over de stad Rome onhoudbaar.

Dus de zeven 'koppen' vertegenwoordigen zeven historische rijken. Zoals de passage zegt: 'Vijf zijn er geweest, een is er nu en een moet er nog komen.' Terwijl het satanische beest vooral een symbool is dat het laatste rijk van de antichrist vertegenwoordigt, is het ook de laatste manifestatie, de bekroning van een serie van zeven satanisch aangedreven rijken. Maar over welke rijken spreken we dan precies? In de tijd dat Johannes het boek Openbaring schreef, waren er al vijf rijken geweest (vijf zijn opgekomen), maar het zesde rijk was toen aan de macht (één is er nu). Dit rijk was natuurlijk het Romeinse rijk. Dus wanneer het vers zegt dat er 'één is', verwijst het naar het Romeinse rijk, de zesde 'kop' van het beest. Maar welke vijf regionale rijken gingen het Romeinse rijk voor? Het antwoord is simpel. Nogmaals, dit zijn allemaal rijken die in de geschiedenis door satan werden aangedreven in een poging het Joodse volk te vernietigen en op die manier Gods grote verlossingsplan te dwarsbomen. Door de Bijbel heen vinden we het verslag van een reeks aanvallen tegen Israël, het Joodse volk en de jonge Christelijke beweging door zes opeenvolgende en machtige Midden-Oosterse rijken. Deze zes rijken zijn als volgt:

- Egypte
- Assyrië
- Babylon
- Medo-Perzië
- Griekenland
- Rome

Maar de passage eindigt niet bij dit zesde rijk. Na het Romeinse rijk komt er een ander satanisch rijk op. Wanneer we bedenken welk rijk het patroon volgt van een machtig, heidens, anti-Yawistisch, antisemitisch, antizionistisch en uiteindelijk antichristelijk rijk dat het Bijbelse wereldgebied beheerst, de regio rondom het land Israël, voldoet er slechts één rijk voortdurend aan alle criteria en volgt het het patroon van de rijken die eraan vooraf gingen.

Het zevende rijk: het islamitische rijk

Na de lange en geleidelijke neergang van het West-Romeinse rijk, ontstond in de 7e eeuw het Islamitisch rijk vanuit Arabië, dat zich snel wist uit te breiden en de gehele regio domineerde. Uiteindelijk was het ook het Islamitisch rijk dat de genadeklap gaf aan het Oosterse-Romeinse (Byzantijnse) rijk, toen in 1453 Mehmet de Veroveraar Constantinopel aan de islam onderwierp en de stad hernoemde tot Istanbul. Het patroon volgende van de eerdere beestrijken, is het Islamitisch rijk vaak het instrument geweest van een anti-Yawistische, antisemitische, antizionistische en antichristelijke geest. In feite is het volkomen gerechtvaardigd te zeggen dat het Islamitische rijk deze eigenschappen in een veel sterkere mate belichaamt dan elk ander rijk in de geschiedenis. De koran, de meest heilige tekst van de islamitische religie, heeft in feite deze eigenschappen zelfs gecanoniseerd en theologisch verankerd. Christen en Joden worden in de tekst expliciet bij naam genoemd en apart gezet: aangeduid als grote godslasteraars (Christenen) en de grootste opstandelingen en vijanden van God uit de geschiedenis (Joden).

Openbaring 13, 17: Het laatste rijk van het beest

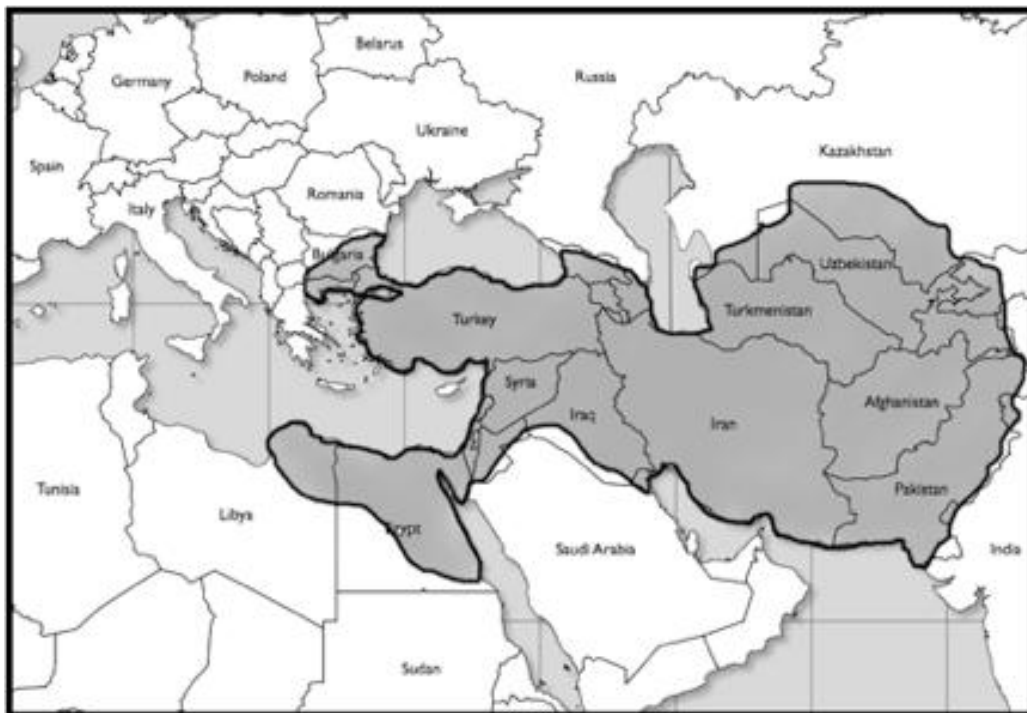
Zoals we tot dusver in onze studie hebben gezien, wordt de identificatie van de islam als het laatste rijk van het beest in de wereldgeschiedenis keer op keer onderbouwd in de Schriften. Vrijwel letterlijk in elke profetische Bijbelse passage. Zelfs teksten die traditioneel worden gezien als bewijs voor een Romeinse antichrist, wijzen na nadere bestudering op een Midden-Oosterse antichrist. Dus is het geen verrassing dat, als we bij openbaring 13 aankomen, het symbool van satans rijk een lichaam blijkt te hebben dat deels van een luipaard, deels van een leeuw en deels van een beer is:

En het beest, dat ik zag, was een luipaard gelijk, en zijn poten als van een beer en zijn muil als de muil van een leeuw... - Openbaring 13:2

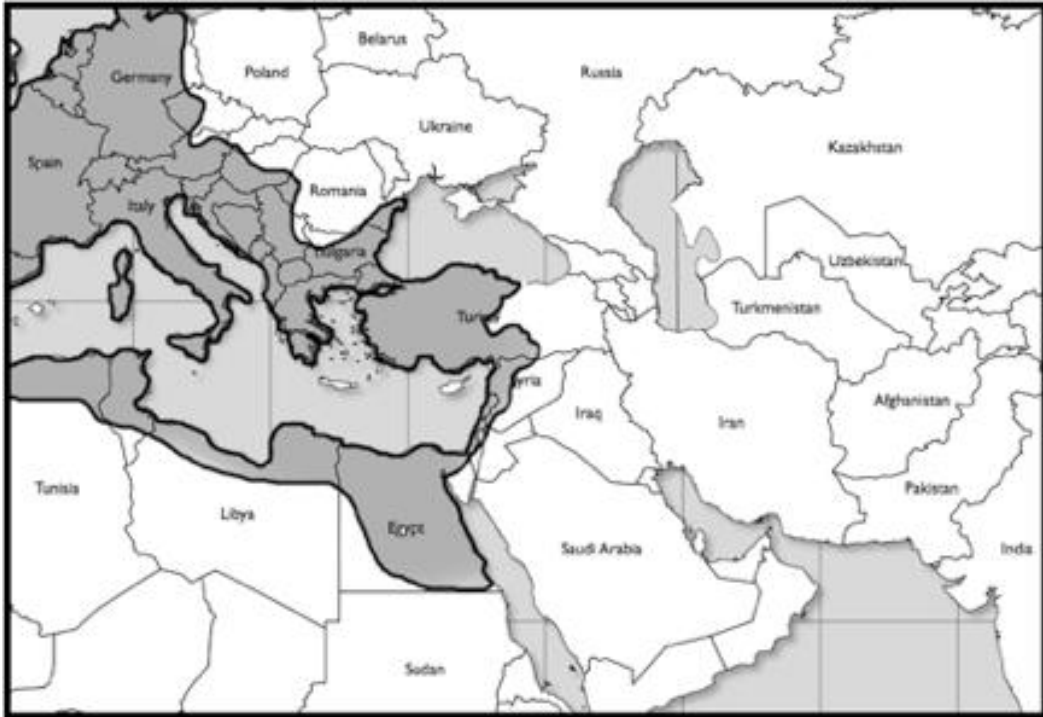
Zoals we in Daniël 7 al hebben gezien, vertegenwoordigen de leeuw, het luipaard en de beer de drie rijken van Babylon, Medo-Perzië en Griekenland. Het vierde beest uit Daniël's visioen is hetzelfde beest als we hier bestuderen. Dit beest is een combinatie van de leeuw (Babylon), de beer (Medo-Perzië) en het luipaard (Griekenland). Na het Griekse rijk, waren de enige rijken die in dat gedeelte van de wereld zijn opgekomen het Parthiaanse rijk, het Romeinse rijk en het islamitisch kalifaat. In deze regio zijn geen andere machtige rijken opgekomen die in aanmerking zouden komen om de rol van het vierde beestrijk op zich te nemen.

De Parthen, zoals we al hebben besproken, zouden kunnen worden gezien als een verlengstuk van het Perzische rijk. Bovendien waren de Parthen niet expliciet bezielde door de kenmerkende antisemitische of antichristelijke geest van de zes voorafgaande beestrijken. Zij hebben nooit geprobeerd het Joodse volk te vernietigen, zoals elk voorafgaand satanisch rijk heeft gedaan. Ook hebben zij nooit de directe controle over Jeruzalem of Israël gehad.

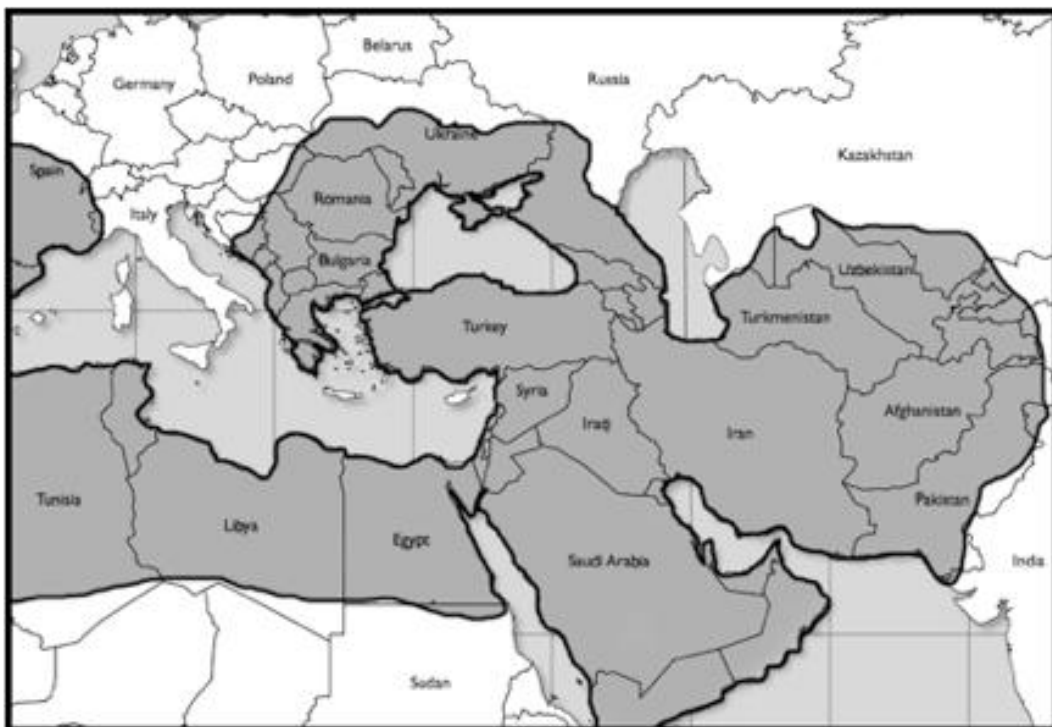
Als we de 'lichamen' van Griekenland, Babylon en Medo-Perzië zouden combineren, welk rijk krijgen we dan? Zou het eruitzien als het Romeinse rijk of als het islamitische rijk? Het antwoord is overduidelijk voor iedereen die bekend is met de geografie van de regio.

Een gecombineerd Babylonisch, Medo-Perzisch en Grieks rijk

Romeinse rijk: lijkt niet op een combinatie van Babylon (leeuw), Medo-Perzië (beer) en Griekenland (luipaard).

Islamitisch kalifaat: een combinatie van Babylon (leeuw), Medo-Perzië (beer) en Griekenland (luipaard)

Het Romeinse rijk, met zijn unieke Westerse/Europese oriëntatie, komt simpelweg niet in de buurt van de ligging van het Babylonisch-Perzisch-Griekse rijk. Zoals we hebben gezien bevonden de grenzen van het Romeinse rijk zich, voor de overgrote meerderheid van haar bestaan, ongeveer 800 kilometer ten westen van Babylon. Het islamitisch rijk echter, zoals we hebben gezien, heeft al deze gebieden op een onvoorwaardelijke en absolute manier ‘verpletterd’. Het islamitische kalifaat heeft het hele gebied van alle drie de voorgaande rijken en zelfs veel meer, compleet gedomineerd. Dus opnieuw, als we uitgaan van een combinatie van het Griekse, Babylonische en Medo-Perzische rijk, voldoet het Romeinse rijk totaal niet aan de beschrijvingen, maar het islamitisch kalifaat daarentegen voldoet daaraan perfect.

De fatale hoofdwond

Volgens Openbaring 13:3 en Openbaring 17:8,11 lijdt het laatste beestrijk aan wat een fatale wond blijkt. Het zevende rijk lijkt voorbij te gaan, maar zal dan, tot grote schrik en afschuw van een groot deel van de wereld, een herleving doormaken en opnieuw op het wereldtoneel verschijnen.

Een van de koppen van het beest zag eruit alsof hij dodelijk gewond was, maar zijn wond genas. Vol bewondering ging de hele wereld achter het beest aan.
- Openbaring 13:3

De profetie aangaande het genezen van de dodelijke hoofdwond wordt verderop in Openbaring 17 herhaald, waar de zevende kop van het beest omschreven wordt als opkomende vanuit de bodemloze put, terugkerend naar het leven vanuit zijn eerdere dood:

Het beest dat je zag, was, en is niet; het stijgt binnenkort op uit de onderaardse diepte en zal vernietigd worden. Alle mensen die op aarde leven van wie de naam niet vanaf het begin van de wereld in het boek van het leven staat, zullen verbaasd zijn bij het zien van het beest, omdat het was, niet is, en toch weer zal zijn...Het beest dat was, en niet is, is zelf de achtste koning, al is het een van de zeven, en het zal vernietigd worden. - Openbaring 17:8,11

In de laatste dagen zullen zij die op de aarde leven verbaasd zijn, wanneer zij getuige zijn van de wedergeboorte van een rijk. Het islamitisch kalifaat heeft een tijdelijke of schijnbare dood doorgemaakt en zal herleven als het achtste en laatste rijk. Het laatste satanische rijk is simpelweg een herleefde versie van het islamitisch kalifaat. Degenen

die in de eindtijd leven zullen verbijsterd zijn, wanneer zij zien dat het islamitisch kalifaat, dat ooit in het Midden-Oosten heerste, opnieuw tot leven komt.

Sommigen hebben geprobeerd te beargumenteren dat het herleefde beestrijk een van de eerdere rijken zal zijn, zoals bijvoorbeeld het Assyrische rijk. Maar we moeten in gedachten houden dat het verhaal dat wordt verteld in Openbaring 17 eenvoudigweg een hervertelling is van het verhaal dat werd verteld in Daniël hoofdstuk 2 en 7 (als ook in 8,9 en 11). In Daniël 2 wordt het laatste rijk van de antichrist vertegenwoordigd door de voeten van het beeld, die voortkomen uit het voorafgaande rijk, gesymboliseerd door de twee ijzeren benen die, zoals we al hebben gezien, verwijzen naar het historische islamitische kalifaat. In Daniël 7 wordt hetzelfde verhaal opnieuw verteld met het gebruik van de symbolen van de vier beesten. Daarin wordt de laatste manifestatie van het satanische rijk gesymboliseerd door tien hoorns die voortkomen uit het vierde beest, dat wederom het historisch islamitische kalifaat is. En dus, na de verschillende relevante passages te hebben bestudeerd, kunnen we de volgende historische opeenvolging van acht door satan geïnspireerde rijken vaststellen:

- Egyptisch rijk
- Assyrisch rijk
- Babylonisch rijk
- Medo-Perzisch rijk
- Grieks rijk
- Romeins rijk
- Islamitisch kalifaat
- Herleefd islamitisch kalifaat

Wat zoveel gewicht geeft aan het idee dat de laatste twee rijken in feite islamitische rijken waren, is de historische realiteit aangaande de neergang van het islamitisch kalifaat. Kort na de dood van Mohammed, de stichter en profeet van de islam, namen zijn compagnons en familie de rol op zich om de moslims te leiden. Mohammeds naaste vriend en schoonvader Abu Bakr werd de eerste kalief. De periode onder de heerschappij van Abu Bakr en de daaropvolgende drie kaliefen staat bekend als het Rashidun kalifaat. Hierna volgden het Omajjaden kalifaat, het Abbasiden kalifaat en uiteindelijk viel de heerschappij over het grootste deel van de moslimwereld toe aan de Ottomanen. Wanneer we in zijn algemeen verwijzen naar het 'islamitische rijk' of het 'islamitisch kalifaat', dan omvat dat de verschillende hiervoor genoemde dynastieën, die gezamenlijk voor meer dan 1300 jaar over de moslimwereld heersten. Maar deze pan-millenniale moslimregering werd in feite onthoofd in 1924, toen de Turkse seculiere hervormer Mustafa Kemal Atatürk het universele islamitische bestuur, het kalifaat en het ambt van de universele islamitische leider, de kalief,

afschafte. Het voorheen verenigde rijk werd gebroken en opgedeeld in moderne natiestaten. Vandaag de dag, nu de Westerse machten zich terugtrekken uit het Midden-Oosten, is de kracht van de Ottomanen weer aan het opkomen. De hoofdwond is aan het genezen en het islamitisch rijk is aan het herleven. Maar dit is stof voor een ander boek....

Het Romeinse rijk versus het islamitische rijk

Wanneer iemand toch vasthoudt aan de Romeinse antichrist theorie, dan bevat deze passage toch wel een probleem. Dit zien we terug in Reagans uiteenzetting van Openbaring 17:10-11:

In deze passage (Openbaring 17:10-11) wordt aan de apostel Johannes verteld dat er zeven koningen of rijken zullen zijn in de wereldgeschiedenis, waarvan er “vijf zijn geweest, één is, en één nog moet komen en wanneer hij komt, hij een tijdje zal blijven. En dat het beest, dat niet was en is, zelf ook een achtste is, en een van de zeven is en vernietigd zal worden.” Op dat punt in de geschiedenis zijn de vijf gevallen rijken Egypte, Assyrië, Babylon, Medo-Perzië en Griekenland. Het bestaande rijk is het Romeinse rijk. Het rijk dat komt zou dan een herleving van het Romeinse rijk zijn, van waaruit het achtste en laatste rijk opkomt, het wereldwijde rijk van de antichrist.¹²⁰

Dus volgens dit scenario zijn de vijf gevallen rijken in de dagen van Johannes: Egypte, Assyrië, Medo-Perzië en Griekenland. Ik ben het op dit punt helemaal eens met Reagan. Vervolgens zegt hij dat het Romeinse rijk het zesde rijk is. Ook hier ben ik het helemaal mee eens. Dan zegt hij dat het zevende rijk een herleving is van het Romeinse rijk. Hier ben ik het mee oneens en geloof dat het islamitisch kalifaat wordt bedoeld. Sterker nog, zoals we zojuist hebben besproken, als men het islamitisch kalifaat niet meeneemt in de reeks, is het onmogelijk om deze passage te verzoenen met de eerdere openbaringen in Daniël 2 en 7. Dit zien we aan Reagans poging om het allemaal in elkaar te laten passen. Want na de zevende kop voegt Reagan ‘het achtste en laatste rijk, het wereldwijde koninkrijk van de antichrist’ toe. Maar waar is dit rijk in Daniël 2 en 7? Volgens Reagans scenario vertegenwoordigen de benen van ijzer in Daniël 2 het historisch Romeinse rijk. Vanuit het historisch Romeinse rijk komen de voeten en dan, vanuit de voeten komt er een ander ‘wereldrijk’. Er is geen plek voor zo’n scenario in de tekst. Evenzo, volgens Reagan, vertegenwoordigt het vierde beest van Daniël 7 het historisch Romeinse rijk. Uit dit rijk komen tien hoorns op, wat zou overeenkomen met een herleefd Romeins rijk. Maar dan komt er op de een of andere manier nog een koninkrijk, ‘een wereldrijk’, tevoorschijn uit de tien

¹²⁰ David R. Reagan, *The Muslim Antichrist Theory*, The Christ in Prophecy Journal

hoorns. Dit is simpelweg niet wat de tekst zegt. De Romeinse antichrist theorie dwingt ertoe een derde rijk in te voegen waar er simpelweg geen sprake is van een nieuw rijk.

Aan de andere kant, als we begrijpen dat de verschillende profetieën allemaal wijzen naar een historisch islamitisch kalifaat, of het nu gaat over de zevende kop uit Openbaring 17, de benen van ijzer uit Daniël 2 of het vierde beest uit Daniël 7, vallen al deze passages perfect samen. Het historisch islamitisch kalifaat is de zevende kop van het beest en het herleefde islamitisch kalifaat - het koninkrijk van de antichrist - zal de achtste zijn. Het is erg eenvoudig. Sommigen zullen vragen waarom, als het Romeinse rijk niet was toegevoegd aan Daniël 2 en 7, het wel is toegevoegd aan de lijst van rijken uit Openbaring 17. Het antwoord is simpel: Openbaring 17 geeft ons een alomvattende lijst die het volledige pan-historische, pan-Bijbelse beeld van alle satanische, heidense beestrijken uit de geschiedenis toont. Daniël 2 en 7 zijn geen complete lijsten die elk van satans rijken beschrijven. Noch Daniël 2, noch Daniël 7 bevatten het Egyptische, Assyrische of Romeinse rijk. Zoals we hebben gezien spreken deze passages simpelweg over de rijken die na Nebukadnezar in Babylon zullen opkomen en het Romeinse rijk viel daar eenvoudigweg niet onder. Pas in Openbaring 12,13 en 17 wordt de volledige pan-historische lijst van satanische rijken gegeven.

Rijk	Daniel 2	Daniel 7	Openbaring 17
Egypte	<i>Niet inbegrepen</i>	<i>Niet inbegrepen</i>	1e kop
Assyrië	<i>Niet inbegrepen</i>	<i>Niet inbegrepen</i>	2e kop
Babylonië	Hoofd van goud	Leeuw	3e kop
Medo-Perzië	Borst en armen van zilver	Beer	4e kop
Griekenland	Buik en dijen van brons	Luipaard	5e kop
Romeins rijk	<i>Niet inbegrepen</i>	<i>Niet inbegrepen</i>	6e kop
Islamitisch	Benen van ijzer	Vierde beest	7e kop: combinatie van leeuw, beer en luipaard
Antichrists rijk	Voeten van ijzer en klei	Tien hoorns opkomend uit het vierde beest	8e kop: genezen 7e kop
Messiaans rijk	De rots		

Concluderend blijkt dus opnieuw dat de Romeinse antichristtheorie op meerdere punten problemen heeft om te voldoen aan de vereisten van de Bijbeltekst. En opnieuw blijkt dat de identificatie van het islamitisch kalifaat, of het nu wordt uitgebeeld als een samenstelling van de leeuw (Babylon), beer (Medo-Perzië) en luipaard (Griekenland), of als de zevende kop van het zevenkoppig beest, naadloos aansluit bij al de voorgaande profetische passages. En dus zien we, van Genesis tot Openbaring, dat hetzelfde beeld wordt geschetst, keer op keer, op meerdere manieren, gebruik makend van verschillende vormen van beeldspraak en taal.

Hoofdstuk 13

Ezechiël 38 & 39: Gog van Magog: deel 1

Een van de meest besproken en fel bediscussieerde Bijbelgedeelten aangaande Bijbelse profetie is Ezechiël 38 en 39, vaak aangeduid als ‘de strijd van Gog van Magog’. De tekst beschrijft een kwaadaardige leider in de eindtijd, ‘Gog’ genaamd, en zijn enorme coalitie van naties die samen het land Israël binnenvallen, maar uiteindelijk op bovennatuurlijke wijze vernietigd worden. Helaas, behalve dat het een van de meest invloedrijke profetieën uit de Schriften is, is het ook een van de meest verkeerd begrepen profetieën. Het is daarom van groot belang dat serieuze Bijbelstudenten deze passage zorgvuldig bestuderen, om zo de ware betekenis en boodschap ervan te onderscheiden.

Het populaire standpunt

In de moderne tijd is de meest gangbare interpretatie van deze passage, dat Gog en de antichrist twee verschillende individuen zijn. Dit standpunt gaat ervan uit dat Gogs invasie van Israël enkele jaren eerder plaatsvindt dan de invasie van de antichrist. Volgens dit perspectief komt de antichrist op in Europa, enige tijd na de vernietiging van Gog en zijn legers. Deze visie wordt duidelijk verwoord door John Walvoord, die ook de net zo populaire opvatting aanhangt dat Ezechiëls binnenvallende legers worden geleid door Rusland:

Met Rusland uit de weg geruimd, zal de heerser van het herleefde Romeinse rijk, die op dat moment de controle heeft over het Middellandse zeegebied, in staat zijn zichzelf uit te roepen tot dictator van de hele wereld.¹²¹

Grant Jeffrey, een andere welbekende profetieleraar, heeft een vergelijkbaar standpunt:

¹²¹ John F. Walvoord, *The Return of the Lord* (Grand Rapids, Zondervan, 1979), pp. 139-140

Als deze Russisch-Arabische alliantie Israël aanvalt, verklaard de profeet dat God tussenbeide zal komen met bovennatuurlijke aardbevingen, hagel en dodelijke ziekten om de gezamenlijke tropen van de Russische en Arabische legers te verslaan...Deze indrukwekkende profetische gebeurtenissen met betrekking tot de nederlaag van Rusland zullen de weg vrijmaken voor het in vervulling gaan van de profetieën over de opkomst van de antichrist, die de wereld zal regeren, en zijn zevenjarig verdrag met Israël. Dit verdrag met de antichrist zal het beginpunt markeren van de zevenjarige aftelling tot de terugkomst van de Messias tijdens de slag bij Armageddon.¹²²

Volgens dit narratief geloven velen ook dat na de vernietiging van Gog en zijn legers, de islam als religie vrijwel zal uitdrogen en ophoudt te bestaan als belangrijke wereldreligie. Profetieleraar David Reagan beschrijft zijn overtuiging dat de strijd die wordt omschreven in Ezechiël 38 en 39 zal eindigen met de ‘vernietiging van vrijwel alle legers van de moslimnaties in het Midden-Oosten’:

De oorlog van Psalm 83, gevolgd door de oorlog van Ezechiël 38, zal resulteren in de vernietiging van vrijwel alle legers van de moslimnaties in het Midden-Oosten...Dus, als de antichrist een moslim zou zijn die zou heersen over een moslimnatie in het Midden-Oosten tijdens de grote verdrukking, dan zou hij heersen over een rijk dat tot as is vergaan!¹²³

Mark Hitchcock zegt:

De eliminatie van deze Russisch-islamitische alliantie en al hun troepen zal de weg plaveien voor de antichrist om zich te positioneren om de wereld over te nemen...Ik heb me vaak afgevraagd of de antichrist misschien zelfs de eer zal opeisen voor de vernietiging van Gogs leger, door te stellen dat hij een geheim massavernietigingswapen heeft.¹²⁴

Evenzo stelt Nathan Jones, ook van de Lamb and Lion Ministries, dat ‘de islam slechts een ander systeem is dat zal worden weggevaagd voordat de antichrist zijn systeem zal instellen.’¹²⁵

¹²² Grant R. Jeffrey, *Armageddon: Appointment with Destiny* (Random House Digital), 1997

¹²³ David Reagan, Pre-Trib Study Group Presentation About the Possibility of a Muslim Antichrist

¹²⁴ Mark Hitchcock, *Who is The Antichrist?: Answering the Question Everyone is Asking* (Eugene, Oregon, Harvest House, 2010), p. 87

¹²⁵ Nathan Jones, Quick Q&A: *Will the Antichrist Come From the Ottoman Empire?* <http://www.lamblion.us/2010/08/quick-q-will-antichrist-comefrom.html>

Populaire visie op de timing van Gog uit Magog

Hoe en waarom komen deze geleerden tot dit standpunt? Het antwoord is te vinden in twee veronderstellingen die degenen die de Romeinse antichristtheorie aanhangen aan de tekst toevoegen. De eerste veronderstelling is, dat de antichrist en zijn legers uit Europa zullen komen. Omdat Gogs strijdkrachten duidelijk niet Europees zijn, is er gededuceerd dat Gog iemand anders moet zijn dan de antichrist. De tweede veronderstelling is, dat de antichrist ofwel een humanist zal zijn ofwel een universalist die zal eisen aanbeden te worden als God of als een god. Uiteraard, zo wordt geredeneerd, zouden moslims nooit zo iemand volgen. Voor degenen die dit standpunt aanhangen werd het dus noodzakelijk om een mechanisme te vinden dat alle 1,6 miljard moslims op aarde elimineert uit hun eschatologische verhaal, zodat de weg vrij gemaakt wordt voor de antichrist om alle religies vrijwillig onder zijn controle te brengen. Het is in Ezechiël 38 en 39 dat de Romeinse antichrist aanhangers hun denkbeeldige mechanisme vinden om de moslims uit het beeld te verwijderen. Om die reden leren velen dat, als gevolg van de enorme verliezen die worden geleden tijdens de slag van Gog uit Magog, de religie van de islam ofwel ophoudt een relevante kracht op aarde te zijn, ofwel helemaal verdwijnt, op die manier de weg vrijmakend voor de Europese humanistische of universalistische antichrist. En zo is de populaire interpretatie van Ezechiël 38 en 39 ontstaan. Niet uit een zorgvuldige exegese van de tekst, maar uit de noodzaak om het te laten passen in een eerder gehanteerd en goedontwikkeld eschatologisch verhaal.

Gevolgen van de populaire visie

Maar het moet duidelijk worden dat het hiervoor genoemde narratief geen alternatieve visie is. Als gevolg van de populaire interpretatie van Ezechiël 38 en 39, geloven grote aantallen Christen daadwerkelijk dat voor de terugkomst van Jezus 1,6

miljard moslims ofwel zullen worden ‘weggevaagd’¹²⁶, ofwel totaal zullen worden ‘vernietigd’¹²⁷, ofwel ‘tot as gereduceerd’¹²⁸ zullen worden of zich zullen bekeren tot een ander geloofssysteem. De meeste gaan ervan uit dat ook de natie Rusland zal worden gedecimeerd. Dit in tegenstelling tot vrijwel alle demografische modellen, die indiceren dat binnen een aantal decennia de islam de grootste religie ter wereld zal zijn. Deze radicaal tegenovergestelde visie is dan ook verbijsterend. Maar wat als dit scenario niets meer is dan een fantasie, geboren uit de misinterpretatie van enkele cruciale eschatologische passages? Vandaag de dag heeft een groot gedeelte van de kerk een visie over de toekomst van de islam omarmd die niet alleen ongegrond is, maar ook zeer fatalistisch. De potentieel desastreuze gevolgen van deze visie voor evangelisatie, zending en voorbede zijn alarmerend. Bij het schrijven van dit boek hebben een aantal zeer gerespecteerde geleerden gesuggereerd dat de discussie tussen de Romeinse antichristtheorie en de islamitische antichristtheorie irrelevant is. Daar ben ik het grondig mee oneens. Populaire opvattingen van Bijbelse profetie hebben een grote invloed op de gebruiken en handelingen van grote aantallen Christenen. Tussen de twee uitersten – aan de ene kant de visie dat de islam binnenkort zal opkomen als de grootste religie van de wereld en de grootste uitdaging voor de kerk wereldwijd zal vormen en aan de andere kant de visie dat de islam binnenkort van de aarde zal verdwijnen – zit geen middenweg. Dit is geen kwestie waarin de kerk het zich kan permitteren om zo fundamenteel mis te zitten. Hoewel het van groot belang is dat degenen die de Schriften bestuderen zich serieus inzetten om de profetische teksten van de Bijbel op de juiste manier te begrijpen, geldt dit in het bijzonder voor Ezechiël 38 en 39.

Het Joodse standpunt

In schril contrast met het populaire Christelijke standpunt identificeert de Joods Rabbijnse visie Gog als de laatste vijand van Gods volk, die vernietigd zal worden door de Messias. De Rabbijnse opvatting gaat ervan uit dat Gog en zijn legers dezelfde vijanden zijn die door alle andere profeten worden beschreven. In *Ezekiel, a commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources* wordt ons verteld:

De laatste oorlog, waarin Gog daadwerkelijk Jeruzalem zal binnenvallen, wordt beschreven in Zacharia 14. Verwijzingen naar de oorlogen van Gog en Magog zijn er in overvloed in de Schriften, duidelijk zichtbaar bij de profeten...De

¹²⁶ Jones

¹²⁷ Reagan

¹²⁸ Ibid.

langste, meest gedetailleerde en meest specifieke beschrijvingen zijn opgenomen in de boeken van Ezechiël, Zacharia, Joel en Daniël.¹²⁹

Terwijl de Joden verwijzen naar de laatste kwaadaardige dictator als Gog, geeft het Nieuwe Testament hem namen als de antichrist (1 Joh. 2:22), zoon van het verderf (2Thess.2:3), de wetteloze (2 Thess. 2:8), het beest (Openb. 11:7) en andere namen. Evenzo lezen we in de Talmoed:

Zie, een koning zal opgaan uit het land van Magog aan het einde der dagen. Hij zal koningen bijeenbrengen die kronen dragen en legeraanvoerders in harnassen gekleed, en alle naties zullen hem gehoorzaam zijn. Zij zullen zich opmaken voor een strijd in het land van Israël tegen de kinderen van de verstrooiing, maar de Heer zal klaarstaan voor hen, door hun levensadem uit te blazen met een vuur dat voortkomt onder de troon der heerlijkheid. Hun dode lichamen zullen vallen op bergen van het land van Israël, en de wilde dieren van het veld en de vogels des hemels zullen komen en hen verslinden. Hierna, zullen alle doden van Israël worden opgewekt, en zullen genieten van de dingen die vanaf het begin voor hen verborgen waren gehouden, en zij zullen de beloning van hun werken ontvangen.¹³⁰

En wederom:

Aan het einde, aan het allereinde der dagen, zullen Gog en Magog en hun legers opgaan tegen Jeruzalem, maar zij zullen vallen door de hand van de koning Messias. Voor zeven volle jaren zullen de kinderen van Israël hun wapens gebruiken als brandhout, zonder het bos in te hoeven gaan om bomen om te hakken.¹³¹

Gog als antichrist

Dit alles in gedachten houdend, zullen we nu proberen aan te tonen dat Gog de antichrist is en dat de naties uit Gogs alliantie tot de voornaamste volgelingen van de

¹²⁹ ArtScroll Tanach Series: *Ezekiel, a Commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources* (Brooklyn, NY, Mesorah Publications, 1989), p. 578

¹³⁰ Targum of Pseudo-Jonathan on Numbers 11:26 as quoted in Samon H. Levey. *The Messiah; An Aramaic Interpretation. The Messianic Exegesis of the Targum.* (New York: Ktav Publishing House, 1974), pp.17-18

¹³¹ Fragment Targum, as quoted in Levy, *Messiah* p. 16

antichrist zullen horen. We zullen aantonen dat de invasie van Ezechiël 38 en 39 eenvoudigweg een andere vertelling is van hetzelfde verhaal dat alle profeten vertellen. Hoewel er talrijke details zouden kunnen worden toegevoegd, is het basisverhaal als volgt samen te vatten:

- Een groep landen, geleid door Gog/de antichrist vallen Israël aan en vervolgen Christenen wereldwijd.
- Als gevolg daarvan, na een periode van drie-en-een-half jaar, ondergaat het volk Israël een laatste complete verwoesting, waarbij velen als gevangenen zullen worden weggevoerd.
- Door de Messias komt God tussenbeide om de overlevenden en de gevangenen te bevrijden.
- De heidense naties keren zich tot God.
- Israël keert zich voor altijd tot God.
- De Messias regeert vanuit Jeruzalem.

Zoals we zullen zien, is het verhaal dat door Ezechiël wordt verteld hetzelfde verhaal dat door iedere andere profeet in de Bijbel wordt verteld. Hoewel er verschillende symbolen worden gebruikt en verschillende aspecten van dit verhaal worden benadrukt, wijzen alle profeten ons op dezelfde reeks gebeurtenissen.

De tijdsbepaling en duur van Ezechiël 38 en 39

Velen die de populaire visie aanhangen zien het als een zeer beknopte reeks gebeurtenissen. Deze visie wordt duidelijk verwoord door Bijbeluitlegger Mark Hitchcock in *The coming invasion of Israël*:

Ezechiël omschrijft wat we de ‘een-dag-oorlog’ zouden kunnen noemen, of zelfs de ‘een-uur-oorlog’, omdat God snel en totaal de islamitische aanvallers van het aangezicht der aarde zal wegvagen met gebruik van bovennatuurlijke krachten.¹³²

Onder degenen die deze visie aanhangen is er dan ook een poging om de timing van de strijd binnen een zeer specifiek moment op de tijdlijn van de eindtijd te plaatsen. Auteur Ron Rhodes somt in zijn boek *Northern Storm Rising* op, wat hij ziet als de enige zes opties:

¹³² Mark Hitchcock *The Coming Islamic Invasion of Israel* (Sister, Oregon, Multnomah Publishers, 2002), p. 87

- Voor de opname en de grote verdrukking
- Na de opname, maar voor de grote verdrukking
- In de eerste helft of het midden van de grote verdrukking
- Aan het einde van de grote verdrukking
- Aan het begin van het millennium
- Aan het einde van het millennium¹³³

Maar dit standpunt, dat poogt om Ezechiëls profetie te beperken tot slechts een van deze zeer beperkte tijdsperioden, slaagt er niet in om een zeer kenmerkend aspect van Bijbelse profetie te herkennen, namelijk dat zij vaak een brede serie gebeurtenissen op een beperkte en beknopte wijze beschrijven.¹³⁴ Een perfect voorbeeld hiervan is te vinden in Openbaring 12:5, waar de vrouw Zion wordt beschreven die bevalt van Jezus, de mensenzoon:

Maar toen ze het kind gebaard had – een zoon, die alle volken met een ijzeren herdersstaf zal hoeden –, werd het dadelijk weggevoerd naar God en zijn troon. – Openbaring 12:5

Als we dit vers zouden lezen alsof het een allesomvattende omschrijving was, dan zouden we gedwongen zijn te geloven dat Jezus na zijn geboorte direct werd opgenomen naar de troon van God. Waar de passage niet over spreekt, zijn de 33 jaar van Jezus' aardse leven tussen zijn geboorte en hemelvaart. Maar hoewel de passage niets zegt over de 33 jaar van Jezus' aardse leven, dit geheel onbesproken laat, sluit het dit niet uit. Met het voordeel van terugblikkend inzicht weten we dat Jezus 33 jaar op aarde leefde. Soortgelijke patronen kunnen worden gevonden in ontelbare Messiaanse profetieën. Hier, in Jesaja, vinden we nog zo'n voorbeeld:

¹³³ Ron Rhodes *Northern Storm Rising* (Eugene, Oregon, Harvest House, 2008), pp. 182-190

¹³⁴ Dit principe wordt helder verwoord door Angus en Green, en aangehaald door J. Dwight Pentecost in zijn klassieke werk *Things to Come*: "Wanneer het precieze tijdstip van afzonderlijke gebeurtenissen niet werd geopenbaard, beschreven de profeten deze als aaneengesloten. Zij zagen de toekomst meer in termen van ruimte dan van tijd; het geheel verschijnt daardoor verkort... Zij lijken vaak over toekomstige zaken te spreken zoals een gewone waarnemer de sterren zou beschrijven – door ze te groeperen zoals ze verschijnen, en niet volgens hun werkelijke posities." - J. Dwight Pentecost, *Things to Come* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1958), blz. 46

Vrede en gerechtigheid door de telg van Isaï Maar uit de stronk van Isaï schiet een telg op, een scheut van zijn wortels komt tot bloei. De geest van de HEER zal op hem rusten: een geest van wijsheid en inzicht, een geest van kracht en verstandig beleid, een geest van kennis en ontzag voor de HEER. Hij ademt ontzag voor de HEER; zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn, noch grondt hij zijn vonnis op geruchten. Over de zwakken velst hij een rechtvaardig oordeel, de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis. Hij tuchtigt de aarde met de gesel van zijn mond, met de adem van zijn lippen doodt hij de schuldigen. Hij draagt gerechtigheid als een gordel om zijn lendenen en trouw als een gordel om zijn heupen. Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam, een panter vlijt zich bij een bokje neer; kalf en leeuw zullen samen weiden en een kleine jongen zal ze hoeden. – Jesaja 11:1-6

Volgens deze tekst zullen de handelingen van de Messias naadloos samenvloeien met Zijn komst als de telg van Isaï, tot het slaan op de aarde en het doden van de goddelozen. Nergens in de tekst vinden we een aanwijzing voor het gat van tweeduizend jaar tussen Jezus' eerste komst en Zijn terugkeer en ultieme overwinning. Het is duidelijk dat veel details niet worden genoemd in dit grootschalige profetische overzicht van het werk van de Messias. Er zouden talloze andere vergelijkbare voorbeelden kunnen worden gegeven, omdat dit een veelvoorkomend patroon is in Bijbelse profetie in de Schriften.

Ditzelfde principe zien we hier in Ezechiël 38 en 39. Hoewel talloze details niet worden genoemd in de tekst, betekent dit geenszins dat het hier gaat over een eenvoudige, beknopte 'oorlog van één uur'. Wie de profetie op deze manier leest, begrijpt een heel gewoon kenmerk van Bijbelse profetie niet goed. Deze profetie moet niet worden gezien als een enkel, afgebakend en kortstondig gebeuren. Ook moet deze profetie niet worden gezien als een allesomvattende beschrijving van alle details die deze episode met zich meebrengt. Het is vooral een erg algemene profetische/poëtische samenvatting van de laatste periode van zeven jaar voor de terugkomst van Jezus, gezien vanuit Ezechiëls standpunt. De brede invalshoek van de passage blijkt uit dat het begint met een beschrijving van God, die Gog naar voren brengt om Israël aan te vallen, en eindigt met de terugkeer van de Messias en de oprichting van het Messiaanse koninkrijk. Als een direct gevolg van de vernietiging van Gog en zijn legers zullen de volgende dingen gebeuren:

- Gods naam zal nooit meer worden gelasterd
- De overlevende volken zullen tot een heilzame kennis van God komen
- De gevangenen van Israël zullen worden bevrijd
- God zal Zijn geest uitstorten over Israël
- De overlevenden uit Israël zullen de Heer voor altijd leren kennen

- Israël zal voor altijd veilig in haar land wonen
- De Heer zelf zal in het land Israël verblijven

Omdat deze beschrijvingen alleen van toepassing kunnen zijn op de tijd van Jezus' wederkomst en het stichten van Zijn Messiaanse rijk, is het onmogelijk dat Gog en zijn legers iemand anders kunnen zijn dan de antichrist en zijn legers. Dit is dan ook onze eerste taak: het onderzoeken van verschillende tijdsaanduidingen die aantonen dat de passage eindigt met de terugkeer van de Messias en de oprichting van Zijn koninkrijk.

Gods naam zal niet langer worden gelasterd

Verschillende keren zien we in het boek Daniël, dat de antichrist gedurende zijn gehele carrière herhaaldelijk God zal lasteren. In Daniël 11:36 lezen we dat de antichrist 'zichzelf zal verhogen' en 'verbijsterende dingen zal zeggen tegen de God der goden'. In Daniël 7:25 lezen we dat de antichrist 'de Allerhoogste' zal lasteren. Maar overweeg dit feit: naast dat hij zelf een lasteraar zal zijn, zal de antichrist een wereldwijde aanhang verzamelen van degenen die ongetwijfeld zijn voorbeeld zullen volgen. De wereldwijde religieuze beweging die wordt geleid en geïnspireerd door de antichrist zal de grootste en meest opvallende beweging van godslastering zijn die de wereld ooit heeft gekend. Maar in Ezechiël 38 en 39 lezen we, dat na de nederlaag van Gog en zijn legers, Gods naam nooit meer gelasterd wordt:

Ik zal mijn grootheid en mijn heiligheid tonen en mij aan vele volken bekendmaken. Dan zullen ze beseffen dat Ik de HEER ben...Mijn heilige naam zal Ik aan mijn volk Israël bekendmaken, *Ik zal mijn heilige naam niet langer laten ontwijden...* - Ezechiël 38:23, 39:7

Dit vormt een belangrijk, zo niet onoverkomelijk, probleem voor degenen die geloven dat Gogs nederlaag vooraf gaat aan de komst van de antichrist. Hoe kan er worden gezegd dat Gods naam nooit meer zal worden gelasterd vlak voor de opkomst van de meest prominente godslasteraar in de geschiedenis, die God openlijk drie-en-een-half jaar lang vervloekt? Dat is simpelweg onmogelijk. De enige manier waarop deze passage in de bredere context past van eindtijdprophetie, is door te begrijpen dat Gog de antichrist is. Wanneer Gog is vernietigd, samen met zijn legers, pas dan zullen de monden van de godslasteraars voor altijd gesloten zijn.

De heidenen zullen God leren kennen

De profeet Jesaja vertelt ons dat, na de terugkeer van Jezus, 'kennis van God' de hele aarde zal vullen:

Niemand doet kwaad, niemand sticht onheil op heel mijn heilige berg. *Want kennis van de HEER vervult de aarde, zoals het water de bodem van de zee bedekt.* - Jesaja 11:9

Gedurende Jezus' duizendjarige heerschappij zullen de heidense volken de Heer aanbidden, de God van Israël:

Alle einden der aarde zullen eraan denken en zich tot de HEERE bekeren: alle geslachten van de heidenvolken zullen zich voor Uw aangezicht neerbuigen. - Psalmen 22:28

Jesaja beschrijft ook hoe de kinderen uit Israëls voormalige vijanden naar haar toe zullen komen om berouw te tonen en de Heer zullen aanbidden:

Met gebogen hoofd zullen ze komen, de zonen van je onderdrukkers, en iedereen die jou verachtte zal zich aan je voeten neerwerpen. Ze noemen je Stad van de HEER, Sion van de Heilige van Israël. - Jesaja 60:14

In lijn met dit thema, dat door de hele Schrift heen terugkomt, zien we dat nadat God Gog en zijn legers oordeelt, de volken de Heer, de God van Israël zullen leren kennen:

In Magog en langs de kusten waar de bewoners zich veilig wanen, laat Ik een vuur woeden. *Ze zullen weten dat Ik de HEER ben!...en de andere volken zullen beseffen dat Ik de HEER ben, heilig in Israël.* - Ezechiël 39:6,7

Wederom zit er in de tekst een aanzienlijk probleem voor degenen die deze gebeurtenissen een aantal jaren voor de wederkomst van Jezus plaatsen. Sommigen hebben geprobeerd het belang van deze uitspraak te bagatelliseren door het af te doen als een oppervlakkige intellectuele erkenning van de God van Israël. Maar dit doet geen recht aan de uitspraak. Hoe kan er worden gezegd dat de volken zullen komen en erkennen dat de Heer, de Heilige in Israël, de enige ware God is, op een moment vlak voordat zij samen zullen komen om God te lasteren, Zijn land binnen te vallen en Zijn volk aan te vallen? Opnieuw: dit is simpelweg niet logisch. Zoals commentator Ralph Alexander zegt:

Ezechiël 39:7,22 verklaart dat Gods naam nooit meer zal worden gelasterd – dat is in feite vrijwel onmogelijk met de komende verdrukking. Bovendien past het idee dat de volken ‘de Heer zullen kennen’ door Zijn soevereiniteit te erkennen beter bij de tijd van de wederkomst, dan bij de tijd voorafgaand aan de verdrukking.¹³⁵

Andere commentatoren zijn het hiermee eens. Aangaande deze passage zegt James Burton Coffman:

Dit past ook binnen het tafereel van het laatste oordeel...Dertig seconden na het begin van de Eeuwige Oordeelsdag zal er nergens ter wereld nog een agnost of een ongelovige overblijven.¹³⁶

De enige manier om deze passage recht te doen, is haar te zien als een verwijzing naar het moment dat de volken daadwerkelijk God leren kennen en Hem zullen aanbidden, precies zoals het wordt beschreven door Jesaja, wanneer de hele aarde vervuld is van de kennis - of beter gezegd, *het kennen* - van God. En dit gebeurt simpelweg niet totdat Jezus terugkomt.

De gevangenen van Israël zullen worden bevrijd

Onder de verschrikkelijke rampen die het volk Israël zullen overkomen tijdens hun onderdrukking door de antichrist en zijn legers, is dat velen als krijgsgevangenen zullen worden weggevoerd naar de omringende naties. De Heer spreekt via de profeet Amos over deze dagen, zeggende:

Op mijn bevel zullen de Israëlieten door alle volken heen worden geschud, als in een zeef waar niet één steentje doorheen valt. - Amos 9:9

Jezus sprak ook heel specifiek over de vele Joodse krijgsgevangenen die naar de omringende landen zullen worden weggevoerd gedurende de aanval van de antichrist:

De inwoners zullen omkomen door het zwaard of overal heen in gevangenschap worden weggevoerd, terwijl Jeruzalem vertrapt zal worden door heidenen, tot hun tijd voorbij is. - Lukas 21:24

¹³⁵ Ralph Alexander, *The Expositor's Bible Commentary, Jeremiah--Ezekiel* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 2010), p. 864

¹³⁶ Burton Coffman Commentaries on the Old and New Testament, Ezekiel 38

Maar hoewel er verschillende passages zijn die spreken over deze grote ramp, benadrukken verschillende andere de bevrijding van de krijgsgevangenen door God, door de Messias. Koning David profeteerde aangaande de bevrijding van de Joodse gevangenen en de glorieuze dagen die daarop volgen:

Maar U, HEER, troont voor eeuwig, uw roem zal duren, geslacht na geslacht. *U zult opstaan* en u over Sion ontfermen, *de tijd van genade is gekomen, dit is het uur*,... Alle volken zullen de naam van de HEER vrezen, alle koningen van de aarde zijn majesteit eren...als de HEER Sion heeft opgebouwd *en in majesteit is verschenen*,...als de HEER heeft neergezien van zijn heilige hoogte, zich vanuit de hemel naar de aarde heeft neergebogen *om het zuchten van gevangenen te horen, om vrij te laten wie de dood nabij zijn*. Dan wordt in Sion de naam van de HEER geprezen, zijn lof gezongen in Jeruzalem als volken en koninkrijken bijeenkomen om de HEER te aanbidden.
- Psalm 102:13-17, 19-23

Jesaja verbond ook de bevrijding van de Joodse gevangenen aan de dag van Gods oordeel:

De geest van God, de HEER, rust op mij, want de HEER heeft mij gezalft. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan verslagen harten hoop te bieden, *om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan geketenden hun bevrijding*, om een genadejaar van de HEER uit te roepen en *een dag van wraak voor onze God*... - Jesaja 61:1-3

Zacharia verbond de bevrijding van de gevangenen aan de tijd van de heerschappij van de Messias:

Hij zal vrede stichten tussen de volken. Zijn heerschappij strekt zich uit van zee tot zee, van de Rivier tot aan de einden der aarde. Want, Sion, omwille van mijn verbond met jou, met offerbloed bekrachtigd, zal *Ik de gevangenen vrijlaten* uit de put zonder water. Keer terug naar de burcht, gevangenen. Jullie hoop is niet vergeefs geweest, want ook nu geldt de toezegging aan Sion: Ik zal je dubbel schadeloosstellen. - Zacharia 9:10-12

Ook Joël profeteerde over deze gebeurtenissen:

Want zie, in die dagen en in die tijd, als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem, - Joël 3:1

Sefanja sprak eveneens:

want de HEERE, hun God, zal naar hen omzien en een omkeer in hun gevangenschap brengen. - Sefanja 2:7

De getuigenissen van al deze profeten stemmen precies overeen met wat Ezechiël beschrijft dat zal plaatsvinden, specifiek als gevolg van de vernietiging van Gog en zijn legers:

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: *Ik zal nu een omkeer brengen in de gevangenschap van Jakob*, Ik zal Mij ontfermen over heel het huis van Israël en Ik zal het opnemen voor Mijn heilige Naam. Zij zullen hun schande moeten dragen, en heel hun trouwbreuk, die zij tegenover Mij gepleegd hebben toen zij onbezorgd in hun land woonden en er niemand was die hun schrik aanjoeg. Wanneer Ik hen uit de volken terugbreng en hen bijeenbreng uit de landen van hun vijanden, zal Ik door hen voor de ogen van veel heidenvolken geheiligd worden. Dan zullen zij weten dat Ik, de HEERE, hun God ben, omdat Ik hen onder de heidenvolken in ballingschap voerde, maar hen ook weer verzamelde in hun land *en niemand van hen daarginds nog liet achterblijven*.
- Ezechiël 39:25-28

Er moeten een paar punten benadrukt worden. Ten eerste, de gevangenen van Israël worden bevrijd specifiek en als een direct gevolg van de vernietiging van Gog en zijn legers. Maar dit is niet slechts een algemene bevrijding; de tekst stelt juist dat geen van de gevangenen 'nog langer' gevangene zal blijven. Het is een complete en laatste bevrijding, die alleen kan worden geassocieerd met het Messiaanse tijdperk. Door deze gebeurtenis enkele jaren voor de komst van de antichrist te plaatsen, zoals de populaire visie doet, ontstaat er een sterke tegenstrijdigheid met veel andere passages die ons vertellen dat de legers van de antichrist vele Joden krijgsgevangen zullen nemen (o.a. Lukas 21:24). De enige manier waarop dit gedeelte van de profetie in overeenstemming kan worden gebracht met alle anderen is wanneer Gog en de antichrist een en dezelfde zijn.

Israël zal de Heer voor altijd kennen

Net zoals de heidense volkeren de Heer zullen leren kennen en hem volgen ten tijde van het Messiaanse rijk, zo zullen ook de overlevenden van Israël hem leren kennen. Het thema van het overblijfsel, oftewel de overlevenden van Israël die allen de Heer

zullen leren kennen na een machtige verlossing, is een terugkerend thema in de geschriften van de profeten. Jesaja sprak hierover:

Op die dag zullen de overgebleven Israëlieten...Het deel van Jakobs volk dat ontkomen is...weer oprecht vertrouwen op de HEER, de Heilige van Israël.
- Jesaja 10:20

Ergens anders spreekt Jesaja op gelijke wijze tegen koning Hizkia:

De Judeeërs die ontkomen, *zij die overblijven*, zullen wortel schieten en vrucht dragen, want *wie het overleven en ontkomen*, zullen zich vanuit Jeruzalem, vanaf de Sion verspreiden. De HEER van de hemelse machten zal dat in zijn vurige liefde tot stand brengen. - 2 Koningen 19:30-31

Ook de profet Joël sprak over deze dag:

Het zal geschieden dat ieder die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden. Want op de berg Sion en in Jeruzalem *zal ontkoming zijn*, zoals de HEERE gezegd heeft, namelijk bij *hen die ontkomen zijn*, die de HEERE roepen zal. - Joël 2:32

En Micha:

Ik zal wie mank gaat, stellen tot een overblijfsel en *wie verdreven was* tot een machtig volk, en de HEERE zal over hen Koning zijn op de berg Sion, van nu aan tot in eeuwigheid. - Micha 4:7

Met betrekking tot dit overblijfsel profeteerde Jeremia over de dag dat zij allen 'de Heer leren kennen':

Men zal elkaar niet meer hoeven te onderwijzen met de woorden: "Leer de HEER kennen," want iedereen, van groot tot klein, kent Mij dan al - spreekt de HEER. Ik zal hun zonden vergeven en nooit meer denken aan wat ze hebben misdaan. - Jeremia 31:34

Later, inhakend op de profeten voor hem, spreekt de apostel Paulus over de dag dat het overblijfsel van Israël tot een reddende kennis van God komt:

En Jesaja roept over Israël uit: 'Al telde het volk van Israël zo veel mensen als er zand is bij de zee, slechts een rest zal worden gered. Want de Heer zal zijn woord op aarde gestand doen, onvoorwaardelijk en onverkort.'
- Romeinen 9:27-28

En tot slot sluit de apostel Johannes zich aan bij de boodschap van de profeet Jeremia, wanneer hij spreekt over wat het betekent om God te ‘kennen’:

Het eeuwige leven, dat is dat zij U kennen, de enige ware God, en Hem die U gezonden hebt, Jezus Christus. – Johannes 17:3

Maar het is in Ezechiël waar de twee thema’s van het overblijfsel van Israël en waar zij God leren ‘kennen’ volledig worden samengebracht. In deze passage wordt ons verteld dat, na de vernietiging van Gogs legers, de overgeblevenen van het volk Israël Hem volledig zullen leren kennen, ‘van die dag tot in eeuwigheid’:

Dan zullen zij die van het huis van Israël zijn, weten dat Ik, de HEERE, hun God ben, vanaf die dag en daarna. – Ezechiël 39:22

Het kan niet duidelijker zijn. Dit is niet slechts een opleving waarin veel Joden vromer zullen worden, maar het hele huis van Israël komt tot het ‘kennen’ van ‘de Heer, hun God’. Deze krachtige, nationale verlossing werd eerder al tot in detail beschreven in Ezechiël 20. In deze tekst verbindt de Heer de volgende essentiële details:

- De Heer wordt koning over Israël
- De Heer zal oordelen over Israël
- De Heer zal een eeuwigdurend verbond met Israël sluiten
- De opstandelingen worden uit Israël ‘gezuiverd’
- De Heer zal de verstrooide Joden uit de volken weghalen
- Heel Israël zal de Heer kennen

Neem de volgende passage in overweging en, terwijl je dat doet, stel jezelf de vraag hoe de tekst naar iets anders kan verwijzen, dan naar de volledige verlossing van het volk Israël. Toch is het precies wat Ezechiël beschrijft als plaatsvindend als gevolg van de vernietiging van Gog en zijn legers:

Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, voorwaar, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met uitgestorte grimmigheid *zal Ik koning over u zijn* en over u regeren! *Ik zal u uit de volken leiden en u bijeenbrengen uit de landen waaronder u verspreid bent*, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met uitgestorte grimmigheid... Vervolgens zal Ik u brengen in de woestijn van de volken en daar *van aangezicht tot aangezicht een rechtszaak met u voeren...Ik zal u onder de herdersstok doen doorgaan en u brengen in de band van het verbond. Ik zal van u uitzuiveren wie in opstand komen en wie tegen Mij overtreden... Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.* Want op Mijn heilige

berg, op de hoge berg van Israël, spreekt de Heere HEERE, daar zal *heel het huis van Israël* Mij in het land dienen, in zijn geheel. Daar zal Ik in hen behagen scheppen... *Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben*, wanneer Ik u op het grondgebied van Israël breng, in het land waarover Ik Mijn hand opgeheven heb om het aan uw vaders te geven. - Ezechiël 20:33-42

Israël woont veilig in hun land

Ezechiël vertelt ons dat als gevolg van Israëls bekering van hun ongehoorzaamheid, het uitstorten van de Geest van de Heer over hen en hun kennismaking met Hem, dat elke Jood voortaan veilig in het land zal kunnen wonen:

Hun schande en ontrouw aan Mij moeten ze dragen, ook wanneer ze weer onbezorgd in hun land wonen, door niemand opgeschrikt...Ik heb hen onder vreemde volken in ballingschap gestuurd en Ik breng hen ook weer samen in hun eigen land; Ik zal niemand achterlaten. - Ezechiël 39:26,28

Over deze tekst zegt C. F. Keil:

Vanaf die tijd zal Gods volk niet langer hoeven te vrezen voor een vijand die hun vrede en zegenrijke bezit in de eeuwige erfenis die God hen heeft gegeven zal verstoren.¹³⁷

Nog nadrukkelijker stelt Daniël Block:

Ezechiël verklaring dat er geen enkel individu achterblijft wanneer Yahweh zijn volk hersteld in ongeëvenaard in het Oude Testament. Yahweh's herstel is niet alleen compleet, het is ook permanent. Hij belooft Zijn aangazicht nooit meer voor Zijn volk te verbergen.¹³⁸

Natuurlijk hoeft er weinig over gezegd te worden dat Israël onmogelijk echte vrijheid zal ervaren voor de vernietiging van de antichrist. Israël zal pas echt in vrijheid leven nadat al haar vijanden zijn verslagen, nadat Jezus de Messias aanwezig is en nadat God Zijn geest heeft uitgestort over Israël.

¹³⁷ C.F. Keil *Commentary on the Old Testament Ezekiel* (Peabody, MA, Hendrickson Publishers, 2006) p.341

¹³⁸ Daniel Block *The Book of Ezekiel, Chapters 25-48* (New International Commentary on the Old Testament) (Grand Rapids, MI, Wm. B. Eerdmans, 1998), p. 487

God stort Zijn geest uit over Israël

In één van de meest krachtige profetische getuigenissen in de Schriften spreekt de profeet Zacharia over de dag dat, nadat de volken die Jeruzalem omsingeld hebben zijn vernietigd, de Heer Zijn geest uitstort over het overgebleven Joodse volk.

Op die dag zal Ik alles in het werk stellen om de volken uit te roeien die Jeruzalem belagen. *Het huis van David en de inwoners van Jeruzalem echter zal Ik vervullen met een geest van mededogen en inkeer. Ze zullen zich weer naar Mij wenden, en over degene die ze hebben doorstoken, zullen ze weeklagen als bij de rouw om een enig kind; hun verdriet zal zo bitter zijn als het verdriet om een eerstgeborene. Op die dag zal de weeklacht in Jeruzalem even luid klinken als de weklacht om Hadad-Rimmon in de vlakke van Megiddo. - Zacharia 12:9-11*

Volgens deze passage zijn er drie dingen die tegelijkertijd plaatsvinden. 1) De Heer vernietigt de binnendringende volken, 2) Het Joodse volk erkent dat Jezus, degene die zij (en wij allemaal) hebben doorboord, de Messias is, en 3) De Heer stort Zijn geest uit over het Joodse volk. De profeet Jesaja beschrijft precies dezelfde dag:

Hij zal als bevrijder naar Sion komen, naar allen uit Jakobs nageslacht die met de misdaad breken - spreekt de HEER. Dit verbond sluit Ik met hen - zegt de HEER: *mijn geest, die op jou rust*, en de woorden die Ik je in de mond heb gelegd, zullen uit jouw mond niet wijken, noch uit de mond van je kinderen, noch uit de mond van je kindskinderen, *van nu tot in eeuwigheid* - zegt de HEER. - Jesaja 59:20-21

Dus als de eerdere beschrijving van Ezechiël, waarin Israël de Heer leert kennen 'vanaf die dag tot in eeuwigheid', niet genoeg bewijs was voor het beslissende karakter van deze gebeurtenis, dan zal Ezechiëls volgende beschrijving de betekenis zeker bevestigen:

Ik zal mijn geest over het volk van Israël uitgieten en mijn gelaat niet meer voor hen verbergen - zo spreekt God, de HEER. - Ezechiël 39:29

Velen proberen dit te beperken tot een erg beperkte geestelijke opwekking van Israël, die enkele jaren voorafgaand aan de wederkomst van Jezus plaatsvindt. Bijbelgeleerde David Reagan bijvoorbeeld, zegt over deze gebeurtenissen:

Vele(n) (Joodse mensen) zullen hun hart openstellen voor de Heer. In feite zou dit het moment kunnen markeren waarop de 144.000 Joden uit

Openbaring 7:1-8 Yeshua als hun Messias erkennen en door de Heer verzegeld zullen worden voor een bijzondere taak in de zevenjarige periode van de verdrukking.¹³⁹

Maar het is duidelijk dat deze gebeurtenis veel meer inhoudt dan een opgehemelde evangelisatiecampagne die door de stad trekt. Niet alleen zegt de Heer dat er geen enkele Jood zal achterblijven in de vijandelijke naties (39:28) en dat geheel Israël Hem zal leren kennen ‘vanaf die dag tot in de eeuwigheid’ (39:22), Hij zegt ook dat Hij Zijn geest over hen zal uitstorten en Zijn aangezicht nooit meer voor hen zal verbergen (39:29). In het licht van dit onmiskenbare bewijs zijn de meeste verantwoordelijke commentatoren het erover eens, dat de passage verwijst naar de laatste, eeuwige en complete bekering van het Joodse volk tot de Heer.

- Daniël Block stelt terecht: “Het markeert het begin van een nieuw tijdperk, dat zal worden gekarakteriseerd door Israëls erkenning van Yahweh, dat wil zeggen, de volledige verwezenlijking van de verbondsrelatie.”¹⁴⁰
- C.F. Keil zegt dat dit vers een keerpunt markeert in Ezechiëls profetie, waarin “Israël zal weten dat de Heer haar God is en altijd haar God zal blijven.”¹⁴¹
- Leslie C. Allen zegt in *The World Bible Commentary*: “door de gebeurtenissen van ‘die dag’ zal de verbondsrelatie tussen hen en Yahweh eindelijk volledig worden bevestigd.”¹⁴²
- Robert W. Jenson zegt in *The Brazos Theological Commentary on the Bible*: “Bovendien zal ‘vanaf die dag’, de dag dat de Heer openlijk Zijn goddelijkheid toont, het huis Israël erkennen ‘dat ik hun God ben’. Hier wordt het resultaat van de handeling van de Heer met bijzondere nadruk vermeld, want de gebeurtenis die deze kennis zal afdwingen is de openbaring van God zelf: Israël, net als de naties, zullen God kennen precies zoals God is.”¹⁴³
- Iain M. Duguid stelt in *The NIV Application Commentary*, dat na de vernietiging van Gog, “dit een radicale brengt in de harten van Zijn volk en in

¹³⁹ David Reagan, *End-Time Wars - #2 The First War of Gog-Magog*

¹⁴⁰ Block, p. 482 21

¹⁴¹ Keil, p. 340

¹⁴² Leslie C. Allen, *Word Biblical Commentary Vol. 29, Ezekiel 20-48* (Nashville, TN, Thomas Nelson, 1990), p. 208

¹⁴³ Robert W. Jenson *The Brazos Theological Commentary on the Bible: Ezekiel* (Grand Rapids, MI, Brazos Press, 2009) p.297

de geborgenheid van Zijn aanwezigheid, opdat Hij zijn aangezicht nooit meer voor hen zal verbergen.”¹⁴⁴

- Matthew Henry, sprekende over deze passage, zegt: “De inwoning van de Heilige Geest is een onfeilbare belofte over de voortduring van Gods genade. Hij zal Zijn aangezicht niet langer verbergen voor degenen over wie Hij Zijn geest heeft uitgestort.”¹⁴⁵

De Messias is aanwezig

Als het belangrijkste bewijs dat Gog de antichrist is, onthult Ezechiël dat na Gogs vernietiging Jezus de Messias fysiek aanwezig zal zijn op aarde, in het land:

Want in Mijn na-ijver, in het vuur van Mijn verbolgenheid, heb Ik gesproken: Voorwaar, op die dag zal een zware aardbeving het land van Israël treffen! De vissen in de zee, de vogels in de lucht, de dieren van het veld, al de kruipende dieren die op de aardbodem kruipen, en alle mensen die op de aardbodem zijn, *zullen voor Mijn aangezicht* beven. De bergen zullen omvergehaald worden, de bergwanden zullen instorten en alle muren zullen op de grond neervallen. – Ezechiël 38:19-20

De Heer zegt dat over de hele aarde, mensen en dieren zullen ‘beven voor Mijn aangezicht’. Het woord dat hier gebruikt wordt is het Hebreeuwse woord *nippānay* of *panim*. *Panim* is een verwijzing naar het daadwerkelijke gezicht of de aanwezigheid van een persoon. Wanneer God zegt dat de volken op de aarde zullen beven voor Zijn *panim*, zegt Hij dat zij verschrikkelijk bang zullen zijn vanwege Zijn daadwerkelijke aanwezigheid. Wat het woord *panim* betreft: *The new Unger’s Bible Dictionary* zegt: “De aanwezigheid (aangezicht) van Jehova is Jehova in Zijn persoonlijke aanwezigheid.”¹⁴⁶ *The New International Encyclopedia of Bible Words* zegt:

In het Oude Testament wordt het in de tegenwoordigheid van God of van een ander zijn aangegeven door een voorzetsel (l) dat wordt toegevoegd aan het

¹⁴⁴ Iain M. Duguid, *The NIV Application Commentary Ezekiel*, (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1999) p. 462

¹⁴⁵ Matthew Henry. *Commentary on Ezekiel 39*

¹⁴⁶ The New Unger’s Bible Dictionary (Chicago, IL, Moody, 1988) p. 1028 2

Hebreeuwse woord *panim* ('gezicht'). De gedachte hierachter is dat men 'voor het aangezicht van' die persoon is.¹⁴⁷

Panim wordt door het hele Oude Testament heen gebruikt om te verwijzen naar de daadwerkelijke aanwezigheid van God. Jakob bijvoorbeeld, na zijn worsteling met de engel van God, verwees naar het zien van God van aangezicht tot aangezicht:

En Jakob gaf die plaats de naam Pniël. Want, zei hij, ik heb God gezien van aangezicht (*panim*) tot aangezicht (*panim*), en mijn leven is gered.
- Genesis 32:31

Het is ook interessant op te merken dat in plaats van het Hebreeuwse woord *panim*, de Septuagint het Griekse woord *prosopon* gebruikt. *Prosopon* is een van de twee woorden die vaak in het Nieuwe Testament worden gebruikt om te verwijzen naar daadwerkelijke aanwezigheid. Het ander woord is *parousia*, dat gewoonlijk wordt geassocieerd met de wederkomst. Van *parousia* en *prosopon*, is *prosopon* het meest krachtige woord. *Parousia* duidt op komst, maar *prosopon* duidt op daadwerkelijke aanwezigheid, van aangezicht tot aangezicht. Als Jezus komt op de wolken, dan is dat Zijn *parousia*, maar zodra Hij op aarde is, dan is het woord dat wordt gebruikt *prosopon*. Een goed voorbeeld van het gebruik van *prosopon* in het Nieuwe Testament is een scene uit het boek Openbaring, waar de zondige aardbewoners schuilen in grotten tegen de toorn - en het aangezicht - van God:

En de koningen van de aarde, de groten, de rijken, de oversten over duizend, de machtigen en alle slaven en vrije mensen verborgen zich in de grotten en tussen de rotsen in de bergen. En zij zeiden tegen de bergen en de rotsen: Val op ons en verberg ons voor het aangezicht (*prosopon*) van Hem Die op de troon zit, en voor de toorn van het Lam. - Openbaring 6:15,16

Elders wordt *prosopon* gebruikt om te verwijzen naar de rechtvaardigen die God zien van aangezicht tot aangezicht in de eeuwige stad:

En geen enkele vervloeking zal er meer zijn. En de troon van God en van het Lam zal daar zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen, en zullen Zijn aangezicht (*prosopon*) zien, en Zijn Naam zal op hun voorhoofd zijn.
- Openbaring 22:3-4

¹⁴⁷ The New International Encyclopedia of Bible Words (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1999), p. 502

Ezechiëls beschrijving van de mensen die zich verbergen voor Gods aangezicht onthult dat aan het einde van de strijd van Gog en Magog, Jezus de Messias, God in het vlees, fysiek aanwezig is op aarde, in het land Israël.

De Heilige in Israel

Meer bewijs voor de fysieke aanwezigheid van Jezus aan het einde van deze strijd is te vinden in het volgende vers:

Ik zal Mijn heilige Naam te midden van Mijn volk Israël bekendmaken en Mijn heilige Naam niet langer laten ontheiligen. Dan zullen de heidenvolken weten dat Ik de HEERE ben, *de Heilige in Israël*. - Ezechiël 39:7

Dit is de eerste en enige keer dat de uitdrukking 'de Heilige in Israël' in de Bijbel wordt gebruikt. Het is het Hebreeuwse *qadowsh qadowsh baYisra'el*. Een vergelijkbare uitdrukking, 'de Heilige van Israel' (*qadowsh qadowsh Yisra'el*) wordt 31 keer gebruikt in de Schriften (o.a. Jes.12:6; 43:3; 55:5; 60:9). Maar hier is God niet slechts de Heilige van Israël, Hij is daadwerkelijk aanwezig *in het land, op aarde!* Hoewel de populaire visie vasthoudt aan het idee dat deze passage gaat over de periode enkele jaren voor Jezus' terugkomst, maakt dit vers dat een absolute onmogelijkheid.

God verklaart rechtstreeks dat Gog de antichrist is

Maar los van al de bewijzen die we tot nu toe hebben gezien, is misschien wel het duidelijkste en meest directe bewijs dat Gog de antichrist is, simpelweg dat God het zelf zegt. Ten eerste zegt de Heer dat Gogs invasie en de daaropvolgende vernietiging 'de dag is waarover Ik heb gesproken.':

Het komt, het zal gebeuren! - spreekt God, de HEER. *Dat zal de dag zijn waarvan Ik gesproken heb*. - Ezechiël 39:8

Natuurlijk is 'de dag' waar de Heer voortdurend over spreekt in de profeten, de dag die het middelpunt is van de gehele verlossingsgeschiedenis, de dag des Heeren. Vervolgens vertelt de Heer aan Gog dat hij degene is waar de Heer in de profeten over heeft gesproken:

Dit zegt God, de HEER: Ben jij de man van wie Ik in het verleden, jarenlang, bij monde van de profeten van Israël, mijn dienaren, gezegd heb dat Ik hem zou sturen om de Israëlieten aan te vallen? - Ezechiël 38:17

De Septuaginta verwoordt de passage niet als een retorische vraag, maar als een verklaring:

Zo zegt de Here GOD tegen Gog: Bent U degene over wie Ik gesproken heb in vroegere tijden, door de hand van Mijn dienaren, de profeten van Israël, die in die dagen profeteerden, dat Ik u tegen hen zou doen oprukken?
- Ezechiël 38:17 (LXX)

Hoewel talrijke passages, die geschreven zijn vóór Ezechiël, verwijzen naar een veroveraar die tegen Israël oprukt in de laatste dagen, zijn dit antichristelijke passages die zich afspelen binnen de context van de dag des Heeren. Wederom is dit vers sterk problematisch voor degenen die betogen dat Gog niet de antichrist is of dat Gog uit Rusland komt. Men kan zoeken en zoeken, maar nergens in de profetieën wordt er door een profeet vóór Ezechiël gesproken over een Russische invasie van Israël.

Samenvatting

Samengevat, als een direct gevolg van de vernietiging van Gog en zijn legers, vinden de volgende gebeurtenissen plaats:

- Gods naam zal nooit meer worden gelasterd
- De overgebleven volken zullen tot een verlossende kennis van God komen
- De gevangenen van Israël zullen worden bevrijd
- God stort Zijn geest uit over Israël
- De overlevenden uit Israël zullen de Heer voor altijd leren kennen
- Israël zal voor altijd veilig in haar land wonen

Bovendien zal Jezus de Messias aanwezig zijn in het land Israël. Hoewel veel Bijbeluitleggers gepoogd hebben deze gebeurtenissen met enkele jaren te scheiden van de vernietiging van Gog, of hun belang te bagatelliseren door te stellen dat ze niet verwijzen naar het tijdperk van de Messias, bestaat er geen werkelijk verantwoorde exegese van deze tekst die tot een dergelijke conclusie kan leiden. Het is meer dan duidelijk dat deze gebeurtenissen plaatsvinden tijdens het Messiaanse tijdperk en als een direct gevolg van de vernietiging van Gog en zijn legers. Alles aangaande de

gebeurtenissen en het taalgebruik in deze passage wijst erop dat deze ‘strijd’ niet slechts een openingsact van de grote verdrukking is, het is de grote afsluiting van die periode.

Hoofdstuk 14

Ezechiël 38 & 39: Gog van Magog: deel 2

Tot zover hebben we in onze studie van Ezechiël 38 en 39 gezien dat de tekst eindigt met verschillende gebeurtenissen die alleen kunnen worden begrepen als plaatsvindend na de wederkomst van Jezus. We zagen ook dat de tekst specifiek stelt dat Jezus, de Heilige van Israël, daadwerkelijke fysiek aanwezig is in het land. Bovendien zagen we dat God zelf verklaart dat Gog de antichrist is, naar Gog verwijzend als degene over wie de eerdere profeten spraken. Maar zelfs buiten dat zijn er nog talloze gefundeerde redenen om Gog en de antichrist als een en dezelfde persoon te zien. In dit hoofdstuk zullen we enkele overeenkomsten bekijken tussen Ezechiëls profetie en verschillende andere profetieën over de antichrist. Ook zullen we enkele problemen bespreken aangaande de populaire opvatting, en tot slot zullen we reageren op een aantal veelvoorkomende argumenten die veelvuldig worden ingezet door aanhangers van de populaire opvatting.

Het feest van God

De eerste en meest opvallende overeenkomst tussen de strijd van Gog uit Magog en Armageddon, is dat aan het einde van beide veldslagen er een oproep uitgaat aan de vogels in de lucht en de dieren in het veld om zich te voeden met het vlees van de gesneuvelde soldaten. Maar dit gedeelte van Ezechiëls profetie staat ook in het boek Openbaring en heeft daar betrekking op de strijd van de antichrist in Armageddon. Beschouw de volgende vergelijking van beide passages naast elkaar:

Veldslag van Gog uit Magog Ezechiël 39:17-20	Veldslag van Armageddon Openbaring 19:17,18
Kom bij elkaar, kom samen, overal vandaan...naar het grote slachtfest dat Ik voor jullie aanricht op de bergen van Israël...	Kom en verzamel u... voor het avondmaal van de grote God

<p>Je eet er het vlees van helden, drinkt het bloed van de vorsten der aarde...Aan mijn tafel kunnen jullie je tegoed doen aan paarden en ruiters, aan helden en krijgslieden – spreekt God, de HEER.</p>	<p>om te eten vlees van koningen, en vlees van oversten over duizend, en vlees van machtigen, en vlees van paarden en van hen die daarop zitten, en vlees van alle vrijen en van slaven, kleinen en groten</p>
---	--

Zoals we kunnen zien heeft het boek Openbaring de beschrijving van dit ongeëvenaarde ‘feest’ direct overgenomen uit Ezechiëls profetie. Dit is niet zomaar een overeenkomst, maar een direct citaat. Overweeg de gevolgen hiervan. In Openbaring 19 vinden we wat zonder twijfel de meest bekende passage in de Schriften is aangaande de wederkomst van Jezus. Jezus wordt gezien, terwijl Hij uit de hemel treedt om de legers van de antichrist te vernietigen. Dan gaat er een oproep uit aan alle vogels en dieren om zich te verzamelen en de verslagen legers van de antichrist te verslinden. Maar deze oproep is direct overgenomen uit het gedeelte van Ezechiëls profetie, waar de verslagen Gog en zijn legers de bron van het feestmaal zijn. Beide profetieën beschrijven dezelfde gebeurtenissen, alhoewel Johannes’ Openbaring extra informatie toevoegt – met name dat het de Messias zelf is die de daadwerkelijke vernietiging van Gogs legers teweegbrengt.

Bij het doorzoeken van verschillende profetieboeken die elke connectie tussen Gog en de antichrist afwijzen, valt een verbluffende stilte op met betrekking tot Johannes’ gebruik van Ezechiël hier. De duidelijke veronderstelling in Openbaring dat er wordt voortgebouwd op Ezechiëls materiaal wordt simpelweg genegeerd. Dit is echter niet het geval bij talloze andere Christelijke commentaren.

- Charles L. Feinberg zegt in *The prophecy of Ezekiel*: “Terloops geeft deze persoon een aanwijzing over de tijdsbepaling van de gehele passage. Het is namelijk dezelfde scene als die in Openbaring 19, het grote avondmaal van God, en de chronologie is duidelijk. De gebeurtenissen zullen plaatsvinden aan het einde van de grote verdrukking en precies voor de duizendjarige heerschappij van de Messias van Israël.”¹⁴⁸
- G. K. Beale en Sean McDonough in *The Commentary on the New Testament use of the Old Testament*, zien ook de duidelijke connectie tussen de twee teksten: “De engel kondigt de komende vernietiging aan van het beest, de valse profeet en hun legers, met hetzelfde beeld waarmee de nederlaag van Gog uit

¹⁴⁸ Charles Lee Feinberg, *the Prophecy of Ezekiel*, (Chicago, IL, Moody, 1984), p.230-231

Magog werd aangekondigd...Openbaring 19:17-18 zet dit profetische beeld voort en bevestigt dat dit voorzeker zal gebeuren.”¹⁴⁹

- Robert Jensen merkt het gebruik op van de beeldspraak uit Ezechiël door Johannes: “Wanneer in de Christelijke apocalyps de strijd tussen ‘het woord van Gog’ en ‘het beest’ zijn climax bereikt, wordt Ezechiël aangehaald.”¹⁵⁰
- Daniël Block merkt het duidelijke verband op tussen de twee passages en ziet het beest (antichrist) van het boek Openbaring en Ezechiëls Gog als een en dezelfde: “De scene van de vogels die samenkomen voor het grote avondmaal van God in (Openb.) 19:17-21, wordt duidelijk uit Ezechiëls laatste tafereel (39:17-20) ontleend...Hoewel deze tekst Gog nooit bij name noemt, vertegenwoordigt het beest (θηρίον) hem zonder twijfel. In de profetie vult Johannes verschillende missende details uit Ezechiëls profetie in...Johannes’ gebruik van Ezechiëls orakel tegen Gog vertegenwoordigt een opmerkelijke aanpassing van een Oudtestamentische traditie voor een Christelijk thema. Een gebeurtenis waarvan de oorspronkelijke timing slechts vaag werd aangeduid als ‘in de laatste dagen’, is nu de op één na laatste gebeurtenis in de menselijke geschiedenis; het beeld van nationale rust en vrede is getransformeerd in een beeld van universele vrede; de buitenlandse vijand wordt een satanische en duivelse macht; de heilige overwinning is in de handen van de Messias gelegd. De boodschap die oorspronkelijk werd gepresenteerd aan de Joodse ballingen om hun verzwakte hoop te versterken, is getransformeerd in een boodschap van hoop voor alle Christenen.”¹⁵¹
- Grant R. Osborne merkt op: “Er zullen twee grote Messiaanse banketten zijn bij de eschaton: Het feestmaal met het lam voor de heiligen en het feestmaal op de zondaren voor de aaseters. De heiligen zullen deelnemen aan het grote banket en de zondaar zal het banket zijn! Dit beeld (uit Openbaring 19) is ontleend aan Ezechiël 39:17-20, waar het oordeel tegen Gog wordt afgewisseld

¹⁴⁹ G.K. Beale and Sean McDonough *Commentary on The New Testament Use of the Old Testament: Revelation*, (Grand Rapids, MI, Baker, 2007), p.1144

¹⁵⁰ Robert W. Jensen *The Brazos Theological Commentary on the Bible: Ezekiel* (Grand Rapids, MI, Brazos Press, 2009), p. 295

¹⁵¹ Daniel Block *The Book of Ezekiel, Chapters 25-48* (New International Commentary on the Old Testament) (Grand Rapids, MI, Wm. B. Eerdmans, 1998), p. 491-493

door een uitnodiging aan de vogels en de wilde dieren om ‘samen te komen’ voor ‘het grote offer op de bergen van Israël’.”¹⁵²

Aan degenen die het idee verwerpen dat Gog en het beest/antichrist van Openbaring een en dezelfde persoon zijn, die geen echte verbinding zien tussen Openbaring 19 en Ezechiël 39, moet de volgende vraag worden gesteld: Waarom zou de Heer een tekst gebruiken die de vernietiging van Gog beschrijft om deze toe te passen op de vernietiging van de antichrist? Als de twee niet dezelfde zijn is dit ontzettend verwarrend, zo niet ronduit misleidend. De enige manier waarop Johannes’ gebruik van Ezechiëls beeld hier redelijkerwijs kan worden begrepen, is door Johannes’ profetie te zien als een uitgebreide herversing van Ezechiëls orakel.

Beiden worden vernietigd door een grote aardbeving

Maar Johannes’ gebruik van Ezechiëls materiaal blijft niet beperkt tot het grote avondmaal. Het boek Openbaring put ook uit andere delen van Ezechiëls orakel tegen Gog. Overweeg de volgende verdere parallellen:

Veldslag van Gog uit Magog Ezechiël 38:19-22	Veldslag van Armageddon Openbaring 16:16-21
In het land Israel	op de plaats die in het Hebreeuws Armageddon wordt genoemd
Op die dag zal een zware aardbeving het land van Israël treffen	kwam een grote aardbeving, zo een als er niet is geweest sinds er mensen op de aarde geweest zijn
En alle muren zullen op de grond neervallen	en de steden van de heidenvolken stortten in
De bergen zullen omvergehaald worden	En alle eilanden zijn op de vlucht geslagen, en bergen waren er niet meer te vinden
Ik laat slagregens, hagelstenen, zwavel en vuur neerkomen op hem, op zijn troepen en al zijn bondgenoten	En grote hagelstenen, elk ongeveer een talentpond zwaar, vielen uit de hemel op de mensen neer. Maar de mensen lasterden God vanwege de plaag van de hagel, want de plaag van de hagel was zeer groot

¹⁵² Grant R. Osborne Baker *Exegetical Commentary on The New Testament: Revelation* (Grand Rapids, MI, Baker Academic, 2002) p. 687

Dus ten gevolge van Gods oordeel over zowel Gog als de antichrist, zullen ‘de bergen’ neervallen, als plagen en massieve hagelstenen over de vijanden van God worden uitgestort. Maar als alle bergen zijn neergehaald bij de vernietiging van Gog, hoe kunnen zij dan een aantal jaar later opnieuw worden neergehaald? Dit zou nergens op slaan, behalve wanneer de beide passages simpelweg hetzelfde verhaal vertellen.

Beiden worden door plagen getroffen

In een van de minst bediscussieerde, maar meest krachtige visuele passage over de wederkomst van Jezus in het Oude Testament, beschrijft Habakuk de Messias als opkomend uit Arabië, oordelend over Zijn vijanden. Binnen deze tekst vinden we veel van dezelfde thema’s die we ook vinden in Ezechiëls orakel:

God komt uit Teman (Arabië), de Heilige komt uit de bergen van Paran. sela Zijn glorie straalt aan de hemel, de aarde is vol van zijn roem. Schittering is er als zonlicht, stralen komen uit zijn hand, waarin zijn kracht verborgen is. *Voor Hem uit gaat de pest, de koorts volgt Hem op de voet. Hij staat en doet de aarde beven, Hij kijkt en de volken springen op. De aloude bergen worden verbrijzeld, de eeuwige heuvels zinken ineen, - Habakuk 3:3-6*

Wederom wordt het thema van de ineens stortende ‘bergen’ herhaald. Maar een nieuw onderwerp hier is dat de Messias de ‘plaag’ en ‘pest’ uitzendt over Zijn vijanden. In een andere welbekende antichristelijke profetie, spreekt de profeet Zacharia over de ‘plaag’ die de legers van de antichrist zal treffen:

De volken die tegen Jeruzalem ten strijde zijn getrokken, zullen door de HEER worden getroffen met een afgrijselijke *plaag*: terwijl ze nog levend rondlopen zal Hij hun vlees laten wegteren van hun botten, hun ogen laten wegrotten in hun kassen en hun tong laten wegrotten in hun mond. - Zacharia 14:12

Het is dan ook passend dat ook dit thema terug is te zien in Ezechiëls Messiaanse profetie: “Ik zal met hem een rechtszaak voeren door pest en door bloed.” (Ezechiël 38:22). Net zoals Jezus plagen en pest zal zenden over de legers van de antichrist, zo verklaart de Heer dat Hij persoonlijk plaag en pest zal uitstorten over Gog en zijn legers. De overeenkomsten zijn makkelijk uit te leggen door het feit dat Gog en de antichrist een en dezelfde persoon zijn.

Beide legers vallen elkaar aan

Zoals we hiervoor hebben besproken in ons onderzoek van Daniël 2, zal het laatste rijk van de antichrist specifiek aangeduid worden als “verdeeld”:

U zag dat de voeten en tenen voor een deel uit pottenbakkersleem en voor een deel uit ijzer bestonden; *dat betekent dat het koninkrijk verdeeld zal zijn*. Het zal iets van de hardheid van ijzer hebben, daarom zag u ijzer voor u, vermengd met kleiachtige leem. - Daniël 2:41

Dit is natuurlijk een perfecte omschrijving van de wereldwijde islamitische gemeenschap, die vanaf het begin verdeeld is geweest tussen de twee stromingen van soennitische en sjiitische moslims. Het is ook perfecte vervulling van de oude profetie die werd uitgesproken over Ismael, de vader van het Arabische volk, dat hij voor altijd in conflict zou zijn met andere mensen, zelfs met zijn eigen broers:

Een wilde ezel van een mens zal hij zijn: hij schopt iedereen, iedereen schopt hem. Met al zijn verwanten zal hij in onmin leven.’ - Genesis 16:12

Het is dus niet verrassend dat de legers van de antichrist, terwijl zij in het land Israël zijn, tot op het allerlaatste moment, elkaar zullen aanvallen, de welbekende spreuk in vervulling brengend. Hoewel zij in staat zullen zijn om hun eindeloze strijd tijdelijk te staken om samen Israël aan te vallen, blijken zij eenmaal in het land niet in staat hun oude sektarische vijandschap in toom te houden: “zij zullen elkaars hand vastgrijpen en tegen elkaar de hand opheffen.” (Zacharia 14:13). Niet verrassend dus dat Ezechiël precies dezelfde dynamiek omschrijft die voorkomt binnen de legers van Gog:

Op al mijn bergen zal Ik het zwaard tegen Gog oproepen - spreekt God, de HEER - en zijn mannen zullen elkaar met hun zwaard bestrijden.
- Ezechiël 38:21

Dus net zoals de legers van de antichrist elkaar zullen doden terwijl zij in het land van Israël zijn, zo zullen ook Gogs legers elkaar doden als zij in het land Israël zijn. En wederom zijn de gemeenschappelijke acties en handelingen van de legers van de antichrist en van Gog eenvoudig te verklaren, doordat beide passages dezelfde gebeurtenissen beschrijven.

Beide coalities bestaan uit dezelfde volkeren

In Daniël 11 wordt ons verteld, dat na de verovering van Egypte, de twee naties Libië en Sudan (Nubië) zich zullen onderwerpen aan de antichrist:

Hij (de antichrist) eigent zich het goud en zilver en de andere kostbaarheden van Egypte toe. *Libiërs en Nubiërs maken deel uit van zijn gevolg.*
- Daniël 11:43

Maar in Daniël 38 lezen we dat deze zelfde twee landen deel zullen uitmaken van de militaire coalitie van Gog: “en dan nog de soldaten uit Perzië, Nubië (Sudan) en Libië, met hun schilden en helmen” (Ezechiël 38:5). Dit is een opmerkelijk probleem voor de populaire visie die Gog onderscheidt van de antichrist. Als Gog en zijn legers, inclusief Libië en Sudan, compleet zijn vernietigd, hoe kan het dan dat deze twee zelfde landen een paar jaar later weer opduiken om zich aan te sluiten bij de legers van de antichrist? Logischerwijs is dit onmogelijk. Opnieuw is de populaire visie in conflict met het gezond verstand. Volgens deze visie moeten we geloven dat deze twee radicale islamitische landen zichzelf eerst gewillig onderwerpen aan een Russische leider, waarna zij compleet worden vernietigd, om zich een aantal jaren later weer gewillig te onderwerpen aan een Europese humanistische dictator. Opnieuw is het veel redelijker om te concluderen dat Gog en de antichrist een en dezelfde persoon zijn.

Beiden vallen Israël binnen voor buit, rijkdom en om te plunderen

Volgens Jesaja is een van de belangrijkste drijfveren van de antichrist om Israël binnen te vallen het verkrijgen van buit, rijkdom en om te plunderen:

Wee Assyrië, gesel van mijn toorn, stok waarmee ik in mijn woede sla. Je koning zend ik naar een goddeloos volk, ik stuur hem af op het volk dat mij tergde, *om te plunderen en te roven en buit te behalen*, en hen te vertrappen als vuil op straat. - Jesaja 10:5-6

Op dezelfde manier beschrijft Zacharia het roven van buit en de plunderingen van de antichrist en zijn legers:

Er komt een dag dat de HEER zal ingrijpen, Jeruzalem, *dat de buit binnen je muren wordt verdeeld*. Ik zal alle volken samenbrengen - zegt de HEER - om tegen Jeruzalem ten strijde te trekken. De stad zal worden ingenomen, de

huizen zullen worden geplunderd en de vrouwen verkracht. De helft van de inwoners wordt in ballingschap weggevoerd, maar het deel dat overblijft zal niet worden uitgeroeid. - Zacharia 14:1-2

Daniël verteld ons dat Antiochus IV Epifanes, het meest machtige individuele type van de antichrist in de Schriften, hetzelfde deed:

Onverhoeds komt hij in de vruchtbaarste delen van de provincie (Israël) en doet wat geen van zijn voorouders ooit heeft gedaan: *roofgoed, buit en rijkdom strooit hij voor zijn aanhangers uit.* - Daniël 11:24

Uiteindelijk wordt ons in Ezechiëls orakel verteld, dat Gogs drijfveren ook roofgoed, buit en plunderingen zijn:

Zo zegt de Heere HEERE: Op die dag zal het gebeuren dat er overleggingen in uw hart zullen opkomen en dat u een kwaad plan beramen zult. U zult zeggen: Ik zal optrekken tegen een niet onmuurd land... *om roof te plegen, om buit te roven*, om u tegen de nu bewoonde puinhopen te keren en tegen een volk dat uit de heidenvolken verzameld is, dat vee en bezit verworven heeft, dat in het midden van het land woont... Hebt u uw strijdmacht bijeengebracht *om buit te roven, om zilver en goud mee te voeren, om vee en bezit mee te nemen, om een grote roof te plegen?* - Ezechiël 38:10-13

Net zoals een van de drijfveren van de antichrist om Israël binnen te vallen, het roven, buitmaken en plunderen is, zo worden dezelfde motieven aan Gog toegeschreven. Wederom is dit eenvoudig te verklaren: Gog en de antichrist zijn een en dezelfde persoon.

Beiden komen vanuit het noorden

Een van de meer gebruikelijke thema's binnen de profeten, is de invasie van het vijandelijke leger uit het noorden. Hoewel sommige profetieën gaan over historische gebeurtenissen, voorafschaduwden zij uiteindelijk allemaal de invasie van de antichrist in de laatste dagen. De profeet Joël sprak over de laatste eindtijd invasie van het noordelijke leger:

Ik zal jullie bevrijden van de *vijand uit het noorden*. Ik verdrijf hem naar een dor en woest land. De voorhoede van zijn leger drijf Ik in het oosten de zee in en zijn achterhoede in het westen. Dan zal een stank opstijgen, de geur van bederf zal opstijgen van hem die zulke grote daden deed. - Joël 2:2

Het binnenvallende leger uit het noorden was ook een veelvoorkomend thema binnen de profetieën van Jeremia:

Toen zei de HEER: ‘Vanuit het noorden zal onheil over alle inwoners van dit land worden uitgestort. - Jeremia 1:14

En:

Dit zegt de HEER: Er nadert een volk uit het noorden, een grote overmacht. Ze komen van de einden der aarde, worden aangevuurd tot de strijd.
- Jeremia 6:22

Dus wanneer Ezechiël begint te spreken over een invasie van een groot noordelijk leger, zijn zijn luisteraars al aardig bekend met dit thema en begrijpen zij dat het een verwijzing is naar de laatste kwaadaardige invasie in de eindtijd:

Wanneer mijn volk Israël een onbezorgd bestaan leidt, zal dat jou bekend worden. Dan komen jij en je vele bondgenoten *uit je woonplaats in het uiterste noorden*, al die mannen te paard, die grote menigte, dat talrijke leger... Ik keer me tegen je, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal. Ik kom je halen, Ik sleep je mee, *Ik laat je uit het uiterste noorden komen* en breng je naar de bergen van Israël. - Ezechiël 38:14-16, 39:1-3

Net zoals in de beschrijvingen van de andere profeten de invasie van de antichrist in de eindtijd wordt gekenmerkt door zijn komst uit het noorden, of wordt beschreven als ‘het noordelijke leger’, zo volgt Gog datzelfde patroon en wordt dezelfde beeldspraak gebruikt. Opnieuw komt dit simpelweg omdat Gog en de antichrist een en dezelfde persoon zijn.

Beiden vallen Israël binnen wanneer zij zich veilig waant

Volgens Daniël zal de antichrist een vredesovereenkomst sluiten met Israël (Daniël 9:27). Jesaja vertelt ons dat het Joodse volk de valse voorstellen van de antichrist zal gaan vertrouwen en er zelfs op zal gaan steunen (Hebreeuws: *sha`an*) (Jesaja 10:20). De apostel Paulus waarschuwt voor de misleidende aard van deze schijnveiligheid:

Want u weet zelf maar al te goed dat de dag van de Heer komt als een dief in de nacht. Als de mensen zeggen *dat er vrede en veiligheid is, worden ze plotseling getroffen door de ondergang*, zoals een zwangere vrouw door barensweeën. Vluchten is dan onmogelijk. - 1 Thessalonicenzen 5:2-3

Door de voorafschaduwning van Antiochus IV Epifanes, waarschuwt Daniël op dezelfde manier voor de antichrist:

Door zijn sluwheid zal hij het bedrog onder zijn hand doen slagen. Hij zal zich in zijn hart verheffen. In hun zorgeloze rust zal hij velen te gronde richten. Ja, tegen de Vorst der vorsten zal hij opstaan, maar zonder mensenhand zal hij gebroken worden. - Daniël 8:25

Later waarschuwt Daniel opnieuw: “In zorgeloze rust zal hij ook in de vruchtbaarste streken van het gewest komen.” (Dan. 11:24). En zo zijn we wederom niet verbaasd dat Ezechiël exact dezelfde plannen omschrijft afkomstig van Gog, die in zijn hart zegt:

U zult zeggen: Ik zal optrekken tegen een niet ommuurd land, komen bij mensen die rustig en onbezorgd wonen, die allen zonder muur en grendel wonen en geen poorten hebben - Ezechiël 38:11

De reden dat Gogs methodologie van het creëren en gebruiken van een valse vrede, met als doel het vernietigen van de vijand, precies dezelfde methodologie is als die van de antichrist, is simpelweg omdat zij een en dezelfde persoon zijn.

Samenvatting van overeenkomsten tussen Gog en de antichrist

1. Beiden worden door de vogels en dieren verslonden tijdens het grote feestmaal van God (Ez. 39:17-20; Openb. 19:17,18)
2. Beiden worden vernietigd door de grootste aardbeving ooit beschreven in de Schriften (Ez. 38:19-20; Openb. 16:18-20)
3. Beiden worden getroffen door plagen de pest (Ez. 38:22; Zach. 14:12; Hab. 3:3-6)
4. Beide legers vallen elkaar aan (Ez. 38:21, Zach. 14:13; Dan. 2:41; Gen. 16:12)
5. Beide legers bestaan uit dezelfde volken/naties (Ez. 38:5; Dan. 11:43)
6. Beiden komen om te roven en plunderen (Ez. 38:10-13; Zach. 14:1-2; Jes. 10:5-6; Dan. 11:24)
7. Beiden komen uit het noorden (Ez. 38:14-16; 39:1-3; Joël 2:20; Jer. 1:14; 6:22)
8. Beiden komen uit dezelfde regio (Ez. 38:1-6; Dan. 11:40, Jes. 7:17; 10:12; Micha 5:6)
9. Beiden gebruiken een valse vrede en vallen Israël binnen wanneer zij zich veilig waant (Ez. 38:12-13; Dan. 8:25; 9:27; 11:24; Jes. 10:20; 1 Thess. 5:2-3)
10. Beiden komen om door ‘het zwaard’ van de Heer (Ez. 38:21; Openb. 19:15,21)
11. Beiden sterven in Israël (Ez. 39:5; Dan. 7:11; 9:27; 11:45; 1 Thess. 2:8)

12. Beiden worden in het land Israël verslagen (Ez. 36:1-6; 38:9; 39:5)
13. Beiden worden begraven (Ez. 39:11; Jes. 14:13-20)
14. Na de dood van beiden wordt Gods naam nooit meer gelasterd (Ez. 38:23; 39:7; Openb. 20:2; 21:8)
15. Na de dood van beiden zullen de overgebleven volken God leren kennen (Ez. 39:6-7; Jes. 11:9; 60:14; Ps. 22:27)
16. Na de dood van beiden zullen de krijgsgevangenen van Israël worden bevrijd (Ez. 39:25-28; Sef. 2:7; Joël 3:1; Zach. 9:10-12; Jes. 61:1-3; Ps. 102:13-16,19-21)
17. Na de dood van beiden zal God Zijn geest uitstorten over Israël (Ez. 39:29; Jes. 59:20-21; Zach. 12:9-11)
18. Na de dood van beiden zullen de overgebleven Joden God voor altijd kennen (Ez. 20:33-42; 39:22; 2 Kon. 19:30-31; Joël 2:32; Micha 4:7; Jer. 31:34; Jes. 10:20; Joh. 17:3; Rom. 9:27-28)
19. Na de dood van beiden zal Israël voor eeuwig veilig in haar land kunnen wonen (Ez. 39:26,28; Micha 5; Jes. 60-66)
20. Na de dood van beiden is Jezus aanwezig in Israël (Ez. 38:19-20; 39:7; Openb. 19-21)

Andere argumenten kunnen zeker genoemd worden. Maar ondanks de talloze overeenkomsten van Ezechiël 38 en 39 met andere antichristpassages, weigeren velen het overweldigende bewijs dat we zojuist hebben onderzocht te erkennen. In een samenvatting van een dertigdelige serie over Ezechiël 38 en 39, legt Thomas Ice uit waarom hij denkt dat we Ezechiël 38 en 39 niet als dezelfde gebeurtenis moeten zien als die wordt beschreven in Openbaring 19, wanneer hij zegt: “Er zijn enkele algemene overeenkomsten tussen de twee veldslagen, echter, het zijn juist de verschillen die doorslaggevend zijn bij de beoordeling of het om dezelfde veldslag gaat.”¹⁵³ Maar zoals we zojuist hebben gezien gaat het hier om meer dan ‘enkele algemene overeenkomsten’. De overeenkomsten en onmiskenbare gelijkenissen zijn gewoonweg overweldigend. In de rest van het hoofdstuk zullen we enkele van deze zogenaamde verschillen onderzoeken, om te laten zien dat zij in feite niet eens bestaan.

Argumenten vanuit stilzwijgen

Wanneer men probeert te laten zien dat er verschillen bestaan tussen Ezechiël 38 en 39 en ander antichristelijke profetieën, zoeken velen vooral naar argumenten in de stilte. Fruchtenbaum, bijvoorbeeld, stelt: “In de invasie van Ezechiël is er een groot

¹⁵³ Thomas Ice, *Ezekiel 38 & 39, Part 28* <http://www.pre-trib.org/articles/view/ezekiel-38-39-part-28>

protest tegen de invasie, in de strijd van Armageddon is er geen protest.”¹⁵⁴ Met andere woorden, omdat één passage informatie bevat die de andere passage niet bevat, bewijst dit dat het om twee verschillende gebeurtenissen gaat. Maar dit argument gaat ervan uit dat elke passage uiterst nauwkeurig is in haar beschrijving. Als dezelfde logica zou worden toegepast op de evangeliën, zou men concluderen dat het allemaal verschillende verhalen zijn. Men zou kunnen zeggen dat het ene evangelie een bepaald detail bevat dat een ander evangelie niet bevat, en dat het daarom twee verschillende gebeurtenissen zijn. Toch weten we dat zo’n suggestie dwaas is. Door de profeten heen geven talloze Messiaanse profetieën de lezen een extreem beknopte beschrijving van de werken van de Messias. Geen van deze profetieën bevat een uitgebreide beschrijving van het leven van de Messias. Omdat de ene profeet ons bepaalde details vertelt aangaande een toekomstige gebeurtenis en een andere profeet niet, wil dat op geen enkele manier zeggen dat de twee allebei een andere gebeurtenis beschrijven. Argumenten vanuit stilzwijgen zijn misleidend en zouden geen gewicht moeten hebben voor voorzichtige en nadenkende studenten van de Schrift.

Beiden zijn vernietigd op ‘de bergen van Israël’

In een poging verschillende te belichten tussen Gogs invasie en de invasie van de antichrist, stelt Fruchtenbaum: “De Ezechiël invasie is neergeslagen op de bergen van Israël; de veldslag van Armageddon wordt neergeslagen in het gebied tussen Petra en Jeruzalem.”¹⁵⁵ Hoewel dit argument vaak met oprechte ernst wordt gemaakt, met alle respect voor dr. Fruchtenbaum en anderen die zijn claim bevestigen, is het simpelweg een zwak argument dat niet goed doordacht is. Ten eerste lijkt Fruchtenbaum het even duidelijke vers in Ezechiël 39:5 te negeren, waar God tegen Gog zegt, “*Op het open veld zul je sneuvelen*, Ik heb gesproken - spreekt God de Heer.” Evenzo wordt in vers 38:9 Gog vertelt, “U zult oprukken, u zult komen als een verwoesting; u zult als een wolk zijn en *het land bedekken*, u en al uw troepen en vele volken met u”. Het is dus niet waar dat Gogs legers zich zullen beperken tot het gebergte van Israël. Zijn legers zullen het hele land bedekken, en hijzelf zal omkomen in het open veld. Maar belangrijker nog; het argument is gewoonweg dwaas, omdat ‘de bergen van Israël’ eenvoudigweg een eufemisme is voor het hele land Israël. Dit is, slechts twee hoofdstukken eerder, duidelijk te zien, waar God Ezechiël opdraagt om te profeteren tot ‘de bergen van Israël’, en daaronder vervolgens ook ‘de heuvels, rivieren, valleien, ravijnen, steden, etc., etc.’ opsomt:

¹⁵⁴ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah: A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), p. 119

¹⁵⁵ *ibid.*

Mensenkind, profeteer tegen de bergen van Israël, zeg: “Bergen van Israël...Dit zegt God, de HEER, tegen de bergen en tegen de heuvels, tegen de rivierbeddingen en tegen de dalen, tegen de verwoeste puinhopen en tegen de verlaten steden, tegen alles wat is buitgemaakt en bespot door de volken om je heen!... Daarom moet jij profeteren over het land van Israël. Zeg tegen de bergen en tegen de heuvels, tegen de rivierbeddingen en tegen de dalen: “Dit zegt God, de HEER: Ik spreek met hartstocht en woede! Jullie zijn vernederd door andere volken, - Ezechiël 36:1-6

Wanneer God verwijst naar ‘de bergen van Israël’, is dit een verwijzing naar het hele land. Dat zou vergelijkbaar zijn met de uitspraak ‘all across the fruited plains’ als een verwijzing naar de Verenigde Staten van Amerika. ‘The fruited plains’ is simpelweg een eufemisme voor de uitgestrekte omvang van de Verenigde Staten. Evenzo is ‘de bergen van Israël’ duidelijk een eufemisme voor het hele land Israël.

De wapens verbranden

Een ander frequent naar voren gebracht argument tegen de visie dat de Gog-veldslag plaatsvindt ten tijde van Jezus’ wederkomst, is dat het overwinnende Joodse volk de wapens van de gevallen legers zeven maanden lang verbrandt, wat overbodig zou zijn tijdens het millennium. Nathan Jones van de Lamb and Lion Ministries zegt bijvoorbeeld:

“Met Jezus dan aanwezig om in ieders behoeften te voorzien, de vloek deels opgeheven en de aarde hervormd door aardbevingen, zou er voor Israël geen enkele noodzaak zijn om wapens te verbranden als brandstof.”¹⁵⁶

Maar deze claim gaat fundamenteel voorbij aan de ware aard van het komende tijdperk. Gedurende het millennium zal het aardse leven, voor miljoenen mensen, doorgaan. De Heer vernietigt de aarde niet, Hij herstelt haar. Er is een duidelijke continuïteit tussen dit tijdperk en het volgende. Zacharia bijvoorbeeld, beschrijft overlevenden uit de volken die eerder niet geloofden, maar als gelovigen zullen leven tijdens het millennium:

De overlevenden van de volken die Jeruzalem hebben belaagd, zullen dan jaarlijks naar de stad komen om de HEER van de hemelse machten als koning te vereren en het Loofhuttenfeest te vieren. - Zacharia 14:16

¹⁵⁶ Nathan Jones, *Timing Gog-Magog: When will Ezekiel 38-39 be fulfilled?* http://www.lamblion.com/articles/articles_tribulation2.php

Later in Ezechiël lezen we over een bloeiende visserij tijdens het Messiaanse tijdperk:

Van Engedi tot En-Egläim zullen er vissers staan, en er zullen droogplaatsen voor netten zijn. Er zullen talrijke vissen zijn van allerlei soort, net als in de Grote Zee. - Ezechiël 47:10

De profeet Amos beschrijft dat het volk Israël steden zal herbouwen, wijngaarden en tuinen zal aanleggen gedurende het duizendjarig rijk van Jezus:

Ik zal het lot van mijn volk Israël ten goede keren. Zij zullen hun verwoeste steden herbouwen en erin wonen, ze zullen wijngaarden planten en de wijn ervan drinken, ze zullen tuinen aanleggen en de vruchten ervan eten.
- Amos 9:14

Net zoals de visserij en agricultuur niet zullen ophouden te bestaan, zo zal ook de behoefte aan brandstof voor koken en licht blijven bestaan. Omdat Jezus aanwezig in deze dagen, betekent dat niet dat alles op magische wijze gedaan wordt. Gedurende het millennium, zo vertellen de profeten Jesaja en Micha ons, zullen de volken hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen (Jes. 2:4; Micha 4:3). Deze profetisch-poëtische beschrijving van de omzetting van wapens naar landbouwgereedschap is vrijwel identiek aan Ezechiëls beschrijving van het verbranden van de wapens als brandstof. In elk van deze beschrijvingen worden wapens omgesmeed tot gereedschappen voor huishoudelijke en agrarisch gebruik. Elke claim dat het verbranden van de wapens niet in overeenstemming is met de aard van het millennium, komt voort uit het verkeerd begrijpen van de aard van het millennium zoals wordt beschreven en gedefinieerd in de Schriften.¹⁵⁷

Gogs invasie is beperkt, terwijl Armageddon alle landen omvat

Sommigen stellen dat tijdens de slag van Armageddon elke natie betrokken is, terwijl Gogs coalitie slechts een beperkt aantal naties omvat. Maar dit onderscheid is niet in lijn met de Schriften. In hoofdstuk 3 zagen we dat de coalitie van de antichrist oorspronkelijk bestaat uit tien naties, met vele andere die zich later aansluiten. We zagen ook dat niet elk land op aarde zich bij de antichrist zal aansluiten. Als de antichrist over elk land op aarde zou heersen, zouden we wereldwijde vrede hebben -

¹⁵⁷ Sommigen wijzen naar 2 Petrus 3:7-10 als bewijs dat de hemel en de aarde vernietigd zullen worden. Deze verzen echter spreken niet over een letterlijke vernietiging van de schepping, maar gebruiken de bewoording 'vernietiging' om te verwijzen naar de vernietiging van al het ongodelijke in het komende tijdperk.

Pax Antichristus. Maar Daniël 9:27 laat ons zien dat de antichrist tot op het allerlaatst in oorlog zal zijn. Simpel gezegd, oorlog vereist zich verzettende legers en overheden. Daniël 11 spreekt over landen die in oorlog zullen zijn met de antichrist, en andere zullen ‘aan zijn hand ontsnappen’. Elke bewering, dat elk land op aarde zich zal aansluiten bij de coalitie van de antichrist tegen Jeruzalem, negeert verschillende belangrijke passages. De coalitie van de antichrist en de slag van Armageddon zal niet elk land op aarde omvatten, zoals velen beweren. Ten tweede negeren pogingen om Gogs coalitie te beperken tot de naties die specifiek in Ezechiël 38 en 39 worden genoemd, de bewering in de passage, die stelt dat ‘vele’ andere naties zich zullen aansluiten bij de landen die reeds waren genoemd.

Over de begrafenis van Gog / de antichrist

Een ander argument tegen de gelijkstelling van Gog en de antichrist, is de bewering dat Gog een begrafenis krijgt en de antichrist niet. Ten eerste is het correct om te zeggen dat het lichaam van Gog begraven zal worden:

Op die dag zal Ik voor Gog een graf aanwijzen in Israël, in het Dal der reizigers, ten oosten van de Dode Zee. Het zal alle reizigers de doorgang versperren, omdat Gog en heel zijn leger er zullen worden begraven, en het zal het Dal van het leger van Gog worden genoemd. - Ezechiël 39:11

Met betrekking tot de antichrist hebben velen delen van Jesaja 14 verkeerd geïnterpreteerd/gelezen en geconcludeerd dat hij nooit een begrafenis zal ontvangen. Jesaja 14 is een poëtisch-profetisch klaaglied tegen de koning van Babylon, een profetisch prototype van de antichrist. De koning / antichrist claimt eerst dat hij zijn troon zal vestigen op de ‘berg van de vergadering...in de verste regionen van het noorden’. Dit is een verwijzing naar de Tempelberg in Jeruzalem, de locatie van Gods troon:

Je zei bij jezelf: Ik stijg op naar de hemel, boven Gods sterren plaats ik mijn troon. Ik zetel op de toppen van de Safon, de berg waar de goden bijeenkomen. Ik stijg op tot boven de wolken, ik evenaar de Allerhoogste.
- Jesaja 14:13-14

Maar in plaats daarvan verklaart God dat de antichrist zich in de put van de hel zal bevinden: “Nee! Je daalt af in het dodenrijk, in de allerdiepste put.” (Jes. 14:15). Deze laatste rustplaats in de hel is waar zijn ziel zal afdalen, maar zijn fysieke lichaam zal ook op een volkomen beschamende manier begraven worden. In de oudheid deelden rijke families en koningen een familiegraf of een sepulcrum. Dit waren

grotachtige begraafplaatsen, waar lichamen hun eigen plaats kregen in compartimenten langs de zijden van de tombe, zoals moderne mausoleums. In deze passage wordt schande geworpen op de antichrist, omdat hij, in tegenstelling tot de andere koningen en edelen op aarde, niet zal worden begraven zijn familie- of koninklijk graf, maar in plaats daarvan in een gewone kuil, en zijn enige bedekking zullen andere dode lichamen zijn:

Andere koningen worden eervol begraven, ieder in een eigen praalgraf. Maar jij bent, ver van je graf, weggegooid als een afgekeurde twijg; je ligt bedolven onder de lijken van hen die door het zwaard zijn doorboord, die zijn afgedaald in de put en met stenen bedekt zijn; je bent vertrapt als een kadaver. Jij wordt niet bij vorsten te ruste gelegd, want jij hebt je land verwoest en je volk vermoord. Over het nageslacht van een schurk als jij zal niemand ooit nog spreken.
- Jesaja 14:18-20

De tekst zegt niet dat de antichrist niet begraven zal worden. In plaats daarvan laat het simpelweg de aard zien van zijn schandelijke dood en begrafenis. Zoals J. Alec Motyer zegt in zijn *Exceptional commentary on Isaiah*:

Ontdaan van zijn koninklijke gewaden, heeft de koning niet anders om zich mee te bedekken dan de lichamen van degene die zijn omgekomen in de strijd, schandelijk op elkaar geworden...Zijn graf is niet gemarkeerd en wordt daarom onbewust *onder de voet gelopen*, overheen gelopen...Niemand bekommert zich om een passend koninklijk graf voor de koning. Zijn voorouders zijn naar het familiegraf gebracht, maar hij zal zich niet *bij hen voegen*.¹⁵⁸

In plaats van te sterven als een koning - zoals hij in zijn hart heeft gezegd, dat hij zou zijn als de Allerhoogste - zal hij worden behandeld als mest, net als de anderen die zijn gedood. Hij wordt begraven, niet in een koninklijke tombe, maar in een gewone kuil, een massagraf. De bewering dat Gog en de antichrist twee verschillende personen zijn, omdat de een begraven wordt en de ander niet, is simpelweg een argument dat is gebaseerd op een mislezing van de teksten.

Over de dood van Gog / de antichrist

Een ander vergelijkbaar argument tegen de gelijkstelling van Gog en de antichrist is de bewering dat Gog gedood en begraven zal worden, terwijl de antichrist 'levend in het

¹⁵⁸ J. Alec Motyer, *Isaiah The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Dowers Grove, Illinois, InterVarsity Press, 1998) p. 145

vuur met brandende zwavel wordt gegooid' (Openb. 19:20). Dus wordt beargumenteerd dat Gog en de antichrist niet dezelfde persoon kunnen zijn. Maar dit argument laat na andere relevante passages in overweging te nemen, die spreken over de fysieke dood van de antichrist. De apostel Paulus vertelt ons dat de antichrist namelijk door Jezus wordt gedood:

Pas dan verschijnt hij – en dan zal de Heer Jezus hem doden met de adem van zijn mond en vernietigen door de aanblik van zijn komst.
– 2 Thessalonicenzen 2:8

Ook Daniël vertelt ons dat de antichrist zal worden vernietigd en zijn lichaam in het vuur zal worden gegooid:

Ik zag hoe het dier werd gedood vanwege de grootspraak van de hoorn, ik zag hoe zijn lichaam werd vernietigd en aan de vlammen werd prijsgegeven.
– Daniël 7:11

Verderop vertelt Daniël ons dat de antichrist aan zijn einde zal komen in het land Israël:

Hij zal zijn koninklijke tenten opslaan tussen de zee en de heilige berg in het Sieraadland, maar dan vindt hij zijn einde zonder dat iemand hem helpt.
– Daniël 11:45

Het is duidelijk dat de antichrist zal sterven net als iedere andere gewone man sterft. Dit is niet tegenstrijdig met dat hij 'levend' in de hel (Grieks: *Hades* of Hebreeuws: *Sheol*) zal worden gegooid. Zoals Motyer zegt over het 'leven' na de dood in de hel:

Ten eerste zijn de doden levend – in Sheol. In de Bijbel is 'dood' nooit een 'beëindiging', maar een verandering van plaats en van toestand, met behoud van de persoonlijke identiteit. Sheol is de 'plaats' waar alle doden leven.¹⁵⁹

Simpel gezegd: hoewel het lichaam van de antichrist door Jezus zal worden gedood, zal zijn ziel 'levend' naar de hel worden gestuurd, om het bewustzijn van eeuwige pijn te ervaren:

En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, *bij het beest en de valse profet. Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid.* – Openbaring 20:10

¹⁵⁹ Motyer, p. 143

De bewering dat Gog niet de antichrist kan zijn vanwege deze passages, is dus inaccuraat en simpelweg het resultaat van een gebrekkige studie.

Problemen met de Populaire benadering: Het demografische probleem

Afgezien van alles wat we tot dusver hebben bestudeerd, zijn er nog enkele andere opvallende problemen met de populaire/gangbare interpretatie van Ezechiël 38 en 39, waar maar weinigen bij stilgestaan hebben. Eén van deze problemen is eenvoudigweg demografisch. Veel Westerse mensen geloven dat de meeste moslims in het Midden-Oosten wonen. De waarheid is echter, dat bijna de helft van alle moslims wereldwijd woont in de vier landen: Indonesië, Pakistan, India en Bangladesh. (Indonesië heeft een moslimpopulatie van 202 miljoen, Pakistan 175 miljoen, India 161 miljoen en Bangladesh 145 miljoen). Ezechiëls profetie noemt geen van deze landen. De meeste moslims wonen in feite buiten het Midden-Oosten. Vandaag de dag leven er meer moslims in Frankrijk (3,5 miljoen) of Duitsland (4 miljoen), dan dat er in Libanon leven (2,5 miljoen). Volgens de populaire benadering zijn de landen die in Ezechiëls profetie genoemd worden: Rusland en verschillende Midden-Oosterse, Centraal-Aziatische en Noord-Afrikaanse landen. Maar zelfs als we elk land meerekenen dat ooit in verband is gebracht met de profetie, vertegenwoordigt dit nog steeds minder dan een derde deel van de totale wereldwijde moslimpopulatie. Als elke soldaat in elk van deze landen zou worden gedood, zou dit vandaag de dag minder dan 2% van de in totaal 1,6 miljard moslims wereldwijd betreffen. Zelfs wanneer elk van deze landen compleet zou worden vernietigd – *iets wat niemand beweert dat zal gebeuren* – dan zouden er wereldwijd nog steeds meer dan een miljard moslims overblijven. De islam zou nog steeds een enorme en levendige kracht op aarde blijven. Elke suggestie dat de islam enkele jaren voor de wederkomst van Jezus van de aardbodem zal verdwijnen, is simpelweg een illusie. Overweeg de volgende statistieken:

Land	Percentage van de wereldwijde moslimgemeenschap	Totaal aantal actieve militairen
Rusland	1	21.781.000
Kazachstan	0,6	80.500
Turkmenistan	0,3	22.000
Oezbekistan	1,7	87.000
Kirgizië	0,3	22.400
Tajikistan	0,4	16.300
Azerbeidzjan	0,6	382.000

Turkije	4,7	1.151.200
Libanon	0,2	175.000
Palestijnen	0,1	56.000
Syrië	1,3	747.000
Irak	2	578.270
Iran	4,7	3.833.000
Jordanië	0,4	175.500
Saudi-Arabië	2	250.000
Koeweit	0,2	46.300
Bahrein	0,1	19.450
Oman	0,2	47.000
Ver. Arabische Emiraten	0,2	51.000
Egypte	5	1.345.000
Libië	0,4	116.000
Sudan	1,9	211.800
Totaal	29,6%	31.213.730

¹⁶⁰

Conclusie

Alle relevante teksten in overweging nemend, wordt het meer dan duidelijk, zij het niet pijnlijk duidelijk, dat Gog en de antichrist een en dezelfde persoon zijn. De verschillende argumenten die tegen dit standpunt worden ingebracht, houden allen geen stand. Zoals door dit hele boek heen het argument is geweest: Ezechiël 38 en 39 is simpelweg een hervertelling van hetzelfde verhaal dat alle andere profeten vertellen:

- Een groep landen, geleid door Gog/de antichrist, valt Israël aan en vervolgt Christenen.
- Als gevolg daarvan ondergaat Israël, voor een periode van drie-en-een-half jaar, een laatste en volledige verwoesting, waarbij velen als krijgsgevangene worden weggevoerd.
- Door de Messias, komt de Heer tussenbeide om de overlevende te redden en de gevangenen te bevrijden.
- De vijandelijke naties bekeren zich tot de Heer.
- Israël bekeert zich voor altijd tot de Heer.

¹⁶⁰ Tracy Miller, ed. (October 2009) (PDF), Mapping the Global Muslim Population: A Report on the Size and Distribution of the World's Muslim Population, Pew Research Center, retrieved 2009-12-17

- De Messias regeert vanuit Jeruzalem.

Zoals Miller terecht stelt:

De strijd die wordt beschreven vanuit verschillende perspectieven in Ezechiël 38-39 en Daniël 11:40-45, wordt het best opgevat als plaatsvindend direct voor de komst van de Heer, en kan worden aangeduid als de slag van Armageddon.¹⁶¹

En tot slot, een essentieel punt: we moeten erkennen dat totdat Christus terug komt, de islam niet zal verdwijnen. Ondanks de vele moeite die wordt gedaan en misschien wel het grote verlangen van sommige Bijbeluitleggers, is dit idee een illusie en puur wensdenken. Hoe sneller de kerk het feit erkent dat de islam de laatste en grootste uitdaging vertegenwoordigt waar zij ooit mee geconfronteerd zal worden, hoe sneller zij kan opstaan om de missionaire uitdaging aan te gaan, in plaats van passief af te wachten op een voor-messiaanse vernietiging van de islam – iets waar de Schriften nergens over spreken. Nu we het bewijs hebben gezien dat de islam hier nog een lange tijd zal bestaan, en de toekomst onder ogen zien, is het de tijd voor de kerk om op te staan en zich opofferend in de frontlinies te storten van de grootste uitdaging waar zij ooit voor heeft gestaan!

¹⁶¹ Stephen L. Miller, *Daniel: The New American Commentary Series* (Nashville, TN, Broadman and Holman, 1994), pp 310-311

Hoofdstuk 15

Ezechiël 38 & 39: Gog van Magog: deel 3

Welke landen zijn erbij betrokken

Ezechiël 38 en 39 geïdentificeerd hebbende als wederom een hervertelling van de vele profetieën die over de antichrist spreken en zijn aanval op Israël in de laatste dagen, moeten we nu overgaan tot het identificeren van de landen die daarbij betrokken zullen zijn. Zoals we zullen zien neemt de controverse rond deze passage alleen maar toe wanneer we bespreken welke landen deel zullen nemen aan de komende invasie van de antichrist. Hoewel het meest gangbare standpunt deze passage interpreteert als verwijzend naar een Russisch geleide islamitische invasie, kan er een veel sterker argument worden gemaakt voor een Turks geleide islamitische invasie. Dit Turkije versus Rusland debat tussen geleerden is niet nieuw. Al vanaf 1706 erkende Matthew Henry, in zijn *Classic Bible Commentary*, het verschil in mening tussen geleerden:

Sommigen denken dat zij hen (Gog uit Magog) ver weg vinden, in Scythië, Tartarië en Rusland. Anderen denken dat zij hen dichterbij het land Israël vinden. In Syrië en klein-Azië (Turkije). (tussen haakjes van mij).¹⁶²

De discussies en het debat rondom de pogingen de naties te identificeren die betrokken zijn bij Ezechiëls profetie kunnen ook uiterst complex worden. Maar ik geloof niet dat dat nodig is. Het doel van dit hoofdstuk is om het debat te benaderen op een eerlijke, redelijke en verantwoordelijke manier, terwijl we proberen de betrokken naties bij deze verschrikkelijke invasie van Israël in de laatste dagen te identificeren; en laten zien hoe duidelijk Ezechiëls profetie overeenkomt en samenvloeit met de andere profetieën uit de Schriften.

Het bepalen van onze interpretatiemethode

Het is belangrijk om, voordat we beginnen, duidelijk onze methode te bepalen waarmee we de naties uit Ezechiëls profetie gaan identificeren. Er zijn een aantal

¹⁶² Matthew Henry, *Matthew Henry's Complete Commentary*, Ezechiël 38

belangrijke factoren waar we rekening mee moeten houden. Ten eerste, zoals we eerder hebben besproken, zijn er twee methodes die gebruikelijk zijn onder profetieanalisten om de betekenis van de oude volken en plaatsen in de verschillende profetieën te identificeren. De eerste methode, de geografische-correlatiemethode, poogt simpelweg de locatie te identificeren van het oude volk en de tijd van de profeet en verbindt die locatie aan de moderne volken die nu in dat gebied leven. De voorouderlijke migratiemethode aan de andere kant, probeert de afstammelingen, hun migraties en vermenging met andere volken te traceren tot aan een hedendaags volk. De ene methode benadrukt het identificeren van de oorspronkelijke historische context en het begrip van de profeet, terwijl de andere de zware taak probeert te volbrengen om bloedlijnen tot in de moderne tijd te volgen. Zoals we eerder al hebben besproken is de voorouderlijke migratiemethode doorspekt met moeilijkheden, gevaren en tegenstrijdigheden en zou door een eider die poogt de Bijbelse profetie op een verantwoordelijke manier te begrijpen, vermeden moeten worden. Bij het volgen van de voorouderlijke migratiemethode, kunnen vijf verschillende onderzoekers, en vaak gebeurt dat ook, tot vijf verschillende conclusies kunnen komen. Helaas laat een overzicht van vele pogingen om Ezechiël 38 en 39 te interpreteren zien dat deze methode veelvuldige gebruikt wordt door veel verder uitstekende wetenschappers en leraren. Zelfs Wilhelm Gesenius, de gerespecteerde Hebreeuwse geleerde, probeert het volk van Rosh te identificeren. Niet door te bepalen waar zij precies leefden in Ezechiëls tijd, maar door te bepalen waar enkele van hun afstammelingen uiteindelijk leven, na 1600 jaar! Overweeg Gesenius' definitie van "Rosh" in zijn klassieke Hebreeuwse en Engelse lexicon:

Rosh: een noordelijke natie genoemd samen met Tubal en Meshech, Ex. 38:2-3; 39:1. Vermoedelijk...de Russen, die door Byzantijnse schrijvers uit de tiende eeuw (na Chr.)...worden beschreven als bewoners van het noordelijke deel van de Taurus; en ook door Ibn Foslan, een Arabisch schrijver uit dezelfde periode,...als woonachtig aan de rivier de Wolga. (tussen haakjes van mij).¹⁶³

Dus volgens Gesenius zouden we, omdat veel Byzantijnse schrijvers uit de 10^e eeuw sommige vermeende afstammelingen van "Rosh" identificeren als de volken die leven in hedendaags Rusland, Ezechiëls profetie moeten interpreteren als verwijzend naar Rusland! Maar zoals we straks zullen zien, heeft modern wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat de volken van "Rosh" ook leefden in verschillende andere delen van de wereld, ver weg van Rusland. Omdat afstamming en migratie een van de belangrijkste maatstaven waren voor Gesenius om Ezechiëls profetie te interpreteren, zou hij, als hij vandaag de dag zou leven, zijn standpunt aanzienlijk moeten herzien. Dit is slechts een van de vele redenen waarom deze methode volledig vermeden zou

¹⁶³ Wilhelm Gesenius, *A Hebrew and English lexicon of the Old Testament: including the Biblical Chaldee*, p. 955

moeten worden. Uiteindelijk, als Ezechiëls profetie echt op de juiste manier begrepen wil worden, moet deze diep gebrekkige, maar toch wijdverbreide methode, vermeden worden. Elke verantwoordelijke poging om Ezechiëls profetie te begrijpen, zou de historisch-grammaticale methode moeten gebruiken, die ernaar streeft om de oorspronkelijke bedoelde betekenis van de Bijbelse auteur te ontdekken, en niet een of andere historische dwaaltocht die probeert bloedbanden te leggen met volkeren die meer dan drieduizend jaar geleden leefden.

Een andere belangrijke factor die ons begrip en onze interpretatie van deze landen moet leiden, zijn de andere aanwijzingen die zowel in de context als in de directe profetie zelf gevonden kunnen worden. Zoals we tot in detail in het laatste hoofdstuk hebben onderzocht, sprak God zelf direct tot Gog en zei vrij duidelijk dat hij degene is waarover zoveel Bijbelse profeten hebben gesproken. Al jarenlang vraag ik aan - en daag ik zelfs - talloze profetieleraars uit, die vasthouden aan de Rusland-Gog visie, om me één vers te laten zien uit een van de eerdere profeten, waar wordt gesproken over een door Rusland geleide invasie van Israël in de laatste dagen. Tot op heden is er geen enkel vers aangevoerd. Dit punt mag niet worden gemist. In onze pogingen om de naties van Ezechiël 38 en 39 te identificeren, kunnen onze bevindingen niet enkel baseren op historisch onderzoek, maar moeten we ook de bredere context van de passage in overweging nemen. Omdat God duidelijk maakt dat de Gog-invasie al door eerdere profeten was aangekondigd, geldt het volgende: als de aanhangers van de populaire Rusland-Gog theorie geen enkel vers kunnen aantonen uit de eerdere profeten waarin gesproken wordt over een door Rusland geleide invasie, dan hebben zij de passage eenvoudigweg verkeerd geïnterpreteerd.

En tot slot is het belangrijk dat we niet alleen proberen de landen individueel te identificeren, maar ook de groep landen als geheel. Omdat de uitdrukking is: “Gog van Magog, het hoofd van Meshech en Tubal”, vereist het identificeren van Magog, de regio van waaruit Gog, de leider, komt, dat we ook de gebieden Meshech en Tubal identificeren. Omdat zij duidelijk zijn gerelateerd. De bewoording van de uitdrukking vereist dat zij als een geheel wordt geïnterpreteerd en niet door elk volk afzonderlijk te bekijken.

En dus, samenvattend, is het doel van dit hoofdstuk het verantwoordelijk identificeren van de landen uit Ezechiëls profetie, waarbij zowel de oorspronkelijke als de bredere context in overweging wordt genomen.

Het identificeren van de spelers

In de eerste zes verzen van Ezechiël 38 zijn er acht (of negen) oude namen die worden gegeven om Ezechiëls binnenvallende coalitie te identificeren. De leider van de invasie wordt Gog genoemd:

‘Mensenkind, richt je blik op Gog, de oppervorst van Mesech en Tubal, in het land Magog, en profeteer tegen hem. Zeg: “Dit zegt God, de HEER: Gog, oppervorst van Mesech en Tubal, Ik keer me tegen je! Ik kom je halen, Ik sla haken door je kaak en laat je wegtrekken met heel je leger, al die paarden en schitterend geklede ruiters, met heel die menigte zwaardvechters, bewapend met kleine en grote schilden; en dan nog de soldaten uit Perzië, Nubië en Libië, met hun schilden en helmen, en Gomer met al zijn troepen, Bet-Togarma uit het uiterste noorden met al zijn troepen: heel veel volken zijn het!
- Ezechiël 38:2-6

De leider van de coalitie wordt Gog genoemd, die komt uit het land Magog. De volken en naties van zijn coalitie zijn: Meshech, Tubal, Perzië, Nubië, Libië, Gomer en Bet-Togarma. Sommige geleerden denken dat het woord dat hier is vertaald als “oppervorst” eigenlijk vertaald zou moeten worden als “Rosh”, verwijzend naar een oud volk. We zullen deze discussie later verder onderzoeken.

Gog

Pogingen van wetenschappers om de betekenis van het woord Gog te achterhalen, lopen sterk uiteen. Beginnend met Franz Delizsch, een 19^e-eeuwse Duitse theoloog en Hebraïst, gelooft een meerderheid van geleerden dat “Gog” een verwijzing is naar een koning die over Lydië heerste, een koninkrijk dat in de dagen van Ezechiël het westelijk deel van Turkije besloeg. De Assyriërs noemden hem Gugu en de Grieken noemden hem Gyges. Sommige geleerden zeggen echter dat het bewijs hiervoor niet overtuigend is. Ondanks dat zijn allen het erover eens dat Gog uit Magog komt en de oppervorst is van “Meshech en Tubal”, hoewel sommigen “Rosh” aan deze lijst zouden willen toevoegen. Dus het identificeren van Magog, Meshech en Tubal (en misschien ook Rosh) zal veel onthullen over de herkomst van de leider van deze coalitie. Laten we beginnen met het onderzoeken van de locatie van Magog in de tijd van Ezechiël.

Verwijst Magog naar Rusland?

Al sinds de uitgave van C.I. Scofield's *Reference Bible*, hebben talloze populaire profetieraren Magog geïdentificeerd als Rusland, of als de voormalige Centraal-Aziatische Sovjetlanden (Kazachstan, Turkmenistan, Oezbekistan, Tadzjikistan en Kirgizië). De belangrijkste steun voor deze opvatting komt uit een opmerking van Josephus Flavius, een Joods historicus uit de 1^e eeuw. Wat heeft Josephus gezegd dat zoveel invloed heeft gehad op zo'n groot deel van de Christelijke profetieraren en wetenschappers?

Flavius Josephus

In zijn bespreking van de verschillende nakomelingen van Jafet, de zoon van Noach, zegt Josephus: 'Magog stichtte degenen die naar hem, de Magogieten, werden genoemd, maar die door de Grieken de Scythen werden genoemd.'¹⁶⁴ Maar er zijn een aantal fundamentele problemen met het vertrouwen op Josephus om Ezechiël's Magog als Rusland te identificeren. Ten eerste, zoals historicus K. Kristianson zegt, waren de Scythen geen 'specifiek volk', maar meer een verscheidenheid aan volken die 'op meerdere momenten in de geschiedenis en op meerdere plekken zo werden genoemd - geen daarvan was hun thuisland.'¹⁶⁵ Met andere woorden, verwijzen naar de Scythen alsof zij een specifiek volk zijn is simpelweg historisch onjuist. Alle hedendaagse historici erkennen dat 'Scythen' een verzamelterm was, die losjes werd gebruikt voor een groot aantal tribale volken, vaak cultureel verwant, maar niet genetisch. Magog gelijkstellen aan alle zogenaamde Scythische volken, zoals in tientallen profetieboeken nog steeds gebeurt, is niet anders dan zeggen dat alle 'indianen' van vroeg-Amerika één volk waren. Elke poging om Magog op een onvoorwaardelijke wijze te verbinden aan alle Scythen, zonder aan te geven over welke stam of stammen het gaat, moet eenvoudigweg verworpen worden. Evenzo geldt: hoewel het tegenwoordig steeds gebruikelijker wordt om Magog te verbinden met de Centraal-Aziatische landen, bestaat er - los van deze foutieve en brede Magog=Scytisch vergelijking, geen enkele basis voor die bewering.

Het tweede probleem met Josephus' bespreking, is dat deze geschreven werd in de 1^e eeuw. Ezechiël leefde ongeveer zevenhonderd jaar eerder dan Josephus. In Josephus'

¹⁶⁴ Flavius Josephus *Antiquities of the Jews*, Book 6, Chapter 1

¹⁶⁵ K Kristiansen. *Europe Before History* (Cambridge, Cambridge University Press. 1998), p. 193

identificaties van de verschillende afstammelingen van Noach, spreekt hij herhaaldelijk over degenen ‘die nu door de Grieken’ zus of zo ‘genoemd worden’. Met andere woorden, Josephus’ bespreking vertelt ons niets over hoe Ezechiël de term Magog zou hebben begrepen. Om deze redenen en andere, zoals we zullen zien, verwerpt een grote meerderheid van hedendaagse wetenschappers de Russische Magog visie en plaatst Magog in plaats daarvan in hedendaags Turkije.

Philo Judeaus

Sommige geleerden zijn zo gedreven om te bewijzen dat Magog Rusland is, dat zij zelfs steunen op bewijs dat niet bestaat. Ontelbare populaire profetieboeken en artikelen beweren dat de Rusland-Magog verbinding wordt gesteund door Philo van Alexandrië.¹⁶⁶ Maar in geen van Philo’s werken komt zo’n verwijzing voor. Philo heeft Magog zelfs nooit genoemd.

Herodotus

Net zoals Josephus, wordt ook Herodotus vaak geciteerd om de Rusland-Magog theorie te steunen. Maar net als Philo, noemt ook Herodotus Magog nergens. Herodotus spreekt alleen uitvoerig over de Scythen. Maar zelfs als de volken die Herodotus kende als de Scythen gerelateerd waren aan Magog, steunt dit nog steeds niet de Rusland-Magog visie. Na het benoemen van drie elkaar tegensprekende theorieën aangaande de oorsprong van de Scythen, spreekt Herodotus zijn voorkeur uit voor een bepaalde visie. Namelijk niet die van een Russische origine, maar een Turkse:

Er is ook een ander afwijkend verhaal dat nu verteld zal worden, en waarin ik geneigd ben meer geloof te hechten dan aan enig ander. Dat is dat de rondtrekkende Scythen ooit in Azië (Turkije) woonden. (haakjes van mij)¹⁶⁷

Herodotus plaatste dus het thuisland van de Scythen in Turkije en niet in Rusland. Maar zelfs nadat enkelen van hen migreerden bevonden zij zich, volgens dr. Michael Kulikowski, een historicus en professor aan de Pennsylvania State University, ‘in een deel van hedendaags Bulgarije en Roemenië en verspreid over de graslanden van

¹⁶⁶ Thomas Ice, *Ezekiel 38 and 39* part 5 <http://tinyurl.com/3qrcf93>

¹⁶⁷ Herodotus 4.11 trans. G. Rawlinson

Moldavië en Oekraïne’, maar niet in Rusland.¹⁶⁸ Dus hoewel vaak geciteerd door degenen die zoeken naar de Magog-Rusland verbinding, geeft Herodotus daar nergens bewijs voor. In plaats daarvan stelt hij dat de Scythen oorspronkelijk uit Turkije komen en sommigen in Oost-Europa terecht zijn gekomen en in Oekraïne. Maar hij spreekt nergens over Scythen die in Rusland wonen. Aanhangers van de Rusland-Magog theorie citeren frequent uit Herodotus om hun standpunt te ondersteunen, maar dit is niets meer dan een illusie.

Verwijst Magog naar Turkije?

Bij het opzetten van het onderzoek voor dit hoofdstuk, heb ik talloze gerenommeerde Bijbelsatlassen, Bijbelencyclopedieën, Bijbelwoordenboeken en Bijbelbesprekingen geraadpleegd en ze vergeleken met een groot aantal populaire Bijbelse profetieboeken. De onderlinge verschillen waren schokkend. Terwijl vrijwel elk populair profetieboek of bespreking van Ezechiël Magog in Rusland plaatst, krijgt dit standpunt vrijwel nergens serieuze aandacht in de wetenschappelijke werken. Hoewel sommigen zeggen dat het niet mogelijk is de locatie van Magog met zekerheid te achterhalen, zegt de overweldigende meerderheid dat Magog waarschijnlijk verwijst naar hedendaags Turkije. Overweeg de volgende selectie van naslagwerken en geleerden die de Turkije-Magog visie steunen. En terwijl je dat doet, stel jezelf de vraag waarom deze visie in vrijwel elk populair profetieboek over dit onderwerp volkomen wordt genegeerd:

- Daniël I. Block, een geleerde op het gebied van het Oude Testament, zegt in *The New International Commentary on Ezekiel*: “Het lijkt het meest aannemelijk om Magog te interpreteren als een samentrekking van het originele māt Gūgi, ‘land van Gog’, en om hier een verwijzing te zien naar het gebied van Lydië in Westers Anatolië (Turkije).”¹⁶⁹
- De *Zondervan Illustrated Bible Dictionary* stelt: “Magog, mogelijk betekend ‘het land van Gog’, was zonder twijfel in Klein-Azië (Turkije) en kan verwijzen naar Lydië.”¹⁷⁰

¹⁶⁸ Michael Kulikowski, author of *Rome's Gothic Wars from the Third Century to Alaric* e-mail conversation with the author

¹⁶⁹ Daniel I. Block, *The New International Commentary on The Old Testament, The Book of Ezekiel: chapters 25-48, Volume 2*, (Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1998), p. 434

¹⁷⁰ *Zondervan Illustrated Bible Dictionary* (Grand Rapids, MI, Zondervan; 2011) entry for Gog

- De *IVP Bible background commentary* noemt Magog, Meshech, Tubal en Togarma ‘gebieden of volken in Klein-Azië’ (Turkije).¹⁷¹
- In de *New Unger’s Bible Dictionary* staat bij het kopje Magog: “Het is duidelijk dat hier Lydië (Turkije) wordt bedoeld, en dat we onder ‘Magog’ het ‘land van Gog’ moeten verstaan.”¹⁷²
- De *Zondervan Illustrated Bible backgrounds commentary* plaatst Magog in Anatolië hedendaags Turkije.¹⁷³
- De *Catholic Encyclopedia* stelt: “Het is meer aannemelijk dat...Magog geïdentificeerd zou moeten worden als Lydië (Turkije). Aan de andere kant, daar Meshech en Tubal landen waren die behoorden aan Klein-Azië, lijkt het op basis van de tekst van Ezechiël aannemelijk dat Magog zich in diezelfde regio bevond. Anderen, samen met Josephus, identificeren Magog met Scythië, maar in de oudheid werd deze naam vaak vaak gebruikt voor allerlei volken in het noorden.”¹⁷⁴
- De *Holman Bible Atlas* plaatst Magog in Turkije.¹⁷⁵
- De *New Moody Atlas of the Bible* plaatst Magog in Turkije.¹⁷⁶
- De *Zondervan Atlas of the Bible* plaatst Magog in Turkije.¹⁷⁷

¹⁷¹ *The IVP Bible background commentary: Old Testament* (Dowers Grove, IL, IVP Academic, 2000), pp. 40, 723

¹⁷² *The New Unger’s Bible Dictionary, Revised Edition*, (Chicago, IL, Moody, 2006), p. 804

¹⁷³ *The Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary Volume 4* (Grand Rapids, Michigan, Zondervan, 2009), p. 484

¹⁷⁴ *The Catholic Encyclopedia: An International Work of Reference on the Constitution, Doctrine, Discipline, and History of the Catholic Church*, (Robert Appleton, New York, 1909), p. 628

¹⁷⁵ *Holman Bible Atlas: A Complete Guide to the Expansive Geography of Biblical History* (Nashville, TN, Holman, 1999), p. 16

¹⁷⁶ *New Moody Atlas of the Bible*, (Chicago, IL, Moody, 2009), pp. 91, 94

¹⁷⁷ Carl G. Rasmussen, *Zondervan Bible Atlas*, (Grand Rapids, MI, Zondervan, 2010), p. 83

- De *IVP Atlas of Bible History* plaatst Magog in Turkije.¹⁷⁸

Laten we enkele van de historische bronnen, die deze visie ondersteunen, bekijken:

Maimonides

Maimonides, ook wel bekend als Rambam, de gerespecteerde Joodse geleerde, identificeert in *Hilchot Terumot* Magog als in Syrië zijnde, op de grens van Turkije.¹⁷⁹

Plinius de Oudere

Plinius de oudere was een Romeins militair commandant, auteur, naturalist en filosoof uit de 1^e eeuw. Plinius sprak over een stad genaamd “Bambyce, ook wel Hiërapolis genoemd; maar bij de Syriërs Magog.”¹⁸⁰ Het oude Hiërapolis bevond zich op de grens tussen hedendaagse Turkije en Syrië. Dus volgens Plinius, die schreef in de 1^e eeuw, was Magog een bekende stad in de regio van Turkije en Syrië. De beschrijvingen van Plinius zijn net zo belangrijk als die van Josephus, maar waar de beschrijvingen van Josephus tientallen keren worden geciteerd om Magog als Rusland te identificeren, worden de beschrijvingen van Plinius nergens aangehaald. Plinius’ visie wordt ook ondersteund door Sir Walter Raleigh in zijn *History of the world*:

Toch valt niet te ontkennen dat de Scythen in vroegere tijden, afkomstig uit het noordoosten, het grootste deel van klein-Azië verwoestten en zich vestigden in Coele-Syrië, waar zij zowel Scythopolis als Hiërapolis bouwden, dat door de Syriërs Magog wordt genoemd. En dat Ezechiël met Magog naar deze stad verwees is overduidelijk; want deze stad, Hiërapolis, of Magog, ligt recht ten noorden van Judea, overeenkomstig Ezechiëls woorden, dat die volken uit het noorden zouden komen.¹⁸¹

¹⁷⁸ *The IVP Atlas of Bible History* (Dowers Grove, IL, IVP Academic, 2006), p. 18

¹⁷⁹ Maimonides *Hilchot Terumot*, c. 1. sect. 9

¹⁸⁰ Pliny, *Natural History* Chapter XXIII

¹⁸¹ Sir Walter Raleigh, *The Works of Sir Walter Raleigh, Kt: The history of the world, Volume 2 Book 3*, (Oxford University Press Oxford, 1829), p. 264

Hippolytus van Rome

Hippolytus van Rome, een vroegchristelijke theoloog, verwerpt in zijn *Chronicon*, geschreven in de vroege 3^e eeuw, Josephus' identificatie van Magog met de Scythen. In plaats daarvan verbond hij Magog met de Galaten in Klein-Azië, hedendaags Turkije.¹⁸²

Waarom wordt geen van deze historische bronnen ooit genoemd in de meeste hedendaagse populaire profetieboeken?

Magog: conclusie

Na al deze historische bronnen te hebben onderzocht en na al deze verschillende meningen van hedendaagse geleerden te hebben gekeken, lijkt de oorsprong van Magog te liggen op de grens tussen Syrië en Turkije. Na het stichten van de stad Magog, ook wel Hiërapolis genaamd, in Syrië bij de grens met Turkije, migreerden sommige Magog-volken naar Centraal- en West Turkije en stichtten het koninkrijk Lydië, dat het hele westelijke gedeelte van Turkije besloeg en bloeide tijdens de dagen van Ezechiël. Zoals eerder genoemd, was Lydië het koninkrijk waarvan de vorst door de Assyriërs Gugu werd genoemd en door de Grieken Gyges, en die door veel Bijbelse geleerden wordt geïdentificeerd als Ezechiëls Gog. Rond de tijd van Ezechiëls migreerden sommigen uit Magog waarschijnlijk naar het noorden van de Zwarte Zee tot in Moldavië, Oekraïne en Rusland. Deze noordelijke stammen zouden degenen zijn waaraan Josephus en Herodotus refereerden als 'de Scythen'. Maar hoewel een deel van de Magog-volken zich mogelijk ten noorden van de Zwarte Zee vestigden gedurende Ezechiëls dagen, bleef een aanzienlijk deel van hen ook aanwezig in hun oorspronkelijke thuisland in Klein-Azië (Turkije). Om die reden identificeren veel meer wetenschappers van dag de dag Magog met deze regio in plaats van met Rusland.

Uiteindelijk echter, zoals we hebben gezegd, zal de betekenis die Ezechiël aan de term Magog gaf, niet kunnen worden gevonden door alleen de term 'Magog' te analyseren, maar door de volledige uitdrukking: "Gog van Magog, oppervorst van Meshech en Tubal". Omdat Gog uit Magog komt en oppervorst is over deze twee volken, is het belangrijk dat we verder gaan met het bestuderen van de locatie van deze andere volken ten tijde van Ezechiël, om de uitdrukking in zijn geheel te kunnen begrijpen.

¹⁸² Hippolytus, *The Chronicon, The Sons of Japheth*

Rosh

Maar voordat we verdergaan moeten we eerst het controversiële woord *Rosh* bespreken. Binnen de academische wereld bestaat er grote verdeeldheid over dit woord. Sommige vertalers menen dat het woord vertaald moet worden als het bijvoeglijk naamwoord “opper- of hoogste”, terwijl anderen menen dat het vertaald zou moeten worden als de eigennaam “Rosh”. Maar naast het bepleiten van Rosh als eigennaam, proberen veel populaire profetieraren ook een verband te leggen met het hedendaagse Rusland. Om deze visie te ondersteunen, moeten er vier punten worden bewezen. De eerste twee zijn grammaticaal van aard en de andere twee historisch: 1) Het woord Rosh moet worden vertaald als een zelfstandig naamwoord en niet als een bijvoeglijk naamwoord. 2) als zelfstandig naamwoord zou Rosh vertaald moeten worden als de eigennaam “Rosh”. 3) Rosh was een volk dat bekend was bij Ezechiël. 4) Als volk verwees Rosh volgens Ezechiël waarschijnlijk naar het gebied van hedendaags Rusland. Om dit betoog te onderbouwen worden steeds dezelfde vier wetenschappers aangehaald: Wilhelm Gesenius, Carl Friedrich Keil, James Price en Clyde Billington. Maar ondanks de vele indrukwekkende argumenten die deze wetenschappers naar voren brengen, faalt hun redenering volledig wanneer we hun betoog in zijn geheel beschouwen en proberen Ezechiëls profetie als verwijzend naar Rusland te interpreteren. Laten we de argumenten bekijken en zien waar ze tekort schieten.

Wilhelm Gesenius

Wilhelm Gesenius is veruit de meest geciteerde wetenschapper ter ondersteuning van de Russische-Rosh interpretatie. Hoewel Gesenius’ grammaticale argumenten serieus genomen moeten worden, zagen we al eerder dat Gesenius’ pogingen om Rosh te linken aan Rusland vrijwel uitsluitend gebaseerd zijn op de getuigenissen van Byzantijnse en Arabische schrijvers, die ongeveer 1600 jaar later dan Ezechiël leefden. Gesenius’ duidelijke afhankelijkheid van de voorouderlijke-migratie methode zou, door iedere geleerde die probeert de tekst op een verantwoorde manier te interpreteren volgens de historisch-grammaticale methode, verworpen moeten worden.

Carl Friedrich Keil

De volgende geleerde die vaak wordt aangehaald ter ondersteuning van de Russische-Rosh interpretatie is Carl Friedrich Keil. Maar op grammaticaal vlak is Keil veel minder dogmatisch dan Gesenius; hij geeft toe dat de vertaling van Rosh als een eigenaam slechts ‘waarschijnlijk’ is. Interessant genoeg bracht Keils Hebreeuwse leermeester Ernest W. Hengstenberg, acht jaar na de uitgave van Keils bespreking van Ezechiël, zijn eigen bespreking van Ezechiël uit, waarin hij het rechtstreeks oneens was met zijn leerling:

Gog is prins over Magog en bovendien oppervorst, koning der koningen over Meshech en Tubal, de Moschi en Tibareni (hoofdstuk 27:13; 32:16), die hun eigen koningen hadden, maar hier verschijnen als vazallen van Gog. Veel uitleggers vertalen in plaats van ‘oppervorst’ met: ‘vorst van Rosh, Meshech en Tubal’. Maar de arme Russen zijn hier zeer onterecht gerangschikt onder de vijanden van Gods volk. Rosh, als de naam van een volk, komt in het hele Oude Testament niet voor.¹⁸³

Op historische gronden volgt Keil slechts Gesenius, waarbij hij zijn bredere argumentatie baseert op de getuigenissen van deze 10^e-eeuwse Byzantijnse en Arabische schrijvers:

De byzantijnse en Arabische schrijvers noemen frequent een volk genaamd Rûs, wonend is het land van de Taurus, en gerekend tot de Scytische stammen. Evenzo is er geen reden te twifelen aan het bestaan van volk genaamd Rosh.¹⁸⁴

Bovendien, wat betreft zijn identificatie van Rosh als Rusland, is ook Keils coauteur Fredrick Delitzsch het oneens, Magog niet in Rusland plaatsend, maar Turkije.¹⁸⁵

Uiteraard wordt in geen van de vele profetieboeken die de Russisch-Rosh benadering aanhangen ooit verwezen naar Delitzsch of Hengstenberg.

¹⁸³ Ernst Wilhelm Hengstenberg, *The prophecies of the prophet Ezekiel* (T & T Clark, Edinburgh 1869), p. 333

¹⁸⁴ C.F. Keil, *Commentary on The Old Testament: Volume 9, The Book of Daniel* (Peabody, MA, Hendrickson, 2006), p. 330

¹⁸⁵ Frederick Delitzsch *Wo Lag Das Paradies*, Eine biblisch-assyriologische Studie: mit zahlreichen assyriologischen Beiträgen zur biblischen Länder- und Völkerkunde und einer Karte Babyloniens (Leipzig, J.C. Hnricks'sche Buchhandlung, 1881) p. 256, 257

James Price

James Price is een andere frequent aangehaald auteur die de Russische-Roshvisie aanhangt. Price, een Hebreeuws wetenschapper, beargumenteert in zijn artikel *Rosh: An ancient land known to Ezechiël*, net als Keil en Gesenius voor hem, dat Rosh moet worden geïnterpreteerd als een plaatsnaam. Ook de grammaticale argumenten van Price moeten in overweging genomen worden. Price beargumenteert ook dat Rosh bekend zou zijn geweest in de tijd van Ezechiël. Maar dat is alles wat hij betoogt. Price probeert nergens te achterhalen waar het volk Rosh in Ezechiëls tijd leefde. In feite, gedurende zijn hele artikel, citeert hij herhaaldelijk andere geleerden die Rosh in andere landen dan Rusland plaatsen. Aan het begin van zijn artikel bijvoorbeeld, citeert Price J. Simons, die Rosh duidelijk in Klein-Azië (Turkije) plaatst:

Dat in een of meerdere van deze teksten een volk met deze naam, wiens thuisland in Klein-Azië lag, inderdaad wordt genoemd, is niet geheel onbewezen, maar wordt in zekere mate onwaarschijnlijk gemaakt door het feit dat dezelfde naam slechts met grote twijfel kan worden herkend in andere (Assyrische) documenten.¹⁸⁶

Andere bronnen die worden geciteerd door Price plaatsen Rosh ofwel in Irak ofwel in Iran, maar geen van allen in Rusland.

Clyde Billington

Clyde Billington is de vierde wetenschapper die frequent wordt geciteerd ter ondersteuning van de Russische-Roshtheorie. Van de vier is Billington de enige wetenschapper die daadwerkelijk probeert de historische aspecten van het argument aan te pakken. In het onderzoek naar dit onderwerp, had ik de mogelijkheid om persoonlijk met dr. Billington te overleggen. Hoewel Billington duidelijk een vurig supporter is van de populaire Russische-Roshtheorie, gaf hij ook toe dat in de tijd van Ezechiël, het volk Rosh een diverse en omvangrijke groep mensen was, die leefden in landen zo ver uiteenlopend als hedendaags Rusland, Centraal-Azië, India, Irak en Turkije:

Het is waarschijnlijk dat de Ras/Ros/Rosh/Rish/Resh een zeer grote groep mensen vormden, verspreid over een groot gebied ten noorden van het Kaukasusgebergte. Sommige leden van deze groep -- de "Ris" verhuisden zuidwaarts en veroverden India in ca. 1600 voor Chr. waar zij aldaar de

¹⁸⁶ J. Simons, *The Geographical and Topographical Texts of the Old Testament* (Leiden: E. J. Brill, 1959), p. 81

heersende klasse vormden. Andere leden van deze groep veroverden en regeerden over Noord-Mesopotamië - het koninkrijk van Mitanni - gedurende ongeveer 200 jaar, 1580-1350 voor Chr. Toen het koninkrijk van Mitanni werd verwoest door de Hethieten in ca. 1350 voor Chr., sloten sommige Ros/Resh/Ras volken zich aan bij de Filistijnen om Israël aan te vallen. Sommigen verhuisden ook naar Turkije, dat is waar sommigen zich waarschijnlijk ook aansloten bij de Filistijnen. De Egyptenaren noemden deze bondgenoten van de Filistijnen "Teresh". Met andere woorden, het volk Rosh was wijd verspreid.¹⁸⁷

Billington noemde ook sommige "Rosh" volken die in Ezechiëls tijd in China leefden:

Sommige Rosh-volken drongen rond ca. 500 voor Chr. door tot aan de grenzen van Noordoost-China, waar mensen met blond haar begraven werden aangetroffen in de permafrost.¹⁸⁸

Maar er is een andere belangrijke factor die ervoor zorgt dat de identificatie van de Rosh-volken zich uitstrekt tot ver voorbij China en India. Volgens Billington (en talloze anderen die hem op dit punt gevolgd zijn) is het woord "Rosh" simpelweg een variant van "Tiras":

De naam Rosh is waarschijnlijk afgeleid van de naam Tiras in Genesis 10:2...Zowel Tiras als Rosh, en variaties van deze twee namen, werden eeuwenlang gebruikt voor het Rosh-volk.¹⁸⁹

Maar in de tijd van Ezechiël, leefden de Tiras-Rosh volken in gebieden ver verwijderd van Rusland. In Josephus' *Antiquities of the Jews*, slechts enkele regels verder dan de vaak geciteerde opmerking over Magog en de Scythen, zegt Josephus ook:

Thiras (Tiras) noemde degenen over wie hij regeerde Thiraziërs; maar de Grieken veranderden de naam in Thraciërs.¹⁹⁰

¹⁸⁷ Clyde Billington, e-mail conversation with the author

¹⁸⁸ *ibid.*

¹⁸⁹ Clyde Billington, *The Rosh People in Prophecy and History*, Michigan Theological Journal Vol 3:2 (fall 1992) 166,167

¹⁹⁰ Josephus, *Antiquities of the Jews*, Book 1 chapter 6

Thracië bevond zich in hedendaags Turkije, Bulgarije en Griekenland. Van Tiras wordt ook gezegd dat hij in de 6^e eeuw voor Chr. een kolonie stichtte genaamd Miletus in West-Turkije.¹⁹¹

Ander historisch bewijs wijst erop dat de afstammelingen van Tiras de Etrusken waren (door de Grieken *Tyrsenoi* genoemd) uit Klein-Azië, die later Italië bezetten. Om deze reden plaatsen zowel de Macmillan Bijbel Atlas en de Zondervan atlas van de Bijbel Tiras in ofwel Griekenland ofwel Italië. Het is interessant dat de oude Etrusken zichzelf Ras-enna noemden. Billington gelooft dat dit is vanwege hun duidelijke connectie met het Ras/Ros/Rosh volk.

Met andere woorden: 1) zelfs als we de vertaling van Rosh als een zelfstandig naamwoord accepteren en 2) het interpreteren als een plaatsnaam, 3) wijst dit op geen enkele manier alleen naar Rusland. In feite plaatsen de meeste wetenschappelijke werken Tiras op de westkust van Turkije of in het grotere gebied van de Egeïsche zee aan de westkust van Turkije.

Omdat verschillende Roshvolken op talloze locaties leefden gedurende Ezechiëls tijd, is elke poging om Rosh slechts enkel en alleen te identificeren als Rusland, terwijl voorbij wordt gegaan aan andere Roshvolken in Turkije, Irak, Italië, India of China, simpelweg geen eerlijke benadering. Wanneer leraren selectief de historische data uitkiezen om hun profetische visies te ondersteunen, doen zij hun studenten sterk tekort. De meerderheid van de populaire profetieboeken in ogeschouw nemend, is dit helaas precies wat veel leraren doen in hun voortdurende poging om Rusland aan te wijzen als de leider van Ezechiëls geprofeteerde invasie in de eindtijd.

Zijn echt “allen” het eens?

Wanneer men alleen de populaire profetieboeken leest die de Russische-Roshvisie aanhangen, gebruiken de auteurs vaak de overtreffende trap, waardoor de indruk ontstaat dat geen enkele legitieme geleerde de vertaling van Rosh als plaatsnaam of de identificatie ervan als Rusland zou afwijzen. Aangaande het feit dat Rusland een alliantie tegen Israël zal aanvoeren, “is iedereen het eens”, zegt Scofield. Maar het beeld dat sommige van deze auteurs schetsen grenst soms aan oneerlijkheid. Overweeg de volgende voorbeelden van andere gelijkwaardig gekwalificeerde geleerden, die in feite het oneens zijn met de Russische-Roshvisie:

¹⁹¹ Vanessa B. Gorman, *Miletos, the ornament of Ionia: history of the city to 400 BCE* (University of Michigan Press, 2001), p. 123

- Daniël I. Block, een vooraanstaand geleerde op het gebied van het Oude Testament, beargumenteert: “De populaire identificatie van Rosh als Rusland is onmogelijk anachronistisch en gebaseerd op een foutieve etymologie, de assonantie-achtige overeenkomsten tussen Rush en Rusland zijn puur toevallig...Ezechiëls punt is, dat Gog niet slechts een van de vele Anatolische (vanuit de regio van hedendaags Turkije) prinselijke figuren is, maar de leider van verschillende tribale/nationale groepen.”¹⁹²
- Charles Ryrie is het in zijn *Ryrie Study Bible* oneens met de Russische-Roshinterpretatie en stelt dat “de prins van Rosh” vertaald zou moeten worden als “de oppervorst”.¹⁹³
- Dr. Merrill F. Unger geeft toe dat “Taalkundig bewijs voor de vergelijking (Rosh als Rusland) slechts als veronderstellend wordt erkend”.¹⁹⁴
- Edwin Yaumauchi beargumenteert dat het woord Rosh “niets te maken kan hebben met hedendaags ‘Rusland’. Dit zou een verschrikkelijk anachronisme zijn, aangezien de hedendaagse naam is gebaseerd op de naam Rus, die pas in de Middeleeuwen door de Vikingen uit Kiev, ten noorden van de Zwarte zee, in de regio werd gebracht.” Yaumauchi gaat verder door te stellen dat Ezechiëls Rosh associëren met Rusland “ongegrond” is en dat deze fout “helaas via vele kanalen wijdverspreid is geraakt in de evangelische wereld”.¹⁹⁵
- A.R. Millard beaamt Yaumauchi’s beweringen wanneer hij zegt: “Sommige commentatoren hebben geprobeerd de profetieën te interpreteren als zijnde letterlijk van toepassing op Rusland...Hoewel deze visies wijdverspreid zijn en velen hebben overtuigd, laat Yaumauchi zien waar zij onjuist zijn en vermeden zouden moeten worden door voorzichtige Bijbelstudenten.”¹⁹⁶

¹⁹² Daniel I. Block *The New International Commentary on the Old Testament: The Book of Ezekiel: chapters 25-48, Volume 2*, (Wm. B. Eerdmans, 1998) pp. 434,435

¹⁹³ Charles C. Ryrie, *The Ryrie Study Bible*, (Chicago, Moody Press, 1978), p. 1285

¹⁹⁴ Dr. Merrill Unger, *Beyond the Crystal Ball*, (Chicago, Moody Press, 1974), p. 81

¹⁹⁵ Edwin Yaumauchi, in *Foes From The Northern Frontier* (Grand Rapids, Baker Book House, 1982), p. 243 and “*Meshech, Tubal, and Company: A Review Article*” *Journal of the Evangelical Theological Society* 19 (1976), 243

¹⁹⁶ A. R. Millard as quoted in Yaumauchi, *Foes From The Northern Frontier* (Grand Rapids, Baker Book House, 1982), p. 243 and “*Meshech, Tubal, and Company: A Review Article*” *Journal of the Evangelical Theological Society* 19 (1976) p. 10

- Ralph H. Alexander beweert over Rosh in *Expositors Bible Commentary on Ezekiel*: “Het accentuatiesysteem en de syntactische structuur van de Hebreeuwse taal duiden sterk op een appositionele relatie tussen de woorden ‘prins’ en ‘vorst’. Beide termen houden dan ook in gelijke mate verband met de twee geografische woorden Meshech en Tubal. Grammaticaal gezien lijkt het het meest correct om de uitdrukking weer te geven als: ‘de vorst, de aanvoerder, van Meshech en Tubal’.”¹⁹⁷
- A.B. Davidson zegt in zijn bespreking *The book of the prophet Ezekiel*: “Natuurlijk, elke connectie tussen de naam (Rosh) en Rusland, moet worden afgewezen.”¹⁹⁸
- J.W. Weavers zegt in de *New Century Bible Commentary on Ezekiel*: “Het woord dat gebruikt wordt voor ‘hoofd’ wordt ten onrechte begrepen als eigennaam, (Rosh) wat bij slecht geïnformeerden leidt tot een bizarre identificatie met Rusland!”¹⁹⁹
- Walter Zimmerli, stelt in *A commentary on the book of the prophet Ezekiel chapters 25-48*: “Rosh betekent zeker ‘oppervorst’ en moet in verband worden gebracht met ‘leider’ en niet worden geïnterpreteerd als een geografische aanwijzing.”²⁰⁰
- Charles Feinberg, auteur van het boek *The prophecy of Ezekiel: The glory of the Lord*, stelt: “Er zijn veel schrijvers geweest die de naam Rosh in verband hebben gebracht met de Russen, maar dit is vandaag de dag geen algemeen aanvaarde visie.”²⁰¹

¹⁹⁷ Ralph H. Alexander *Expositors Bible Commentary on Ezekiel* (Grand Rapids, MI, Zondervan; Revised edition, 2010) p. 854

¹⁹⁸ A.B. Davidson, *The Book of the Prophet Ezekiel* (Cambridge, Cambridge University Press, 1892), p. 275

¹⁹⁹ J.W. Weavers, *The New Century Bible Commentary on Ezekiel*, (Grand Rapids, CO, Eerdmans Pub, 1982), p. 202

²⁰⁰ Walther Zimmerli, *A Commentary on the Book of the Prophet Ezekiel Chapters 25-48*, (Philadelphia, Fortress Press, 1969), p. 305

²⁰¹ Charles Feinberg, *The Prophecy of Ezekiel*, Chicago, Moody, 1969), p. 220

- D.R.W. Wood zegt in de *New Bible dictionary*: “De populaire identificatie van Rosh met Rusland...valt vanuit hermeneutisch perspectief op geen enkele wijze te rechtvaardigen.”²⁰²
- John Bright, auteur van *The kingdom of God*, zegt: “In Ezechiël 38-39 staat een profetie, waarvan sommigen (volkomen onterecht!) geloven dat deze door het hedendaagse Sovjet Rusland in vervulling zal worden gebracht.”²⁰³

Het is dus duidelijk dat, ondanks de vele beweringen van het tegendeel, een aanzienlijk aantal gezaghebbende geleerden de populaire Russische-Roshvisie afwijzen.

Het argument evalueren

Laten we nu terug gaan naar de eerste twee elementen van het Russische-Rosh argument, om te beoordelen of deze twee punten standhouden na kritisch onderzoek. Zoals eerder genoemd, zijn de eerste twee punten grammaticaal: (1) Het woord *rosh* zou moeten worden vertaald als een zelfstandig naamwoord en niet als een bijvoeglijk naamwoord, en (2) als zelfstandig naamwoord zou *rosh* moeten worden vertaald als de eigennaam, “Rosh”.

Onze korte bespreking van de verdeeldheid onder geleerden over dit onderwerp, laat zien dat beide kanten legitieme argumenten naar voren brengen. De ene kant stelt dat de constructie van de uitdrukking vereist dat *rosh* wordt geïnterpreteerd als een zelfstandig naamwoord. De andere kant beargumenteert dat (1) *rosh* nergens in de Schriften als naam wordt gebruikt, en (2) de relatie van het woord tot andere woorden in de tekst vereist dat het wordt vertaald volgens de gebruikelijke betekenis, namelijk ‘hoofd’ of ‘opperhoofd’. Jarenlang hebben beide partijen er niet in kunnen slagen dit conflict op te lossen. Maar in recentere Jaren, met het voordeel dat hij alle kanten van dit debat in overweging kon nemen, evenals de moderne vooruitgang in de Bijbelwetenschap, heeft Daniël I. Block - een vooraanstaand geleerde op het gebied van het Oude Testament - op zeer bekwame wijze een oplossing aangedragen die recht doet aan de bezwaren van beide kampen. Block erkent de noodzaak om *rosh* te vertalen als een zelfstandig naamwoord, maar erkent ook de noodzaak om het te vertalen volgens het gebruikelijke patroon in de Bijbel als een verwijzing naar ‘vorst’,

²⁰² D.R.W. Wood et al., eds., *New Bible Dictionary* (Downers Grove; Intervarsity Press, 1996), p. 434

²⁰³ John Bright, *The Kingdom of God*, (Nashville, TN: Abingdon-Cokesbury Press, 1980), p. 164

evenals de appositionele relatie tot de andere namen in de tekst. Blocks vertaling leest als volgt: “Richt uw gezicht naar Gog, uit het land van Magog, de prins, de oppervorst van Meshech en Tubal.” (Ezechiël 38:3). Voor een bredere technische uitleg van Blocks vertaling, zie Blocks *Commentary on Ezekiel*²⁰⁴, dat in de *Commentary and reference survey: A comprehensive guide to biblical and theological resources* wordt aangeduid als “het beste commentaar op een boek uit het Oude Testament.”²⁰⁵

En zo zien we bij de eerste twee grammaticale argumenten dat, hoewel het eerste punt geldig lijkt te zijn (*rosh* zou hier moeten worden vertaald als een zelfstandig naamwoord), dit, zoals Block aantoot, niet betekent dat het moet worden vertaald als een eigennaam. Dus, van de eerste twee grammaticale argumenten is er één punt bevestigd en het andere niet.

Maar hoe zit het dan met de twee historische argumenten die nodig zijn om de Russische-Roshvisie te bewijzen? Van deze twee argumenten lijkt het eerste, dat Rosh een volk was dat Ezechiël goed kende, vrij overtuigend aangetoond te zijn door Billington en andere historici. Echter, wat betreft het andere argument, namelijk dat Rosh volgens Ezechiël hoogstwaarschijnlijk een volk uit de regio van het huidige Rusland was, slagen Billington en alle anderen er niet in hun standpunt overtuigend te onderbouwen. Vanwege de brede verspreiding van de Rosh volken (en al hun varianten) die goed bekend waren bij de koningen en volkeren in de regio destijds, is elke poging om Rosh enkel en alleen aan Rusland te koppelen een onmogelijkheid.

Rosh: conclusie

Uiteindelijk blijken dus twee van de vier argumenten die nodig zijn om aan te tonen dat Ezechiëls Rosh verwijst naar Rusland te slagen en twee niet. Na alle informatie in overweging te hebben genomen, zelfs als Ezechiël Rosh als een eigennaam zou hebben begrepen, zijn er veruit meer redenen om Rosh te zien als verwijzend naar Turkije in plaats van Rusland. Zelfs Billington, de voornaamste pleitbezorger van de Russische-Roshtheorie, geeft toe: “Er zijn wetenschappers die Rosh, Meshech en Tubal associëren met Klein-Azië, en zeker bevonden als deze drie volken zich daar in de tijd van Ezechiël.”²⁰⁶ Maar opnieuw: omdat onze inspanning gericht is op het begrijpen van hoe Ezechiël de volledige uitdrukking “Gog uit Magog, prins, oppervorst van Meshech en Tubal” in zijn geheel moet hebben opgevat, moeten we ons onderzoek voortzetten om de locatie van deze laatste twee volken (Meshech en

²⁰⁴ Block, pp. 434,435

²⁰⁵ John Glynn, *Commentary & Reference Survey: A Comprehensive Guide to Biblical and Theological Resources*, (Grand Rapids, Kregel, 2003) p. 167

²⁰⁶ Billington, e-mail conversation with the author

Tubal) te bepalen. Gelukkig is het identificeren van deze twee namen veel eenvoudiger dan bij Magog of Rosh.

Meshech en Tubal

Vasthoudend aan de Russisch gecentreerde interpretatie van Ezechiël 38, identificeert de *Scofield Study Bible* Meshech als de stad Moskou en Tubal als Tobolsk, een stad in centraal Rusland. Dit standpunt werd jarenlang door talloze profetieboeken gevolgd, maar wordt vandaag de dag, vanwege het complete tekort aan historisch bewijs, door vrijwel iedereen verworpen. Hieronder volgt een gedeeltelijke lijst van naslagwerken die zowel Meshech als Tubal in de regio van hedendaags Turkije plaatsen:

Holman Bible Atlas ²⁰⁷

Oxford Bible Atlas ²⁰⁸

IVP New Bible Atlas ²⁰⁹

The IVP Atlas of Bible History ²¹⁰

New Moody Atlas of the Bible ²¹¹

Zondervan Atlas of the Bible ²¹²

Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary ²¹³

The Macmillan Bible Atlas ²¹⁴

²⁰⁷ *Holman Bible Atlas* p. 36

²⁰⁸ Adrian Curtis, *Oxford Bible Atlas*, (Oxford University Press, 2009), p. 110-111

²⁰⁹ *IVP New Bible Atlas* (Dowers Grove, IL, IVP Academic, 1993), p. 84

²¹⁰ *The IVP Atlas of Bible History*, p. 18

²¹¹ *New Moody Atlas of the Bible*, p. 92, 93

²¹² *Zondervan Atlas of the Bible*, p. 83

²¹³ *Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary: Isaiah, Jeremiah, Lamentations, Ezekiel, Daniel*, (Grand Rapids, IL, Zondervan, 2009), p.464

²¹⁴ *The Macmillan Bible Atlas* (London, Websters New World, 1993), p. 15

Baker Bible Atlas²¹⁵

Het is belangrijk op te merken dat vandaag de dag vrijwel alle wetenschappers zowel Meshech als Tubal identificeren met de regio van het huidige Turkije. Zoals we gedurende deze studie steeds hebben benadrukt: om Magog, het thuisland van Gog, op de juiste manier te identificeren, moeten we eerst zowel Meshech als Tubal identificeren. Omdat Ezechiël deze beide volken waarschijnlijk heeft begrepen als behorend tot het gebied van het huidige Turkije, kunnen we daaruit concluderen dat Magog ook een verwijzing is naar Turkije. Simpel gezegd: als Magog naar Rusland zou verwijzen, dan slaat de formulering van de zin nergens op. Hoe zou Gog, een leider uit Rusland, aangeduid kunnen worden als de prins of de leider van Turkije (Meshech en Tubal)? Volgens de Rusland-Gog positie zou Ezechiëls uitspraak het volgende betekenen: “Gog uit Magog (Rusland), vorst van Rosh (Rusland), Meshech (Turkije) en Tubal (Turkije)”. Dit zou gelijk zijn aan zoiets zeggen als: “Gij, Obama van Amerika, President van Washington, Moskou en Beijing”. Dit slaat simpelweg nergens op. En dat doet Ezechiël 38:3 ook niet, wanneer dit vers wordt geïnterpreteerd vanuit de Rusland-Gog positie. Maar als we eenvoudigweg de lijn van de meeste geleerden volgen, die Magog in Turkije plaatsen, dan is het zowel grammaticaal als geografisch volkomen logisch dat Gog de vorst zou zijn van Meshech en Tubal, die zich eveneens in Turkije bevinden. Zoals Daniël I. Block stelt:

De volgorde van Ezechiëls triade van namen weerspiegelt een besef van de geografische en recente politieke realiteiten van Anatolië. Gog (Lydia), het verst naar het westen gelegen, staat aan het hoofd van een alliantie met Meshech aan haar oostgrens, en Tubal ten oosten van Meshech.²¹⁶

Naast het feit dat deze uitleg grammaticaal en geografisch logisch is, vloeit de Turkse-Gog positie naadloos samen met alle andere profetieën die we eerder hebben onderzocht. Zoals aan het begin van dit hoofdstuk is besproken, is een van de belangrijkste factoren die ons interpretatie van deze tekst zou moeten bepalen, Gods verklaring aan Gog dat hij en zijn troepen degenen zijn waarnaar herhaaldelijk wordt verwezen in de eerdere profetische Schriften. Deze verklaring van God vormt een onoverkomelijk probleem voor degenen die proberen deze tekst te duiden als een Russische invasie, maar zij versterkt juist de visie van een door Turkije geleide islamitische invasie van Israël. Of we nu spreken over het binnenvallende leger uit het Noorden waar Joël over sprak, Zacharia's invasie van Israël, Daniëls verwoestende 'koning van het noorden' of verschillende andere sleutelteksten over de eindtijd; Ezechiël is simpelweg een nieuwe hervertelling van datgene waar alle profeten over spreken.

²¹⁵ Charles Pfeifer, *Baker Bible Atlas*, (Ada, MI, Baker Books, 2003), p. 36

²¹⁶ Block, p. 436

Perzië, Nubië en Libië

Voordat we onze bespreking afronden is het van belang dat we de laatste vijf landen identificeren die betrokken zullen zijn bij Gogs invasie. Wetenschappers, historici en zelfs de meest populaire profetieboeken zijn het over het algemeen eens over de identificatie van de volgende drie landen. De eerste is Perzië, dat verwijst naar hedendaags Iran. Het oude Nubië, vaak vertaald als Ethiopië, verwijst eigenlijk naar het gebied direct ten zuiden van Egypte, naar Noord-Sudan. Libië wordt in sommige Bijbels omschreven als Put en verwijst naar het hedendaagse Libië, maar zou mogelijk ook andere delen van Noord-Afrika kunnen omvatten.

Gomer en Togarma

De laatste twee landen, Gomer en Togarma, verwijzen wederom naar het huidige Turkije. In het eerste gedeelte van de laatste eeuw, was het gebruikelijk onder profetieraren om Gomer te verbinden aan Duitsland. Maar vandaag de dag wordt deze visie door vrijwel alle respectabele Bijbelgeleerden en profetieraren verworpen. Vrijwel elke Bijbelse atlas die men raadpleegt plaatst Gomer in Turkije en Togarma in oost Turkije. Hieronder volgt een gedeeltelijke lijst van Bijbelse atlassen die deze identificatie volgen:

Holman Bible Atlas ²¹⁷

Oxford Bible Atlas²¹⁸

The IVP Atlas of Bible History²¹⁹

New Bible Atlas²²⁰

The Macmillan Bible Atlas²²¹

Zondervan Atlas of the Bible²²²

²¹⁷ *Holman Bible Atlas*, p. 36

²¹⁸ *Oxford Bible Atlas*, p. 110-111

²¹⁹ *The IVP Atlas of Bible History*, p. 18

²²⁰ *New Bible Atlas*, p. 84

²²¹ *The Macmillan Bible Atlas*, p. 15

²²² *Zondervan Atlas of the Bible*, p. 160

Zondervan *Illustrated Bible Backgrounds Commentary*²²³

New Moody Atlas of the Bible²²⁴

Baker Bible Atlas²²⁵

De afgelegen gebieden in het noorden

Het is belangrijk om kort een argument te bespreken dat frequent gebruikt wordt door aanhangers van de Russische-Gogtheorie, aangaande de frase “het uiterste noorden”:

Profeteer daarom, mensenkind, zeg tegen Gog: “Dit zegt God, de HEER: Wanneer mijn volk Israël een onbezorgd bestaan leidt, zal dat jou bekend worden. *Dan komen jij en je vele bondgenoten uit je woonplaats in het uiterste noorden...* - Ezechiël 38:14-15

Omdat van Gog gezegd wordt dat hij uit “het uiterste noorden” (Hebreeuws: *yěrekah yěrekah tsaphown*) zal komen, zeggen velen dat dit alleen Rusland kan betekenen. Profetieleraar David Reagan zegt bijvoorbeeld:

Ezechiël 38 verklaart duidelijk dat de invasie geleid zal worden door de vorst van Rosh, komend uit “het uiterste noorden” (Ezechiël 38:15). Het is onmogelijk om Turkije als een land te beschouwen dat gelegen is in het “uiterste noorden”.²²⁶

Clyde Billington beargumenteert ook dat deze zin niet als een verwijzing naar Turkije kan worden opgevat:

Merk opnieuw op dat Ezechiël deze coalitie omschrijft als komende uit “het uiterste noorden”. Dit kan niet verwijzen naar Klein-Azië.²²⁷

²²³ *Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary*, p.464, 484

²²⁴ *New Moody Atlas of the Bible*, pp. 92, 93

²²⁵ *Baker Bible Atlas*, p. 36

²²⁶ David Reagan, *The Antichrist: Will he be a Muslim?* www.tinyurl.com/76kjq2

²²⁷ Clyde Billington, e-mail conversation with author

Joel C. Rosenberg volgt dezelfde lijn van redeneren, enkele dramatische conclusies trekkend:

Ezechiël 38:15 stelt dat Gog “zal komen uit uw woonplaats, uit de verste gebieden van het noorden”...Het land dat het verst ten noorden ligt ten opzichte van Israël is Rusland. We kunnen dus afleiden dat een Russische dictator een diplomatieke en militaire coalitie zal oprichten om de staat Israël te omsingelen en aan te vallen in de eindtijd.²²⁸

Maar dit argument is niet goed doordacht. Want binnen dezelfde passage, wordt dezelfde uitdrukking (Hebreeuws: *yěrekah yěrekah tsaphown*) gebruikt voor Togarma (Ezechiël 38:6) en vrijwel alle wetenschappers zijn het erover eens dat Togarma was gelegen in oost Turkije of in het naburige Armenië. Om die reden slaat elk argument dat zegt “dat het onmogelijk is om Turkije te beschouwen als een land dat in de uiterste delen van het noorden is gelegen” de plank volledig mis. Als naar Togarma in Turkije wordt verwezen als “gelegen in het uiterste noorden”, dan is er geen basis om precies dezelfde uitdrukking te gebruiken als argument voor een Russische identificatie van Gog. In feite, omdat we weten dat dezelfde uitdrukking “de uiterste delen van het noorden” binnen dezelfde passage wordt gebruikt om te verwijzen naar Turkije, is het logisch om aan te nemen dat wanneer dezelfde uitdrukking op Gog wordt toegepast, dit ook zou betekenen dat hij uit Turkije komt. In een meer technische uitleg over de zwakte van dit argument, zegt J. Paul Tanner:

Degenen die de passage van Ezechiël vaak in verband brengen met Rusland, wijzen erop dat Gog en zijn bondgenoten niet simpelweg uit “het noorden” komen, maar uit “de verste delen van het noorden” (Ezechiël 38:6,15; 39:2). In feite vertaalt de NASB Ezechiël 39:2 zelfs als “het allerverste deel van het noorden”. Echter, in de Masoretische tekst (MT), zijn de drie uitdrukkingen in wezen hetzelfde: *yrkty spwn*. Er is dus geen reden om Ezechiël 39:2 anders te vertalen dan de eerdere twee verwijzingen. Het zelfstandig naamwoord *yrkh* heeft de basale betekenis van “uiterste deel”, “uiteinde”. Maar andere voorkomende gevallen waarin het woord geografisch wordt gebruikt laten zien dat de term niet noodzakelijk verwijst naar het verste mogelijke punt. De uitdrukking *myrkty-rs* (uit de afgelegen delen van de aarde) komt in Jeremia vier keer voor. In Jeremia 6:22 lezen we: “Dit zegt de HEER: Er nadert een volk uit het noorden, een grote overmacht. Ze komen van de einden der aarde”. Er is een algemene overeenstemming dat dit in deze context verwijst naar Babylonië. In Jeremia 50:41 staat: “Er nadert een volk uit het noorden, een grote overmacht. Vele koningen, van de einden der aarde, worden angevuurd tot de strijd”. De context gaat over Gods oordeel over Babylon en

²²⁸ Joel Rosenberg, *What is The War of Gog and Magog?* www.tinyurl.com/3q783jo

de vijanden die Hij tegen Babylonië zal brengen. Hoewel de binnenvallende landen hier niet specifiek worden genoemd, is er in de bredere context sprake van “de koningen van de Mede” (51:11; vgl. 51:27,28) In twee andere verzen (25:32; 31:8) wordt God afgebeeld als Degene die naties opwekt uit de verste delen van de aarde, maar de verwijzing daar is nogal vaag. Buiten Ezechiël 38-39 wordt *yrkh* geografisch gebruikt voor volken uit het Midden-Oosten, daarmee aantonend dat de uitdrukking niet noodzakelijk het verst mogelijke punt hoeft aan te duiden.²²⁹

Conclusie aangaande de betrokken landen

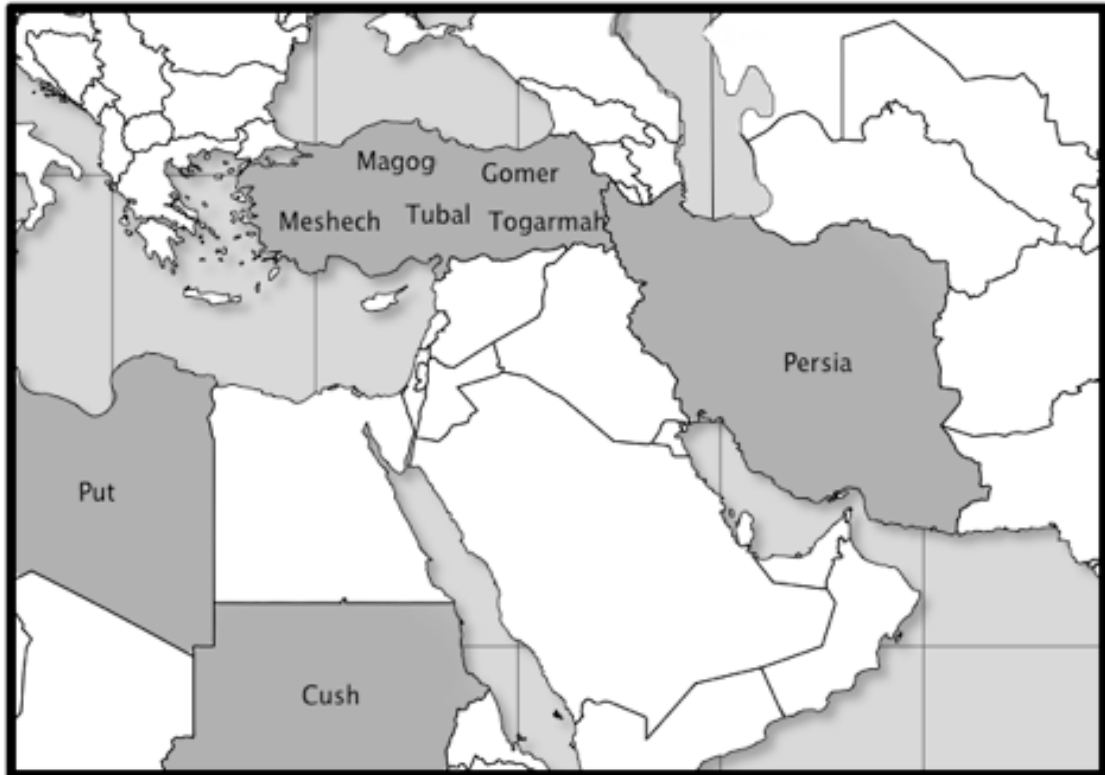
Tot slot, na veel van de argumenten aangaande de identiteit van Gog en zijn coalitie te hebben onderzocht, kunnen we met vertrouwen stellen dat de binnenvallende coalitie van Ezechiël 38 en 39 verwijst naar de volgende landen:

Oude naam	Hedendaags land
Magog	Turkije
Rosh (als het een land is)	Turkije
Meshech	Turkije
Tubal	Turkije
Perzië	Iran
Nubië	Sudan
Libië / Put	Libië
Gomer	Turkije
Togarma	Turkije / Armenië

Natuurlijk is deze lijst niet uitputtend. De tekst stelt expliciet dat er vele andere landen bij de invasie betrokken zullen zijn (Ezechiël 38:6). Is het mogelijk dat Rusland deel zal nemen aan deze invasie in de eindtijd? Het is mogelijk, maar dit wordt nergens expliciet geprofeteerd in de Schriften. Deze mogelijkheid bespreken zou niets meer zijn dan speculatie. Zoals we vanaf het begin van dit boek hebben gezegd, moeten wij als studenten van de Schrift, onze eindtijdvisie baseren op datgene dat de Schrift benadrukt, en waar zij zwijgt moeten wij ook zwijgen of uiterst voorzichtig zijn. Omdat deze profetie zo duidelijk Turkije benadrukt als het hoofd van de komende invasie van Israël van de antichrist, lijkt het vrij redelijk dat Bijbelstudenten Turkije nauwlettend in de gaten houden. Natuurlijk, in het licht van de bredere discussie en

²²⁹ J. Paul Tanner, *Daniel's "King of the North": Do We Owe Russia and Apology?* JETS 35/3 (September 1992) 315-328

het brede scala aan meningen waarmee deze tekst al duizenden jaren omgeven is, moeten wij in onze waakzaamheid ook nederig en voorzichtig blijven. Zoals altijd is het God die het het beste weet.

Verdeling van de landen van Gogs coalitie volgens Ezechiël²³⁰

²³⁰ *Moody Atlas of the Bible* (Chicago, IL, 2009) p. 93

Hoofdstuk 16

Jesaja en Micha 5: De Assyriër

Een ander essentieel Bijbels motief met betrekking tot de antichrist is “de Assyriër”. Het onderwerp ‘de Assyriër’ komt vooral naar voren in de boeken van Jesaja en Micha. Beide profeten profeteren gedetailleerd over zowel Jezus de Messias, als over de antichrist. Zoals we zullen zien is het onderwerp dat terugkomt in zowel de profetieën van Jesaja als Micha, het laatste conflict tussen Jezus de Messias en de antichrist, naar wie in deze profetieën steeds weer wordt verwezen als “de Assyriër”.

De context van het boek van Jesaja

In het kort is de historische context van het boek van Jesaja gerelateerd aan het conflict in Jesaja’s tijd tussen de twee Hebreeuwse koninkrijken: het noordelijke koninkrijk, meestal naar verwezen als Israël of Efraïm, en het zuidelijke koninkrijk, meestal naar verwezen als Juda. Israël was een alliantie aangegaan met Aram-Damascus tegen de dreigende aanval van Assyrië. De dreiging van een Assyrische invasie was constant aanwezig. Gods oproep aan Zijn volk was om op Hem te vertrouwen in plaats van op allianties met andere omliggende heidense koninkrijken. Gods belofte was dat een militair leider zou worden geboren uit de stam van David, die heel Gods volk zou verlossen van de “Assyriër”. Het probleem echter is, dat dit in de geschiedenis nog niet is voorgekomen. De Assyriër decimeerde het noordelijke koninkrijk van Israël en voerde het grootste deel van haar inwoners weg in ballingschap. Maar wat betreft de beloofde Messias, die de Assyriër zou verslaan in een militaire strijd, is dit geheel en al profetisch, het moet nog gebeuren. Veel Bijbelse wetenschappers hebben geconcludeerd dat de term “de Assyriër”, hoewel in de geschiedenis gebruikt als verwijzing naar de vele koningen van Assyrië, ook een duidelijke verwijzing is naar de antichrist die zal worden verslagen door Jezus wanneer Hij terug komt. Dan, in de hoofdstukken 13-23 van Jesaja, na te hebben geprofeteerd over het komende oordeel over de antichrist, wordt ons een lijst gegeven met daarop veel van de landen die zullen worden vernietigd of met hem veroordeeld, wanneer de Messias komt om de beloofde overwinning aan Zijn volk te brengen. Dit is de achtergrond en de context van het boek van Jesaja, dat we in dit hoofdstuk zullen onderzoeken.

De Assyriër in Jesaja

Velen zijn verrast wanneer zij ontdekken dat de bredere context van enkele van de bekendste Messiaanse profetieën van de hele Bijbel draait om het onderwerp van het conflict tussen Jezus en de antichrist. Overweeg bijvoorbeeld de volgende passage in Jesaja. Ontelbare kerstkaarten, kerstspelen, vieringen en verhalen hebben zich rond dit vers geconcentreerd:

Daarom zal de Heer zelf u een teken geven: de jonge vrouw is zwanger, zij zal spoedig een zoon baren en hem Immanuel noemen. - Jesaja 7:14

Maar slechts zelden leest iemand de rest van de tekst om haar oorspronkelijke context te ontdekken. Als men dat zou doen, zou men snel ontdekken dat deze profetie eigenlijk verwijst naar een gebeurtenis uit Jesaja's tijd, toen een jong meisje een kind baarde en hem Immanuel noemde. Dit kind was een profetisch teken aangaande de dreigende invasie van het noordelijke koninkrijk van Israël door de Assyrische legers. Uiteraard heeft deze profetie eigenlijk twee vervullingen: een in de tijd van Jesaja en een andere door Maria en Jezus. Je ziet, het woord dat in deze profetie wordt gebruikt en dat meestal vertaald wordt als "maagd", betekent niet per definitie een jonge vrouw die nooit seksuele omgang heeft gehad. In plaats daarvan verwijst het Hebreeuwse woord dat hier wordt gebruikt (*alma*) in de meest letterlijke zin naar een jong meisje, dat meestal nog niet getrouwd was en daarom werd geacht nog maagd te zijn. In Maria's geval was zij natuurlijk echt een maagd, maar in het geval van de eerste *alma* raakte zij zwanger en beviel zij op compleet natuurlijke wijze. Nadat dit jonge meisje haar Immanuel had gebaard, legt Jesaja uit welke tekenen daarop zullen volgen:

Boter en honing zal hij eten, totdat hij in staat is om het kwade te verwerpen en het goede te kiezen. Want voordat de jongen in staat is om het kwade te verwerpen en het goede te kiezen, zal het land van de beide koningen die u zoveel angst inboezemen, geheel verlaten zijn. En voor u, uw volk en uw koningshuis zal de HEER een tijd laten aanbreken zoals men niet meer heeft meegemaakt sinds Efraïm zich van Juda afscheidde: de heerschappij van Assyrië.' Op die dag zal de HEER de vliegen van de verste waterstromen van Egypte bijeenfluiten, en uit Assyrië een zwerm bijen. Ze zullen allemaal komen en neerstrijken in steile rivierdalen en in rotsspleten, bij iedere drinkplaats en op elke doornstruik. Op die dag zal de Heer met een aan de overkant van de Eufraat gehoord scheermes - *de koning van Assyrië* - bij jullie alle haren van hoofd en onderlichaam afscheren en zelfs de baard. - Jesaja 7:15-20

Jesaja zegt, dat voordat het kind zal opgroeien, de koning van Assyrië het noordelijke koninkrijk van Israël zal binnenvallen. De gedetailleerde beschrijvingen van het scheren van het hoofd, de baard en de benen van de Israëlieten duiden op de vernedering, de complete verootmoediging en uiteindelijk de slavernij die God over de noordelijke stammen bracht door de Assyriërs. Het doel van het aanhalen van deze passage is om te laten zien dat zodra de beroemde Messiaanse Immanuel-profetie wordt geïntroduceerd, de Assyriër of de koning van Assyrië ook in beeld komt. Nogmaals, de gebeurtenissen die in deze passage worden beschreven verwijzen naar de werkelijke historische gebeurtenissen uit Jesaja's tijd. Maar de historische koning van Assyrië was meer een type van de antichrist, de ultieme profetische indringer van Israël. Gedurende Jesaja's profetie zien we dit zelfde Messias versus Assyriër thema verschillende keren herhaald. Vrijwel geheel hoofdstuk 8 draait om de komende invasie van Israël door de Assyriër:

...zal de Heer *de koning van Assyrië* en zijn geweldige legermacht over hen uitstorten als de grote watermassa's van de Eufraat: ze zullen zwellen en buiten hun oevers treden. Ze zullen Juda binnendringen en het overspoelen, zodat het water ieder tot de lippen stijgt. Ze zullen je land over de volle breedte overvleugelen... - Jesaja 8:7-8

Maar in hoofdstuk 9 wordt ons wederom verteld over Gods uiteindelijke oplossing. Want juist daar geeft Jesaja ons wat zonder twijfel de meest bekende Messiaanse profetie uit het Oude Testament is:

En wie daardoor omsloten wordt, zal niet ontkomen. Zoals het land van Zebulon en Naftali in het verleden smadelijk bejegend is, zo wordt weldra eer bewezen aan de kuststreek, het land aan de overkant van de Jordaan en het domein van andere volken. Het volk dat in duisternis ronddoelt ziet een schitterend licht. Zij die in het donker wonen worden door een helder licht beschenen... Het juk dat op hen drukte, de stok op hun schouder, de staf van de drijver, U hebt ze verbrijzeld, *zoals Midjan destijds*. Iedere laars die dreunend stampte en elke mantel die doordrenkt is van bloed, ze worden verbrand, ze vallen ten prooi aan het vuur. *Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Sterke God, Eeuwige vader, Vredevorst. Groot is de heerschappij en zonder einde de vrede voor de troon van David en voor zijn koninkrijk; ze zijn gegrondvest op recht en gerechtigheid en staan vast voor altijd en eeuwig. De HEER van de hemelse machten brengt dit in zijn vurige liefde tot stand...* - Jesaja 8:23; 9:1-7

De passage verklaart dat de Messias Israël zal verlossen van de Assyriër, op dezelfde manier als Gideon Israël bevrijdde van de Midjanieten, zoals beschreven in Rechters

8. Er is een fascinerende connectie hier met de islamitische legers van de eindtijd. Hier is een klein stukje geschiedenis nodig. Nadat Gideon de Midjanieten had verslagen, wilden zijn mannen dat hij over hen zou heersen. Maar Gideon weigerde deze positie, omdat die toebehoorde aan God alleen. Vervolgens deed Gideon een verzoek aan het volk. Hij vroeg de Israëlieten hem de gouden oorringen en hangers te geven die de verslagen soldaten om hun nek droegen:

Gideon antwoordde: ‘Ik zal uw heerser niet zijn, en mijn zoon zal uw heerser niet zijn, want de HEER is uw heerser. Maar ik wil u iets anders vragen: laat ieder mij een ring geven uit de buit die hij op de Midjanieten heeft behaald.’ (Deze afstammelingen van Ismaël droegen hun rijkdommen immers in de vorm van gouden sieraden bij zich.) - Rechters 8:22-24

Wat zo fascinerend is, is dat de sierraden om de halzen van deze Ismaëlieten en hun kamelen (v. 21) de vorm hadden van halve manen:

‘Maar natuurlijk!’ antwoordden ze, en er werd een mantel uitgespreid waarin iedereen een ring wierp. De gouden ringen die hij van de Israëlieten ontving wogen samen wel zeventienhonderd sjekel. Daar kwamen dan nog bij de gouden maantjes en oorringen en de purperen mantels van de Midjanitische koningen, en de halssieraden van hun dromedarissen. - Rechters 8:25-26

Dus ons wordt verteld dat de uiteindelijke overwinning van de Messias over de Assyriërs gelijk zal zijn aan de historische overwinning van Gideon over de Ismaëlieten. Wanneer we deze overwinning bestuderen, zien we dat Gideon, een type van de Messias, te zien is terwijl hij de halvemaan-ornamenten van hun halzen verwijdert. De halve maan is natuurlijk het kenmerkende symbool van de islam, dat prominent aanwezig is op hun vlaggen als ook op de top van vrijwel elke moskee op aarde. Wanneer Jezus terugkeert en de binnendringende en vervolgende islamitische legers van de antichrist verslaat, zal Hij op vergelijkbare wijze de symbolen van de islam en afgoderij uit de volken verwijderen.

Een tweede interessante connectie hier is, dat het woord dat wordt gebruikt voor halvemaan-ornamenten het Hebreeuwse *śa·hă·rō·nîm* is. Het is een woord dat nauw verwant is aan *śā·ḥar*, dat verderop in Jesaja 14 wordt gebruikt, een passage waar de Heer verwijst naar satan als Lucifer, zoon van de morgenster (*śā·ḥar*) (v.13). Slechts enkele verzen later zien we dat Hij “de Assyriër zal verpletteren in Mijn land; op Mijn bergen zal Ik hem vertrappen.” Dit is precies hetzelfde beeld dat wordt geschetst in het boek Openbaring, waar Jezus wordt afgebeeld als de antichrist en zijn legers verpletterend in het dal van Jizreël, ook wel de ‘wijnpers van Zijn toorn’ genoemd. Met andere woorden, het beeld dat wordt geschetst is dat van God die de legers van de Assyriër op een enkele locatie verzameld, waar Hij ze verpletterd als druiven.

Dus ondanks de talloze verwijzingen in Jesaja naar de Messias die de koning van Assyrië vernietigt in het land Israël, heeft deze verlossing historisch gezien nog niet plaatsgevonden. In plaats daarvan heeft Sanherib, de koning van Assyrië, talloze steden in Juda veroverd en Jeruzalem belegerd. Volgens 2 Koningen 18-19 en parallelle passages in 2 Kronieken 32:1-23 doodde de engel van de Heer inderdaad een groot aantal Assyrische soldaten, maar dit kan niet hetgeen zijn waar Jesaja zo vaak over sprak, om de volgende redenen: (1) Sanherib, de ‘koning van Assyrië’, is niet in het land Israël gedood, (2) de overwinning werd niet behaald door de Messias, en (3) uiteindelijk werd het geleidelijke ondermijnen van Israël en Juda door Assyrië opgevolgd door Nebukadnezar, die Juda vrijwel geheel verwoest achterliet. In de dagen van Sanherib is de voorspelde verlosser niet gekomen; het ‘juk’ is niet verbrijzeld. En dus zijn wetenschappers het erover eens dat Jesaja’s thema over de komende Messias, die de Assyriër zal vernietigen, een verwijzing is naar de toekomst, als Jezus de Messias de Israëlieten zal verlossen van de binnenvallende legers van de “Assyriër”.

Israëls misplaatste vertrouwen

In de profetie van Jesaja roept God Zijn volk meerdere keren op om hun vertrouwen niet te stellen in natuurlijke politieke allianties, maar om hun vertrouwen enkel en alleen in Hem. Net als de situatie in het oude Israël, zal Israël in de toekomst ook daadwerkelijk vertrouwen op politieke allianties, verdragen en valse vredesbeloftes. Israël zal het verbond met de antichrist accepteren:

Hij zal een sterk bondgenootschap sluiten met velen, één week lang. De helft van de week zal hij offers noch gaven laten brengen, en boven op het altaar zal een verwoesting brengende gruwel te zien zijn, totdat het aangekondigde einde van die verwoestende kracht komt.’ - Daniël 9:27

Maar dan zal de antichrist het verbond breken en het land binnenvallen ‘dat nog maar net van de oorlog hersteld was, waarvan het volk uit vele volken weer was samengebracht op de bergen van Israël’ (Ezechiël 38:8). De Heer bestraft het land Israël sterk via de profeet Jesaja voor het aangaan van dit verbond, dat Hij een ‘verbond met de dood’ noemt. In plaats van te vertrouwen op de Messias, ‘de beproefde hoeksteen’, zal Israël haar vertrouwen stellen op de vredesovereenkomst. Het resultaat dat zij zullen worden binnengevallen en neergeslagen door de Assyriër:

Daarom, hoor de woorden van de HEER, jullie spotters, leiders van het volk van Jeruzalem. Jullie zeiden: ‘*Wij hebben een verbond gesloten met de dood, met het dodenrijk zijn we een verdrag aangegaan.* Wanneer de kolkende

stortvloed voorbijraast zal die ons niet bereiken. Wij houden ons schuil in bedrog en verbergen ons in leugens.’ Maar dit zegt God, de HEER: *Ik leg in Sion een fundament met een uitgelezen grondsteen, een kostbare hoeksteen. Wie vertrouwen heeft, vlucht niet weg...Jullie verbond met de dood wordt verbroken, jullie verdrag met het dodenrijk houdt geen stand. Wanneer de kolkende stortvloed voorbijraast zal hij jullie volledig bedelven.*
- Jesaja 28:14-18

En nadat de Heer Zijn verlossende werk van tuchtiging aan Zijn volk heeft voltooid, zal Hij de Assyriër straffen:

Maar zodra de Heer met de Sion en Jeruzalem heeft gedaan wat Hij zich heeft voorgenomen, zal Hij de koning van Assyrië straffen om zijn hoogmoedige houding en trotse blik. - Jesaja 10:12

Nadat Zijn werk is gedaan, nadat de overlevenden van Israël zijn teruggekeerd naar de Heer en zich hebben bekeerd van hun vertrouwen op de antichrist en zijn valse beloftes, laat Jesaja ons weten dat het overblijfsel van het huis van Jacob niet langer zal “vertrouwen op hem die hen geslagen heeft”:

Op die dag zullen *de overgebleven Israëlieten niet langer vertrouwen stellen in hem door wie ze werden geslagen. Het deel van Jakobs volk dat ontkomen is, zal weer oprecht vertrouwen op de HEER, de Heilige van Israël.* Een rest zal terugkeren naar de sterke God, de rest die van Jakob is overgebleven. Want, Israël, al bestond je volk uit zo veel mensen als er zand is bij de zee, *slechts een rest zal terugkeren.* - Jesaja 10:20-22

Concluderend, zoals we hebben gezien: Of het nu gaat om de profetie over Immanuel (God met ons) in Jesaja 7, of de Vredevorst in Jesaja 9, in beide passages is de bredere context die van de komst van de Messias om de Assyriër te verslaan. Maar ondanks dit duidelijke en herhaalde thema in Jesaja, wordt nergens anders de strijd tussen Jezus en de Assyriër zo duidelijk en bondig beschreven als in de profetie van Micha.

Micha 5

Laten we nu de profetieën bekijken die gaan over de komst van de Messias in Micha 5. De volgende passage begint met een andere bekende Messiaanse profetie. Deze keer gaat het over de Messias die in Bethlehem geboren zal worden:

Uit jou, Bethlehem in Efrata, te klein om tot Juda's geslachten te behoren, uit jou komt iemand voort die voor Mij over Israël zal heersen. Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden, in de dagen van weleer. - Micha 5:1

De evangeliën vermelden dat naar deze tekst uit Micha werd verwezen door de hogepriesters en Schriftgeleerden toen koning Herodes hen bij zich riep om erachter te komen waar de Messias geboren zou worden. Hun antwoord was unaniem: De Messias zou geboren worden in Bethlehem, in Judea (Mattheüs 2:4-5). Waarom zagen de Joden ten tijde van Jezus zo uit naar deze passage?

Totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard, worden zijn broeders aan hun lot overgelaten. Daarna zullen wie er nog over zijn terugkeren naar de andere Israëlieten. - Micha 5:2

Deze komende Messias was voor de Israëlieten een teken dat er een periode was afgesloten. Niet langer zouden zij door God verlaten zijn. Zij zouden veilig leven onder de heerschappij van de Messias:

Hij zal aantreden en hen als een herder weiden, bekleed met de macht van de HEER, zijn God, met de majesteit van diens verheven naam. Zij zullen veilig wonen, want hij zal heersen tot aan de einden der aarde, - Micha 5:3

De bewoording is duidelijk. Israël zal niet langer hoeven te vrezen voor haar vijanden. De grootheid van deze Messias zal reiken tot aan de einden der aarde. Maar het is het volgende vers dat zo essentieel is. Want hier lezen we dat deze Messias Israël zal verlossen van de binnenvallende antichrist, naar wie de tekst verwijst als "de Assyriër".

en hij brengt vrede. Wanneer Assyrië ons land binnenvalt en zijn voet in onze paleizen zet, zullen wij zeven herders doen opstaan, ja acht vorsten uit mensen gekozen. Met het zwaard zullen zij Assyrië kaalslaan, met getrokken dolk Nimrod vernietigen. Hij zal ons bevrijden van Assyrië wanneer het ons land binnenvalt en onze grenzen overschrijdt. - Micha 5:4-5

Wanneer de 'Assyriër' het land Israël binnenvalt, dan is het de Messias die hun vrede is, hun bescherming en hun verlossing. Wetenschappers zien deze tekst als een verwijzing naar de dag dat Jezus Israël verlost van de invasie van deze keizerlijke Assyrische legers:

Frederich Delitzsch zegt: "De Messias wordt de vredesvorst genoemd in Jesaja 9:5...Maar op welke manier?...Door Israël te verdedigen tegen de aanvallen van de keizerlijke macht. De Messias zal zich als vrede voor Zijn volk bewijzen...door het feit

dat Hij hen beschermt en redt van de aanvallen van de keizerlijke macht, vertegenwoordigd door Assur...”²³¹

Leslie C. Allen zegt: “De komst van deze koninklijke held wordt gepresenteerd als het uiteindelijke tegengif voor de dreiging en realiteit van de Assyrische invasie. Het uiteindelijke, omdat deze geboorte nog in de toekomst ligt en zijn reddende optreden nog later zal plaatsvinden. Er zal geen onmiddellijk einde zijn aan de Assyrische overheersing. De aanvallende imperialist zal een tijd zijn gang mogen gaan, maar is gedoemd zijn meerdere te treffen in de persoon van de overwinnende koning van Israël. In dit opzicht stemt Micha overeen met het idee dat deze beloofde koning het antwoord is op de dreiging van Assyrië.”²³²

D.A. Carson zegt: “Micha verwijst naar de toekomstige aanvallen op het koninkrijk van de Messias, uitgevoerd door de Assyriërs, die werden vernietigd in 612 voor Christus, eeuwen vóór de komst van Christus. Profeten zagen de eeuwen die hen scheidden van de vervulling van hun profetieën niet, maar zagen toekomstige gebeurtenissen als nabije feiten op een vlak tableau.”²³³

En niet alleen moderne geleerden, maar ook de vroege kerk begreep de term ‘de Assyriër’ als een verwijzing naar de antichrist:

Hippolytus van Rome (ca. 170-236), een van de meest belangrijke theologen van de vroege kerk in de 2^e eeuw, zegt: “Dat deze dus over niemand anders worden gezegd, dan over deze tiran, deze schaamteloze en tegenstander van God, zullen wij in het vervolg aantonen. Maar ook Jesaja spreekt als volgt: ‘En het zal geschieden, wanneer de Heer al Zijn werk op de berg Zion en in Jeruzalem voltooid heeft, dat Hij bezoeking zal doen over het trotse hart van de koning van Assur, en de hoogheid van de glorie in zijn ogen.’”²³⁴ Ergens anders stelt Hippolytus, wanneer hij verwijst naar de vele profetieën over de Assyriër in Micha en Jesaja, vrij direct: “de Assyriër is een andere naam voor de antichrist.”²³⁵

Victorinus, bisschop van Ptuj (ca. 280), een bisschop die vanwege zijn geloof in Christus de marteldood stierf, verklaart in wat het oudste en meest complete

²³¹ F. Delitzsch, *Commentary on The Old Testament: Volume 7, The Book of Isaiah* (Peabody, MA, Hendrickson, 2006), p.329,330

²³² Leslie C. Allen, *The New International Commentary on the Old Testament: The Books of Joel, Obadiah, Jonah, and Micah*, (Grand Rapids, MI, W.B. Eerdmans, 1976), p. 349

²³³ *New Bible Commentary* (Dower’s Grove, IVP Academic, 1994) p. 829

²³⁴ Hippolytus On Christ and Antichrist 16

²³⁵ *ibid.* 57

commentaar is op het boek Openbaring dat wij in bezit hebben, dat “de Assyriër” die genoemd wordt in Micha 5:5, de antichrist is: “Er zal vrede zijn voor ons land...en zij zullen de Assyriër – dat is de antichrist – omcirkelen.”²³⁶

Lactantius (ca. 370), een andere schrijver van de vroege kerk uit de 3^e eeuw, verklaart dat de antichrist in exact dezelfde regio zal opkomen: “Een koning zal opkomen in Syrië, geboren uit een kwaadaardige geest, de omverwerper en vernietiger van het menselijke geslacht, die zal vernietigen hetgeen is overgebleven van het eerste kwaad, samen met zichzelf...Maar deze koning zal niet alleen in zichzelf uitermate schandelijk zijn, hij zal ook een profeet van leugens zijn...en er zal hem macht gegeven worden om tekenen en wonderen te doen, door wier aanblik hij mensen zal verleiden om hem te aanbidden...Dan zal pogen de tempel van God te vernietigen en de rechtvaardigen te vervolgen.”²³⁷

Hoewel het niet nodig zou moeten zijn om op te merken, Assyrië ligt niet in Europa. Terwijl er duidelijk naar de antichrist wordt verwezen als “de Assyriër”. Hij zal het ‘begrensd land’ binnenvallen. Dit is geen tekst die vergeestelijkt of allegorische weggeredeneerd kan worden. De Messias zal het land Israël verlossen van de invasie van de ‘Assyriër’, waarna Israël zal heersen over het land Assyrië. Dit heeft uiteraard in de geschiedenis nog niet plaatsgevonden. Om deze reden is de tekst onmogelijk voor preteristen (degenen die geloven dat het grootste gedeelte van Bijbelse profetie verleden tijd is) om op een ook maar enigszins bevredigende wijze uit te leggen. In deze passage zien we duidelijk een toekomstige gebeurtenis, wanneer een leider uit de regio van het voormalige Assyrische rijk het land Israël zal binnenvallen.

Assyrië

Concluderend zien we wederom dat de Schriften een historische koning gebruiken uit het gebied van het oude Assyrische rijk als een voorafschaduw van de komende antichrist. Dit is geen onbelangrijke factor, want welke regio men ook aanwijst binnen het voormalige Assyrische rijk, vandaag de dag is het allemaal een door de islam gedomineerd gebied. Bovendien zien we ook dat de titel van de antichrist, ‘de Assyriër’, de algemene locaties bevestigt die we in eerdere passages al herhaaldelijk tegenkomen. Ezechiël’s ‘Gog’ was een heerser uit de regio van Turkije en Syrië. Jesaja’s ‘Assyriër’ heerste over het grootste gedeelte van oost Turkije, als ook over delen van Syrië en Irak. Evenzo heerste Daniël’s ‘koning uit het noorden’ over de regio van het voormalige Seleucidische rijk, dat ook Turkije, Syrië en Irak omvatte.

²³⁶ Victorinus, *Commentary on the Apocalypse* ch. 7

²³⁷ Lactantius, *Divine Institutes* 7:17, 307

Of het nu Ezechiëls ‘Gog’ is, Jesaja’s ‘Assyriër’ of Daniëls ‘koning van het noorden’, deze verschillende termen wijzen allemaal naar dezelfde man, uit dezelfde regio, met dezelfde motieven. Het zijn allemaal verwijzingen naar de antichrist. Met zulke duidelijke herhalingen en zo’n duidelijke nadruk op deze gebieden, hoe kan het dan dat zovelen blijven kijken naar Europa als de plek waar de eindtijddictator vandaan zal komen? Wederom, alle profeten lijken hetzelfde verhaal te vertellen, steeds weer opnieuw. Door genade van God, door Zijn herhaalde nadruk op dezelfde regio, door hetzelfde verhaal steeds weer opnieuw te vertellen, zal Zijn volk de boodschap begrijpen.

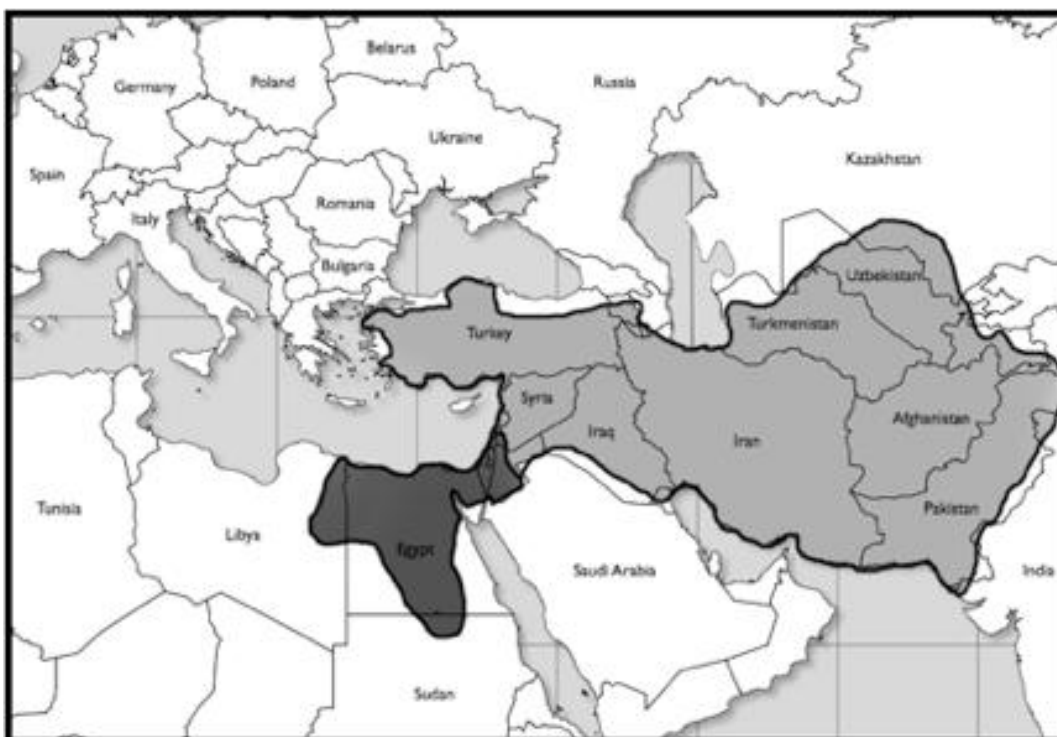

Kaart van het oude Assyrië (ca. 650 voor Chr.). Regio van waaruit de antichrist zal opkomen.²³⁸

²³⁸ *Moody Atlas of the Bible*, (Chicago, Il, Moody, 2009), p. 850

Binnenvallende landen volgens Ezechiël 38-39

Gebieden waarover de antichrist zal heersen volgens Daniël 11

Hoofdstuk 17

Moslams liefhebben

Bij het schrijven van dit boek ben ik me terdege bewust van het gevaar, dat sommigen die de informatie lezen, dat zullen gebruiken om hun overtuiging te sterken dat moslams ‘de vijand’ zijn dat zij zouden moeten worden gehaat of gevreesd. Uiteraard is dit precies het tegenovergestelde van hoe Jezus zou willen dat Zijn volgelingen reageren. Daarom is het van essentieel belang dat we dit laatste hoofdstuk gebruiken om moslams te leren zien door de ogen van Jezus, op een manier die aanmoedigt en toerust tot daadwerkelijke betrokkenheid en getuigenis.

Uiteindelijk begon het zich ontvouwende oude conflict tussen moslams, Joden en Christenen met het verhaal van Abram en Saraï, die de Heer later Abraham en Sarah zou noemen. De Heer had Abram en Saraï beloofd dat ooit de dag komen dat zij samen een kind zouden krijgen, door wie alle volken op aarde gezegend zouden worden. Maar de vervulling van die belofte liet lang op zich wachten en zij werden allebei ongeduldig en besloten om zelf het heft in handen te nemen. Saraï’s verschrikkelijke idee staat beschreven aan het begin van hoofdstuk 16:

Abrams vrouw Sarai baarde hem geen kinderen. Nu had zij een Egyptische slavin, Hagar. ‘Luister,’ zei Sarai tegen Abram, ‘de HEER houdt mijn moederschoot gesloten. Je moest maar met mijn slavin slapen, misschien kan ik door haar nakomelingen krijgen.’ Abram stemde met haar voorstel in en Sarai gaf hem haar Egyptische slavin Hagar tot vrouw; Abram woonde toen tien jaar in Kanaän. – Genesis 16:1-3

Helaas werd Saraï’s verschrikkelijke idee om haar man met haar slavin te laten slapen, beantwoord met Abrams even dwaze bereidheid om ermee in te stemmen. En niet verrassend, beginnen we meteen de sneeuwbaal effecten te zien van hun verkeerde keuzes. Nadat Abram met Hagar sliep werd zij zwanger en begon zij met minachting naar Saraï te kijken:

Hij sliep met Hagar en zij werd zwanger. Toen Hagar merkte dat ze zwanger was, verloor ze elk respect voor haar meesteres. Sarai zei tegen Abram: ‘Voor

het onrecht dat mij wordt aangedaan ben jij verantwoordelijk! Ik heb je mijn slavin ter beschikking gesteld, en nu ze weet dat ze zwanger is toont ze geen enkel respect meer voor mij. Laat de HEER maar beoordelen wie er in zijn recht staat: ik of jij.’ – Genesis 16:4-5

Abrams reactie is opnieuw dat hij elke verantwoordelijkheid voor zijn eigen daden ontwijkt, Sarai toestemming gevend om met Hagar te doen wat zij wil:

Abram antwoordde: ‘Het is jouw slavin, doe met haar wat je goeddunkt.’ Toen maakte Sarai haar het leven zo zwaar dat ze vluchtte. – Genesis 16:6

Dus Hagar vlucht voor Sarai’s hardvochtige behandeling en eindigt in de woestijn, waar zij de Heer ontmoet, die haar belooft dat haar nageslacht sterk vermenigvuldigd zal worden, zo talrijk dat het niet te tellen zal zijn:

De engel van de HEER trof haar in de woestijn aan bij een waterbron, de bron die aan de weg naar Sur ligt. ‘Hagar, slavin van Sarai, waar kom je vandaan en waar ga je heen?’ vroeg Hij. ‘Ik ben gevlucht voor Sarai, mijn meesteres,’ antwoordde ze. ‘Ga naar je meesteres terug,’ zei de engel van de HEER, ‘en wees haar weer gehoorzaam.’ En Hij vervolgde: ‘Ik zal je heel veel nakomelingen geven, zo veel dat ze niet te tellen zullen zijn. – Genesis 16: 7-10

Dan volgt een van de keerpunten in het verhaal. God noemde de zoon in Hagar’s schoot “Ismaël”:

Je bent nu zwanger en je zult een zoon ter wereld brengen. Die moet je Ismaël noemen, want de HEER heeft gehoord hoe zwaar je het te verduren had. Een wilde ezel van een mens zal hij zijn: hij schopt iedereen, iedereen schopt hem. Met al zijn verwanten zal hij in onmin leven.’ – Genesis 16:11-12

Er zijn een aantal belangrijke punten waar we hier even bij stil moeten staan. Ten eerste, betekent de naam Ismaël ‘God hoort’. Er zijn maar heel weinig mensen die voor hun geboorte van God zelf een naam kregen, en Ismaël is één van hen. De Heer legde deze profetische belofte in Ismaël’s naam: dat Hij Ismaël zou horen. Ten tweede, zien we dat Ismaël een ‘wilde ezel van een mens’ zal zijn, die voortdurend in conflict zal zijn met iedereen en iedereen met hem. Tegenwoordig verwijzen Arabische moslims, van wie velen hun afkomst terugvoeren op Ismaël, vaak naar dit vers en beschuldigen de Joden ervan deze profetie lang geleden aan de Schriften te hebben toegevoegd om de Arabieren te beledigen. Het hoofdstuk eindigt met Hagar die terugkeert naar het kamp en Ismaël baart. Abram was toen zesentachtig jaar oud:

Toen riep zij de HEER, die tot haar had gesproken, zo aan: ‘U bent een God van het zien. Want,’ zei ze, ‘heb ik hier niet Hem gezien die naar mij heeft omgezien?’ Daarom noemt men de bron daar Lachai-Roï; hij ligt tussen Kades en Bered. Hagar bracht een zoon ter wereld, en Abram noemde de zoon die zij hem gebaard had Ismaël. Abram was zesentachtig jaar toen Hagar hem Ismaël baarde. – Genesis 16:13-16

We springen nu veertien jaar vooruit naar hoofdstuk 21. Abram en Saraï zijn nu Abraham en Sarah. Hier zien we de belofte van de Heer over het kind eindelijk in vervulling gaan:

De HEER zag om naar Sara zoals Hij had beloofd, Hij gaf haar wat Hij had toegezegd: Sara werd zwanger en baarde Abraham op zijn oude dag een zoon, op de vastgestelde tijd, die God hem had genoemd. Abraham noemde de zoon die hij gekregen had en die Sara hem gebaard had, Isaak, en hij besneed Isaak toen deze acht dagen oud was, zoals God hem had opgedragen. Abraham was honderd jaar toen zijn zoon Isaak werd geboren. ‘God maakt dat ik kan lachen,’ zei Sara, ‘en iedereen die dit hoort zal met mij mee lachen. Wie had Abraham durven voorspellen dat ik ooit een kind de borst zou geven? En toch heb ik hem op zijn oude dag nog een zoon gebaard!’ – Genesis 21:1-7

Nu zien we dat de cirkel van zonde en verkeerde keuzes zich uitbreidt. Wanneer Isaak een baby is en wordt gespeend, bespot Ismaël de jongen:

Het kind groeide voorspoedig op, en toen de dag gekomen was dat het van de borst werd genomen, gaf Abraham een groot feest. Sara zag dat de zoon die Abraham bij Hagar, haar Egyptische slavin, had gekregen, spottend lachte. Daarom zei ze tegen Abraham: ‘Jaag die slavin en haar zoon weg, want ik wil niet dat de zoon van die slavin straks deelt in de erfenis die mijn zoon Isaak krijgt.’ – Genesis 21:8-10

Merk op dat toen Saraï Hagar aan Abram wilde geven, zij naar haar verwees als zijn “vrouw”, maar nu, in haar verbittering, verwijst zij naar haar als “die slavin”. Sarah eist dat Abraham zowel Hagar als Ismaël uit het kamp wegstuurt, weg van de familie, in de woestijn.

Dit voorstel beviel Abraham allerminst; het ging immers om zijn eigen zoon. Maar God zei tegen hem: ‘Je hoeft je niet bezwaard te voelen vanwege de jongen of je slavin. Alles wat Sara je vraagt moet je doen, want alleen de nakomelingen van Isaak zullen gelden als jouw nageslacht. Maar ook uit de zoon van je slavin zal Ik een volk doen voortkomen, omdat ook hij een kind van je is.’ – Genesis 21:11-13

Het is begrijpelijk dat Abraham erg boos was toen hem werd gevraagd zijn zoon Ismaël weg te sturen. Maar dan, in Abrahams wanhoop, spreekt de Heer tot hem en zegt eigenlijk om op Sarahs eisen in te gaan. En dan vertelt de Heer de reden daarvan: Opdat de belofte die via Izaäk is gegeven niet zou worden ondermijnd. Dit gebod van de Heer, om Ismaël te verstoten, zal voor velen hard lijken. Maar eigenlijk is wat hier gezegd wordt, dat het door de lijn van Izaäk is, dat het grote verlossingsplan van de Heer zal worden uitgevoerd. De verlossing van de gehele schepping stond op het spel. En hoe hard het ook mag klinken, Ismaëls geluk moest worden opgeofferd voor het grotere goed. Uiteindelijk waren het Abrahams zondige en verkeerde keuzes en zijn weigering te vertrouwen op de beloften van de Heer, die nu hun pijnlijke vruchten begonnen af te werpen.

De volgende morgen vroeg nam Abraham brood en een zak water, legde die op Hagar's schouder, gaf haar ook het kind mee en stuurde haar weg. Ze trok de woestijn van Berseba in en doolde daar rond. Toen het water uit de zak op was, liet ze haar kind onder een struik achter. Zelf ging ze een eindje verderop zitten, op een boogschot afstand, omdat ze niet kon aanzien hoe haar kind stierf. En terwijl ze daar zo zat, hilde ze bittere tranen. - Genesis 21:14-16

Dus in één enkele dag verliest Ismaël zijn thuis, zijn vader en zijn familie. En alsof dat nog niet erg genoeg was, liet nu ook zijn moeder hem achter onder een struik om te sterven aan uitdroging. Hagar liep een eindje weg, ging hulpeloos zitten en begon te huilen. Toen greep de Heer in.

God hoort het geroep van Ismaël

Wat er vervolgens gebeurt is een mooi voorbeeld van het karakter en de aard van de God van de Bijbel. De Heer hoorde zowel Ismaëls als zijn moeder Hagar's geroep, daarmee de profetische naam die aan Ismaël werd gegeven, 'God hoort', in vervulling brengend. Wat volgt doet erg denken aan het verhaal van Adam en Eva in de tuin, waar de Heer hen opzicht in hun nood:

Maar God hoorde de jongen kermen, en de engel van God riep Hagar vanuit de hemel toe: 'Wat is er, Hagar? Wees gerust: God heeft je jongen, die daar ligt te kermen, gehoord. Sta op, help de jongen overeind en ondersteun hem. Ik zal een groot volk uit hem doen voortkomen.' - Genesis 21:17-18

Opnieuw bevestigt de Heer Zijn belofte dat Hij uit Ismaël een groot volk zou laten komen. De tekst eindigt met de Heer die in Ismaëls behoeften voorziet. Er wordt ons

verteld dat, na water te hebben gekregen, Ismaël en zijn moeder als een team leken te functioneren, waarbij Hagar zelfs een Egyptische vrouw vond voor haar zoon:

Toen opende God haar de ogen en zag ze een waterput. Ze liep ernaartoe, vulde de waterzak en gaf de jongen te drinken. God beschermde de jongen, zodat hij voorspoedig opgroeide. Hij leefde als boogschutter in de woestijn. Hij ging in de woestijn van Paran wonen, en zijn moeder koos een Egyptische vrouw voor hem uit. - Genesis 21:19-21

Het is gemakkelijk om zulke verhalen te horen en er achteloos overheen te lezen alsof het simpele zondagsschool verhalen zijn. Maar het feit is dat het een waargebeurd verhaal is. Deze erg traumatiserende gebeurtenis overkwam daadwerkelijk een kleine veertienjarige jongen. Probeer je voor te stellen wat een schok Ismaël moet hebben doorgemaakt. In een enkele dag ging hij van een gelukkig kind met een gezin - een moeder, een vader en een erfdeel - naar een situatie waarin hij alleen in de woestijn - zonder familie, zonder vader, zonder erfdeel - zelfs door zijn moeder werd achtergelaten om te sterven. Hij was volkomen alleen. Ondertussen was in zijn beleving Izaäk, zijn jongere broertje, de schuldige. In Ismaëls ogen had Izaäk hem alles afgenomen. Hij had zijn vader, zijn thuis, zijn erfdeel, zelfs zijn leven van hem afgepakt.

Het ontstaan van de islam

Ik kan niet zeggen dat ik begrijp hoe krachtig generatiepatronen van zonde en gebondenheid kunnen zijn. Ik weet wel dat de aanwezigheid of afwezigheid van een vaders zegen in het leven van zijn zoon een sterke invloed kan hebben op hun algehele welzijn. Maar als ik zou moeten raden hoe diep deze dingen een persoon kunnen beïnvloeden, dan zou ik neigen te denken dat het hooguit één of twee generaties raakt. Maar hier in het verhaal van Ismaël en zijn nakomelingen vinden we een verbazingwekkend voorbeeld van hoe diep de wonden, het trauma en de gebrokenheid van een man kunnen gaan. Ongeveer 2600 jaar na Ismaëls leven en dood stond er een directe afstammeling van hem op, genaamd Mohammed, die de 'profeet' werd van een nieuwe religie, de islam. En wat verklaart de religie van de islam? Onder haar meest essentiële en centrale doctrines behoren de volgende:

God is geen vader!
God heeft geen zoon!
Ismaël, niet Izaäk, is de erfgenaam van Abrahams beloften

Het is gemakkelijk om de generatiebitterheid van Ismaël terug te zien in Mohammeds leringen. Niet geheel verrassend was Mohammed zelf ook een wees, die tijdens zijn jeugd meerdere van zijn naaste verzorgers verloor. En zo vond Ismaëls bitterheid in Mohammed een perfect kanaal. Vanuit geestelijk oogpunt zouden we de islam kunnen zien als de gebroken en bittere roep van Ismaël, de vaderloze, de wees, vereeuwigd en tot leer verheven en gecanoniseerd als een religie: de grootste antichristelijke religie die de wereld ooit heeft gekend.

De doctrines van de islam: de doctrines van de antichrist

Ik begrijp dat dit een erg sterk statement is om te maken, om een andere religie ‘de antichrist’ te noemen. Maar vanuit de Bijbelse definitie van deze term, is dit geheel accuraat. Johannes de apostel definieerde de geest van de antichrist als volgt:

Bestaat er een grotere leugenaar dan iemand die ontkent dat Jezus de christus is? Wie de Vader en de Zoon niet erkent, is de antichrist. Ieder die de Zoon niet erkent, heeft ook de Vader niet. Wie de Zoon erkent, heeft ook de Vader.
- 1 Johannes 2:22-23

Nu zullen sommige mensen zeggen dat de islam niet ontkent dat Jezus de Messias/ de Christus is, maar dit bezwaar mist de kern van de zaak. Hoewel de islam de titel van Messias (Arabisch: Masih) toepast op Jezus (de koran noemt hem ten onrecht ‘Isa’), berooft het deze term van al haar Bijbelse betekenis. Volgens het islamitische geloof verwijst de term Messias simpelweg naar iemand in een lange reeks profeten. Het enige verschil tussen Isa en de andere islamitische profeten is dat hij uit een maagd geboren werd. Maar wat betreft de Messiaanse rol als de goddelijke bevrijder, koning en redder van allen die in geloof op Hem stellen, ontkent de islam al deze dingen absoluut. Zoals missioloog Jeff Morton zegt: “woorden zijn dozen die betekenis bevatten.” Alleen omdat de islam Jezus de titel Messias geeft, betekent dat niet dat zij Jezus erkennen als de Messias volgens de Bijbelse en accurate betekenis. Daarom is het volkomen terecht om te zeggen dat de islam in de meest ware zin ontkent dat Jezus de Messias is. Bovendien verwerpt de islam ook duidelijk de Vader en de Zoon. Laten we kort bekijken wat dit betekent.

De islam ontkent het vaderschap van God

Volgens de islamitische doctrine doet men Allah tekort wanneer men hem vergelijkt met iets op aarde. Om die reden leert de Koran de Allah geen vader is (iemand die verwekt) en zeker geen zoon is (iemand die verwekt wordt):

Zeg: "Hij is Allāh, de Enige. Allāh is de Enige van Wie al het geschapene afhankelijk is. Hij heeft niet verwekt en is niet verwekt. En niet één is aan Hem gelijkwaardig." - Soera 112:1-4

In feite begrijpt de islam de termen vader en zoon verkeerd in relatie tot de Christelijke leer. De Bijbel gebruikt de termen 'verwekt', 'vader' en 'zoon' niet op een manier die seksuele voortplanting impliceert, maar eerder een bijzondere relatie. Dus wanneer de apostel Johannes spreekt over Jezus als "de enige Zoon van de Vader" (Joh. 1:14), geeft hij de unieke goddelijkheid weer van Jezus. Evenzo, wanneer de apostel Paulus verwijst naar Jezus als "de eerstgeborene van heel de schepping" (Kol. 1:15), benadrukt hij de vooraanstaande of leidende positie van de Messias als de schepper van alle dingen. Hoewel de islam fundamenteel verkeerd begrijpt wat de Bijbel daadwerkelijk leert over het vaderschap van God en het zoonschap van Jezus, ontkent de islam door deze zaken te verwerpen juist de meest fundamentele en kernwaarden van het Christelijk geloof en bevestigt daarmee wat de apostel Johannes aanduidt als de leer van de antichrist. Dit feit valt niet te ontkennen. Maar behalve het vaderschap van God ontkennen, ontkent de islam ook erg direct en vrij agressief, dat Jezus de Messias Gods zoon is.

De islam ontkent het zoonschap van Jezus de Messias

Hieronder volgen twee passages uit de Koran waarin expliciet het zoonschap van Jezus wordt ontkent. In het eerste vers begaan Christenen, wanneer zij beweren dat Jezus de zoon van God is, een 'gruwelijke godslastering':

En zij zeiden: "De Barmhartige heeft Zich een zoon genomen." Voorzeker, jullie zijn met iets verwerpelijks gekomen. De hemelen staan daardoor op het punt om open te barsten en de aarde om open te splijten en de bergen om uiteen te vallen! Omdat zij een zoon toeschrijven aan de Barmhartige. Het is niet passend voor de Barmhartige om Zich een zoon te nemen.
- Soera 19:88-92

Vervolgens worden Christenen vergeleken met de oude heidenen waarover Allah een vloek heeft uitgesproken:

en de christenen zeggen: "De Messias (Jezus) is de zoon van Allāh." Dat zijn hun woorden uit hun monden. Zij doen soortgelijke uitspraken als degenen die voorheen ongelovig waren. Moge Allāh hen vervloeken. Hoe kunnen zij zo afwijken? – Soera 9:30

Het kan niet duidelijker zijn. De Koran valt de meest fundamentele en meest essentiële doctrines van het Bijbelse geloof direct aan. In feite is het zelfs gerechtvaardigd om te zeggen dat de geloofsbelijdenis van de islam, bekend als de Shahada, de meest antichristelijke geloofsbelijdenis is die de mensheid kent.

De Shahada: de geloofsbelijdenis van de antichrist

Wanneer men zich wil bekeren tot de islam, reciteren zij wat de *Shahada* wordt genoemd. In de hele islamitische wereld hoort men regelmatig de Shahada, de geloofsbelijdenis van de islam, uitgesproken onder moslims. Het is ook het eerste wat een babymoslim hoort wanneer de vader deze woorden in zijn of haar oor fluistert. In het Arabisch wordt de Shahada omgezet in het Latijns schrift als: “*La Ilah ha il Allah, Muhammadan Rasul-Allah*”. De vertaling is: “Er is geen andere God dan Allah en Mohammed is zijn laatste boodschapper”. Het eerste gedeelte van de geloofsbelijdenis stelt dat de Allah van de islam de enige ware en superieure god is. Niet Jahweh, de naam die elke profeet in de Bijbel kende en gebruikte, maar Allah, de god van de islam. Het tweede gedeelte van de Shahada stelt dat Mohammed, niet Jezus, de laatste boodschapper of de gezant van Allah is. Zo heeft de islam, in één enkele zeer beknopte verklaring, een volmaakt antichristelijke belijdenis geformuleerd.

De islam verbiedt adoptie

Te midden van de perfecte manifestatie van Ismaëls bitterheid in de islam, de antichristelijke geest ervan, is het ook niet verrassend dat de islam adoptie verbiedt. Moslims mogen wel een ander opvoeden. In feite worden zij daartoe zelfs aangemoedigd wanneer een kind zijn of haar ouders heeft verloren, maar de Koran verbiedt moslims expliciet om een kind officieel te adopteren. Hoewel moslims een ander kind onder hun dak mogen nemen, mag het kind nooit de familienaam aannemen. Het Koranverbod op adoptie luidt als volgt:

...En Hij heeft niet jullie aangenomen zonen tot jullie (echte) zonen gemaakt. Dat zijn jullie woorden uit jullie monden. En Allāh spreekt de waarheid, en Hij leidt op de weg. Roep hen met de namen van hun vaders, dat is rechtvaardiger bij Allāh. En als jullie hun vaders niet kennen, dan zijn ze jullie broeders in de godsdienst en jullie beschermelingen. - Soera 33:4-5

Volgens de islamitische leer kan een kind dat in een gezin wordt opgenomen later trouwen met andere kinderen uit dat gezin. Daarnaast deelt het kind nooit in de erfenis van de familie.

Het evangelie is adoptie

Deze kwestie raakt mij persoonlijk bijzonder, omdat mijn vrouw en ik ons sterk hebben verbonden aan het ideaal van adoptie. Het afgelopen jaar hebben we een zoon geadopteerd en op het moment van dit schrijven zijn wij bezig met het adopteren van een tweede kind. Deze ervaring is werkelijk wonderbaarlijk geweest en een van de grootste zegeningen in ons leven. In de overweldigende liefde die we voor onze zoon voelen, hebben we een glimp mogen opvangen van de Vaders liefde voor ons. Maar de schoonheid van mijn eigen persoonlijke relatie met God, die ik ervaar als een Vader, stemt mij ook verdrietig wanneer ik bedenk dat moslims Allah slechts als een meester zien en zichzelf als zijn dienaren. Dit verschil wordt treffend verwoord door de apostel Paulus:

U hebt de Geest niet ontvangen om opnieuw als slaven in angst te leven, u hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te worden - door Hem roepen wij God aan met 'Abba, Vader'. - Romeinen 8:15

Voordat Jezus opging naar de Vader, beloofde Hij Zijn discipelen dat Hij altijd bij hen zou zijn door de Heilige Geest en hen niet als wezen achter zou laten:

Dan zal Ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid. De wereld kan Hem niet ontvangen, want ze ziet Hem niet en kent Hem niet. Jullie kennen Hem wel, want Hij blijft bij jullie en zal in jullie zijn. Ik laat jullie niet als wezen achter, Ik kom bij jullie terug. - Johannes 14:16-18

Het is essentieel dit punt te begrijpen. Wereldwijd zijn er meer dan 18,3 miljoen wezen. Als ik beelden zie van wezen die langs de kant van de weg zitten, bijvoorbeeld in Uganda of Sudan, denk ik aan mijn zoon. Ik denk aan zijn grote glimlach en zijn

grappige en energieke persoonlijkheid. Ik beeld me in hoe ik me voelen als mijn zoon alleen zou zijn, misschien twee of drie jaar oud, met niemand ter wereld om troost bij te zoeken, niemand om zich tot te wenden, niemand die voor hem opkomt. Als mijn zoon in deze situatie zat, zou ik de wereld afbreken om hem te vinden en hem te redden. Het zou mij niets uitmaken hoeveel het zou kosten. Ik zou alles wat ik had opgeven om hem te redden. En als ik niet zelf bij hem zou kunnen komen, zou ik het al mijn vrienden vertellen. En als zij oprecht mijn vrienden zijn, zouden zij direct in mijn plaats gaan. Tegelijkertijd besef ik me dat dit slechts een fractie is van de liefde die de Vader heeft voor elke wees hier op aarde; alle 18 miljoen. De Vader brandt van mededagen, een beroep doend op Zijn volk overal op aarde om er zoveel mogelijk te redden. Natuurlijk is het makkelijk om deze boodschap binnen de kerk te verkondigen, omdat het gaat om kleine, weerloze kinderen en schattige baby's. Het is makkelijk voor mensen om mededogen te voelen voor deze verlorenen. Maar hoezeer de Heer Zijn volk ook oproept om de fysieke wezen op aarde te redden, zo brandt Zijn hart ook van verlangen dat Zijn vlok eropuit gaat om moslims te redden, die in zoveel opzichten de geestelijke wezen van de aarde zijn. Moslims zijn in grote lijnen een volk dat op zoek is naar God. Maar er is hen iets compleet misleidend voorgespiegeld. Hun valse religie en hun valse god is een afstandelijke en afwezige slavendrijver die alles van hen vraagt, maar er niets anders voor teruggeeft dan de eeuwigheid in de hel. Moslims zijn altijd op zoek, maar zij zijn hopeloos verdwaald. Ze ontkennen de Zoon en hebben de Vader niet. En bovenop dit alles zijn de moslims de grootste en meest onbereikte bevolkingsgroep ter wereld. De Heer roept Zijn volk op om alles op te geven om de verloren kinderen van Ismaël te redden.

Conclusie: onze Christelijke plicht naar moslims

Tot slot, in het licht van het inzicht dat we hebben gekregen door Ismaëls deel van het verhaal te bekijken, wil ik kort een aantal zaken opnoemen die gelovigen moeten doen in hun poging om Moslims te bereiken. Het eerste punt is dat de waarheid met moed gesproken moet worden. Alles in deze wereld dwingt gelovigen ertoe om hun mening voor zich te houden, hun mond te houden. Maar als de islam ervoor zorgt dat er vele miljoenen moslims verloren zullen gaan in het hellevuur, moet dat voor altijd onze vijand zijn. En ja, God heeft een Zoon. Zijn naam is Jezus en "gezegend zijn zij die bij Hem hun toevlucht nemen"(Psalm 2:12). We hoeven ons niet te verontschuldigen voor het moedig spreken van de waarheid. Liefde vereist dat we dat doen. Het tweede punt is dat gelovigen de geweldige, niet-aflatende liefde van de Vader aan moslims moeten laten zien. De islamitische wereld is geen cultuur van het kruis. Om die reden, wanneer de kerk daadwerkelijk leeft als het lichaam van de gekruisigde Messias, zullen moslims geraakt worden. En velen zullen voor altijd

veranderd worden. Ten derde moet de biddende kerk grijpen naar de profetische beloften die de Vader in Ismaëls naam heeft gelegd en uitroepen: “Vader, wederom, hoor de schreeuw van Ismaël! Doe voor hem wat U voor ons heeft gedaan. Open hun ogen. Neem hun blindheid weg en openbaar Jezus aan hen als Gods Zoon. Red een veelvoud aan moslims, o Vader!” En tot slot is het een trieste maar harde realiteit dat veel moslims, zelfs nadat zij Christen zijn geworden, blijven vasthouden aan hun antisemitisme. De reden is simpelweg omdat de vele kerken vervangingstheologie verkondigen en verschillende theologische ideeën die antisemitisme versterken. Ik ga zo moedig zijn om te zeggen dat, wanneer je zelf verbonden bent aan zo’n kerk, je ergens anders heen moet gaan. De Heer zal niet zomaar wegstijgen van systematisch antisemitisme. Dus, nadat we moslims hebben geleid naar de liefde van de Vader en tot het omarmen van Jezus als de goddelijke Zoon van God, moeten we alle mogelijke moeite doen binnen het discipelschap om hen te leren hun broer Izaäk lief te hebben. Dan, en alleen dan, zal het verzoeningsproces compleet zijn en Abrahams familie herenigd.

Hoofdstuk 18

De genade van de Heer: hoop voor bemiddelaars

We hebben door dit boek heen talloze Bijbelpassages onderzocht die laten zien dat de islamitische landen die Israël omringen de belangrijkste landen zullen zijn die de rol zullen vervullen van het komende antichristelijke rijk. We hebben ook besproken hoe het algemeen aanvaarde geloof dat het koninkrijk van de antichrist compleet universeel zal zijn niet strookt met de Schriften. We leerden bijvoorbeeld dat sommige landen zullen ontkomen aan de controle van de antichrist. Andere landen zullen met de antichrist in oorlog zijn tot Jezus terugkomt. Door al het Bijbelse materiaal te beoordelen, kunnen we concluderen dat de landen die op de dag des Heeren zullen worden geoordeeld, de islamitische landen zijn die Israël omringen. Hoewel er geen twijfel bestaat dat elk land op aarde Gods oordeel zal ondergaan, zijn de landen die door de Messias het zwaarst worden geoordeeld, de landen die in de Schriften het meest nadrukkelijk worden benoemd als onderdeel van Gods oordeel. Wanneer men mij vraagt welke landen zullen deelnemen aan de komende antichristelijke alliantie, probeer ik te antwoorden op een manier die aansluit bij de nadruk van de Schriften. Ik zeg simpelweg dat ‘de punt van de speer’ van het komende rijk van de antichrist zal bestaan uit de islamitische landen die Israël omringen. Welke landen ‘de steel van de speer’ zullen vormen is nog onbekend. Het is onbekend, omdat de Bijbel, afgezien van een lijst met landen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika, ons niet vertelt welke landen de antichrist zullen volgen.

Toegegeven, het standpunt dat in dit boek wordt beschreven is onconventioneel. Maar denk een aan het gangbare alternatief dat stelt dat werkelijk elk land op aarde de antichrist zal volgen. De botsing tussen deze twee visies komt duidelijk naar voren in een vrij felle kritiek die ik ontving van een online profetieblogger, die beargumenteert dat de benadering waarbij de nadruk wordt gelegd op bepaalde landen, het volgende vertegenwoordigt:

Een zeer kortzichtige exegese, die in wezen stelt dat wanneer Yeshua Ha’Mashiach terugkeert op het hoogtepunt van de strijd van Armageddon, Zijn enige doel zal zijn om de hedendaagse afstammelingen van de Moabieten,

Midianieten en Edomieten, met andere woorden de zonen van Ismaël, de Arabieren, te ‘vernietigen’. In deze visie wordt Yeshua Ha’Mashiach gereduceerd van Zijn ware rol als “KONING DER KONINGEN EN HEER DER HEEREN” tot iets dat niet veel verschilt van een van de gewone Servische oorlogsmisdadigers, schuldig aan de etnische zuivering van moslims in Bosnië-Herzegovina, iets meer dan tien jaar geleden... “Moab” daarentegen vertegenwoordigt alle landen vanuit alle uithoeken van de aarde... Zoals het symbolische gebruik van Moab verwijst naar alle landen op aarde, zo verwijzen ook “de zonen van Seth” naar de gehele mensheid.²³⁹

Bedenk wat hier gezegd wordt. Volgens deze blogger is stellen dat Jezus bepaalde groepen zal oordelen - zelfs wanneer die groepen de primaire bronnen zijn van een duidelijk demonisch, moorddadig en antisemitische ideologie - een aantasting van Jezus’ karakter. Aan de andere kant zou het blijkbaar geheel passend zijn bij Jezus’ verheven karakter om te geloven dat Hij “alle landen in alle uithoeken van de aarde” zal vermorzelen. Ik kan die logica niet volgen. Deze beschuldigingen (tegen Jezus) doen sterk denken aan de verdraaide aantijgingen die vrijwel dagelijks tegen het Israëlische volk worden geuit. Volgens de antisemitische, schuld verschuivende narratief dat vandaag de dag op veel plaatsen in de wereld populair is, bewijst elk slachtoffer dat valt wanneer Israël zichzelf verdedigt tegen terrorisme, dat het land bloeddorstig, genocidaal of een neonazistische schurkenstaat zou zijn. Wanneer Israël een muur bouwt om zichzelf te beschermen tegen zelfmoordaanslagen, wordt het beschuldigd van apartheid. Zulke aantijgingen zijn uiteraard verschrikkelijk. Maar de bovenstaande beschuldiging dat Jezus een genocidale oorlogscrimineel zou zijn, opent de deur naar een belangrijke discussie. De vraag is: Als Jezus terugkomt en oordeelt over de volken en landen die in de Schriften worden genoemd, vernietigt Hij dan werkelijk iedereen? Doodt Jezus daadwerkelijk elke man, vrouw en kind in alle landen die Hij zal oordelen? Hoewel er bepaalde Bijbelgedeelten zijn die zo’n somber beeld lijken te schetsen, laat een bredere lezing van de Schriften ons iets anders zien. Jezus zal de schuldigen oordelen, maar velen sparen vanuit de landen die Hij oordeelt. Laten we kijken naar een aantal teksten waar dit is te vinden.

Zacharia 14

De profeet Zacharia bijvoorbeeld sprak over “overlevenden” uit de landen die tegen Jeruzalem optrokken. Dit zijn landen die zich zullen aansluiten bij de antichrist in zijn

²³⁹ Sean Osborne, *Deconstructing the Islamic End Time Paradigm*
www.eschatologytoday.blogspot.com

aanval tegen Israël. Maar gedurende het duizendjarig rijk van de Messias zullen overlevenden uit deze landen naar Jeruzalem gaan om de Heer te aanbidden:

De overlevenden van de volken die Jeruzalem hebben belaagd, zullen dan jaarlijks naar de stad komen om de HEER van de hemelse machten als koning te vereren en het Loofhuttenfeest te vieren. - Zacharia 14:16

Sefanja 3

In de profetie van Sefanja, roept de Heer de volken op om zich te bekeren van hun afgoderij en afwijzing van Hem. Omdat zij weigeren zich te bekeren, zal Hij hen op de dag des Heeren naar Jeruzalem brengen om Zijn toorn over hen uit te storten, met als doel hen te vernederen en tot bekering te brengen.

Ik heb besloten volken te verzamelen en koninkrijken bijeen te halen, en mijn toorn, mijn laaiende woede over ze uit te storten. Het vuur van mijn woede verteert heel de aarde. Dan zal Ik de lippen van de volken rein maken, zij zullen de naam van de HEER aanroepen, ze zullen Hem dienen, zij aan zij.
- Sefanja 3:8-9

We moeten altijd in gedachten blijven houden dat het uiteindelijke doel van Gods laaiende woede tegen de landen en volken is, om hen rein te maken en zich te laten bekeren. Hier zien we dat zelfs onder de vijandelijke naties die tegen Jeruzalem optrekken, de Heer diep verlangt naar hun bekering. Uiteindelijk belooft Hij hun “spraak” te veranderen in een “pure spraak”, opdat zij Zijn aanbidders zullen worden, die samen met Zijn volk Israël de Heere dienen.

Jesaja 19

Jesaja 19, hoewel uitgedrukt als een profetische aanklacht tegen Egypte, eindigt met enkele wonderlijke beloften voor de overgebleven Egyptenaren die leven tijdens de Messiaanse heerschappij van Jezus. Vers 1 begint met de Messias, rijdend op de wolken en komend naar Egypte om te oordelen:

Rijdend op een lichte wolk spoedt de HEER zich naar Egypte. De goden van Egypte zullen voor Hem beven, Egyptes hart smelt in zijn binnenste.
- Jesaja 19:1

Van vers 2 tot vers 21 lezen we over de vele moeilijkheden die Egypte zullen treffen, van te worden gedomineerd door een “wreed heerser” tot aan een burgeroorlog, gevolgd door een droogte, hongersnood en economische ineenstorting. Maar naarmate de passage tot een einde komt, zien we dat ondanks het harde oordeel van de Heer over Egypte, Egypte tijdens het Messiaanse tijdperk als één met Israël zal worden beschouwd, Zijn volk.

Zo zal de HEER zich aan Egypte laten kennen. Op die dag zullen de Egyptenaren de HEER erkennen, Hem dienen met vredeoffers en graanoffers, Hem geloften doen en die inlossen. De HEER zal hen slaan en hen helen; zij zullen naar Hem terugkeren, Hij zal hun gebeden verhoren en hen genezen. Op die dag zal er een weg lopen van Egypte naar Assyrië. Dan zullen de Assyriërs naar Egypte komen en de Egyptenaren naar Assyrië, en samen zullen zij de HEER dienen. Op die dag zal Israël zich als derde bij Egypte en Assyrië voegen, tot zegen voor de hele wereld. Want de HEER van de hemelse machten zal hen zegenen met de woorden: ‘Gezegend is Egypte, mijn volk, en Assyrië, werk van mijn handen, en Israël, mijn eigen bezit.’ – Jesaja 19:21-25

Ondanks het feit dat de Heer Egypte duidelijk zal ‘treffen’, zal Hij Egypte ook ‘helen’. Dit zijn beloften waar degenen die van Egypte houden vandaag de dag om kunnen bidden! Hoewel het komende oordeel van de Heer over Egypte zeker is, geldt dat evenzeer voor Zijn grote barmhartigheid. Wanneer wij nadenken over het komende oordeel over de bredere islamitische wereld, moeten gelovigen erg voorzichtig zijn nooit het brandende verlangen van de Heer te vergeten om een overblijfsel uit de moslimvolken voor Zichzelf en tot Zijn eer te redden. Hoewel we de herhaalde nadruk in de Schrift op het oordeel over de islamitische wereld in gedachten moeten houden, mag onze reactie hierop niet zijn dat we ons overgeven aan passief fatalisme. Het antwoord van de kerk moet voorbede zijn! Ons reactie moet een roep om genade zijn, om onszelf in gebed voor de islamitische wereld te geven, dat de Heer voor de moslims doet wat Hij voor ons heeft gedaan. Dat de genade die wij mochten ervaren ook zal worden geopenbaard aan de moslims. We moeten bidden dat harten zacht gemaakt worden, ogen geopend, en dat er een grote oogst zal zijn onder de moslims op aarde. Ik wil zelfs stellen dat dit één van de belangrijkste opdrachten van de hedendaagse Christelijke kerk is.

Jesaja 60

Misschien is het mooiste hoofdstuk in de Bijbel dat spreekt over het Messiaanse koninkrijk wel Jesaja 60. In dit hoofdstuk vinden we een aantal duidelijke

verwijzingen naar de volken op aarde die zullen komen om het Joodse volk en hun koning in Israël te dienen. De passage begint met:

Sta op en schitter, je licht is gekomen, over jou schijnt de luister van de HEER. Duisternis bedekt de aarde en donkerte de naties... - Jesaja 60:1-2

Maar vervolgens lezen we dat de naties en buitenlandse koningen zich tot Israël zullen wenden, hun rijkdom brengend als een vredesoffer:

...maar over jou schijnt de HEER, zijn luister is boven jou zichtbaar. Volken laten zich leiden door jouw licht, koningen door de glans van je schijnsel. Sla je ogen op, kijk om je heen: ze stromen in drommen naar je toe; je zonen komen van ver, je dochters worden op de heup gedragen. Je zult stralen van vreugde als je het ziet, je hart zal van blijdschap overslaan. De schatten van de zee zullen je toevallen, de rijkdom van vreemde volken valt je in de schoot. - Jesaja 60:2-5

Dan wordt ons specifiek verteld welke naties er zullen komen:

Een vloed van kamelen zal je land overspoelen, jonge kamelen uit Midjan en Efa. Uit Seba komen ze in groten getale, beladen met wierook en goud. Zij verkondigen de roemrijke daden van de HEER. Alle schapen en geiten van Kedar worden voor jou bijeengedreven, Nebajots rammen staan je ter beschikking; ze worden als offer op mijn altaar aanvaard. Mijn tempel zal Ik in alle luister herstellen. - Jesaja 60:6-7

We zien dat Midjan, Seba en Kedar Israël zullen 'dienen'. Deze namen wijzen ons naar de regio van het hedendaagse Saoedi-Arabië, helemaal tot aan Jemen. Ze zullen komen en de zonen van het Joodse volk, die krijgsgevangen genomen waren, met zich meebrengen evenals 'zilver en goud':

De kustlanden hebben hun hoop op Mij gevestigd. De schepen uit Tarsis gaan voorop om je kinderen van verre terug te brengen; ze hebben zilver en goud bij zich tot eer van de naam van de HEER, je God, de Heilige van Israël, die jou deze luister heeft verleend. - Jesaja 60:9

Het volgende vers kan niet duidelijke zijn wat betreft het thema van de zonen van de vreemde volken, die zullen komen om Israël weer op te bouwen en bij te dragen aan haar schoonheid.

Vreemdelingen zullen je muren herbouwen, hun koningen staan je ter beschikking. Ik heb je geslagen in mijn woede, in mijn mededogen zal Ik me over je ontfermen. - Jesaja 60:10

De poorten van Israël zullen bewust open blijven, zodat de rijkdom en de offers van de omringende landen naar Jeruzalem kunnen worden gebracht om zowel het Joodse volk als hun koning Jezus te eren:

Je poorten zullen nooit gesloten worden, dag en nacht zullen ze openstaan, zodat de rijkdom van vreemde volken kan binnenstromen, met de koningen die worden meegevoerd. Elk volk of koninkrijk dat weigert jou te dienen, zal ten onder gaan; al die volken zullen worden verdelgd en vernietigd.
- Jesaja 60:11-12

Eerder bekeken we Joël 3, waar gesproken werd over Tyrus en Sidon, overeenkomend met hedendaags Libanon, dat geoordeeld zal worden door Jezus op de dag des Heeren. Maar hier zien we dat Libanon één van de landen zal zijn die naar Israël zullen komen, rijkdom en offers brengend:

De luister van de Libanon, den, sneeuwbal en cipres, ze zullen bij je komen, om mijn heiligdom luister bij te zetten; zo eer Ik de plaats waar mijn voeten rusten. - Jesaja 60:13

Ondanks de frequente bewoordingen in veel van de verschillende teksten over de dag des Heeren, die lijken te spreken over een complete en totale vernietiging van de verschillende omringende landen, zien we dat er duidelijk velen uit deze volken gespaard zullen worden, in leven zullen blijven en het Joodse volk zullen dienen gedurende het Messiaanse rijk. De tekst zegt nadrukkelijk: “iedereen die jou verachtte zal zich in berouw aan je voeten neerwerpen”:

Met gebogen hoofd zullen ze komen, de zonen van je onderdrukkers, en iedereen die jou verachtte zal zich aan je voeten neerwerpen. Ze noemen je Stad van de HEER, Sion van de Heilige van Israël. Eens was je verlaten en gehaat en werd je door niemand bezocht, maar Ik zal je eeuwige roem verlenen, geslacht op geslacht zul je een bron van vreugde zijn. Je zult de melk van vreemde volken drinken, je wordt gezoogd door koninklijke borsten. Dan zul je beseffen dat Ik, de HEER, je redder ben, je bevrijder, de Machtige van Jakob. - Jesaja 60:14-16

Deze profetische belofte is niet alleen prachtig voor het Joodse volk, maar ook voor de moslimlanden! Ondanks de overvloed aan meedogenloze haat voor Zijn volk, is de Heer zo goed dat hij vele moslims zal sparen, verlossen en tot de Zijne zal maken. Dit herinnert ons aan de woorden van de apostel Paulus: “Weet dat God goed is én streng.” (Romeinen 11:22).

Ter afsluiting: aan de ene kant ziet de benadering die wordt gepresenteerd in dit boek de nadruk van Jezus' meest ernstige oordelen gericht tegen een beperkt aantal volken en slechts een beperkt aantal mensen uit deze volken. Zelfs onder de volken die Israël verachten en de volken die Israël aanvallen, zal genade worden getoond. Aan de andere kant ziet de populaire benadering, die breed gedragen wordt onder profetie leraren, Jezus terugkeren naar een wereld die strikt verdeeld is tussen volgelingen van Jezus en volgelingen van de antichrist. Zij stellen ook dat als Jezus terugkeert, elke ongelovige onmiddellijk vernietigt zal worden. Zoals David Reagan zegt: Bij de terugkomst van Jezus "zal Hij overgaan tot het oordelen van een ieder die leeft, zowel heidenen als Joden... De geredden zullen worden toegestaan om in het vlees het vrede rijk binnen te gaan. De verlorenen zullen worden verwezen naar de dood en het dodenrijk (Hades)."²⁴⁰ Nathan Jones, eveneens van Lamb and Lion Ministries, sluit zich hierbij aan. Sprekend over wat plaats zal vinden direct na de wederkomst van Jezus, zegt Jones: "Satan zal in het vuur worden gegooid, de antichrist en de valse profeet en hoogstwaarschijnlijk de demonen zullen naar de hel worden gestuurd, en de ongelovigen naar de kwellingen in het dodenrijk."²⁴¹ Naar mijn mening doet zo'n pessimistische visie de genade van Jezus te kort en is niet in lijn met de Schriften. We weten dat een veelvoud aan ongelovige Joden Jezus zullen leren kennen wanneer Hij terugkomt (Ez. 39:22; Za. 12:10; Rom. 11:26). Zo zijn de Schriften er ook duidelijk over dat heidense ongelovigen Hem zullen leren kennen nadat Hij terugkomt (Jes. 60; Za. 14:16).

Conclusie

Aan wie zal Jezus dan Zijn genade tonen? Aan degenen die Hij uitkiest om genadig te zijn. Een ding is zeker: We mogen vertrouwen op Zijn oordeel. Aan het einde van deze tijd zullen de heiligen in de hemel over Zijn gerechtigheid en rechtvaardigheid zingen (Openb. 15:3), en niet over Zijn buitensporige strengheid of oneerlijkheid. Hoewel sommige profetiescenario's lijken te suggereren dat elk detail van elke toekomstige gebeurtenis ons in de Schriften kristalhelder is gegeven, is dit verre van waar. Maar is schuilt eigenlijk ook een bepaalde schoonheid in het ontbreken aan volledige duidelijkheid. Hoewel het sommigen kan frustreren die ernaar verlangen om absolute voorkennis van de toekomst te bezitten, werkt het bevrijdend voor de

²⁴⁰ David Reagan, *The Promise of Victory*, www.crosspointchurch.co/thepromise-of-victory

²⁴¹ Nathan Jones, *The Battle of Gog and Magog - Unfolding*, www.lamblion.us/2010/04/gog-magog-battle-unfolding.html

voorbidder die slechts verlangt te roepen om een goede, eerlijke en misschien zelfs verrassend einde van veel van deze kwesties:

...want Hij is genadig en barmhartig, geduldig en rijk aan goedertierenheid, en Hij heeft berouw over het kwaad. *Wie weet* zal Hij Zich omkeren en berouw hebben, zodat Hij een zegen achter Zich overlaat: - Joël 2:13-14

Nu het einde van deze tijd dichterbij komt, moeten voor degenen die zowel Israël als de moslimvolken liefhebben, de woorden op onze lippen in overeenstemming zijn met de profeet Habakuk, die zelf uitriep:

HEERE, toen ik Uw tijding hoorde, heb ik gevreesd. HEERE, Uw werk, behoud het in het leven in het midden van de jaren, maak het bekend in het midden van de jaren. *Denk in Uw toorn aan ontferming!* - Habakuk 3:2

Amen en Amen

Aanbevolen bronnen

Joshua Lingel, Jeff Morton and Bill Nikides, *Chrislam: How Missionaries Are Promoting an Islamized Gospel* (I2Ministries, 2011)

Dalton Lifsey, *The Controversy of Zion and the Time of Jacob's Trouble: The Final Suffering and Salvation of the Jewish People*, (Tauranga, New Zealand, Maskilim Publishing, 2011)

David Pawson, *The Challenge of Islam to Christians*, (London, Hodder & Stoughton, 2003)

David Pawson, *When Jesus Returns*, (London, Hodder & Stoughton, 2003)

David Pawson, *Come With Me Through Revelation*, (True Potential Publishing, 2008)

David Pawson, *Come with Me Through Isaiah*, (True Potential Publishing, 2011)

David Pawson, *Israel in the New Testament*, (True Potential Publishing, 2009)

David Pawson, *Defending Christian Zionism*, (True Potential Publishing, 2008)

Walter C.Kaiser Jr., *Messiah in the Old Testament* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1995)

David Sliker, *End-Times Simplified: Preparing Your Heart for the Coming Storm* (Kansas City, Forerunner, 2005)

Daniel, L. Block, *The Book of Ezekiel, Chapters 25-48* (New International Commentary on the Old Testament), (Grand Rapids, MI, Wm.B. Eerdmans, 1998)

J. Alec Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary*, (Dowers Grove, IL, IVP Academic, 1998)

Tremper Longman III, David E. Garland, Michael L. Brown, Paul W. Ferris, Ralph H. Alexander, *Jeremiah--Ezekiel* (The Expositor's Bible Commentary), (Grand Rapids, MI, Zondervan, 2010)

Steven Miller, *The New American Commentary Volume 18 - Daniel*, (Nashville, Holman Reference, 1994)

Frank E. Gaebelin, Gleason L. Archer Jr., *The Expositor's Bible Commentary, Vol. 7: Daniel and the Minor Prophets* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1985)

J. Dwight Pentecost, *Things To Come: A Study in Biblical Eschatology* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1965)

Holman Bible Atlas: A Complete Guide to the Expansive Geography of Biblical History (Nashville, TN, Holman, 1999)

Moody Atlas of the Bible (Chicago, IL, Moody, 2009)

Alan Dershowitz, *The Case for Israel* (Wiley, 2003)

Alan Dershowitz, *The Case Against Israel's Enemies: Exposing Jimmy Carter and Others Who Stand in the Way of Peace*, (Wiley, 2008)

Mark Steyn, *America Alone: The End of the World As We Know It* (Washington, D.C., Regnery, 2008)